

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**TERÖRİZMİN FİNANSMANI: PKK, ETA VE IRA TERÖR
ÖRGÜTLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yzb. Bekir GÜCENMEZ**

**Tez Danışmanı
Dr. Figen KALYONCU**

ANKARA - 2014

TEZ TANITIM FORMU

TEZİN TARİHİ : 09.06.2014

TEZİN TİPİ : Yüksek Lisans Tezi

TEZİN BAŞLIĞI : Terörizmin Finansmanı: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması

TEZİN YAPILDIĞI BİRİM : Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Yönetimi Ana Bilim Dalı

SPONSOR KURULUŞ : -

DAĞITIM LİSTESİ : Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama, Onay, Dağıtım ve Muhafaza Esasları Kılavuzunda Belirtilen Yerlere

TEZİN ÖZETİ : Terör örgütleri finans kaynakları olmadan varlıklarını devam ettiremezler. Bu gerçekten hareketle 11 Eylül saldırıları sonrası ABD'nin teröre karşı başlattığı savaşın bir parçası olarak terörizmin finansmanı ile mücadele önem kazanmıştır. Türkiye, 36 yıldır PKK terör örgütü ile mücadele etmektedir. PKK'nın tasfiye edilebilmesi için çok büyük finans kaynaklarına sahip olan örgütün finans kaynaklarının ortaya çıkarılarak, bu kaynaklarla mücadele edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle bu tezde PKK'nın finans kaynakları benzer amaçlı terör örgütleri ETA ve IRA ile karşılaştırılarak örgütün finansmanı ile Türkiye'de verilen mücadele incelenmiş alınması gereken ilave tedbirler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER : Terör, Terörizm, Terörizmin Finansmanı, PKK, ETA, IRA

SAYFA SAYISI : 172

GİZLİLİK DERECESESİ : Tasnif Dışı

Bu tezde belirtilen görüş ve yorumlar yazana aittir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ya da diğer kamu kuruluşlarının görüşlerini yansıtmaz.

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**TERÖRİZMİN FİNANSMANI: PKK, ETA VE IRA TERÖR
ÖRGÜTLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yzb. Bekir GÜCENMEZ**

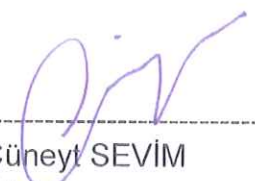
**Tez Danışmanı
Dr. Figen KALYONCU**

ANKARA - 2014

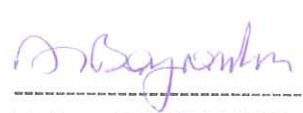
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bekir GÜCENMEZ'in, "Terörizmin Finansmanı: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması" konulu tez çalışması, jürimiz tarafından GÜVENLİK BİLİMLERİ Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

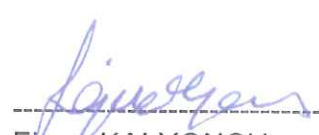
Başkan

Cüneyt SEVİM
Dr.

Üye

Hakan BAYRAMLIK
Dr.

Üye

Figen KALYONCU
Dr.
(Danışman)

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

19/06/2014

Önder Haluk TEKBAŞ
Prof. Dr. Müh. Alb.
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın vücuda gelmesinde tecrübeleri ile bana yol gösteren tez danışmanım sayın Dr. Figen KALYONCU başta olmak üzere, çalışmalarım sırasında her türlü idari desteği ve kolaylığı sağlayan Ana Bilim Dalı Başkanım Doç. Dr. Öğ. Alb. Ertan EROL'a ve Enstitü personeline sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Ayrıca çalışmalarım sırasında fikirleri ve yardımlarını esirgemeyen değerli silah arkadaşlarım Hakan ÖRDEK, Eray AKDEMİR ve Alper İÇER'e teşekkür ederim.

Son olarak çalışmalarım sırasında her türlü desteğini yanımda hissettiğim değerli eşim Gülşah GÜCENMEZ'e teşekkür ederim.

T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
ANKARA 2014

TERÖRİZMİN FİNANSMANI: PKK, ETA VE IRA TERÖR
ÖRGÜTLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bekir GÜCENMEZ

ÖZET

Bu tez çalışmasının temel amacı, PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin finans kaynaklarının karşılaştırılarak farklarının araştırılması ve bu farkların ışığında terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda ülkemizde alınan tedbirler incelenerek alınabilecek ilave önlemlerin ortaya çıkarılmasıdır.

Tezin birinci bölümünde kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu maksatla terör, terörizm, organize suç, terörizmin finansmanı ve karapara kavramları açıklanarak, farkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tezin ikinci bölümünde PKK, ETA ve IRA terör örgütleri incelenmiştir. Öncelikle örgütlerin tanınması amacıyla örgütler hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu maksatla örgütlerin amacı ve yapıları ile örgütlerin kısa tarihçeleri incelenmiştir. Daha sonra örgütlerin finans kaynakları literatüre uygun olarak, yasal finans kaynakları, yasa dışı finans kaynakları ve dış destek başlıkları altında ele alınmıştır.

Tezin üçüncü bölümünde, üç terör örgütünün finans kaynakları karşılaştırılarak aradaki farklar ortaya konulmuş ve Türkiye'nin terörizmin

finansmanının önlenmesi konusunda yapmış olduğu çalışmalar incelenerek eksik olan hususlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tezin son bölümünde ise bulgular ve sonuçlar tartışılmıştır. Araştırmanın sonucunda; PKK terör örgütünün, ETA ve IRA terör örgütlerine göre organize suç faaliyetlerinde daha aktif rol aldığı, bu nedenle yasa dışı gelirinin yüksek miktarda olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca PKK terör örgütünün gelirinin azaltılması için Türkiye'nin uluslararası sistemin getirdiği hukuki ve finansal düzenlemeleri oluşturmanın yanında, PKK'nın finans kaynaklarının önlenmesine yönelik operasyonel kapasitesinde iyileştirmeler yapması gerektiği ve örgütün en önemli finans kaynağı olan kaçakçılıkla mücadelede kaçakçılığı ortaya çıkaran sebepleri ortadan kaldırması için mücadele etmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Terör, Terörizm, Terörizmin Finansmanı, PKK, ETA, IRA

Tez Yöneticisi : Dr. Figen KALYONCU

Sayfa Sayısı : 172

**T.C.
TURKISH MILITARY ACADEMY
DEFENSE SCIENCES INSTITUTE
DEPARTMENT OF SECURITY MANAGEMENT
ANKARA 2014**

**TERORISM FINANCING: COMPARISION OF PKK, ETA
AND IRA TERRORIST ORGANIZATIONS
MASTER THESIS**

Bekir GÜCENMEZ

ABSTRACT

The main objective of the thesis is to research the differences between financial resources of PKK, ETA and IRA terrorist organizations and in light of these differences, to examine the Turkey's measures for combating terrorism financing and to determine the additional measures.

In the first chapter of the thesis, is created the conceptual framework. For this purpose, concepts of terror, terrorism, organized crime, terrorism financing, money laundering and differences of these concepts are described.

In the second chapter, The PKK, ETA, the IRA terrorist organizations were examined. Firstly, in order to recognize the terrorist organizations were given general information about organizations. For this reason, the purpose and the structure and the brief history of organizations were examined.. After that, financial resources of the organizations were explained, according to the literature, with the title of legal financial resources, illegal financial resources and foreign state support.

In the third chapter, the financial resources of PKK, ETA and IRA terrorist organizations were compared and the differences were described with reasons and Turkey's measures were examined about combating terrorism financing.

In the conclusion chapter, findings and results were discussed. Result of the research; PKK terrorist organization take a more active role in organized criminal activities than ETA and IRA. Because of that illegal income of PKK is high amount and for preventing the illegal income of PKK is necessary to improve operational capacity and remove the reason that creates smuggling in addition to judicial and financial regulations.

Keywords : Terror, Terrorism, Financing of Terrorism, PKK, ETA, IRA

Advisor : PhD. Figen KALYONCU

Number of Pages : 172

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE YÖNTEMİ

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU	3
2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
4. ARAŞTIRMANIN SORULARI.....	4
5. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI	5
6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	5

İKİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZM VE TERÖRİZMİN FİNANSMANI

1. TERÖRİZM KAVRAMI	7
2. TERÖRİZMİN TARİHÇESİ	13
3. TERÖRİZMİN UNSURLARI	15
a. Siyasal/İdeolojik Unsur	16
b. Örgütlenme Unsuru	17
c. Şiddet Unsuru	17

4. TERÖRİZM VE ORGANİZE SUÇ İLİŞKİSİ	18
a. Terörizm ve Organize Suç Arasındaki Farklar	21
b. Terörizm ve Organize Suç Arasındaki Benzerlikler	23
5. TERÖRİZMİN FİNANSMANI.....	24
a. Terör Örgütlerinin Finans İhtiyacının Nedenleri	26
(1) Terör Eylemlerinin Maliyeti.....	26
(2) Örgütün Yapısının Devamı İçin Gerekli Maliyet	28
b. Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları	29
(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları	29
(2) Yasal Finans Kaynakları	35
(3) Dış Destek	38
6. TERÖRİZMİN FİNANSMANI VE KARAPARA AKLAMA İLİŞKİSİ	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PKK, ETA VE IRA TERÖR ÖRGÜTLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER VE ÖRGÜTLERİN FİNANS KAYNAKLARI

1. PKK (PARTİYA KARKEREN KURDİSTAN – KÜRDİSTAN İŞÇİ PARTİSİ)	43
a. Amacı ve Yapısı.....	43
b. Tarihçesi	44
c. Finans Kaynakları	55
(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları	56
(2) Yasal Finans Kaynakları	69
(3) Dış Destek	73
2. ETA (EUSKADI TA ASKATASUNA: BASK ÜLKESİ VE ÖZGÜRLÜK) .79	
a. Amacı ve Yapısı.....	79
b. Tarihçesi	80
c. Finans Kaynakları	90
(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları	91

(2) Yasal Finans Kaynakları	97
(3) Dış Destek	101

3. IRA (IRISH REPUBLICAN ARMY: İRLANDA CUMHURİYET ORDUSU)

a. Amacı ve Yapısı.....	103
b. Tarihçesi	104
c. Finans Kaynakları	111
Kaynak: O'Leary, 2005	112
(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları	112
(2) Yasal Finans Kaynakları	117
(3) Dış Destek	120

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PKK, ETA VE IRA TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANS KAYNAKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE TÜRKİYE’NİN TERÖRİZMİN FİNANSMANI İLE MÜCADELESİ

1. PKK, ETA VE IRA TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANS KAYNAKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....

a. Yasa Dışı Finans Kaynaklarının Karşılaştırılması	123
b. Yasal Finans Kaynaklarının Karşılaştırılması	127
c. Dış Desteğin Karşılaştırılması.....	130

2. TÜRKİYE’NİN TERÖRİZMİN FİNANSMANI İLE MÜCADELESİ

a. Hukuki Mücadele	135
(1) Türk Ceza Kanunu (TCK).....	136
(2) Terörle Mücadele Kanunu (TMK).....	137
(3) Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun.....	138
(4) Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği.....	140
(5) Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik.....	140
(6) 6 Sıra Numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği	141

(7) Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun.....	141
b. Finansal Mücadele.....	145
c. Operasyonel Mücadele	146
 SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER.....	151
KAYNAKÇA.....	158
EKLER	172

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa

Tablo-1: Terörizmin Tanımında En Çok Tekrarlanan Unsurlar.....	12
Tablo-2: Bazı Terör Saldırılarının Doğrudan Maliyeti.....	27
Tablo-3: 1984-2013 Yılları Arasında Terör Örgütleri ile Alakalı Olarak Ele Geçirilen Uyuşturucu Madde Miktarları	58
Tablo-4: PKK Terör Örgütü Tarafından Alınan Haraç Oranları.....	67
Tablo-5: PKK'nın Avrupa'daki Bazı Ticari Ve Kültürel Organizasyonları ...	70
Tablo-6: ETA'nın Politik Kanadı HB'nin Bask Bölgesi Seçimlerinde Aldığı Destek	86
Tablo-7: ETA Tarafından Gasp Edilen Patlayıcı, Silah ve Diğer Malzemeler..	94
Tablo-8: ETA'nın Adam Kaçırma ve Fidyeye Yolu ile Elde Ettiği Gelir.....	95
Tablo-9: ETA ile Bağlantılı Siyasal Partilere Sağlanan Sübvansiyonlar	98
Tablo-10: Egunkaria'nın Finansmanı (1994-2002).....	101
Tablo-11: IRA'nın 1978-1998 Yılları Arasındaki Çeşitli Kaynaklar Tarafından Açıklanan Tahmini Geliri.....	112
Tablo-12: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Finans Kaynaklarının Karşılaştırılması	124
Tablo-13: 2003-2012 Yılları Arasında Güvenlik Güçleri Tarafından Yakalanan Akaryakıt, Sigara ve Eroin Miktarları.....	148

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil-1: Organize Suç-Terör Eksenı	20
Şekil- 2: Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanının Aşamaları	41
Şekil-3: Bask Bölgesi Haritası	79
Şekil-4: Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti Haritası	103

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AK	: Avrupa Konseyi
ARGK	: Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu)
BM	: Birleşmiş Milletler
CIRA	: Continuity Irish Republican Army (IRA'nın Devamı)
ERNK	: Eniya Rızgariya Netawiya Kürdistan (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi)
EİA	: Bask Devrim Partisi
ETA	: Euskadi ta Askatasuna (Bask Ülkesi ve Özgürlük)
FARC	: Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri)
FATF	: Financial Action Task Force (Mali Eylem Görev Gücü)
FIU	: Financial Intelligence Unit (Mali İstihbarat Birimi)
GAL	: Grupos Antiterroristas de Liberacion (Anti terörist Özgürlük Grupları)
GKRY	: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi
HB	: Herri Batasuna (Halk Birliği)
HPG	: Heza Parastina Gele (Halk Savunma Güçleri)
HRK	: Hezen Rızgariye Kurdistan (Kürdistan Kurtuluş Birliklileri)
IPLO	: İrlanda Halk Kurtuluş Örgütü
IRA	: Irish Republican Army (İrlanda Cumhuriyet Ordusu)
KADEK	: Kongreyi Azadi Demokrasiya Kurdistan (Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi)

KARSAZ	: Yekitiya Karsazen Kurd a Navnetewi (Uluslararası Kürt İşverenler Birliği)
KCK	: Koma Cewekan Kürdistan (Kürdistan Topluluklar Birliği)
KOM	: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Merkezi
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
NORAID	: Irish Northern Aid Committee (İrlanda Kuzey Yardım Komitesi)
OIRA	: Official Irish Republican Army (Resmi IRA)
PIRA	: Provisional Irish Republican Army (Geçici IRA)
PJAK	: Partiya Jiyana Azad a Kurdistan (Kürdistan Özgür Yaşam Partisi)
PKK	: Partiya Karkeren Kurdistan (Kürdistan İşçi Partisi)
PNV	: Milliyetçi Bask Partisi
RIRA	: Real Irish Republican Army (Gerçek IRA)
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
THKO	: Türk Halk Kurtuluş Ordusu
THKP-C	: Türk Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
TMK	: Terörle Mücadele Kanunu
TMMM	: Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi
UNODC	: Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi
UTSAM	: Uluslararası Terörizm ve Sınırışan Suçlar Araştırma Merkezi

GİRİŞ

Tarihsel kökleri ilk insana kadar götürülebilen terörizm kavramı, günümüzde insanlığın en önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. Ancak literatürde birçok terörizm tanımı yapılmasına rağmen uluslararası alanda üzerinde uzlaşma sağlanmış bir tanımın yapılamayışı terörizmle mücadeleyi zorlaştırmaktadır.

Terörizmle mücadele çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Ancak devletler güvenlik kaygısıyla terörizmin genellikle şiddetine ve politik ajandasına odaklanmışlardır. Çoğunlukla da terörizmin organize yapısı ve finansal kaynakları göz ardı edilmiş ve üzerinde fazla durulmamıştır. Ancak terörün yerel bir sorun olmaktan çıkarak küresel bir yapıya kavuşması ile uluslararası kuruluşlar terörün nedenleri üzerine yoğunlaşmış ve terörün finansmanına daha fazla önem vermeye başlamışlardır. Özellikle 11 Eylül 2001 sonrası ABD'nin küresel teröre savaş açması ile terörün finansmanının önlenmesi konusu tüm dünyanın gündemine gelmiştir.

Terör örgütleri eylemlerini sürdürebilmek ve varlıklarını devam ettirmek için paraya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle yasal görünümlü ya da yasa dışı faaliyetlerde bulunarak gelir elde etmeye çalışmaktadırlar. Soğuk Savaş Dönemi'nde devletler birbirleri ile savaşa girmeye çekindiklerinden dolayı terörizmi silah olarak kullanmışlardır. Bu nedenle Soğuk Savaş Dönemi'nde devletler tarafından desteklenen örgütler finans konusunda sıkıntı yaşamamışlardır. Ancak Soğuk Savaş'ın bitişi ve 11 Eylül saldırıları terör örgütlerinin devlet desteğinin azalmasına yol açmış, örgütler kendi finansmanlarını sağlamak zorunluluğu ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu nedenle terör örgütleri yasa dışı finans kaynaklarına yönelmişlerdir.

Terör örgütleri, yasa dışı finans kaynaklarına yönelmeleri ile organize suç örgütlerine yakınlaşmışlardır. Başta uyuşturucu madde kaçakçılığı olmak üzere, silah kaçakçılığı, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, sahtecilik, karapara aklama gibi birçok suç alanında birlikte hareket ettikleri görülmektedir. Terör örgütlerinin bu şekilde yasa dışı kaynaklara yönelmeleri

ile örgütler ekonomik olarak güçlenmekte ve sonlandırılmaları zorlaşmaktadır. Bu nedenle örgütlerin finans kaynaklarının belirlenerek bunlarla mücadele etmek terörün bitirilmesinde önemli bir aşamayı oluşturmaktadır.

Terörizmle etkin mücadele, ancak terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik etkili tedbirler ve yasal düzenlemelerle mümkündür. Terörün uluslararası boyut kazanması ve terör örgütlerinin organize suç örgütleri ile aynı alanlarda faaliyet göstermek suretiyle yüksek miktarlarda gelir elde etmeleri nedeniyle terörle etkin bir mücadele için klasik tedbir ve uygulamalarla birlikte terör örgütlerinin finans kaynaklarının kurutulması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Yıldırım, 2012:6). Terörle mücadelede terör örgütlerinin finans kaynaklarının tespit edilerek, bu kaynaklardan finans elde etmesinin engellenmesi her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır (Aykın ve Sözmen, 2008:8).

Terörizmin finansmanı konusu 11 Eylül saldırıları sonrasında dünya gündemini daha fazla meşgul etmeye başlamıştır. ABD'nin öncülüğünde başlatılan terörizmle mücadele kapsamında, terörizmin finansmanının engellenerek terör örgütlerinin eylem kapasitelerinin düşürülmesi hedeflenmiştir. 11 Eylül sonrasında uluslararası örgütlerin terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik faaliyetlerinde büyük bir artış olmuştur. Bu durum Türkiye'nin iç mevzuatına da yansımış ve bu konuda çalışmalara hız verilmiştir. Ancak daha çok hukuki ve finansal alanda yapılan düzenlemeler örgütlerin finans kaynaklarının kurutulmasına yardımcı olmakla birlikte tam bir etki göstermemektedir.

Terör örgütleri genel olarak benzer finans kaynaklarını kullanmaktadırlar. Ancak ideolojileri ve bulundukları coğrafyanın yapısı nedeni ile aralarında bazı farklar olabilmektedir (Yayla, 2008:417). PKK, ETA ve IRA terör örgütleri etnik bölücü terör örgütleri olarak benzer amaçlarla hareket etmektedirler. Benzer amaçlarına rağmen bulundukları coğrafyaların farklılığı örgütlerin gelir elde etme yöntemlerine yansımıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE YÖNTEMİ

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

Araştırmanın konusunu, PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin finans kaynaklarının incelenerek karşılaştırılması ve Türkiye’de terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik alınan tedbirlerin değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Soğuk Savaş sonrası dönemde küreselleşme terör örgütlerini de etkilemiş örgütler ulusal sınırları aşarak uluslararası bir tehdit halini almıştır. Bu durum dünyada terörizmle mücadeleyi daha önemli hale getirmiştir. Terörizmle mücadele siyasi, sosyal, hukuksal, askeri ve finansal olmak üzere birçok boyutta yapılmaktadır. Terörizmin finansmanı ile mücadele de bu boyutlardan birisini oluşturmaktadır. Özellikle 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında ABD’nin terörizme savaş açması ile terörizmin finansmanı ile mücadele dünyanın gündemine girmiştir. Terörizmin finansmanı ile mücadelenin başlangıç noktası terör örgütlerinin finans kaynaklarının tespit edilmesidir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’nin otuz altı yıldır mücadele ettiği etnik ve bölücü PKK terör örgütünün finans kaynaklarını, etnik ve bölücü ETA ve IRA terör örgütleri ile karşılaştırıp, örgütün finansmanının önlenmesi için Türkiye’de alınan tedbirlerin genel bir değerlendirmesini yapmaktır.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Küreselleşmenin etkisiyle dünyada sınırların öneminin kaybolması terörizmin salt askeri ve kolluk tedbirleri ile çözülemeyeceğini daha kapsamlı

stratejilerin ve politikaların oluşturulması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Terörizmin finansmanı ile mücadele terörizm ile mücadelenin bir boyutunu oluşturmaktadır. Terör örgütleri eylemlerini gerçekleştirmek ve varlıklarını sürdürebilmek için finansmana ihtiyaç duymaktadırlar. Terör örgütlerinin finans sağlamanın engellenmesi örgütlerin zaman içinde eylem kapasitesini azaltır, örgüt üyelerinin moral gücünü zayıflatır ve örgüt içerisinde liderlik tartışmalarına yol açarak örgütün dağılmasına katkı sağlayabilir. Bu nedenle ülkemizin uzun yıllardan beri mücadele ettiği PKK terör örgütünün finans kaynaklarının belirlenerek bu kaynaklarla etkin bir mücadele geliştirilmesi örgüt ile mücadelenin bir parçasıdır. Bu amaçla PKK terör örgütünün finans kaynaklarının benzer amaçlarla terör eylemleri gerçekleştiren ETA ve IRA terör örgütlerinin finans kaynakları ile karşılaştırılması ve farkların ortaya çıkarılması bu farkların ışığında Türkiye’de terörizmin finansmanı ile mücadelede alınan tedbirlerin değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN SORULARI

Araştırmanın en temel problemi, PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin finans kaynaklarının karşılaştırılarak farkların ortaya konması ve bu farklar ışığında Türkiye’nin terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik aldığı tedbirlerin değerlendirilmesidir. Bu temel araştırma problemi çerçevesinde belirlenen sorular şu şekildedir:

a. Terörizmin finansmanı ne demektir ve önemi nedir? Terör örgütleri neden finansmana ihtiyaç duymaktadır? Örgütler genel olarak hangi yollarla finans sağlamaktadırlar?

b. PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin finans kaynakları nelerdir?

c. PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin finans kaynakları arasında fark var mıdır? Varsa farklar nelerdir?

d. Türkiye'nin terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik aldığı hukuki, finansal ve operasyonel tedbirler nelerdir? Alınan bu tedbirler yeterli midir?

5. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırmada terörizmin finansmanı konusu PKK, ETA ve IRA terör örgütleri özelinde incelenmiştir. PKK terör örgütünün finans kaynakları silah bırakmış benzer amaçlı terör örgütleri olan ETA ve IRA ile karşılaştırılmıştır.

Terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda alınan tedbirler, önleyici ve bastırıcı tedbirler ya da hukuki, finansal ve operasyonel tedbirler olarak incelenebilmektedir. Araştırmada Türkiye'nin terörizmin finansmanını önlemeye yönelik aldığı tedbirler incelenirken; hukuki, finansal ve operasyonel tedbirler sınıflandırılması yapılmış ve 2001 sonrası terörizmin finansmanına yönelik uluslararası alanda oluşan standartlara göre değerlendirilmiştir.

6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada PKK terör örgütünün finans kaynaklarını ETA ve IRA terör örgütleri ile karşılaştırmak ve Türkiye'nin terörizmin finansmanı ile mücadelesini derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması yöntemi ve kaynak tarama tekniği kullanılmıştır (Büyüköztürk vd. 2012: 21-22).

Terör, terörizm, terörizmin finansmanı, PKK, ETA ve IRA terör örgütleri, organize suç konusunda yazılmış kitap, makale, tez, rapor, mevzuat ve internet kaynakları taranmıştır.

Tez üç aşamadan oluşmaktadır:

Tezin birinci bölümünde kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu maksatla terör, terörizm, organize suç, terörizmin finansmanı ve karapara kavramları açıklanarak, farkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tezin ikinci bölümünde PKK, ETA ve IRA terör örgütleri incelenmiştir. Öncelikle örgütlerin tanınması amacıyla örgütler hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu maksatla örgütlerin amacı ve yapıları ile örgütlerin kısa tarihçeleri incelenmiştir. Daha sonra örgütlerin finans kaynakları, yasal finans kaynakları, yasa dışı finans kaynakları ve dış destek başlıkları altında ele alınmıştır.

Tezin üçüncü bölümünde, üç terör örgütünün finans kaynakları karşılaştırılarak aradaki farklar nedenleri ile ortaya konulmuş ve Türkiye'nin terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda yapmış olduğu çalışmalar incelenerek eksik olan hususlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tezin son bölümünde ise bulgular ve sonuçlar tartışılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZM VE TERÖRİZMİN FİNANSMANI

1. TERÖRİZM KAVRAMI

Terör kelimesi etimolojik olarak “korku salarak dehşete düşürmek” anlamına gelen Latince “terrere” sözcüğünden türemiştir. Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğüne göre terörün Türkçe karşılığı “yıldırı”dır. Arapça kökenli “tedhiş” sözcüğü de Türkçede aynı anlamda kullanılmaktadır. Türkiye’de yıllarca teröre karşılık olarak “anarşi” kelimesi kullanılmış ancak daha sonra bu kelime terk edilerek terör kelimesi kullanılmaya başlanmıştır (Yayla, 1990:335).

Terör ve terörizm kavramları arasındaki farkı anlamak konunun anlaşılması açısından önemlidir. Terör kısaca, “belirli bir amaca ulaşmak için hukuk dışı yollarla yapılan eylemdir” (Çakmak, 2008:29). Terörizm ise, “yapılan eylemleri savunan, stratejilerini anlatan, aktaran ve geliştiren bir düşünce disiplini veya akımı” olarak tanımlanabilir. Teröristler gizlilik içerisinde eylemlerini gerçekleştirirler, eylemlerini propaganda malzemesi olarak kullanırlar. Terörizm ise bu aşamadan sonra başlar (Bal, 2006:8).

Genel anlamda ele alındığında terör için şiddet eylemi; terörizm için ise, amaca ulaşmak için şiddeti kullanan bir strateji denilebilir. Bu nedenle yalın olarak, içerdiği siyasi amaçlara bakılmaksızın her türlü şiddet eylemi terör olarak tanımlanabilir. Ancak siyasi amaçlara dayanmayan terör eylemleri örgütlü dahi olsalar organize suç hareketleri olarak ele alınmalıdır. Bu noktada terör eylemleri terörizmden ayrılmaktadırlar (Dilmaç, 2011:91).

Terör simgesel bir eylem, siyasal davranışı etkilemeyi amaçlayan bir hareket olarak kavramsallaştırılabilir. Ancak terörizmin en önemli işlevlerinden birinin reklam olduğunu söyleyebiliriz. Teröristler çoğunlukla

eylemlerinde çok sayıda insan ölmesinden ziyade çok sayıda insanın kendilerini izlemesini tercih ederler. Yani terörizm için sadece şiddet değil propaganda da önemlidir (Laqueur, 2002:138).

Terör ve terörizm kavramlarının tanımlanması konusunda uluslararası bir uzlaşa sağlanamamıştır. Bu durum her devletin terörizmi farklı olarak algılamasına neden olmuştur. Bir devletin terörist ilan ettiği bir kişi başka bir devlet tarafından özgürlük savaşçısı olarak görülmüştür.¹ Ortak bir tanımın yapılamayışı akademik çalışmalara da yansımış terör konusunu ele alan herkes kendince bir tanım bulmaya çalışmıştır.

Terörizm kavramının tanımının yapılamayışı çoğunlukla politik sebeplere bağlıdır. Ancak tanım sorununu sadece politik sebeplerde aramak doğru değildir. Terörizm kavramının da karmaşıklığı söz konusudur. Çünkü yapılış şekli ve sonuçları itibari ile birbirinden farklı birçok olay bu kavram ile ifade edilmektedir. Hatta son zamanlarda trafik terörü, erkek terörü gibi her türlü şiddet içeren eylemlerin bu kavramla ifade edildiği görülmektedir (Çağırın, 2008:45).

Schmidt ve Youngman'ın 1984 yılında, "Politik Terörizm" adlı kitaplarında yayınladıkları araştırmaya göre akademisyenler tarafından 109 adet farklı terörizm tanımı yapılmıştır. Bu sayının günümüzde daha da artmış olduğu bir gerçektir. 11 Eylül olayları sonrasında terörizm üzerine odaklanılmasına rağmen hala genel kabul gören bir tanım yapılamamıştır (Golder ve Williams, 2004:270). Bu kadar çok terör tanımının olması ve ortak bir tanım yapılamayışı terörizm ile mücadelede etkin yaptırımların hayata geçirilmesini engellemektedir (Aykın ve Sözmen, 2008a:2). Başeren (2001)'e göre terörizm ile mücadelede en büyük engel, terörizm niteliğinde suçlar işleyenleri yargı önüne çıkaracak kadar sayıda devletin ortak bir terörizm tanımı üzerinde anlaşamamasıdır. Bu nedenle ülkeler sadece bazı fiilleri tarif ederek belirli suç konularında mücadeleye imkân veren sözleşmeler imzalamışlardır.

¹ Örneğin PKK terör örgütünden hala Avrupa ve ABD medyasında özgürlük savaşçısı olarak bahsedildiği Türk yetkililer tarafından dile getirilmiştir (Sabah[web], 2011).

Terörizmin uluslararası alanda üzerinde anlaşılmış bir tanımı yoktur. Ancak bu konu üzerinde akademisyenler tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda birçok farklı tanım geliştirilmiştir. Bu bölümde öncelikle sözlük ve ansiklopedilerde geçen terörizm tanımlarına yer verilecek, daha sonra akademisyenlerin yaptığı tanımlamalar incelenerek ortak noktalar tespit edilmeye çalışılacaktır. Terörizm kavramını açıklayan bazı ansiklopedilerin tanımlamaları şu şekildedir:

TDK terimler sözlüğüne göre terörizm; “Siyasal bir hedefe ulaşmak amacıyla devlete, halka veya bireylere karşı şiddet eylemlerine başvurma”dır.

Ana Britannica ansiklopedisinde terörizm; “siyasal bir hedefe ulaşmak için devlete, halka ya da bireylere karşı sistemli şiddet eylemlerine başvurma” olarak tanımlanmıştır (Ana Britannica, 20, 1990:549).

Oxford İngilizce sözlükte terör; “insanları sindirmek için şiddet kullanımı”, terörizm ise; “politik amaçlar için şiddetin ve sindirmenin gayri resmi veya yetkisiz kullanımı” olarak tarif edilmiştir (Oxford Dictionaries[web], 2014).

Meydan Larousse’da ise, “terörizm; ihtilalci grupların giriştiği şiddet eylemlerinin tümü, tedhişçilik, bir hükümet tarafından uygulanan şiddet rejimi” olarak tanımlanmıştır (Meydan Larousse, 1993-1994:83).

Terörizm konusunda çalışan neredeyse her araştırmacı terörizmi tanımlama sorununa dikkat çekmiş ve kendince bir tanım benimsemiştir. Bu alanda önemli çalışmalara imza atmış Paul Wilkinson (1977:49)’a göre; “Terörizm, istenen politik taleplerin karşılanması için kişilerin, grupların veya hükümetlerin korkutulması amacıyla, cinayet ve yok etme fiillerinin sistematik olarak kullanılması veya kullanılma tehdidi ile korku oluşturulmasıdır.”

G. Guillaume, uluslararası hukuk açısından bir tanımlama yapmıştır. Yazara göre; uluslararası hukuk açısından terörizm, korku uyandırmak amacıyla yapılan bir teşebbüs çerçevesinde insanların hayatına veya vücut

bütünlüklerine zarar verecek şekilde şiddete başvurmayı içeren her türlü hukuk dışı faaliyettir (Çağiran, 2008:47).

Ergil ise, terörizmi şu şekilde tanımlamıştır; “Saldırılan veya korkutulan sivil ve masum kurbanlar aracılığıyla hedeflenenden daha büyük bir kitleyi yıldırıp, korkutarak, yasa dışı stratejik ve siyasal amaçlarını gerçekleştirmek için bir grubun veya devletin bilinçli ve planlı bir şekilde şiddet kullanması veya şiddet kullanma tehdidinde bulunmasıdır” (Ergil, 1991:171).

Terörizm sadece akademik olarak farklı tanımlara sahip değildir. Ülkelerin kendi içindeki birimlerde bile farklı tanımlamalar yapılabilmektedir. Örneğin ABD’nin üç farklı birimi, terörizmi şu şekilde tanımlamıştır (Ronczkowski, 2004:18):

- FBI’a göre terörizm; “Politik ya da sosyal amaçlara ulaşmak için; kişilere veya mala karşı kanunsuz güç ya da şiddet uygulayarak hükümeti, sivil halkı veya bir gurubu korkutmak ve baskı yapmaktır.”
- ABD Dış İşleri Bakanlığı’na göre terörizm; “ABD yasalarında suç sayılan, kişilere yönelik ve insan hayatını tehlikeye sokan şiddet eylemleridir ve bu eylemlerle sivil halk üzerinde korkutma ve baskı yapma; baskı ve korkutma yolu ile hükümetin politikalarını etkileme veya suikast veya adam kaçırmaya gibi yollar ile hükümetin davranışlarını etkileme amaçlanmaktadır.”
- ABD Savunma Bakanlığına göre terörizm; “Genellikle politik, dini veya ideolojik amaçlara ulaşmak için; hükümeti ve/veya toplumu korkutma ve baskı yapma niyetiyle şiddet kullanımı ya da şiddet tehdididir.”

Her birimin farklı tanım belirlemesinin nedeni kendi görev alanlarına en uygun tanıma benimsemek istemelerinden kaynaklanır. Ancak bu durum da ortak tanım sorununu daha da içinden çıkılmaz hale sokmaktadır.

Türk yasalarında ise terör tanımı, 12.04.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 1. maddesinde yapılmıştır (Terörle Mücadele Kanunu [web], 2013):

“Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti'nin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.”

Türkiye’de kullanılan bu tanımlama bazı eleştirilere sebep olmuştur. Bu eleştirilerden en çok öne çıkanı tanımın yalnızca Türkiye çıkarları aleyhine işlenen eylemleri kapsamaması, bir halkı, bir devleti veya bir uluslararası örgütü hedef alan eylemleri kapsamamasıdır.

Terörizm tanımlaması üzerine bugüne kadar yapılmış en ciddi çalışmalardan biri olan *Politik Terörizm (Political Terrorism)* adlı kitabında Schmid ve Jongman, 109 farklı tanımlamayı inceleyerek tanımlamalarda en çok kullanılan 22 unsuru tespit etmişlerdir. Bu unsurlar Tablo-1’de görülmektedir (Schmid ve Jongman, 1988:5-6).

Tablo-1: Terörizmin Tanımında En Çok Tekrarlanan Unsurlar

<u>Sıra Nu.</u>	<u>Unsur</u>	<u>Kullanım Oranı (%)</u>
1	Şiddet, güç	83,75
2	Politika/Siyaset	65
3	Korku, terör	51
4	Tehdit	47
5	Psikolojik etkiler ve beklenen tepkiler	41,5
6	Kurban-Hedef Ayrımı	37,5
7	Amaçlı, planlanmış, organize hareket	32
8	Savaş metodu, strateji, taktik	30,5
9	Fazla normallik, kabul edilmiş kuralların ihlali, insani sınırlardan yoksun	30
10	Baskı, gasp, itaat	28
11	Propaganda amacı	21,5
12	Keyfilik, şahsi olmayan, rastlantısal karakterli, ayırım yapmayan	21
13	Siviller, savaşımayanlar, tarafsızlar, yabancı kurbanlar	17,5
14	Gözdağı	17
15	Kurbanların masumluğu	15,5
16	Grup, hareket, suç örgütü	14
17	Sembolik görünüş, başkalarına gösteri	13,5
18	Meydana gelen şiddetin hesaplanamaz, tahmin edilemez, beklenemez olması	9
19	Gizlilik, örtülü doğası	9
20	Tekrarlılık, şiddetin seri karakteri	7
21	Suç	6
22	Üçüncü kişi tarafından yapılan istekler	4

Kaynak: Schmid ve Jongman, 1988

Ortalama olarak, bir tanımda bu unsurlardan sekiz tanesi bulunmaktadır. Bu unsurların hepsini kullanarak yapılacak bir tanımın en doğru tanım olacağını söylemek mümkün değildir. Ancak Schmid ve Jongman çalışmalarında on altı tane unsuru kullanarak çok geniş kapsamlı bir tanım yapmışlardır. Bu tanıma göre terörizm (Schmid ve Jongman, 1988:28);

“(Yarı-) Gizli birey, grup veya devlet aktörleri tarafından gerçekleştirilen, suikasttan farklı olarak şiddete maruz kalanın ana hedef olmadığı, kriminal, politik veya kendine özgü nedenlerle tekrarlanan şiddet

hareketleriyle kaygı yaratma metodudur. Şiddetin hedefi olan kişiler hedef kitle arasından rastgele veya sembolik anlamı olan hedefler arasından seçilmesi yoluyla mesajlar verilir. Terörist, kurban ve ana hedef arasında başlayan tehdit ve şiddete dayanan iletişim süreçleri, gözdağı verme, baskı yapma veya propaganda yapma önceliklerine göre ana kitleyi terörün hedefi, istekler için bir araç veya bir dikkat çekme aracı haline dönüştürebilirler.”

Bu geniş kapsamlı tanımlama terörizmi anlamak için yararlıdır. Ancak herkes tarafından kabul edilebilir olması zordur. Çünkü sosyal hayatın doğası gereği her olay farklı koşullarda gerçekleşir ve değerlendirilir. Bunun yanında siyasi sebepler de herkesin aynı bakış açısıyla bakmasını engellemektedir. Devletlerin çıkarları söz konusu olunca anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. Bu nedenlerle tanımlama sorunun aşılması zor gözükmemektedir.

Yukarıda verilen tanımlar incelendiğinde, yapılan tüm tanımlarda ortak olan bazı noktalara rastlanmaktadır. Bunlara terörizmin unsurları denilebilir. Bu unsurlar hangi eyleme terörizm denilmesi gerektiği yönünde ipuçları vermektedirler.

2. TERÖRİZMİN TARİHÇESİ

Tarihi açıdan terör kelimesinin kökü incelendiğinde, Hz. Âdem'in oğullarından Habil'in, kardeşi Kabil'i öldürmesine kadar gitmek mümkündür (Başeren, 2006:7). Roma İmparatoru Julius Sezar'ın MS 44 yılında Brutus tarafından öldürülmesi de bir terörist hareket olarak kabul edilebilir. Çünkü bu suikast terörizm tarihinde önemli bir role sahiptir. Bu olaydan itibaren politik liderler her yerde terörün hedefi olmuşlardır. Örgütlü terör faaliyetleri ise Orta Çağ'da görülmeye başlamıştır (Çelik, 2012:2).

Bilinen ilk örgütlü terör faaliyetlerinin, MS 66-73 yıllarında “Sicarii” adı verilen bir örgüt tarafından Filistin'de gerçekleştirildiği bilinmektedir (Yavuz ve Şahin, 2011:17). Sicariiler ayrıca Zealotlar ismiyle de tanınırlar. Sicarii ismini suikastlarında kullandıkları *sica* adı verilen kısa hançerden almışlardır. Amaçları, Roma İmparatorluğu kurallarının Yahudi topraklarında uygulanmasını engellemektir. Bu nedenle eylemlerinde Roma askerlerini ve

işbirlikçi Yahudileri öldürmüşler ve Roma mallarına zarar vermişlerdir (Çelik, 2012:2).

MS 11. yüzyılda İran'da ortaya çıkan Haşhaşi örgütü de terör ile ilişkilendirilmektedir. Haşhaşiler, Şii mezhebine mensupturlar ve İslâmi yozlaştırdıklarına inandıkları Müslüman devlet liderlerini hedef olarak seçmişlerdir. Haşhaşilerin kurucusu ve aynı zamanda siyasal terörü ilk kez kurumsallaştıran kişi Hasan el Sabbah'tır. Hasan el Sabbah için çağdaş anlamdaki terörizmin babası denilebilir (Yavuz ve Şahin, 2011:17-19). Haşhaşilerin en çok bilinen eylemleri Selahaddin Eyyubi'ye karşı gerçekleştirdikleri başarısız suikast ve Selçuklu veziri Nizamül Mülk'ü öldürmeleridir.

Terör kelimesi, Fransızcaya 14. yüzyılda, İngilizceye ise 16. yüzyılda girmiştir (Schmid, 2011:40). Günümüzdeki anlamında ise ilk defa Fransa'da, Fransız Devrimi'nden sonra kullanılmaya başlanmıştır. Terörizm kelimesi *Terör Krallığı* olarak bilinen 1700'lerin sonundaki Fransız İhtilali sonrası dönemde ortaya çıkmıştır. Terör Krallığı, Fransızların devrimci lideri Maximilien Robespierre² tarafından Fransız halkına uygulanan kanlı şiddet dönemine verilen isimdir. 1800'lerde yaşanan gelişmelerle kelimenin anlamı devlete karşı uygulanan şiddeti tanımlayacak şekilde genişlemiştir (Ronczkowski, 2004:24).

19. yüzyılda Amerikan İç Savaşı'nda yenilgiye uğrayan güneylilerin yeniden inşa yanlılarına baskı yapmak için kurduğu *Klu Klux Klan* adlı örgüt ve Çarlık Rusyası'nda Anarşistlerin kurduğu Çarlık karşıtı *Norodnaya Volga* (Halkın İradesi) adlı örgüt bu dönemin önemli terör örgütlerindendir (Çakmak, 2008b).

1914 yılında, bir Sırp ajanın, Avusturya-Macaristan veliahtı Ferdinand'ı Saraybosna'da öldürmesi sonucunda, 1. Dünya Savaşı'nın

² Maximilien François Marie Isidore de Robespierre (6 Mayıs 1758 - 28 Temmuz 1794), Fransız devriminin Jakoben liderlerinden, Fransız hukukçu ve politikacıdır. 1793'ün son aylarında Devrimci Hükümetin ana organı olan Kamu Güvenliği Komitesi'ne hükmetmiştir. Fakat, Robespierre'in kendisi de bu terör döneminin bir kurbanı olarak 28 Temmuz 1794'te giyotinle idam edilmiştir (Oxford Dictionaries[web], 2013).

başlamasına neden olması, terörizm tarihinin en önemli sonuç doğuran olayı olarak değerlendirilebilir (Çakmak, 2008b).

İsrail'in kuruluşu aşamasında da örgütlü terör faaliyetleri görülmüştür. HAGANAH, IRGUN ve LEHİ adlı Yahudi örgütler Filistinli Araplar üzerinde baskı yapmışlardır (Yavuz ve Şahin, 2011:22).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu dünya sisteminin ortaya çıkması terör olaylarında artışa neden olmuştur. Doğu ve Batı bloklarının birbirlerine karşı terör örgütlerini kullanmaları, teknolojiye gelişmeler, milliyetçiliğin, özgürlüklerin ve bağımsızlığın yükselen değerler olması bu durumun nedenleri arasındadır. Bu dönemde özellikle Sovyetlerin desteklediği sol örgütler eylemlerde bulunmuşlardır. 1990'lı yıllarda Sovyetler Birliği'nin yıkılması ile Soğuk Savaş Dönemi sona ermiş sol ideolojili terör olayları azalmıştır. Ancak din ve etnik kökenli terör olayları artarak devam etmiştir (Çakmak, 2008b).

Terörün ciddiyetinin tüm dünya ülkeleri tarafından anlaşılması 11 Eylül 2001'de El Kaide Örgütü'nün ABD'deki Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'a saldırı düzenlemesi ile gerçekleşmiştir. Bu tarihten sonra terör olayları hız kesmeden devam etmiş, ancak terörle mücadele konusu ABD'nin öncülüğünde tüm dünya ülkeleri tarafından daha geniş kapsamlı değerlendirilmeye başlanmıştır.

3. TERÖRİZMİN UNSURLARI

Terörizmin tanımı üzerinde çalışan akademisyenlerden Schmid ve Jongman (1988:5-6) 1936-1981 arasında yapılan 109 tanımlamayı incelemişlerdir. Bu inceleme sonucunda tanımlarda en çok vurgulanan hususlar Tablo-1'de gösterilmiştir. Bu hususlardan öne çıkanlar şiddet, ideoloji ve örgütlülüktür. Konu üzerinde yapılan bir başka çalışmada ise, 76 tanım incelenmiş ve ortak noktaların %84 ile şiddet ve güç kullanımı, %71 ile siyasi motivasyon, %41 ile korku, tehdit, baskı ve % 29 ile örgüt/grup olduğu tespit edilmiştir (Dilmaç, 2011:110).

Bu araştırmalar ışığında terörün üç temel unsurunun olduğu söylenebilir. Bir faaliyeti terörizm ile ilişkilendirmek için bu üç temel unsurun varlığına bakmak gerekmektedir. Bunlar; *Siyasal/İdeolojik* unsur, *Örgütlenme* unsuru ve *Şiddet* unsurudur.

a. Siyasal/İdeolojik Unsur

Terörizm tanımlamaları incelendiğinde terör örgütlerinin siyasal/ideolojik amaçlar doğrultusunda hareket ettikleri görülmektedir. Terör örgütleri savundukları ideolojilerin yönetimde söz sahibi olması için eylemlerini gerçekleştirmektedirler. Mevcut düzeni yıkarak kendi fikirlerine uygun düzeni kurmayı hedeflerler. Bunu sağlamak için ise şiddeti kullanırlar.

İnsanların, niçin yaşadıklarını, hedef ve amaçlarının ne olduğunu açıkladığından ve sıkıntıya düştüklerinde onlara hedef gösterdiğinden dolayı, toplumlar bir ideolojiyi benimseme, toplumu yönetenler de onlara sahiplenecekleri ideolojileri gösterme arzusundadırlar. Bu ideolojileri normal yollarla hayata geçiremeyen kişiler de teröre yönelmektedirler (Uyar, 2008:10).

İdeoloji, terörist faaliyetlerin dayanak ve hareket noktası olması nedeniyle terörizmin olmazsa olmaz unsurlarındandır. İdeolojiler hareketin rehberidir. Uygulanacak şiddet, seçilecek hedefler, üye temin faaliyetleri hep bu unsur doğrultusunda belirlenir (Dilmaç, 1997:360).

Teröristler ideolojileri uğruna birçok masum insanın canına kıymakta, yeri geldiğinde hayatlarından vazgeçebilmektedirler. Bunu gerçekleştirmek için sağlam bir siyasal inanca sahip olmak gerekir. Bir Hizbullah terör örgütü mensubu, bu durumu şu şekilde ifade etmektedir (Tavas, 2000:119):

“Bazı siyasi düzenleri değiştirme amacı güden Müslümanlar vardır ve bunlar ölseler dahi davaları ilerlemektedir. Böyle bir ölüm ne trajedi ne de zihinsel bir bozukluğun neticesidir. Düşünülp taşınarak canlı bir amaca hizmet için karar verilmiş bir ölüm, umutsuzluk hissinden uzak, davasına hizmet amacı güden bir eylemdir. İntihar kamyonlarının sürücüleri ölüme

gölerek gidiyorlar ve basının dediği gibi düşünmüyorlar. Onlar davalarını bir adım daha ileri götürebilmenin dayanılmaz sevincini kalplerinde yaşıyorlar.”

Bu sözler terörist için ideolojinin nasıl vazgeçilmez olduğunu gözler önüne sermektedir. Teröristler siyasi amaçları uğruna ölümü göze alabilmektedirler.

b. Örgütlenme Unsuru

TDK sözlüğüne göre örgüt kelimesi, “Ortak bir amacı veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik, teşekkül, teşkilat” olarak tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu [web], 2013). Bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelerek faaliyet yürütenler yasal kuruluşlardır. Ancak bir terör örgütünden bahsedebilmemiz için bir ideoloji ve şiddetin bulunması gerekmektedir.

Farklı örgüt tiplerinde farklı modellere rastlansa da klasik terör örgütlerinin yapısı piramide benzetilebilir. Piramidin en üstünde lider, hemen altında yönetim kadroları, ortada faaliyet alanlarına göre militanlar, altta yasal alanda faaliyet gösterenler, en altta ise sempatizanlar yer alır. Sayısal olarak en üstten en alta doğru yoğunluk artmaktadır (Dilmaç, 2011:178). Bu sistem sıkı bir hiyerarşik yapı ile korunur. Üst kadrolardan biri eksildiğinde yeri hemen doldurularak zafiyete yol açılması engellenir.

c. Şiddet Unsuru

Terör örgütleri, amaçladıkları siyasi hedefe ulaşabilmek için şiddete ihtiyaç duyarlar. Şiddeti kullanarak topluma korku salma, halkta bıkkınlık ve yılgınlık yaratma, mevcut otoriteye olan güveni sarsma ve kaos ortamı yaratmayı amaçlarlar (Aydın, 2009:47).

Şiddetin en önemli aracı saldırılardır. Organize olarak bir saldırı planı olmasa dahi molotof kokteyli kullanarak, bombalı paket ve araçlarla, suikast, adam kaçırma, canlı bomba eylemleri ile şiddete başvurulmakta ve hedef kitle hasara uğratılarak sansasyon yaratılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca şiddet

sadece silahlı zarar verme yoluyla değil söz, hareket ve davranışlarla da uygulanabilir. Psikolojik şiddet denilen bu durumla toplum üzerinde baskı yaratılarak istenilen amaca ulaşmaya çalışılır (Bozkurt, 2013:20).

Terörizmin kullandığı şiddetin özelliği rastgele olmasıdır. Terör örgütleri genellikle şiddet uyguladıkları kişileri belirlemezler. Terör örgütüyle ve onun benimsediği ideoloji ile sorunu olmayan masum insanlar şiddete maruz kalabilirler. Şiddetin kime yöneleceğini tahmin etmek çok zordur (Wilkinson, 2002:148).

4. TERÖRİZM VE ORGANİZE SUÇ İLİŞKİSİ

Terörizm tanımında olduğu gibi, organize suç konusunda da herkes tarafından kabul edilen tek bir tanım yapmak zordur. Ancak, ortak noktaları içeren bir tanım fikir verici olacaktır. Türk Demokrasi Vakfı (1999:10) organize suçluluğu aşağıdaki şekilde tarif etmiştir:

“Organize suçluluk, geniş kapsamlı suçların örgütlü olarak belirli bir plana göre, birçok kişi tarafından, uzun veya belirsiz bir süreyle, mesleki veya ticari benzeri yasal yapıların kullanılması veya zor ya da tehditkâr araçların kullanılması ya da siyaset, basın, kamu yönetimi, yargı ve ekonomi üzerinde etkide bulunulması suretiyle, yasa dışı kazanç ve güç elde edilmesidir.”

Organize suç terimi ilk kez 1920’lerde ABD’de kullanılmıştır. 1960’lı yıllardan itibaren ise mafya ve organize suç örgütleri terimleri aynı anlamda kullanılmaya başlanmıştır. Ancak, organize suç örgütleri mafyayı da içine alan daha geniş kapsamlı bir yapıdır. Organize suç örgütleri, siyasal bir görüş ile hareket etmeyen, maksimum kazanç elde etmek için yasal olmayan yollara başvuran yapılardır (Uyar, 2008:68).

Terör örgütleri organize suç örgütleri gibi para kazanarak konforlu bir yaşam sürmeyi amaçlamazlar. Ancak faaliyetlerini sürdürebilmek ve varlıklarının devamını sağlayabilmek için paraya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle organize suç örgütleriyle terör örgütleri arasında yakınlaşmalar ortaya çıkmıştır (Aykın, 2010:147). Özellikle, Soğuk Savaş sonrası dönemde,

terörizmi destekleyen devletlerin yardımlarının azalması sonucunda terörist örgütlerin finans sağlamak için organize suç faaliyetlerine yönelimleri artmıştır (Yücebaş, 2011:178). Gupta, Horgan ve Schmid (2009), *Terörizm ve Organize Suç* adlı çalışmalarında, terör örgütlerinin politik hedeflerine ulaşmaları için gerekli olan maddi kaynakları elde etmek üzere politik olmayan banka soyma, silah kaçırma, insan kaçakçılığı gibi suç alanlarına girebildiklerini belirtmişlerdir.

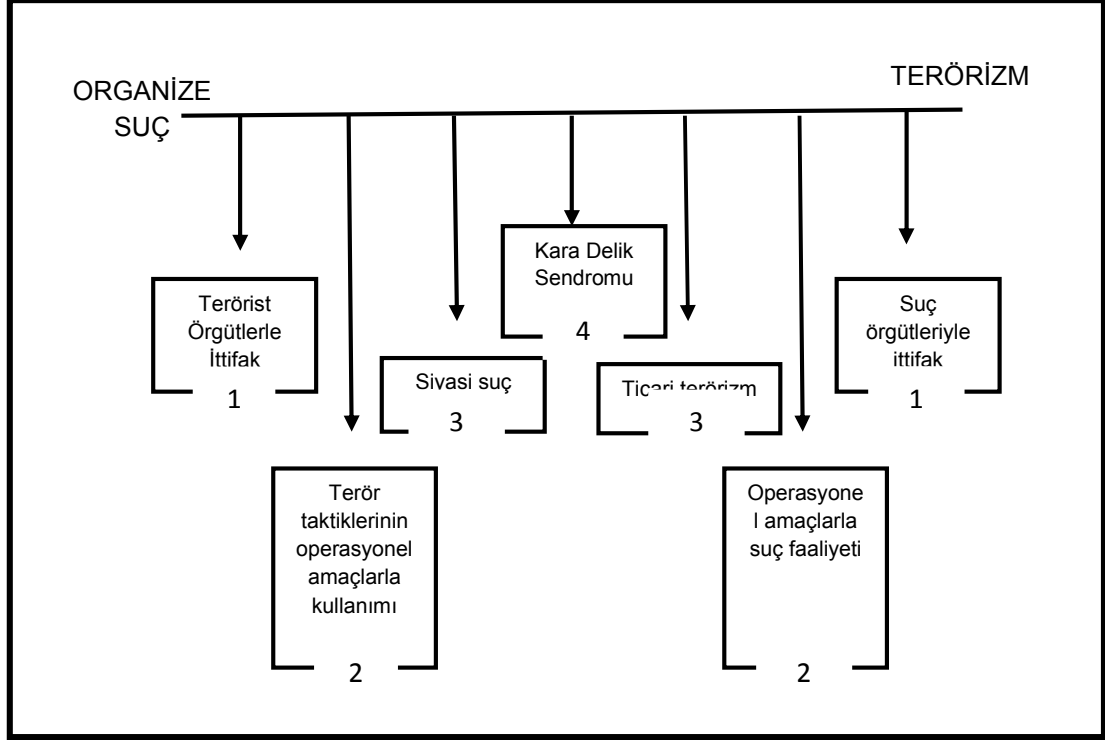
11 Eylül olayları sonrası dönemde, terörizmin finansmanını engellemeye yönelik çabalar artmış bunun sonucunda terörizm ve organize suç arasındaki ilişki önem kazanmıştır. Organize suç örgütleri ve terör örgütlerinin bağlantıları şu şekildedir (Shelley, 2002):

- Teröristler kendilerini finansal olarak desteklemek için organize suç faaliyetlerinde bulunmaktadır.
- Organize suç örgütleri ve teröristler ağ yapıları halinde faaliyet gösterirler ve bu yapılar bazen kesişirler ve teröristler bu yapıları kullanarak uluslararası suç organizasyonları arasında kendilerini gizleyebilirler.
- Organize suç örgütleri ve teröristler hükümet kontrollerinin az, kanun uygulamalarının ve sınır güvenliğinin zayıf olduğu bölgelerde faaliyet gösterirler.
- Organize suçlular ve teröristler amaçlarına ulaşmak için yerel görevlileri kullanırlar.
- Organize suç örgütleri ve teröristler modern teknolojinin imkânlarını kötüye kullanarak iletişim kurarlar.
- Organize suç örgütleri ve teröristler çoğunlukla aynı yöntemleri kullanarak paralarını aklarlar ve çoğunlukla aynı operatörü kullanarak paralarını transfer ederler.

Terörizm ve organize suç ilişkisi hakkında çalışma yapan Makarenko'nun oluşturduğu Organize Suç-Terör Ekseni Şekil-1'de gösterilmiştir. Bu eksene göre organize suç örgütleriyle terörizmin yakınlaşması dört gruba ayrılmaktadır (Altunok, 2008:84-88):

- (1) İttifaklar
- (2) Kullanılan Taktikler
- (3) Amaçların Uyuşması
- (4) Kara Delik Sendromu

Şekil-1: Organize Suç-Terör Ekseni

Kaynak: Makarenko, 2004

Terörizm ve organize suç örgütleri ilişkisinin ilk seviyesi ittifak kurmaktır. Terör örgütleri finansman sağlamak, organize suç örgütleri ise güvenlik sağlamak için birbirleriyle ittifak arayışı içindedirler. Terör örgütleri ile işbirliği yapan organize suç örgütlerinin caydırıcılığı artmaktadır. İkinci aşamada suç örgütleri terör taktiklerine başvurarak faaliyetlerini sürdürürken, terörist örgütler suç faaliyetlerini bizzat kendileri yürütmektedir. Kullanılan benzer taktikler işbirliğine yönelmektedir. Üçüncü aşama siyasi motivasyonlarla hareket eden organize suç örgütleri ile terörist amaçlarının dışında kazanç elde etme ile ilgilenen terör örgütlerini kapsamaktadır. Yakınlaşmanın son noktası ise *Kara Delik Sendromu* ile ifade edilmiştir. Bu durum merkezi otoritenin güçsüz, yoksulluğun fazla olduğu başarısız devletlerde görülmektedir. Bu noktada suç ve terör motivasyonları örgütleri

zayıf devlet üzerinde ekonomik ve siyasal kontrolü ele geçirmeye yönlendirmektedir (Altunok, 2008:84-88).

Terör örgütleri ve organize suç örgütleri, 20. yüzyılın son çeyreğinde artan küreselleşmenin sağladığı imkânlarla birbirlerine giderek yakınlaşmışlardır. Ancak bu iki yapının birbirlerine benzeyen ortak noktalarının olması yanında birçok farkları da bulunmaktadır.

a. Terörizm ve Organize Suç Arasındaki Farklar

Terör örgütleri ve organize suç örgütleri arasındaki en önemli farklılık amaçlarından kaynaklanır. Terörizm siyasal bir amaç için gerçekleştirilirken, organize suçlar kazanç elde etme amacı taşır (Altunok, 2008:65). Terör örgütleri kendilerini devrimci olarak tanımlarlar. Bir hükümeti devirmek ve yerine kendi istedikleri bir yönetim şeklini getirmek gibi amaçları vardır. Ayrıca terör örgütleri faaliyetlerinin sonucunda elde ettikleri kazanımları tabanına yayma çabası içindedir. Yani kazanımları sadece terör örgütü değil tabanı da paylaşır. Bu özellikler ise organize suç örgütlerinde tam tersi durumda ortaya çıkar. Organize suç örgütleri faaliyet gösterdikleri ülkelerde siyasi istikrarsızlık istemezler. Faaliyetlerini devam ettirmek adına mevcut siyasi düzene göre kurdukları sistemlerinin bekası açısından istikrar ve düzen şarttır. Organize suç örgütlerini terör örgütlerinden ayıran önemli farklardan biri de elde edilen kazanımlara uygulanan yöntemle ilgilidir. Organize suç örgütleri faaliyetleri sonucunda maddi bir kazanç elde etmeye çalışırlar. Bu kazanç, organize suç örgütlerinde bir taban bilinci olmaması nedeniyle çoğunluğu suç örgütünün lider kadrosu olmak üzere örgüt personeli arasında paylaşılır. Elde edilen kazanç organize suç örgütünün kazancıdır ve mensuplarına atfedilir. Organize suç örgütlerinin de kimi zaman kamu yararına benzeyen faaliyetler yaptığı bilinse de bu faaliyetler, taktik gereği ve kısa vadelidir. Kısacası terör örgütleri bir anlamda kamu yararına benzer bir amaçla hareket ederken, organize suç örgütleri özel yararlar peşinde koşarlar (Gupta, Horgan ve Schmid, 2009).

Organize suç örgütleri ve terör örgütleri arasında faaliyetleri bakımından da ciddi farklar vardır. Hem organize suç örgütleri hem de terör örgütleri, şiddeti faaliyetlerinde başarıya ulaşmak için bir araç olarak kullanırlar. Benzer şiddet şekillerini kullanmalarına rağmen şiddeti kullanım şekillerinde ciddi farklılıklara rastlamak mümkündür. Öncelikle terör örgütlerinin en önemli iletişim aracı şiddettir. Terör örgütleri; düşmanları, destekçileri ve tabanları ile iletişim kurmada şiddete başvururlar. Yaptıkları bir şiddet eylemine müteakip olayı sahiplenerek düşmanları, destekçileri ve tabanlarına varlıklarını hissettirme gayreti içerisindeyler. Şiddet eylemlerini propaganda aracı yapabilmeleri için açıkça icra etmeleri gerekir. Organize suç örgütlerinde bu durum farklıdır. Organize suç örgütlerinin, doğaları gereği gizemli bir yapıları vardır. Organize suç örgütleri devlet görevlileri tarafından fark edilmeden faaliyetlerini icra etme temelinde hareket ederler. Bu nedenle şiddet yöntemine başvursalar bile olayı sahiplenmezler ve olayın kendileri tarafından icra edildiğini gizlemek için her türlü tedbiri alırlar (Gupta, Horgan ve Schmid, 2009).

Terör örgütleri, faaliyetleri neticesinde kendi tabanı ve hedef kitle de dâhil olmak üzere toplumun tamamının dikkatini üzerlerine çekmek isterler. Propaganda yapabilmeleri için bu gereklidir. Organize suç örgütleri ise dikkatlerin üzerlerinde toplanmasından kaçınırlar. Faaliyetlerini topluma ve devletin güvenlik güçlerine hissettirmeden yapmaları bekaları açısından oldukça önemlidir (Üney, 2006:64).

Terör örgütleri tabanları ve hedef devlet üzerinde etkinliklerini hissettirmek için rastgele ve sansasyonel eylemler yapma gayreti içindedirler. Toplumun kendini güvende hissetmesini engellemek için eylemlerini icra ederler. Eylemler sonucunda önemli olan propagandalarını yapmaktır. Bu nedenle sürekli gündemde kalmayı ve kendileri hakkında konuşulmasını isterler. Organize suç örgütleri ise sadece kendi alanlarını ilgilendiren konularda faaliyet gösterirler. Bazen büyük şiddet olaylarına başvursalar da amaçları toplumda güvensizlik hissi uyandırmak değildir. Toplumlarda organize suç örgütlerinin şiddet hareketlerine verilen tepki ile terör örgütlerinin şiddet hareketlerine verilen tepki aynı değildir. Terör örgütlerine

toplum tarafından verilen tepki daha keskindir (Gupta, Horgan ve Schmid, 2009).

Liderlik açısından da iki örgüt arasında fark vardır. Terör örgütleri için lider organize örgütlere göre çok daha önemlidir. Bir terör örgütünün lideri yakalandığında o terör örgütünün dağılması veya etkisinin azalması söz konusu olabilir. Bir organize suç örgütünde ise örgüt yapı değiştirip faaliyetlerini sürdürebilir (Altunok, 2008:66).

b. Terörizm ve Organize Suç Arasındaki Benzerlikler

Terörizm ve organize suç grupları arasındaki en büyük benzerlik, ikisinin de örgütlü bir yapıya sahip olmasıdır. Bu örgütlenme, gizli yeraltı örgütlenmesi şeklindedir. Çoğunlukla hücre tipi örgütlenme şeklini kullanırlar. Hücreler 3-5 kişilik gruplardan oluşur ve farklı hücreler birbirlerini tanımazlar. Böylelikle eylemlerini gizlilik içinde yürüterek güvenliklerini sağlarlar. Bu hücreler, merkezde güçlü bir lider kadroya bağlıdır.

Teröristler ve organize suç örgütleri yasal olmayan yollardan gelir elde ederler. Bunun yanında teröristlerin yasal gelir kaynakları da vardır. Yasal olmayan gelir kaynaklarını finans sistemine sokabilmek için karapara aklama yöntemlerini kullanırlar. Yasal olmayan yöntemleri uygularken ikisi de gerektiğinde kamu görevlilerinden rüşvet vb. yollarla faydalanırlar (Uyar, 2008:72).

Bir diğer benzerlik ikisinin de şiddetli yöntem olarak kullanılmalarıdır. Ancak şiddet kullanma amaçları farklıdır. Organize suç örgütleri büyük çapta şiddet olaylarından kaçınırlar. Ancak organize suç örgütleri devlet ile başa çıkamayacaklarını anladıklarında ve zayıflamaya başladıklarını hissettiklerinde büyük şiddet olaylarına başvururlar (Gupta, Horgan ve Schmid, 2009).

Terörist örgütlerin ve organize suç örgütlerinin yapılarının benzerliği ve birbirlerine yakınlaşmaları bu iki örgütün zamanla amaçlarından saparak birbirlerine dönüşmeleri sonucunu doğurabilmektedir. Organize suç

örgütlerinin terör örgütlerine dönüşmeleri kolay rastlanılan bir durum değildir. Ancak terör örgütlerinin ideolojik fikirleri zayıfladığında, amaçlarına ulaştıklarında veya karşılarında güçlü bir devlet görüp faaliyet alanları daraldığında, organize suç örgütlerine dönüşme ihtimali oldukça yüksektir. Bunun yanında, teröristler, organize suç türünde faaliyet gösterip para kazanmaya başladıkça ideolojik fikirlerden uzaklaşırlar ve terör örgütü ile bağları zayıflamaya başlar. Bu nedenle terör örgütü liderleri, üyelerinin organize suç türlerine kaymalarını engellemek için büyük çaba göstermektedirler (Gupta, Horgan ve Schmid, 2009).

5. TERÖRİZMİN FİNASMANI

Terör örgütlerinin siyasi nedenlerle şiddet eylemleri gerçekleştirmesi ve birçok masum sivil insanın bunun sonucunda hayatını kaybetmesi politikacıları bir an önce bu durumu ortadan kaldırmaya yöneltmiştir. Bu nedenle terörizm ile mücadele, çoğunlukla askeri mücadele olarak görülmüş ve terörizmin diğer boyutları ve bunlardan belki de en önemlisi, finansal boyutu üzerinde fazla durulmamıştır (Aykın ve Sözmen, 2008a:7). Oysaki terör örgütlerinin varlıklarını devam ettirebilmesi için barınma, beslenme, giyecek, tedavi, ulaşım ve haberleşme ihtiyaçlarını karşılaması; yayın ve propaganda materyallerini hazırlaması; silah, mühimmat teminini sağlayabilmesi gerekir (Alkan, 2004). Bütün bu gereksinimler terör örgütlerini gelir elde etmeye yönlendirmektedir. Terör örgütlerinin gelir kaynakları bilinir ve bunlarla etkin mücadele edilirse bu örgütler bir nevi oksijensiz kalmış olurlar. Ayrıca terörizmin finansmanı üzerinde yoğunlaşılması meydana gelecek olayları önlemenin yanı sıra meydana gelmiş bir saldırının nasıl yapıldığını, örgüt yapısının nasıl olduğunu, işbirlikçilerini anlamak açısından da önemlidir (Altunok ve Denizer, 2008). Bu nedenle terörizmin finansmanı konusu önemle üzerinde durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Terör örgütleri, organize suç örgütleri gibi ekonomik amaçlarla değil politik amaçlarla faaliyetlerini gerçekleştirirler. Terör örgütlerinin siyasal amaçlı bu faaliyetlerini devam ettirmek için fonlara ihtiyaç duymalarına ve bu

fonların çeşitli kaynaklardan sağlanmasına terörizmin finansmanı denilmektedir (Atik, 2009:293).

Terör örgütleri finansman ihtiyacını tarihsel süreçte farklı kaynaklardan temin etmişlerdir. 19. yüzyılda terör eylemlerini gerçekleştirmek için örgütler çok fazla paraya ihtiyaç duymamışlardır. Bu dönemde örgütler finans ihtiyacını daha çok zengin üyelerden ve sempatizanlardan elde ettiği paralarla sağlamışlardır. Örneğin; 1858 yılında İrlanda Devrimci Kardeşliği Örgütü, ABD’de yaşayan İrlanda diasporasından gelen 400 dolarla kurulmuştur (Yıldırım, 2012:55).

Soğuk Savaş döneminde, devletler siyasi çıkarları doğrultusunda terörizmi dolaylı olarak kullanmışlardır. Bu dönemde terörizmin en önemli finans kaynağı devletler olmuşlardır. İki kutuplu sistemde sıcak savaşa girmekten kaçınan SSCB ve ABD birbirlerine karşı terörizmi kullanmaktan çekinmemişlerdir. Soğuk Savaş sonrasında ise terörizme verilen devlet desteği azalmıştır. Devlet desteğinin azalması terör örgütlerini kendi finansman ihtiyacını karşılamak için alternatif yollar aramaya itmiştir (Çakmak ve Kurum, 2008:26-27). 1990’larda, uluslararası finans pazarları üzerindeki devlet müdahalesinin kaldırılması terörizmin de küreselleşmesine yol açmıştır. Ekonomik ve mali engellerin kalkması ile terörizm sınıraşan bir nitelik kazanmıştır. Böylelikle silahlı örgütler birbirleriyle ve yasa dışı suç ekonomisi ile bağlantı kurarak birlikte iş yapmaya başlamışlardır. Bu kaynaşma ekonomik olarak öyle büyümüştür ki 11 Eylül saldırılarından önce 1,5 trilyon dolarlık bir bütçeye sahip olmuştur (Napoleoni, 2008).

ABD’ye karşı gerçekleştirilen 11 Eylül saldırılarından sonra, terörizmle mücadelede terörizmin finansmanının engellenmesi konusu gündeme daha fazla gelmeye başlamıştır. 11 Eylül 2001 olayları esas itibari ile 19 kişi tarafından eş zamanlı olarak 4 uçağın kaçırılması ve bu uçaklardan birinin Pentagon’a, ikisinin Dünya Ticaret Merkezi ikiz kulelerine çarpması ve birinin de düşmesi ile neticelenen birkaç saatlik zamanda gerçekleşen gelişmeleri ifade etmektedir. Ancak kısa zaman diliminde gerçekleşen bu olayların dünya çapında etkisi büyük olmuştur. 11 Eylül olayları, ABD’nin terörizm ile mücadele konusuna ciddi şekilde önem vermesine yol açmıştır.

11 Eylül olaylarından sonra terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda alınan tedbirler, Soğuk Savaş sonrası azalan terör örgütlerine verilen devlet desteğini daha da azaltmıştır. Terörizmin finansmanı kavramı da bu tarihten itibaren önemli gündem maddelerinden biri olmuştur (Aykın, 2010:158-160).

a. Terör Örgütlerinin Finans İhtiyacının Nedenleri

Terör örgütlerinin asıl amaçları gelir elde etmek olmasa da faaliyetlerini sürdürebilmek ve örgütün varlığının devamını sağlayabilmek için mali kaynaklara ihtiyaçları vardır. Bu nedenle terör örgütleri finans sağlamak için fon sağlama çabası içine girmektedirler (Yıldırım, 2012:57). Terörist eylemleri belirlemenin ve engellemenin ilk adımı finans ihtiyaçlarının nedenlerinin anlaşılmasıdır. Terörist örgütlerin finans ihtiyacı, sadece eylemlerini gerçekleştirmek için değil, bunun yanında ideolojilerini ve örgütün varlığını sürdürmek ve geliştirmek için de gereklidir. Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF)³ 29 Şubat 2008 tarihli, *Terörün Finansmanı Raporu (Terrorist Financing)*'na göre, terör örgütleri iki nedenle finans ihtiyacı duymaktadır. Birincisi; gerçekleştireceği terör eylemlerinin doğrudan maliyetleri, diğeri ise; ideolojilerini yaymak, örgüt yapısını devam ettirmek ve geliştirmek için gerekli olan geniş çaplı organizasyon maliyetleridir (FATF[web], 2008:7-8).

(1) Terör Eylemlerinin Maliyeti

Terör eylemlerinin maliyeti doğrudan maliyetler ve hazırlık maliyetleri olmak üzere iki kategoride incelenebilir. Terör eylemlerinin son aşaması olan eylemin gerçekleştirilmesi için gerekli olan maliyetler doğrudan maliyetler olarak adlandırılır. Eylemlerde kullanılan silah, mühimmat, motorlu araç, harita, gözetleme araçları ve benzeri malzemeler için yapılan harcamalar doğrudan maliyetler içinde yer almaktadır. Silah ve mühimmat temininin yasal yollardan gerçekleşmediği durumlarda ayrı bir faaliyete ihtiyaç

³ FATF, 1989 yılında G-7 ülkeleri (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) tarafından karapara aklamanın uluslararası alanda önlenmesi amacıyla OECD bünyesinde kurulmuştur. 11 Eylül 2001 tarihinden sonra vizyonuna terörün finansmanı ile mücadeleyi de dâhil eden FATF'nin halen 32 ülke ve 2 bölgesel kuruluş olmak üzere toplam 34 üyesi bulunmaktadır.

duyulabilir ve bu durum doğrudan maliyetleri arttırır (Aykın ve Sözmen, 2008a:11-12).

Mali Eylem Görev Gücü'nün 2008 yılı raporunda yer alan bazı terörist eylemlerin doğrudan maliyetleri Tablo-2'de verilmiştir.

Tablo-2: Bazı Terör Saldırıların Doğrudan Maliyetleri

Saldırı	Tarih	Tahmini Maliyet
Londra metrosu saldırısı	7 Temmuz 2005	8 000 Sterlin
Madrid tren istasyonu bombalamaları	11 Mart 2004	10 000 ABD Doları
İstanbul HSBC bankası ve sinagog bombalamaları	15 ve 20 Kasım 2003	40 000 ABD Doları
Jakarta JW Marriot oteli bombalaması	5 Ağustos 2003	30 000 ABD Doları
Bali bombalamaları	12 Ekim 2002	50 000 ABD Doları
USS Cole Saldırısı	12 Ekim 2000	10 000 ABD Doları
Doğu Afrika Elçiliği bombalamaları	7 Ağustos 1998	50 000 ABD Doları

Kaynak: FATF, 2008:7

Tablo-2'de verilen maliyetlerin düşüklüğünden yola çıkarak terörizmin finansmanının küçük miktarlı fonlar aracılığı ile yapılabileceğini düşünmek doğru değildir. Çünkü doğrudan eylem maliyetleri örgütün finansmanı içinde küçük bir yere sahip olabilmektedir (Aykın ve Sözmen, 2008a:12-13).

Terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi için eylemin hazırlığı safhasında da bir takım maliyetler söz konusudur. Bunlara hazırlık maliyetleri denilmektedir. Terör eylemini gerçekleştirecek elemanların yetiştirilmesi, eylem için gerekli silah, araç ve gerecin istenilen yer ve zamanda bulundurulması için sıkı kontrollerin aşılması ve benzeri faaliyetler için gerekli harcamalar, örgüt elemanlarının eylem zamanına kadar ki barınma, iletişim

ve diğer ihtiyaçları gibi maliyetler hazırlık maliyetleri arasında sayılabilir (Aykın ve Sözman, 2008a:13).

(2) Örgütün Yapısının Devamı İçin Gerekli Maliyet

Terör örgütleri terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli finansmanın yanında, ideolojilerini yaymak örgüt yapısını geliştirmek ve güçlendirmek için de finansmana ihtiyaç duyarlar. Örgütün kurulması için gerekli harcamalar, sempatizan ve üye temini için yapılan masraflar, örgütün yapılandırılması için ödenen kira ve satın alma bedelleri, örgüt üyelerine silah ve mühimmat temini için gerekli bedeller, giyecek, yiyecek, eğitim, sağlık, iletişim ve seyahat masrafları, örgüt üyelerine ve ailelerine yapılan düzenli ödemeler, propaganda masrafları, verilen rüşvetler ve bunun gibi diğer harcamalar örgüt yapısının devamı için gerekli maliyetler arasında sayılabilir (Yıldırım, 2012:58). Örneğin, IRA'nın aktif olarak görev alan üyelerine üstlendikleri role göre ortalama 30-40 sterlin haftalık verdiği bilinmektedir. Bu miktar örgüt üyelerinin tüm ihtiyaçları karşılandıktan sonra cep harçlığı olarak verilmektedir (Horgan ve Taylor, 1999).

Terör örgütleri için propaganda yapmak büyük önem taşır. Bunun için terör örgütleri medya kampanyaları ile politik nüfuz satın almak, üye potansiyelini sürekli tutmak ve kamuoyunda sempati oluşturmak amacıyla sosyal projeler üretirler. Ayrıca terör örgütleri ideolojilerini yaymak, örgüt mensuplarının örgüte bağlılığını pekiştirmek ve propaganda yapmak amacı ile televizyon, radyo, internet sitesi, gazete gibi görsel ve yazılı medya araçlarını kullanırlar. Bu araçların kullanılması ve sosyal projelerin gerçekleştirilmesi artı bir maliyete neden olmaktadır (Yıldırım, 2012:59). Örneğin; Interpol kaynaklarına göre, PKK'nın örgüte bağlı olarak yayın yapan televizyon kanalları için harcaması yıllık 3,2 milyon dolardır (Uyar, 2008:41). Terör örgütleri bu harcamaların yapılabilmesi için de finansmana ihtiyaç duyarlar.

Terör örgütleri finansman sağlamak, istihdam yaratmak, karapara aklamak gibi amaçlarla çeşitli ülkelerde işletme, vakıf, dernek gibi kuruluşlar

kurabilirler. Bu kuruluşların kurulması ve işletilmesi terör örgütleri için ayrı bir gider kalemi oluşturur (Aykın ve Sözman, 2008:347).

Bir diğer gider kalemi ise, diğer örgütler ile ilişkiden doğan masraflardır. Özellikle büyük bir örgütlenmeye kavuşmuş terör örgütleri ufak çaplı taşeron örgütler kurma veya kendi ideolojileri doğrultusundaki diğer örgütleri destekleme ihtiyacı duyarlar. Bu durum mali açıdan güçlü olmayı gerektirir. Çünkü terör örgütleri birbirlerine daha çok mali olarak destek sağlarlar (Akın, 2009:367).

b. Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları

Terör örgütleri daha önce bahsedilen, terör eylemlerini gerçekleştirme maliyetini ve örgütün devamı için gerekli olan maliyeti karşılayabilmek için gelir elde etmek zorundadırlar. Bu bölümde terör örgütlerinin bu geliri genel olarak hangi kaynaklardan sağladığından bahsedilecektir.

Terör örgütlerinin gelir elde etme yöntemleri genel olarak birbirine benzemektedir. Ancak örgütlerin faaliyetlerini yürüttükleri coğrafyanın, ülkenin özelliği, örgütün ideolojisi ve yapısından dolayı aralarında yöntem farklılıkları olabilmektedir (Altunok ve Denizer, 2009:96). Örneğin, Almanya'da faaliyetlerini yürüten Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) genellikle banka soygunları yolu ile finans sağlarken, faaliyetlerini İtalya'da yürüten Kızıl Tugaylar 1972 yılına kadar bu yöntemi kullanmamıştır (Alkan, 2004). Örgüt bazında farklılıklar olmasına rağmen genel olarak kullanılan kaynaklar benzerdir.

Terör örgütlerinin finans kaynakları genel olarak üçe ayrılabilir. Bunlar; yasa dışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar, yasal yollardan sağlanan kaynaklar ve kendilerini destekleyen ülkelerin yardımlarıdır.

(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları

Terör örgütlerinin Soğuk Savaş sonrası dönemde, organize suç örgütlerine benzer şekilde, gelir getiren yasa dışı faaliyetlere ilgisi artmıştır.

Terör örgütlerinin yasa dışı kaynaklara yönelmesinin sebepleri, örgütlere verilen devlet desteğinin azalması ve suç piyasasının yüksek getirisinin cazibesi olarak değerlendirilebilir (Aykın ve Sözman, 2008:20).

Yasa dışı gelir getiren finans kaynakları suç ile elde edilen gelirlerdir. Gelir getiren herhangi bir suç, terör örgütleri tarafından mali kaynak elde etmek amacıyla kullanılabilir. Terör örgütleri bu suç faaliyetlerini organize suç örgütleri ile birlikte ya da bizzat kendileri gerçekleştirebilirler (Yıldırım, 2012:83).

Terör örgütlerinin yasal olmayan gelir kaynaklarından öne çıkanları; uyuşturucu madde kaçakçılığı, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, silah, sigara, alkol, akaryakıt ve değerli taş kaçakçılığı, gasp, soygun, hırsızlık, adam kaçırma, fidye, haraç ve sahtecilik olarak sayılabilir. Son zamanlarda kredi kartı dolandırıcılığı da terör örgütlerinin gelir kaynakları arasına girmiştir.

(a) Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı

BM Uyuşturucu ve Suç Ofisinin (UNODC) 2013 Dünya Uyuşturucu Raporu'na göre, dünyadaki 15-64 yaş arası nüfusun yaklaşık yüzde beşi herhangi bir uyuşturucu maddeyi kullanmaktadır (UNODC, 2013). Üretimi, dağıtımı ve kullanımı yasak olmasına rağmen yüksek kullanım oranı ve getirisi uyuşturucu piyasasını önemli bir suç alanı haline getirmiştir. Terör örgütlerinin bu büyük suç piyasasından giderek artan oranda pay sahibi olmaya başlamasıyla, uyuşturucu ticareti terör örgütlerinin en önemli finans kaynaklarından biri haline gelmiştir (Aykın ve Sözman, 2008:22-23). Uyuşturucu ticareti ve terörizm arasındaki ilişki o kadar artmıştır ki narkoterörizm diye yeni bir kavram ortaya çıkmıştır (Shelley, 2008). Terör örgütleri uyuşturucu ticaretinin direkt içinde bulunarak gelir elde etmenin yanında, kontrol ettikleri bölgeden geçmesine izin vermek suretiyle komisyon olarak gelir elde edebilirler (Yayla, 2008:425).

Terör örgütleri, uyuşturucunun üretimi, dağıtımı ve ticareti safhalarından herhangi birinde yer alabildikleri gibi tüm safhaları da kontrol

edebilirler. Örgütler uyuşturucu kaçakçılığını her safhada bizzat kendisi yapabileceği gibi zaten bu işi yapan organize suç örgütleri ile işbirliğine girebilirler. Bu işbirliğinden iki taraf da fayda sağlar. Uyuşturucu kaçakçıları terör örgütünün silah temini gibi askeri imkânlarından faydalanırken, terör örgütleri de gelir elde etme yanında elde edilen gelirin aklanması konusunda kaçakçıların yöntemlerinden faydalanırlar (Yıldırım, 2012:84).

Terör örgütlerinin birçoğu uyuşturucu ticareti ile yoğun olarak meşgul olmalarına rağmen, bu faaliyetlerinin toplum tarafından bilinmesini istemezler. Çünkü bir ideolojiyi benimsemiş olan örgütlerin insanlık suçu olarak kabul edilen uyuşturucu ticareti yaptığının bilinmesi örgütün imajını sarsar ve benimsedikleri ideolojiye zarar verir (Aykın ve Sözmen, 2008:27).

(b) Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti

Göçmen Kaçakçılığı ve insan ticareti birbiriyle karıştırılan ancak farklı kavramlardır. Göçmen kaçakçılığı; Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek, Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol (Göçmen Kaçakçılığına Karşı Ek Protokol)'ün *Tanımlar* başlıklı 3. maddesinin (a) bendinde şu şekilde tanımlanmıştır (Yenidünya ve Alşahin, 2009):

“ Göçmen Kaçakçılığı; doğrudan veya dolaylı olarak, mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek için, bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimi ikametgâh sahibi olmadığı bir taraf devlete yasa dışı girişinin teminidir.”

İnsan ticareti ise 5237 sayılı TCK'nin 80. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır (Türk Ceza Kanunu[web], 2004):

“Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişilerin ülkeye sokulması, ülke dışına çıkarılması, tedarik edilmesi, kaçırılması, bir yerden başka bir yere götürülmesi veya sevk edilmesi ya da barındırılmasıdır.”

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi göçmen kaçakçılığında kişinin rızası ile yapılan bir eylemle devletlerin sınırının ihlali söz konusudur. İnsan ticaretinde ise zorla gerçekleştirilen bir eylemle kişinin hak ve hürriyetlerinin ihlali vardır.

İki kavram farklı olsa da ikisi de organize suçluluğun faaliyetleri arasında bulunur ve terör örgütleri tarafından finans sağlamak için kullanılır. Terör örgütleri, göçmen kaçakçılığında, sınır geçişlerinde rehberlik ve geçiş izni vermek yolu ile para elde ettikleri gibi bazen de en başından iltica edilecek ülkeye kadar taşıma yapabilirler. Sonrasında ise bu iltica eden insanları amaçları doğrultusunda kullanarak insan ticareti faaliyetlerinde de bulunabilirler (Alkan, 2007:138).

(c) Silah Kaçakçılığı

Silah ve mühimmat kaçakçılığı özellikle sıcak savaş tehlikesinin bulunduğu ve terör olaylarının yoğun olduğu dönemlerde artış gösterir (Uyar, 2008:53). Silah kaçakçılığının terör örgütleri açısından iki boyutu söz konusudur. Örgütler silah kaçakçılığı yolu ile para kazanmanın yanında kendi kullanacakları silahları da bu yolla sağlarlar. Ayrıca diğer terörist örgütlere de silah satarak aralarındaki işbirliğini arttıırırlar (Altunok ve Denizer, 2009:105).

Silah kaçakçılığı terör örgütleri için çok önemli bir gelir kaynağı olsa da uyuşturucu ticareti gibi sürekli bir finans aracı olarak kullanılamaz. Bunun en önemli sebebi, sürekli talebin olmaması nedeni ile arz-talep dengesinin yokluğudur. Önce bir talep gerekmede daha sonra arz gerçekleşmektedir. Bu nedenle silah kaçakçılığı her zaman gerçekleştirilemez. Ancak bu yolla elde edilen gelir miktarı büyüktür (Yücebaş, 2011:211).

(d) Sigara, Alkol ve Akaryakıt Kaçakçılığı

Terör örgütleri sigara, alkol ve akaryakıt kaçakçılığından yüksek miktarlarda gelir elde ederler. Bu mallarda özel tüketim vergilerinin yüksek olması kaçakçılık ile gelir elde edilmesini sağlar. Örneğin; Sağlık Eski

Bakanlarından Bülent Akarcalı, Avrupa’da sigaraya verilen her doların 25 sentinin terör örgütü PKK’ya gittiğini PKK’nın sigara kaçakçılığından 300 milyon avro kazandığını söylemiştir (Hürriyet[web], 2008). Kaçakçılık fiilleri, malların tedariki, nakli, pazarlaması ve her aşamada kamu görevlilerinin göz yummalarını sağlamak için rüşvet verme gibi unsurları içermesinden dolayı organize şekilde işlenmesi zorunlu faaliyetlerdir. Bu nedenle organize yapılarından dolayı terör örgütleri bu tür faaliyetlere kolayca adapte olabilmektedirler (Aykın ve Sözman, 2008:29-30).

Sigara kaçakçılığı örgütler tarafından en çok kullanılan kaçakçılık yöntemlerindendir. Dünyada Arjantin, Brezilya ve Paraguay arasındaki sınır bölgeleri, ABD’deki bazı bölgeler ve Irak, Türkiye sınır bölgesi sigara kaçakçılığının en yoğun olarak yaşandığı yerlerdir (Shelley, 2008:149).

(e) Gasp, Soygun ve Hırsızlık

Terör örgütlerinin özellikle kuruluş dönemlerinde finans sağlamak için banka soygunları yaptıkları, gasp ve hırsızlık faaliyetlerinde bulundukları bilinmektedir. Türkiye’de, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C) ve Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) terör örgütleri kuruluş aşamalarında bu yöntemleri kullanmışlardır. Gerçekleştirdikleri banka soygunları gelir sağlamanın yanında tanınmalarını da sağlamıştır (Yıldırım, 2012:93). Ancak bu suçları işlerken yakalanma riskinin yüksek olması bu faaliyetlerle sürekli finans sağlanmasına engeldir (Uyar, 2008:50).

(f) Adam Kaçırma, Fidyeye ve Haraç

Adam kaçırarak fidye talep etmek terör örgütlerinin sıklıkla kullandığı gelir elde etme yöntemlerindendir. Birçok terör örgütü gerek varlıklarını sürdürebilmek ve ideolojilerini yaymak amacı ile para temin etmek için, gerekse propaganda yaparak isimlerini duyurabilmek için zengin işadamları, bürokrat gibi tanınmış kişileri kaçırarak fidye isterler (Aykın ve Sözman, 2008:34).

Terör örgütlerinin en çok başvurduğu yöntemlerden biri de haraca bağlamak olarak tabir edilen zorla alınan vergilerdir. Terör örgütleri sindirme ve korkutma yoluyla haraç alırlar. Haraç veren kişiler çoğunlukla can ve mal güvenliğini korumak için terör örgütüne para verirler. Özellikle sınır bölgelerinde kaçakçılardan yüklü miktarlarda vergi adı altında haraç almaktadırlar. Hatta bazen alınan haraçlar için makbuz verdikleri saptanmıştır (Yayla, 2008:434). Terör örgütleri işyeri sahiplerinden de işyerinin çalışmasına müsaade etme karşılığında haraç alırlar. Özellikle örgütün faaliyetlerinin yoğun yaşandığı bölgelerde insanlar işyerlerini çalıştırabilmek için istemeyerek de olsa bu parayı vermek zorunda kalırlar (Altunok ve Denizer, 2009:108).

(g) Sahtecilik

Teknolojinin gelişmesi ile ihtiyaç duyulan her türlü baskı aracının kolaylıkla bulunması terör örgütlerinin sahtecilik alanında faaliyetlerini kolaylaştırmıştır. Örgütler sahte para, sahte pasaport, sahte kimlik basıp organize suç örgütlerine satarak gelir elde ederler. Ayrıca bu yolla kendi personeline de sahte kimlik ve pasaport sağlayabilirler (Alkan, 2004).

Sahte para basarak örgütler nakit ihtiyacını kolayca karşılayabilmektedirler. Ancak güvenlik birimlerinin sıkı kontrolleri sonucu yakalanma riskinin fazlalığı, bu yöntemin sürekli nakit ihtiyacının karşılanması için kullanılmasına engeldir (Altunok ve Denizer, 2009:111).

Sahte mallar üretip satmak da sahteciliğin diğer bir boyutudur. Bu tür sahtecilik insanların bilmeden teröre gelir sağlamalarına neden olmaktadır. Özellikle cd, parfüm, yedek araba parçası, bayan çantaları gibi çok satın alınan mallar bu iş için kullanılır (Altunok ve Denizer, 2009:112).

Son yıllarda kredi kartı dolandırıcılığı da terör örgütlerinin yasa dışı yollardan gelir temin etme yöntemleri arasına girmiştir. Banka ve kredi kartı bilgilerinin yasa dışı yollarla elde edilerek bu bilgilerin doğrudan satılması ya da internet ve telefonla alışverişlerde veya havale yolu ile bilgilerin kullanılması söz konusu olmaktadır (Yücebaş, 2011:217).

(2) Yasal Finans Kaynakları

Terör örgütlerinin faaliyetlerini gerçekleştirmek için yasa dışı yollardan gelir elde etmesi beklenen bir durumken yasal yollardan gelir elde etmesi beklenmemektedir (Çakmak ve Ünsal, 2009:119). Ancak terör örgütleri yasa dışı yollardan elde edilen büyük miktartlı fonların yanı sıra gelirlerinin önemli bir miktarını da yasal görünümlü faaliyetler aracılığı ile elde ederler. Özellikle tespit edilmesinin zorlukları nedeniyle yoğun bir şekilde kâr amacı gütmeyen vakıf, dernek, siyasi parti gibi kuruluşlar ve yasal görünümlü şirketler kullanılmaya başlanmıştır. Bu kuruluşlar terör örgütlerinin finansmanında önemli bir yere sahiptirler (Aykın ve Sözmen, 2008:34).

Terör örgütlerini organize suç örgütlerinden ayıran en önemli etken yasal yollardan elde ettikleri gelirlerdir. Çünkü organize suç örgütleri sadece yasal olmayan gelir kaynaklarına sahiptirler. Terör örgütleri ise hem yasal olmayan kaynakları hem de yasal kaynakları kullanabilirler (Uyar, 2008:45).

Yasal yollardan elde edilen finans kaynaklarının takibi ve engellenmesi yasal olmayan kaynaklara göre daha zordur. Terör örgütlerinin yasal kaynakları genel olarak; kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, aidat ve bağışlar, ticari faaliyetler, örgütsel yayınlar ve diğer sosyal etkinliklerdir.

(a) Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşların Kullanılması

Uluslararası literatürde kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olarak adlandırılan kuruluşlar ülkemizde genelde vakıf ve dernekler olarak karşımıza çıkmaktadır (Akın, 2009:368). Bazı kâr amacı gütmeyen vakıf, dernek gibi kuruluşlar terörün finansmanında kullanılmakta aidat, bağış ya da yardım adı altında sağlanan fonlar terör örgütlerine veya teröristlere aktarılmaktadır (Yıldırım, 2012:77). Bu kuruluşlara yardım eden kişilerin çoğu paranın gerçekte ne amaçla kullanılacağını bilmeden kuruluşun beyan ettiği yasal amaç doğrultusunda kullanılacağını düşünürken, bir kısmı ise bilerek ve isteyerek terör örgütüne finans sağlarlar (Aykın ve Sözmen, 2008:43). Kendisine bağışta bulunulan hayır kurumu, hayır işi ile ilgilendiğini göstermek

ve bağışların devamını sağlamak maksadıyla gerçekten yardım faaliyetlerinde bulunabilir. Ancak toplanan fonların bir bölümü terör örgütlerine yönlendirilmektedir (Uyar, 2008:45).

Terörün finansmanı ile mücadelede teröre yardım eden hayır kurumlarının hedef alınması ile örgütlere sağlanan fonların engelleneceği düşüncesi yaygınlaşmıştır. 11 Eylül saldırılarından sonra özellikle İslami hayır kurumları ile terör örgütleri arasındaki bağ incelemeye alınarak birçok hayır kurumunun varlıkları El-Kaide ile bağlantısı olması nedeniyle dondurulmuştur (Çakmak ve Ünsal, 2009:122-123).

(b) Aidat ve Bağışlar

Örgüt üyelerinden ekonomik durumlarına göre düzenli olarak toplanan paralara aidat denilir. Bağış ise, örgüt sempatzanlarının para veya eşya şeklinde yaptıkları yardımlardır (Yıldırım, 2012:75). Özellikle yazılı tüzükleri bulunan terör örgütleri için üye olmanın en önemli şartlarından biri aidatların düzenli olarak ödenmesidir (Aykın ve Sözmen, 2008:44).

Terör örgütleri sempatzanları da gönüllü olarak veya korku nedeni ile örgütlere bağışta bulunurlar. Din eksenli terör örgütleri için kurban derilerinin bağışlanması da ayrı bir maddi kaynak sağlayabilir. Örneğin Türkiye’de faaliyet yürüten Hizbullah terör örgütünün Diyarbakır, Batman, Mardin, Bingöl kırsalında örgüte bağışlanan kurban derilerinden önemli miktarda gelir sağladığı belirlenmiştir (Temuh, 2001:53). El-Kaide terör örgütü de, dünyanın birçok bölgesinde İslami yardım kuruluşları aracılığıyla bağış ve zekât adı altında ciddi miktarlarda para toplamıştır.

(c) Ticari Faaliyetler

Organize suç örgütleri gibi terör örgütleri de örgütle bağlantısı olan kişiler ya da örgüt sempatzanları tarafından kurulan ve yürütülen hukuka uygun ticari faaliyetler ile kendilerine kaynak sağlarlar (Yıldırım, 2012:80). Örgüt tarafından kurulan işletme, kurulduğu yerin kanunlarına göre

tamamen yasal olarak faaliyet gösterir. Ancak işletme elde ettiği gelirleri terör örgütüne aktararak yasa dışı bir faaliyet içine girmektedir (Çakmak ve Ünsal, 2009:129). Bu şirketler diğer yasal olmayan yollardan elde edilen paraların aklanması amacıyla da kullanılabilir. Böylece hem şirketlerden gelir elde edilirken hem de uyuşturucu kaçakçılığı, silah kaçakçılığı gibi yasal olmayan kaynaklardan gelen para finans sistemine sokulur.

Terörün finansmanında kullanılan paravan şirketler büyük ve uluslararası nitelikte olabileceği gibi küçük çaplı şirketlerin de bu iş için kullanıldığı bilinmektedir. Oslo polisinin yaptığı bir çalışmaya göre küçük gazete bayilerinin, kebab dükkânlarının da terörün mali kaynaklarının arasında yer aldığı belirlenmiştir (Lilley, 2006:142).

Ticari faaliyetlerde bulunmak terör örgütlerinin yasa dışı faaliyetlerini gerçekleştirmesini kolaylaştırır. Örneğin; uyuşturucu ticareti yapan bir terör örgütü, sahibi olduğu yasal bir taşıma şirketini kullanarak uyuşturucu sevkiyatını gerçekleştirebilir. Uluslararası bir inşaat şirketi işleten bir terör örgütü bu firma aracılığıyla göçmen kaçakçılığı, uyuşturucu ticareti gibi yasal olmayan işlerini de yapabilir (Aykın ve Sözman, 2008:38).

Kurulan bazı şirketler terör örgütüne gerekli malzeme ve teçhizatı sağlayabilecek yapıdadırlar. Bu durum terör örgütleri için ayrıca bir avantaj oluşturur. Örneğin; Kasım 2003'te İstanbul'da gerçekleştirilen sinagog, İngiliz Konsolosluğu ve HSBC Bankası bombalama eylemlerini üstlenen El-Kaide bağlantılı terör örgütü, eylemlerin hazırlığı aşamasında cep telefonu şirketi kurarak hem gelir elde etmiş hem de örgüt için kullanılacak cep telefonlarını başkalarının üzerinde kayıtlı göstererek polis takibini engellemeye çalışmıştır (Yayla, 2008:436).

Sağladığı birçok avantaja rağmen bir şirket kurarak buradan finans sağlamak terör örgütleri için kolay değildir. Çünkü sadece şirketi kurmak, sürdürmek veya içine adam yerleştirmek yeterli değildir. Bunların yanında karapara aklama işini tersine çevirerek paranın kaynağının saklanması gerekir. Eğer bu yapılmazsa paranın izi takip edilerek terör örgütüne ulaşılabilir. Örneğin; Usame Bin Laden bir röportajında, Sudan hükümetinin

1996 yılında şirketlerine el koyması ve Sudan'dan çıkmaya zorlaması sonucunda 150 milyon dolar kaybettiklerini söylemiştir (Vittori, 2011:42).

11 Eylül saldırıları sonrasında pek çok ülkenin terör örgütlerinin faaliyetleri üzerine yoğunlaşması sonucunda terör örgütleri rahat hareket edemez olmuşlardır. Bu nedenle terör örgütleri ile bağlantısı olan ticari işletmelerin faaliyetleri sekteye uğramıştır. Bu durum örgütlerin ticari faaliyetlerinin azalmasına yol açmıştır (Alkan, 2004).

(d) Örgütsel Yayınlar ve Diğer Sosyal Etkinlikler

Terör örgütleri ideolojilerini yaymak, propaganda yapmak ve taraftarlarını eğitmek amacıyla gazete, dergi, kitap ve televizyon programlarını kullanırlar. Bunun yanında, bu yayınların sempatizan ve örgüt üyelerince satın alınması sonucunda örgütler mali kaynak da sağlarlar (Uyar, 2008:47).

Medya şirketleri de, terör örgütlerinin gerek propaganda yapmak gerekse finans sağlamak amacıyla kullandıkları araçlar arasında yer alır. Örgüt yandaşları bu kuruluşlara reklam bedeli altında yüksek miktarda paralar ödeyerek finans desteği sağlarlar (Yıldırım, 2012:80).

Düzenlenen konser, sergi, gösteri gibi diğer sosyal etkinlikler yoluyla örgütler yüksek tutarlı paralar elde edebilirler. PKK terör örgütüne bağlı kuruluşlarca düzenlenen özel gecelerde toplanan paralarla örgüte gelir sağlandığı bilinmektedir (Aykın ve Sözman, 2008:45).

(3) Dış Destek

Bir terör örgütü, saldırıda bulunduğu devletin hükümler sınırlarının dışında bir üssü olmadan ve dışarıdan mali desteği olmadan faaliyetlerini sürdüremez (Mango, 2008). Tarih boyunca devletler çıkarları çatışan başka bir devlete yönelik oluşan terör faaliyetlerine dışarıdan destek sağlamışlar ve bunu bir dış politika aracı olarak kullanmışlardır (Çakmak ve Ünsal, 2009:130).

Dış destek, özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası Soğuk Savaş döneminde yaygın bir gelir kaynağı olmuştur. SSCB ve ABD silahlı grupları finanse ederek bu vekiller aracılığı ile birbirleriyle savaşımlardır. Güney Amerika'da SSCB tarafından desteklenen Marksist gruplar ile ABD tarafından desteklenen Orta Amerika'daki *Devrim Karşıtları* bu örgütlere örneklerdir. Soğuk Savaş sonrası dönemde özellikle de 11 Eylül sonrasında devletlerin terörizme destekleri azalmıştır ancak tamamen ortadan kalkmamıştır (Napoleoni, 2008).

Devletlerin terörizme verdiği destek maddi olabileceği gibi, örgüt merkezinin kurulmasının sağlanması, silah, mühimmat ve donanım desteği, eğitim verilmesi ya da eğitim kampları için yer temin edilmesi, sınırdan geçiş imkânlarının sağlanması, sahte pasaport ve kimlik temini, uluslararası alanda siyasi destek, gizlenme ve ulaşım imkânlarının sağlanması yolu ile de olabilir (Yayla, 2008:424).

Terör örgütleri için dış destek sağlamanın önemi büyüktür. Çünkü örgütlerin uzun süreli faaliyet göstermeleri finansal destek ve sıkıştıklarında ülke dışında sığınabilecekleri üslerin olması ile mümkündür (Aykın ve Sözman, 2008:46).

6. TERÖRİZMİN FİNANSMANI VE KARAPARA AKLAMA İLİŞKİSİ

Yasa dışı yollardan elde edilen gelirlerin, yasal görünüm kazandırmak suretiyle ekonomik sisteme sokulmasına *karaparanın aklanması* denir (Aykın ve Gümüştay, 2008:406). Karapara aklamadan söz edebilmek için işlenmiş bir suç (öncül suç), bu suçtan elde edilen ekonomik bir değer (suç geliri) ve bu ekonomik değeri yasa dışı nitelikten çıkarıp bunlara yasal bir görünüm kazandırmaya yönelik fiillerin işlenmiş olması gerekir. Öncül suç, gelirin elde edilmesini sağlayan suçtur. Bu suçlar her ülkenin kendi mevzuatında farklı şekillerde yer alabilir. Suç geliri ise yasaların suç saydığı her türlü eylemden elde edilen ekonomik menfaat olarak ifade edilebilir (MASAK [web], 2013). Aklama ile karaparanın elde edilmesi için

işlenen öncül suçtan uzaklaşmak ve karaparanın müsaderesinin önlenerek paranın rahat kullanılması amaçlanır (Aykın, 2010:4).

Karapara aklama suçu özellikle 1980'lerden sonra ülkelerin dikkatini çekmeye başlamıştır. Bu dönemde karaparanın en önemli unsuru uyuşturucu ticareti olarak görülmüştür. Karapara ile ilgili ilk düzenleme, 1988 yılında kabul edilen Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı BM Sözleşmesidir. Bu sözleşme, Viyana'da gerçekleştirilen bir konferansla kabul edildiği için Viyana Konvansiyonu adıyla da anılır. Sözleşme adından da anlaşılacağı üzere sadece uyuşturucu maddelere yönelik olarak hazırlanmıştır. Uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili olmayan vergi kaçırma, dolandırıcılık, hırsızlık, adam kaçırma ve gasp gibi diğer suçlar Viyana Konvansiyonu'nda yer almamıştır. Viyana Konvansiyonu'ndan sonra gelen uluslararası düzenlemeler öncül suç kapsamını genişletmişlerdir. Örneğin 2000 yılında imzaya açılan *Sınırışan Suçlara Karşı BM Sözleşmesi (Palermo Konvansiyonu)* öncül suçları geniş bir çerçevede ele almıştır (Schott, 2013).

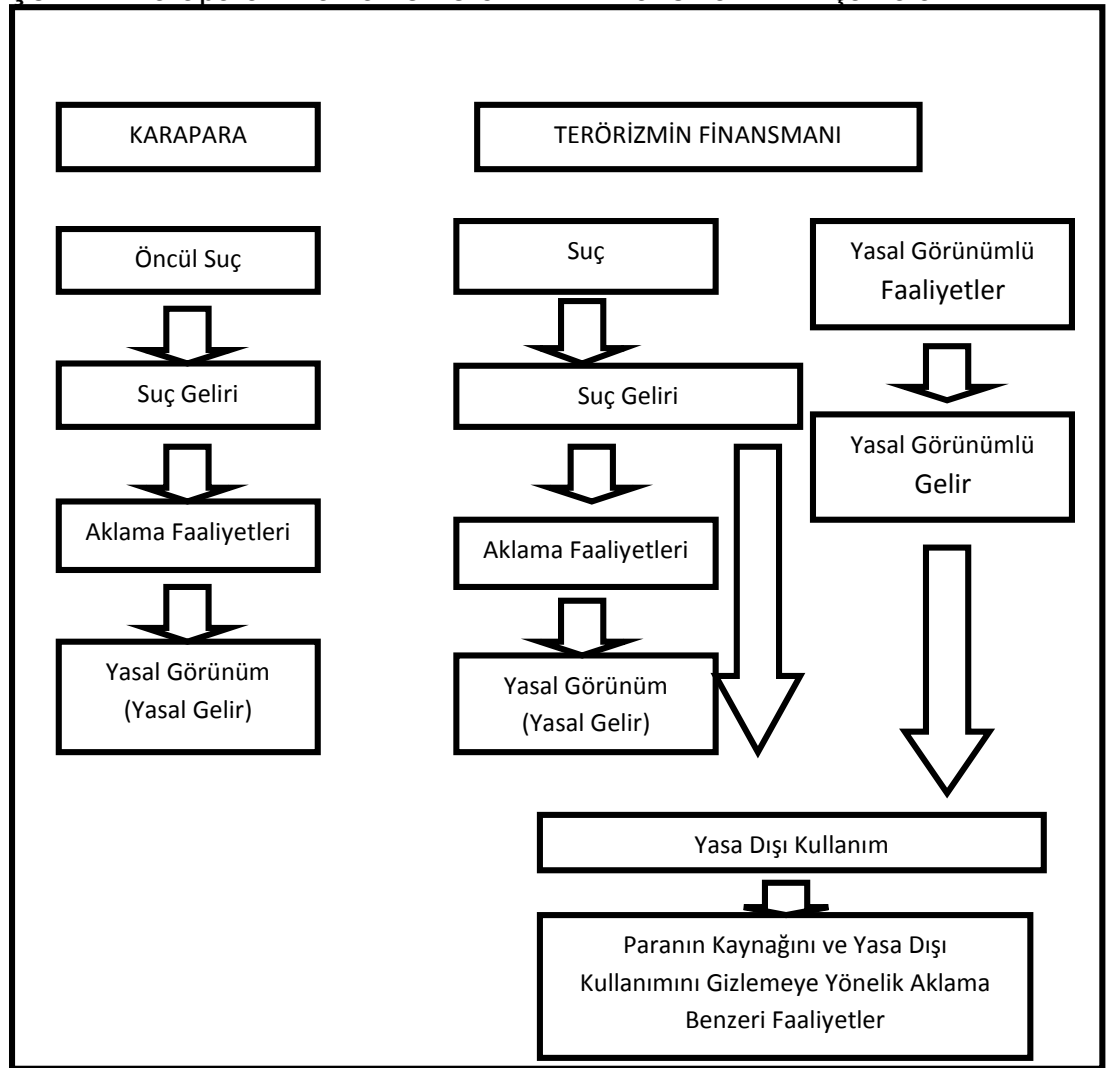
Terörizmin finansmanı ise daha önce bahsedilen yasal ve yasa dışı yolları kullanarak elde edilen gelirin teröristlere veya terör örgütlerine aktarılmasıdır. Terörizmin finansmanı ile karapara aklamayı ilişkili kılan, karapara aklama tekniklerinin terörizmin finansmanı içinde kullanılmasıdır (Schott, 2013).

Aklama faaliyeti üç aşamalı bir süreç içerir. Birinci aşama; yerleştirme, ikinci aşama; ayırıştırma, üçüncü aşama; bütünleştirmedir. Yerleştirme aşamasında; yasa dışı bir faaliyet ile elde edilen gelir finansal sisteme sokulur. Ayırıştırma aşamasında; finansal sisteme sokulan para, izinin sürülmesini zorlaştırmak amacıyla kaynağından olabildiğince uzaklaştırılır. Bütünleştirmede ise, kaynağından uzaklaştırılan karapara yasal işlemlerle ülkenin mali sistemine sokulur. Bu üç aşama terörizmin finansmanında da geçerlidir. Ancak bütünleştirme aşamasında, aklamada fonlar yasal olarak kullanılırken, terörizmin finansmanında terör örgütüne finansman sağlamak sureti ile yine yasa dışı amaçlarla kullanılır. Aklama faaliyetinde karaparanın kaynağının gizlenmesi amaçlanırken, terörizmin

finansmanında paranın hem kaynağının hem de kullanımının gizlenmesi gerekir (Aykın ve Gümüşay, 2008:406-407).

Terörizmin finansmanı yasa dışı kaynaklarla yapıldığı kadar yasal kaynaklarla da gerçekleştirilir. Karapara aklamada ise sadece yasa dışı kaynakların aklanarak yasal finans sistemine sokulması söz konusudur. Terörizmin yasal kaynaklardan elde ettiğı gelir, aklamadan farklı olarak paranın kaynağının değıl sadece kullanımının gizlenmesini gerektirir. şekil-2' de karapara ve terörizmin finansmanı aşamaları görölmektedir.

şekil-2: Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanının Aşamaları

Kaynak: Aykın ve Gümüşay, 2008:408

Karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile birlikte mücadele edilmesi gerekir. Ancak terörizmin finansmanı karapara aklamadan daha

karmaşık bir yapıya sahiptir. Eğer terörün finansmanında gelir suçtan elde edilmiş ise aklama ile benzer süreç söz konusudur. Ancak yasal yolla elde edilen fonlar terörizmin finansmanı sürecini karapara aklanmasından farklılaştırır. Bir diğer husus ise terörizmin finansmanında suçtan elde edilen gelirin aklanmadan da kaynak olarak kullanılabilmesidir. Ancak bu durum paranın kaynağının tespitini kolaylaştırarak yakalanma riskini arttırması nedeniyle tercih edilmeyen bir yoldur (Aykın ve Gümüşay, 2008:411).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PKK, ETA VE IRA TERÖR ÖRGÜTLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER VE ÖRGÜTLERİN FİNANS KAYNAKLARI

1. PKK (PARTİYA KARKEREN KURDİSTAN – KÜRDİSTAN İŞÇİ PARTİSİ)

Türkiye'nin doğusunda faaliyet gösteren bir terör örgütüdür. 1970'li yıllarda dünyada yaygınlaşan gençlik hareketleri Türkiye'yi de etkilemiştir. Özellikle üniversite gençliği arasında başlayan siyasal hareketlenme ülke rejiminin yıkılarak yerine kendi rejimlerini benimseyen bir devletin kurulmasını isteyen illegal örgütlenmeye yol açmıştır. Bu dönemde özellikle sol ideolojiyi benimseyen birçok örgüt ortaya çıkmıştır. PKK'da bunlardan biridir (Demirel, 2005:113).

a. Amacı ve Yapısı

PKK, Türkiye'de yaşayan Kürt kökenli vatandaşları ayaklandırarak, Kürt kökenli vatandaşların yoğun olarak yaşadığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerini kapsayan bağımsız bir Kürt devleti kurmayı amaçlamaktadır. Bir hukukçu olan Çaycı (2007:35), PKK'yı şöyle tanımlamıştır:

“PKK, bir kısmı Türkiye üzerinde ayrı ve bağımsız bir Kürt devleti kurma iddiasıyla ortaya çıkmış, strateji ve taktik olarak temelde terör eylemlerini benimsemiş, zaman ve koşullara uygun olarak siyasi hedefinin ifadesini değiştirerek yurt içinde ve yurt dışında giderek daha fazla siyasi ve lojistik destek sağlamaya çalışmış, uygun koşullar varsa, askeri bağlamda kır veya şehir gerillası olarak adlandırılabilen askeri yöntemlerden de yararlanmakta olan silahlı bir çetedir.”

PKK'nın temel yapılanması Parti, Ordu, Cephe şeklindedir. Parti ideolojiyi belirler, politik öncüdür. Cephe; Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK: Eniya Rızgariya Netawiya Kürdistan) ismi ile 1985 yılında kurulmuştur. ERNK, tüm halkın temsil edildiği ve yönetildiği siyasal

organizasyondur. Amacı; işçi, gençlik, öğrenci, memur gibi toplumun çeşitli kesimlerini örgütlemek, propaganda faaliyetleri yürütmek, askeri kanadın lojistik ihtiyacını temin etmek ve örgüte gelir sağlamaktır. Ordu ise; 1984'te Kürdistan Kurtuluş Birlikleri (HRK: Hezen Rızgariye Kurdistan) adı ile kurulmuş, 1986'da Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK) adını almış ve son olarak terör örgütü başı Öcalan'ın yakalanması sonrası (1999) Halk Savunma Güçleri (HPG: Heza Parastina Gele) adını almıştır. Örgütün tüm silahlı eylemlerini gerçekleştirir. Ordu ve cephe, partinin kararları doğrultusunda hareket etmektedir (Kısacık, 2012:33-34;297).

Partinin en yüksek karar alma organı kongredir. Kongre delegelerin üçte ikisinin katılımı ile dört yılda bir toplanır. Kongrede partinin dönemsel politikaları ve parti uygulamaları değerlendirilir. Ayrıca kongrelerde alınmış olan kararlardan doğan aksaklıkları gidermek amacıyla ara dönemlerde konferanslar düzenlenir. Bu konferanslarda kongrelerde alınan tüm kararlara değinilir ve bu kararlar doğrultusunda örgütün genel stratejisine dayalı olarak bölgesel kararlar alınır (Terör Örgütleri[web], 2013).

b. Tarihçesi

PKK'nın temeli Abdullah Öcalan ve birkaç arkadaşının 27 Mart 1973 tarihinde, Ankara Çubuk Barajı'nda gerçekleştirdiği toplantıda atılmıştır. 1973-1977 yılları arasında da dönemin Marksist-Leninist örgütleri ile temaslar neticesinde örgütün ideolojik alt yapısı oluşturulmuştur.

1977 yılında Öcalan ve arkadaşları sahaya inme kararı alarak güneydoğu illerinde bir buçuk ay süreyle toplantılar düzenlemişlerdir. Bildiriler dağıtan, toplantılar düzenleyen bu örgüt PKK'nın kuruluşu öncesinde *Kürdistan Devrimcileri* (Şoreşgeren Kürdistanî) adını kullanmışlardır. Bu dönemde PKK'ya katılım artmış, örgüte halk arasında ve diğer örgütler tarafından *Apocular* adı takılmıştır (Birand,1992:87-89; Kısacık 2012:32). Aynı yıl Öcalan, *Kürdistan Devrimi'nin Yolu* adlı bir bildiri yayımlamış ve bildiride siyasi bir örgütün gerekliliğinden söz etmiştir (Yavuz ve Şahin, 2011:141). Bahsettiği örgütü 27 Kasım 1978'de Diyarbakır'ın Lice ilçesinin

Fis (Ziyaret) Köyü'nde örgüt mensuplarının katılımı ile bir toplantı gerçekleştirerek, PKK adıyla kurmuştur. PKK'nın kuruluş toplantısı aynı zamanda örgütün 1. Kongresi olmuştur (Demirel, 2005:124). Bu kongrede üç strateji benimsenmiştir:

- Bölge halkının sempatisini kazanmak,
- İdeolojik ve politik çalışmalarla kadroların savaşıacak duruma getirilmesi,
- Gerilla savaşı ile Kürdistan'ın tanınmasını sağlamak (Birand, 1992:92).

Bu stratejiler doğrultusunda örgüt, bölge halkının sempatisini kazanmak için ilk yıllarında yoğun propaganda faaliyetlerine başlamıştır. Bu dönemde örgüt, kendisine hedef olarak ağa ve aşiret reisi gibi bölge halkı üzerinde etkili kişileri seçmiştir. Böylece örgütün gücü ispatlanacak ağa otoritesi kırılarak halkın sempatisi kazanılacaktır (Birand, 1992:93-94). Bu amaçla, Urfa Adalet Partisi (AP) milletvekili ve Bucak aşiretinin lideri Mehmet Celal Bucak hedef seçilmiştir. 30 Temmuz 1979'da Mehmet Celal Bucak'a gerçekleştirilen suikast girişimi başarısız olmuş ancak PKK'nın kuruluş bildirisi dağıtılarak, PKK'nın kurulduğu resmen ilan edilmiştir (Birand, 1992:109).

12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi Türkiye'de birçok yasal olmayan örgütün sonu olmuştur. Bu dönemde 1790 civarında PKK militanı yakalanarak hapse atılmıştır. Ancak, örgütün başı konumundaki Öcalan ve aralarında üst düzey yöneticilerin bulunduğu militanlar darbe öncesinde yurt dışına çıkarak kurtulmayı başarmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:145).

12 Eylül Askeri Müdahalesi sonrası dönemde, Diyarbakır hapishanelerinde bulunan örgüt militanları propaganda faaliyetlerinde bulunarak hapisneden çok sayıda eleman kazanmışlardır. 12 Eylül Askeri Müdahalesi PKK'yı yurt içinde faaliyet gösteremez hale getirmiştir. Ancak, PKK'nın ceza evlerindeki ve yurt dışındaki faaliyetleri etkisini artarak göstermiştir (Birand, 1992:119-120). PKK Merkez Komite üyelerinden birinin söylediği şu sözler hapisnelerin PKK tarihindeki yerini göstermesi

açısından önemlidir: “Kürdistan özgürlük mücadelesinin kalbi Diyarbakır’da, Diyarbakır’ın kalbi de zindanlarda atmaktadır” (Tağma, 2008:157).

1980-1984 yılları PKK’nın yurt dışında örgütlenme yıllarıdır. Örgütlenme için Suriye ve Lübnan toprakları kullanılmıştır. Bu dönem içinde 15-26 Temmuz 1981’de, PKK 1. Konferansını gerçekleştirmiş ve bu konferansta; Türkiye’ye geri dönüşü gerçekleştirmek için siyasi ve askeri eğitim hazırlıklarının başlatılması kararı alınmıştır (Birand, 1992:116). Aynı zamanda, gerilla savaşının halk ayaklanmasına dönüştürülmesi hedefi saptanmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:146).

1982’nin 20-25 Ağustos tarihlerinde, PKK’nın 2. Kongresi Bekaa Kampı’nda gerçekleştirilmiştir. Bu kongrede, silahlı direniş hareketinin başlatılması kararlaştırılmıştır. Bunun için hazırlıklar yapılarak ilk vurucu timlerin Türkiye’de seçilen bölgelere gönderilmesi planlanmıştır. Ayrıca, Irak’ın kuzeyinde barınma imkânlarının araştırılması da bu kongre kararıdır (Birand, 1992:118; Yavuz ve Şahin, 2011:147). Bu karar doğrultusunda 1983 yılında Suriye ve Lübnan’ın Bekaa Kampı’nda eğitilen militanlar Kuzey Irak’a kaydırılarak PKK kampları oluşturulmaya başlanmıştır.

1. Konferans ve 2. Kongre’de alınan silahlı mücadele kararlarını uygulamaya geçirmek için Haziran 1984’te Öcalan’ın emriyle, Kürdistan Kurtuluş Birliklileri (HRK: Hezen Rızgariye Kurdistan) adı ile silahlı propaganda birliği oluşturulmuştur. Bu birliğin kuruluşunun eylemle duyurulması saptanmıştır (Birand, 1992:124; Demirel, 2005:134). Bu eylem, PKK’nın silahlı mücadeleyi resmen başlattığı tarih olarak bilinen 15 Ağustos 1984 gecesı Siirt’in Eruh ve Hakkâri’nin Şemdinli ilçelerine eş zamanlı olarak gerçekleştirdiği baskınlar olmuştur. Bu baskın ile PKK’nın sadece aşiret reisleri ve ağalara yönelik şiddet eylemlerinin yerini devlete karşı gerçekleştirilen eylemler almıştır. Öcalan yakalandıktan sonra ilk sorgusunda bu konu hakkında şunları söylemiştir (Pirim ve Örtülü, 1999:52):

“PKK örgütünün kuruluşundan itibaren silahlı mücadelesini 1984 Ağustosuna kadar olan bölüm ve ondan sonraki bölümler olarak ayırabiliriz. Birinci dönem Hilvan - Siverek dönemidir. Daha çok mahalli otoriteye karşı Eruh baskınları ise devlete karşı doğrudan gerilla karakterinde başlar.”

PKK'nın Eruh – Şemdinli baskınlarından sonra eylemleri artmıştır. Bu eylemleri engellemek ve halkın devletin yanında yer almasını sağlamak maksadıyla dönemin hükümeti⁴ tarafından 4 Nisan 1985'te *Geçici Köy Koruculuğu* yasası çıkarılmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:150). Bu durum PKK'yı rahatsız etmiştir. Bu tarihten itibaren köy koruculuğunun kaldırılması PKK'nın önemli hedeflerinden olmuştur.

1985 yılından itibaren PKK, mücadelesini bir savaşa dönüştürmek ve yerel ayaklanmaları tahrik edebilmek için, gerilla savaşıdan ordulaşmaya geçme çalışmalarını başlatmıştır. Bunun için ilk olarak 1985 yılında örgütün siyasi eylemlerini düzenlemek, mitingler ve basın toplantıları yapmak, lojistik destek sağlamak ve finans işleri ile ilgilenmek için ERNK kurulmuştur. 25-30 Ekim 1986 tarihlerinde gerçekleştirilen 3. Kongrede ise gerilla düzeyinden orduya geçiş kesin olarak karara bağlanmıştır. Bunun için HRK kapatılmış yerine ordu seviyesinde daha fazla militanın katılımının amaçlandığı ve bir komutanın idaresinde olacak şekilde planlanan ARGK kurulmuştur (Birand, 1992:135-141; Yavuz ve Şahin, 2011:150). Ayrıca bu kongrede örgüt, zorunlu askerlik yasası çıkartılması kararı almıştır. Buna göre; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde köylere baskınlar düzenleyerek gençlerin örgüte zorunlu katılımı sağlanmak istenmiştir. Bu karara karşı çıkanlar ise öldürülmüştür (İşeri, 2008:62).

Terör örgütü başı Öcalan, 1984-1987 yıllarını devlete *karşı doğrudan gerilla hareketi* olarak değerlendirmiştir. 1987 yılında ise hedef köy korucuları olarak belirlenmiştir. Köy korucularını hedef alan PKK, bu dönemde amacını Hakkâri, Siirt ve Mardin bölgelerinde *Kurtarılmış Bölgeler* elde ederek buraları sıçrama tahtası olarak kullanmak olarak belirlemiştir. Bu amaçla birçok köy basan ve korucu ve ailelerini katleden PKK en önemli eylemini 20 Haziran 1987 gecesi Mardin'in Ömerli ilçesi Pınarcık Köyü baskını ile gerçekleştirmiştir. Pınarcık Köyü'nde; 16'sı bebek ve çocuk, 8'i kadın 30 kişiyi katletmiştir. Bu olayla birlikte Avrupa'da *özgürlük savaşçıları* olarak görülen PKK terör örgütü sivil halkı hedef seçmesi nedeniyle itibar kaybetmiştir (Yavuz ve Şahin, 2011:154-155).

⁴ Turgut ÖZAL'ın kurduğu 45. dönem hükümeti.

1988-1989 yıllarında PKK'nın eylemleri sürmüştür. PKK, İran-Irak Savaşı'nın sona ermesini ve Irak lideri Saddam Hüseyin'in gerçekleştirdiği Halepçe Katliamı ile oluşan göç dalgalarını kendi lehine kullanmıştır. Türkiye'ye girişler kolaylaşmış, silah ve mühimmat bulmak daha basit hale gelmiştir. Ayrıca Kuzey Irak'ta üslenme olanakları da artmıştır (Sümercan, 2010:74). PKK bu dönemde, Türkiye içerisinde sekiz ayrı bölgede silahlı unsurları ile örgütlenmiştir. Bu bölgeler şunlardır (Birand, 1992:150):

- Botan Bölgesi⁵
- Mardin bölgesi
- Diyarbakır – Bingöl Bölgesi
- Tunceli – Karakoçan Bölgesi
- Adıyaman – Maraş Bölgesi
- Antep – Malatya – Erzincan Bölgesi
- Kars – Ağrı Bölgesi
- Van Bölgesi

Tüm bu örgütlenmelere ve silahlı eylemlere rağmen PKK kurtarılmış bölgeler elde etme hedefine ulaşamamıştır. Ancak bu hedefinden hiçbir zaman da vazgeçmemiştir. Hedeflerini gerçekleştiremeyen örgüt, 1989 yılında tümen ve alaylara saldırı kararı alarak, Botan'ı kurtarılmış bölge yapmaya çalışmıştır. Bu dönemki eylemlerde PKK, 180 vatandaşı katletmiştir (Demirel, 2005:135).

Marksist-Leninist ideolojiyi benimseyen PKK terör örgütü, 1980'lerin sonuna gelindiğinde bölge halkından yeterince destek alamadığını görmüş ve stratejisinde değişikliğe gitme kararı almıştır. Bölge halkının çoğunluğunun İslam inancına sahip olması nedeniyle, 1988 sonrasında örgüt, ideolojisine İslami öğeleri ekleme gereği hissetmiştir. Bu sayede halkın desteğini kazanma amaçlanmıştır (Çakar, Cengiz ve Tombul, 2011).

⁵ Şırnak, Siirt, Mardin'in doğusu ve Batman'ı kapsar.

Örgüt, 1990 yılında Lübnan'da 2. Konferansını ve 26-31 Aralık 1990'da, Irak kuzeyindeki Haftanın bölgesinde ise 4. Kongresini gerçekleştirmiştir. Bu konferans ve kongrede basın-yayın alanında çalışmalar yapılması, silahlı eylemlerin kırsaldan şehirlere kaydırılması, kitlesel faaliyetlerin dayanışmalarla yaygınlaştırılması ve parça parça kurtarılmış alanlar oluşturulması kararları alınmıştır. Ayrıca geçici köy koruculuğu uygulamasını bitiremeyen örgüt, bu kongrede koruculara yönelik af ilan ederek onların silah bırakmasını sağlamaya çalışmıştır. Ancak başvuru olmaması nedeniyle bu uygulama da başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:157; İşeri, 2008:64). PKK, tüm çabalarına rağmen köy korucularını sindirememiştir. 1989'da yaklaşık 16000 olan korucu sayısı 1995'te 62 bine, 2000 yılına doğru 90 bine yükselmiştir (Çakar, Cengiz ve Tombul, 2011:12; Göç-Der[web], 2013).

Irak'ın, 2 Ağustos 1990'da komşusu Kuveyt'i işgal etmesiyle başlayan; 27 Ocak 1991'de, ABD, İngiltere ve Fransa ağırlıklı BM Koalisyon Güçleri'nin Irak'a savaş açmasıyla şiddetlenen ve Irak'ın yenilgisi sonrası 3 Mart 1991'de ateşkes imzalanması ile sona eren *Körfez Krizi*, PKK'ya iyi bir fırsat sunmuştur. Irak'ın yenilgisi sonrası Türkiye sınırında konuşlanan Irak kuvvetleri silahlarını, araçlarını ve teçhizatlarını bırakarak kaçmış ve bu silah ve teçhizat PKK'nın eline geçmiştir. Bölgede oluşan otorite boşluğu PKK'nın bu bölgede yeni kamplar açmasını ve yerleşimini yaygınlaştırmasını sağlamıştır. PKK militan sayısını da aynı dönemde arttırmıştır (Birand, 1992:241-243; Yavuz ve Şahin, 2011:159).

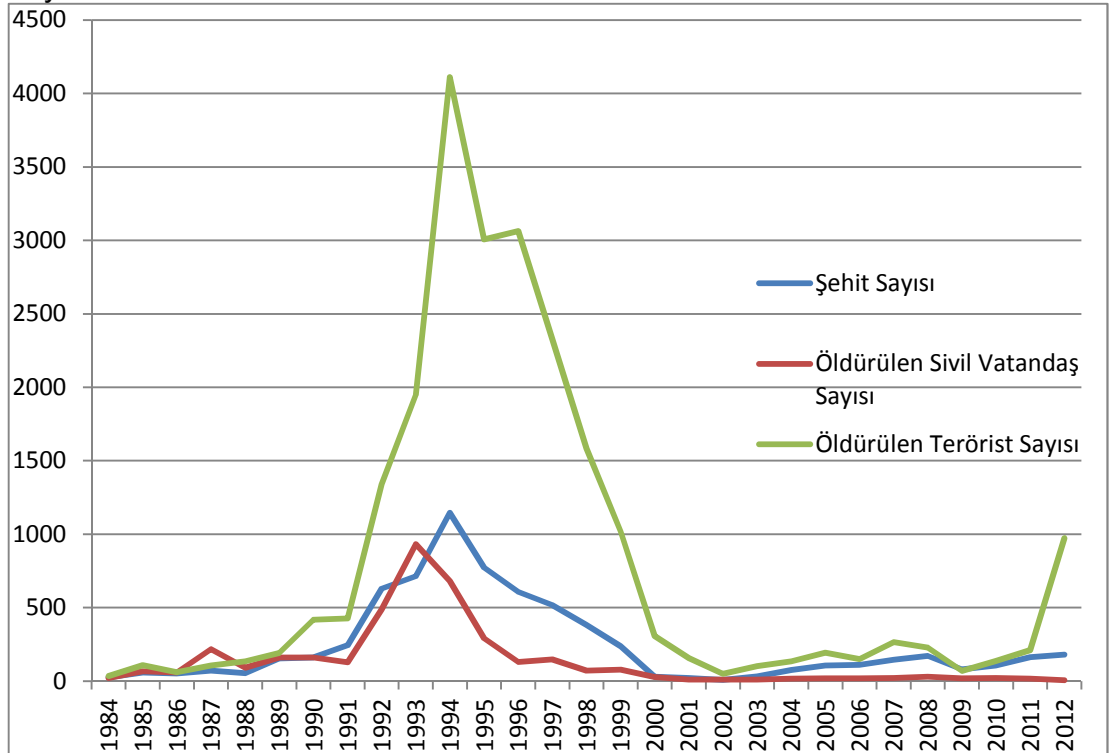
İran-Irak Savaşı'nın sona ermesi ve Körfez Krizi'nden sonra PKK'yı etkileyen bir diğer uluslararası gelişme, Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve Doğu Bloku'nun dağılması ile dünyada Marksist-Leninist sistemin çöküşü olmuştur. Bu durum PKK'nın Marksist söylemini azaltmasına yol açmıştır. Ayrıca PKK siyasi faaliyetlerini arttırmıştır. Temmuz 1993'te, PKK ile ilişkili olması nedeniyle kapatılan ve meclise 11 milletvekili ile giren Halkın Emek Partisi (HEP) bu dönemde kurulmuştur (Mango, 2005:61; Çakar, Cengiz ve Tombul, 2011:12).

PKK terörünün en kanlı yılları Grafik-1’de görüldüğü gibi 1992-1996 yılları arasında yaşanmıştır. Bu dönemde PKK üç amaca yönelmiştir:

- Terörü büyük kentlere yaymak,
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde halk ayaklanması yaratmak,
- Uluslararası platformda tanınmak ve destek sağlamak.

Bu amaçlar doğrultusunda hareket eden PKK, 21 Mart 1992 Nevruz gününü halk ayaklanmasını başlatacağı tarih olarak belirlemiştir. 21-22 Mart günü birçok devlet binasına ateş açılmış kadınlar ve çocuklar da kullanılarak güvenlik güçleri ile çatışmaya girilmiştir. Ancak ayaklanma denemesi başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Birand, 1992:275). PKK aynı yıl içerisinde 18 Ağustos günü tekrar ayaklanma denemesi gerçekleştirmiş; Şırnak’ta Tugay, Jandarma Alay Komutanlığı ve Emniyet Müdürlüğü’ne saldırmıştır. Ancak bu deneme de başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:164).

Grafik-1: Yıllara göre Şehit, Öldürülen Sivil Vatandaş ve Öldürülen Terörist Sayıları

Kaynak: TBMM, 2013; Mutlu[web], 2012; Kanalb[web], 2012; Aktifhaber[web], 2011

PKK'nın yoğun saldırıları karşısında Türkiye Ekim 1992'de, Irak'ın kuzeyine sınır ötesi bir harekât gerçekleştirmiştir. Harekât sonucunda PKK'ya kayıplar verdirilerek darbe vurulmuştur. Sonuç olarak örgüt Mart 1993'te siyasi olarak çözüm sağlama gerekçesiyle sözde ateşkes ilan etmiştir. Ayrıca PKK bu dönemde önemli bir söylem değişikliğine gitmiştir. Öcalan "Kürtlerin kültürel haklarının hayata geçirilmesini, ihlallerin durdurulmasını, genel af çıkarılmasını, Kürtçe yayıncılık ve eğitim üzerinde tüm kısıtlamaların kaldırılmasını" talep etmiştir. Bu sözler bugüne kadar bağımsız Kürdistan politikası uygulayan örgütün bu düşünce yerine daha azı ile yetineceği yorumuna yol açmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:167). Bu yorumu doğrular şekilde Öcalan ve diğer örgüt yöneticileri bağımsızlığın tek çözüm olmadığını federasyon gibi başka çözümlerin de düşünülebileceğini söylemeye başlamışlardır (Kurubaş, 2004.108).

Bingöl'de 33 silahsız askerin 24 Mayıs 1993 tarihinde PKK tarafından şehit edilmesi ile sözde ateşkes sona ermiş yoğun çatışma dönemi 1993-1994 yıllarında sürmüştür. Şehirlerde de faaliyetlerini arttıran PKK, 20 turist kaçıracak Türkiye'nin imajını zedelemek istemiştir. 1994 yılı ortalarından itibaren ise *vur-kaç* taktiğini benimseyen örgüt, işadamları ve kamu görevlilerine saldırılarını arttırmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:169-177).

PKK, 5. Kongresini 8-27 Ocak 1995'te Haftanın kampında gerçekleştirmiştir. Bu kongrede örgüt yeniden yapılanma kararı almıştır. Bu karar doğrultusunda genel sekreter yerine başkan, genel sekreterlik yerine başkanlık konseyi kurulması kararlaştırılmıştır. Ayrıca PKK amblemindeki Marksist yapının simgesi çekiç ve orak kaldırılmıştır. Bu kongrede, silahlı mücadelenin yanında siyasi ve diplomatik faaliyetlere yoğunlaşılması ve sivil halka zarar vermekten kaçınılması kararı alınmıştır (Kurubaş, 2004:109-110). Kongrede alınan siyasi faaliyetlerin artırılması kapsamında 12 Nisan 1995'te, *Sürgün'de Kürt Parlamentosu* Hollanda'nın Lahey kentinde açılmıştır. Bu kuruluş PKK'nın bir organı gibi faaliyet yürütüp yurt dışında PKK'nın propagandasını yapmıştır.

PKK, Türkiye içerisinde de siyasi faaliyetlerini sürdürmüştür. HEP'in kapatılmasından sonra kurulan DEP (Demokrasi Partisi) ve onunda

kapatılması sonrasında kurulan HADEP (Halkın Demokrasi Partisi) Türkiye’de faaliyet göstermiştir. Örgüt bu partileri devletin pazarlık yapabileceği yasal zeminden ayrılmayan siyasi araçlar olarak görmüştür.

PKK, 01-15 Mayıs 1996 tarihleri arasında Şam yakınlarında bir kampta 4. Konferansını gerçekleştirmiştir. Konferansta özeleştirilimi yapılmış, özellikle metropollerdeki başarısızlık vurgulanmış şehirlerin savaş alanına çevrilmesi kararlaştırılmıştır (Serxwebun, 1996a). Bu konferansta alınan önemli kararlardan birisi de intihar eylemlerinin başlatılması olmuştur. Bu kararın ardından Zilan kod adlı bir terörist askeri bir törende intihar eyleminde bulunmuş 6 kişiyi katletmiştir (Yavuz ve Şahin, 2011:183). PKK’nın yayın organı olan Serxwebun (1996b) Dergisi, Temmuz 1996 sayısında bu kişiyi manşetten vererek teröristlere intiharın nasıl onurlu bir yol olduğunu göstermeye çalışmıştır. Bu olaydan sonra da intihar eylemleri artarak devam etmiştir.

1996-1998 yıllarında örgüt, tüm çabalarına rağmen Türkiye’nin kararlı tutumu ve Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)’nin yurt içinde ve Irak’ın kuzeyine düzenlediği operasyonlar sayesinde istediklerini gerçekleştirememiş ve giderek zayıflamıştır. Silahlı mücadele ile başarı sağlayamayacağını anlayan örgüt siyasi mücadeleye ağırlık vermeye başlamıştır. Bu şartlar altında örgütün 5. Kongresi 15-25 Mart 1998’de gerçekleştirilmiştir.

1998 yılının sonuna gelindiğinde 1979 yılından beri Suriye topraklarında bulunan Öcalan, Türkiye’nin kararlı tutumu ile Suriye’den kovulmuştur. Öcalan Yunanistan, Hollanda, İtalya, Rusya gibi ülkelerden siyasi sığınma talep ettiyse de Türkiye’nin diplomasiyi iyi kullanması sonucu kabul görmeyerek, 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya’nın Nairobi Havaalanı’nda ele geçirilmiş ve Türkiye’ye getirilmiştir.

Abdullah Öcalan’ın yakalandığı sıralarda 6. Kongre icra edilmiştir. Kongrede Öcalan yeniden başkan seçilmiş ve Öcalan’ın yakalanması sonrası stratejilere değinilmiştir. Örgütün dağıldığı imajı verilmemeye çalışılmıştır. Öcalan, yakalandıktan sonra, örgüte ateşkes ve Türkiye dışına çıkma çağrısı yapmıştır. Örgütün büyük çoğunluğu bu çağrıya uyarak Irak’ın kuzeyindeki

kamlara çekilmişlerdir. Örgüt bu tutumuyla uluslararası arenada politik ve barışçıl yollar aradığı imajı vermek istemiştir (Çakar, Cengiz ve Tombul, 2011:13). Öcalan'ın yakalanması sonrası örgüt daha ılımlı bir politika belirlemiştir. Bu dönemde PKK'nın amacı: "Türkiye'nin üniter bütünlüğü içerisinde Türk-Kürt ortaklığını sağlayabilmek" olarak açıklanmıştır. Örgüt bu amacı gerçekleştirmek için stratejisini siyasal mücadele olarak değiştirmiştir (Yavuz ve Şahin, 2011:204). PKK terör örgütünün elebaşı Öcalan, yargılanması sonucunda 29 Haziran 1999'da, Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca *Vatana İhanet* suçundan idama mahkûm edilmiştir. Ancak, 15 Ocak 2003'te idam cezasının kaldırılması nedeniyle cezası müebbet hapse çevrilmiştir (Şahin, 2010:32).

1999-2004 döneminde PKK eylemlerine ara vermiştir. Bunun sebepleri; Öcalan'ın yargılanma sürecinde olumsuz etki yaratmamak, halk desteğinin ve dış desteğin azalması, lojistik destek eksikliği, örgüt içinde yaşanan parçalanmalar ve silahlı mücadelenin yerine siyasi mücadelenin benimsenmesi sayılabilir. Bu dönem içerisinde 7. Kongresini gerçekleştiren örgüt, *Demokratik Cumhuriyet ve Barış Projesi* adı verdiği proje ile demokratik yöntemlerle Kürt sorununa çözüm aradığını belirtmiştir (Yavuz ve Şahin, 2011:206). Ayrıca bu kongrede alınan kararla örgütün ordu kanadı olan ARGK yerine yeni bir yapılanmaya gidilerek Halk Savunma Güçleri (HPG: Heza Parastina Gele) kurulmuştur (Demirel, 2005:92).

Nisan 2002'de gerçekleştirilen 8. Kongrede ise; dünyada 11 Eylül 2001 saldırılarının yarattığı terör karşıtı ortamın da etkisiyle, örgüt PKK adını Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK: Kongreyi Azadi Demokrasiya Kurdistan) olarak değiştirmiştir (Yavuz ve Şahin, 2011:206). Örgüt bu sayede uluslararası kurum ve kuruluşlara terörden arındığını göstermek istemiştir. Bu kongrede; Öcalan'ı kapsayacak genel af çıkarılması, idamın koşulsuz kaldırılması, Kürtleri imha ve inkâr politikalarından vazgeçilmesi, Kürt kimliğinin tanınarak Kürt dili üzerindeki baskıların kaldırılması, geçici köy korucuları için örgüt tarafından af çıkarma gibi kararlar alınmıştır (Demirel, 2005:244).

Örgütün ismini değiştirmesi içe yaramamış ve KADEK'te uluslararası arenada terör örgütü olarak görölmüştür. Bunun üzerine Öcalan'ın talimatıyla 27 Ekim-6 Kasım 2003 tarihlerinde gerçekleştirilen 9. Kongre'de KADEK ismi KONGRA-GEL (Kürdistan Halk Kongresi) olarak değiştirilmiştir (Demirel, 2005:250). KONGRA-GEL'in silahlı mücadeleyi esas almadığı, faaliyetlerinin barışçıl olduğu ve siyasi bir yapılanma olduğu PKK ve KADEK yönetiminde yer alan birçok ismin yeni yapıda görev almadığı dolayısı ile bu iki örgütün devamı niteliğinde olmadığı özellikle vurgulanmıştır. Ayrıca örgütün PKK'nın silahlı kanadı HPG'den ayrı olduğu da ifade edilerek, bundan sonra gerçekleşen eylemlerde sorumluluğu olmadığı belirtilmek istenmiştir (Demirel, 2005:261).

PKK'nın bu çabaları da boşa çıkmış ve 2004 yılında AB (Avrupa Birliği), KONGRE-GEL'i terör örgütleri listesine dâhil etmiştir. Bu durum PKK'yı olumsuz etkilemiş hemen ardından KONGRA-GEL'in 2. Kongresi (aynı zamanda PKK'nın 10. Kongresi) 15-26 Mayıs 2004 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Kongrede HPG'nin altı yıldır sürdürdüğü tek taraflı ateşkesi bitirdiğı ve bundan sonra meşru savunma uygulayacağı ve Irak'ın kuzeyinde bulunan militanların Türkiye ilerine kaydırılacağı kararını aldığı ve KONGRE-GEL'in bu kararı desteklediğı açıklanmıştır. Ayrıca AB'nin KONGRE-GEL'i terörist örgütler listesine alması eleştirilmiştir. Kongrede alınan karar doğrultusunda PKK kanlı eylemlerine 1 Haziran 2004'ten itibaren yeniden başlamıştır (İşeri, 2008.73; Demirel, 2005:276-278).

2005 yılında Öcalan'ın önerisi ile Kürt hareketinin tüm legal ve illegal kuruluşlarının bir arada toplanması kararı alınmıştır. Bu maksatla, *Kürdistan Konfederasyon Topluluğu* (KKK: Koma Komalen Kürdistan) kurulmuştur. KKK adı ile kurulan oluşumun ismi 2007 yılında, *Kürdistan Topluluklar Birliği* (KCK: Koma Cewekan Kürdistan) olarak değiştirilmiştir (Yavuz ve şahin, 2011:214-215). 28 Mart-4 Nisan 2005'te gerçekleştirilen 11. Kongrede KONGRA-GEL ismi de tekrar PKK olarak değişmiştir. Bu durum PKK terör örgütü yayın organlarından Serxwebun dergisinde, "PKK ile başladık PKK ile başaracağız" manşeti ile duyurulmuştur (Serxwebun, 2005).

PKK'nın saldırılarının 2005 yılından itibaren giderek artış gösterdiği Grafik-1'de görülmektedir. Örgüt 2007 yılından itibaren metropollerde de yoğun olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. Siyasi faaliyetlerini de sürdüren örgüt 21 Mart Nevruz, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü gibi özel günlerde kadın ve çocukları da kullanarak mitingler gerçekleştirmiştir (İşeri, 2008:74).

Bir yandan yoğun saldırılar gerçekleştiren PKK terör örgütü aynı zamanda siyasi faaliyetlerine de ağırlık vermeye başlamıştır. 21-30 Ağustos 2008'de gerçekleştirilen 12. Kongre'de, İmralı Adası'nda cezasını çeken Öcalan'ın serbest bırakılması için izlenecek siyaset belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra geçici köy koruculuğunun kaldırılması, özel tim uygulamasının bitirilmesi, Kürt dili ve kimliğinin anayasaya girmesi, Kürtçe eğitimin yasallaşması, coğrafi isimlerin yeniden eski hale getirilmesi gibi siyasi hedefler belirlenmiştir (Faraç, 2008:26-27). Alınan bu kararlar PKK'nın bağımsız Kürdistan hedefinden vazgeçtiği ya da ötelediği, bunun yerine öncelikle siyasi bazı kazanımlar elde etmeye çalıştığı izlenimi uyandırmaktadır. Nitekim PKK'nın etkili isimlerinden Murat Karayılan, 14 Mayıs 2009'da bağımsız Kürdistan fikrinden vazgeçildiğini açıklamıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:228).

Türkiye ise, bir yandan PKK terör örgütü ile silahlı mücadelesini sürdürürken, 2009 yılından itibaren siyasi çözüm arayışlarını hızlandırmıştır. Yoğunlaşan çözüm arayışları, 2009'dan günümüze zaman zaman aksaklığa uğrayıp kesilse de devam etmektedir.

c. Finans Kaynakları

PKK'nın 1978'de kurulmasından 2014 yılına kadar 36 sene geçmiştir. Türkiye PKK'yı bitirebilmek adına yurt içi ve sınır ötesi birçok operasyon gerçekleştirmiş, ekonomik olarak terörün bitirilmesi için ciddi kaynak ayırmıştır. Ancak tüm bunlara rağmen PKK varlığını hala sürdürmektedir. Bir örgütün bu mücadeleye rağmen varlığını devam ettirebilmesi örgütün finans kaynaklarının büyüklüğüne işarettir.

Örgüt, kuruluşunun ilk yıllarında dış devletlerin yardımları, örgüt yandaşlarının bağışları ve soygun, gasp, haraç gibi yollarla finans sağlamaya çalışmıştır. 1980 Askeri Müdahalesi sonrası ise yurt dışına açılması ile kaynaklarını artırmış uyuşturucu, silah ve insan kaçakçılığı gibi organize suç faaliyetlerine başvurmaya başlamıştır (İşeri, 2008:79).

Örgütün finans işleri, Avrupa'da merkezi karar organı olarak görev yapan, *Kürt Demokratik Halk Birlikleri (KDHB) Avrupa Koordinasyonu* (eski adı: Avrupa Cephe Merkezi) bünyesinde görev yapan *Maliye Birimi* tarafından kontrol edilmektedir. Örgüt, Avrupa'daki finans teminine yönelik işlerini yan kuruluşları ve dernekler vasıtası ile yürütmektedir.

19-21 Ocak 2001 tarihleri arasında örgüt Amsterdam'da gerçekleştirdiği 1. Kürt Ekonomi Kongresi'nde Uluslararası Kürt İşverenler Birliği (KARSAZ: Yekitiya Karsazen Kurd a Navnetewi)'nin kuruluşunu ilan etmiştir. KARSAZ, örgütün istikrarlı bir gelire sahip olması için ekonomi alanındaki girişimlerini örgütlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca yasa dışı yollardan elde edilen gelirin aklanması faaliyetlerini de yürütebileceği değerlendirilmektedir (Aydın T., 2007:101).

PKK terör örgütünün finans kaynaklarından yasa dışı yollardan elde edilen gelirler, yasal yollarla elde edilen gelirler ve dış devlet desteği başlıkları altında bahsedilecektir.

(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları

PKK terör örgütü, dünyanın en istikrarsız bölgelerinden biri olan Orta Doğu ile Avrupa arasında köprü durumunda olan Türkiye'nin jeopolitik konumu nedeniyle yasal olmayan yollarla büyük miktarlarda finans elde etme imkânı bulmuştur. Bu bölgede kaçakçılık ile uğraşan organize suç örgütleri ile bağlar kurarak gerek onlardan komisyon alma yolu ile gerekse de onların yaptıkları işleri bizzat yaparak gelir elde etmiştir.

PKK'nın en önemli yasa dışı finans kaynağı uyuşturucu kaçakçılığıdır. Bunun dışında neredeyse tüm kaçakçılık faaliyetlerine adı

karışan örgütün, sigara, alkol, akaryakıt ve göçmen kaçakçılığından finans sağladığı bilinmektedir.

(a) Uyuşturucu Kaçakçılığı

Dünyada uyuşturucu maddelerinin üretimi başlıca iki bölgede gerçekleşir. Bunlar; *Altın Hilal* diye adlandırılan ve Afganistan, Pakistan ve İran'ı kapsayan bölgeyle, *Altın Üçgen* diye adlandırılan ve Laos, Tayland ve Birmanya'yı kapsayan bölgelerdir (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:26). Türkiye coğrafi konum olarak uyuşturucu madde üretim merkezlerinden biri olan *Altın Hilal* bölgesine komşu durumundadır. Bu bölgede üretilen uyuşturucunun Avrupa'ya aktarılması için geçiş güzergâhındadır. Bu güzergâha, *Balkan Rotası* adı verilmiştir ve bu rota uyuşturucu trafiğinin en yoğun yaşandığı rotadır (Derdiman, 2011:58). Avrupa uyuşturucu pazarına ulaşan uyuşturucunun %80'inin Türkiye üzerinden aktarıldığı ifade edilmektedir. Kısa zamanda çok para kazandıran bu büyüklükte bir pazarın terör örgütlerinin ilgisini çekmesi yüksek ihtimaldir. Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde aktif olarak faaliyetlerini yürüten terör örgütü PKK da bu pastadan payını almıştır. PKK, Altın Hilal bölgesinde üretilen uyuşturucunun Avrupa'ya ulaştırılmasında önemli bir role sahiptir (Alkan, 2004:7).

PKK terör örgütünün teşkilatı Orta Doğu'dan Batı Avrupa ülkelerine kadar uzanmaktadır. PKK'nın teşkilatlarının bulunduğu bu bölge en yoğun uyuşturucu ticaretinin yapıldığı *Balkan Rotası* güzergâhının büyük bir bölümünü kapsamaktadır. PKK terör örgütü ürettiği ve kaynağından temin ettiği uyuşturucu maddeleri teşkilatlanması sayesinde bu güzergâh üzerinden kolaylıkla nakledebilmektedir.

PKK uyuşturucu ile bağlantısını hiçbir zaman kabul etmemiştir. Öcalan, gazeteci Mehmet Ali Birand ile gerçekleştirdiği bir röportajında uyuşturucu işine hiç bulaşmadıklarını bir gram uyuşturucunun bile insanlık için yüz karası olduğunu söylemiştir (Birand, 1992:181). Öcalan yakalandıktan sonra mahkemedeki ifadesinde de uyuşturucu ile PKK

bağlantısını reddetmiştir. Öcalan ifadesinde şunları söylemiştir (İşeri,2008:80):

“Uyuşturucu bir insanlık suçudur. Ancak bazı örgüt temsilcilerimiz uyuşturucu kaçakçılarından bağış adı altında para almış olabilirler. Bu Avrupa’da da böyledir. Örgüt içinde uyuşturucu işiyle bilerek uğraşmayı en ağır suç olarak kabul ederiz. Hatta ben sigarayı bile yasakladım. Örgüt üyelerinden yurt dışında uyuşturucu işine yaygın olarak katılanlar olabilir.”

Ancak uluslararası raporlar, Türkiye’de gerçekleştirilen uyuşturucu madde operasyonlarında yakalanan kişilerin ifadeleri, terör örgütleri ile bağlantılı suç kayıtları, örgüte ait sığınak ve hücre evlerinde ele geçirilen uyuşturucu maddeler ve ele geçirilen belgelerdeki para kayıtları bunun aksini ortaya koymaktadır (Derdiman, 2011:68).

PKK’nın ilk eylemini gerçekleştirdiği 1984 ile 2013 yılları arasındaki dönemde, güvenlik güçlerinin gerçekleştirdiği operasyonlarda 370 olayda terör örgütlerinin uyuşturucu işine karıştığı tespit edilmiştir. Aynı dönem içinde PKK’nın 60 hücre evinde yüksek miktarlarda uyuşturucu ele geçirilmiştir. Bu operasyonlarda yakalanan uyuşturucu miktarları Tablo-3’te verilmiştir (Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Merkezi (KOM), 2013).

Tablo-3: 1984-2013 Yılları Arasında Terör Örgütleri ile Alakalı Olarak Ele Geçirilen Uyuşturucu Madde Miktarları

Ele Geçirilenler	Miktar
Eroin	4253 kg
Esrar	33290 kg
Kenevir Bitkisi	5972747 kök
Baz morfin	4305 kg
Afyon Sakızı	22 kg
Kokain	710 kg
Sentetik Uyuşturucu	344135 adet
Asetik Anhidrit	26190 litre
İmalathane	2 adet

Kaynak: KOM, 2013:58

PKK'nın uyuşturucudan elde ettiği gelir sadece kaçakçılık ile sınırlı değildir. Örgüt, uyuşturucu ticaretinin her aşamasında rol almaktadır. PKK'nın uyuşturucu ile bağlantıları şu şekilde sıralanabilir (KOM, 2013:82):

- Uyuşturucu kaçakçılarından komisyon alma
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kenevir ekimi
- Uyuşturucu Kaçakçılığını koordine etme
- Avrupa'da uyuşturucu dağıtımını koordine etme
- Uyuşturucudan elde edilen geliri aklama

PKK'nın uyuşturucudan elde ettiği gelirin önemli bir kısmını kaçakçılardan aldığı komisyonlar oluşurmaktadır. Özellikle, Türkiye-İran hududuna kurulan yasa dışı gümrük noktalarından geçirilen uyuşturucudan kilo başına komisyon alındığı ifade edilmiştir. Örgütün 1980-1990 yılları arasında uyuşturucu kaçakçılarından 1000 Alman Markı veya %10 komisyon aldığı, 2000 sonrası dönemde ise 50 Amerikan Doları veya % 10 komisyon aldığı güvenlik güçleri tarafından tespit edilmiştir (KOM, 2013:83). Öcalan mahkemedeki ifadesinde, Van ve Hakkâri bölgesinde uyuşturucu ticaretinden kendisinin karşı olmasına rağmen pay alındığını ifade etmiştir. Öcalan ifadesinde şunları söylemiştir (İşeri, 2008:80-81):

“Başkale, Hakkâri bölgesindeki uyuşturucu ticareti ile ilgili olarak, silah ve hayvan ticareti de dâhildir, bu gibi işleri yapanlardan örgüt adına Ferhat kod Osman ÖCALAN tarafından para tahsil edilmektedir. Ayrıca sınır boylarında örgüte ait gümrük birimleri adı altında oluşumlar vardır. Paraları bunlar tahsil etmektedir. Sınırlarda kaçakçılardan vergi adı altında para alınmaktadır. Bunun haricinde İran/Makü bölgesinden uyuşturucu ticaretinin iyi para getirdiği bildirilmesine rağmen kabul etmedim. Buna rağmen başta kardeşim olmak üzere bazı kadroların İran, Zağros ve Romanya üzerinden Avrupa'ya uyuşturucu sevk ettiğini öğrendim. Bu işlerle uğraşmamalarını tembih ettim. Ancak belli bir noktada örgütü tam kontrol edemediğim aşıkârdır...”

Öcalan'ın bu sözleri PKK'nın uyuşturucu ile ilgisinin en üst düzeyde ifadesidir.

PKK, uyuşturucunun bizzat üretilip pazarlanması işini de yapmaktadır. Özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kenevir ekimi ve esrar ticareti ile uğraştığı emniyet ve jandarma birimleri tarafından tespit edilmiştir. 2012 Temmuz ayında Diyarbakır'da gerçekleştirilen bir operasyon ile PKK'nın da ilişkili olduğu piyasa değeri 500 milyon ile 1 milyar TL. arasında olan 500 dönüm kenevir bitkisi tespit edilerek imha edilmiştir (KOM, 2013:83). Rakamın büyüklüğü uyuşturucudan finans elde etmenin terör örgütleri açısından önemini gösterir niteliktedir.

Terör örgütü PKK, ilk uyuşturucu faaliyetlerini 1982 yılında Lübnan'ın Bekaa Vadisi'nde bulunan kamp yerlerinde gerçekleştirmiştir. Örgüt bu tarihten itibaren Baelbek ve Hermen'deki tarlalarda kenevir ve haşhaş ekimi yaparak Abdeh, Tripoli, Beyrut, Sayda, Sur ve Minyan limanlarından Avrupa ülkelerine uyuşturucu madde sevk etmiştir. 1990'lı yıllara kadar PKK bu bölgede uyuşturucu faaliyetlerini yoğun olarak sürdürmüştür. Ancak 1990 sonrası Lübnan ve Suriye hükümetlerinin yasa dışı ürünleri yok etme kararı alması sonucunda, PKK'nın bu bölgedeki uyuşturucu faaliyetleri çok azalmıştır (Aydın T., 2007:122-123). PKK üretim faaliyetlerini sonraki yıllarda Irak'ın kuzeyinde sürdürmüştür. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 1995 yılında Irak'ın kuzeyine gerçekleştirdiği *Çelik Harekâtı* sırasında, PKK'lılara ait geniş bir araziye yayılmış haşhaş tarlası imha edilmiştir. Tarlanın çevresinde bulunan PKK'lıların yaşadığı mağaralarda da uyuşturucu yapımında kullanılan maddeler bulunmuştur (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:24).

PKK'nın uyuşturucu ile bağlantısı 1990 sonrasında tüm dünya kamuoyu tarafından görölmeye başlanmıştır. Interpol 1992 yılında yayımladığı bir raporda PKK'nın 178 paravan örgütüyle uyuşturucu kaçakçılığı yaptığından şüphelenildiğini belirtmiştir. Ayrıca, 1994'te Interpol narkotik yetkililerinden Iqbal Hussain Rizvi, PKK'nın eylemlerini sürdürebilmek için uyuşturucu kaçakçılığında etkin rolü olduğunu söylemiştir (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:20). ABD Uyuşturucu ile Mücadele Teşkilatı (DEA) 23 Haziran 1995 tarihinde hazırlanan bir raporda PKK'nın uyuşturucu ile ilişkisini şu ifade ile belirtmiştir (Aydın T., 2007:115-116):

“.... Ankara ve İstanbul’da ofisleri bulunan DEA; Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Polisinden almış olduğu dokümanlar, şüpheli-sanık ifadeleri, Türk makamlarıyla yapılan görüşmelerde alınan beyanlar ve çeşitli istihbarat örgütlerinden alınan bilgilere dayanarak, PKK terör örgütünün uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığı ile bu suçlardan elde edilen karaparanın aklanmasında çok iyi organize olduğu kanaatine varmıştır. PKK tüm bu faaliyetlerini, Türkiye ve Avrupa’da yürütmüş olduğu terörist eylemlerin yanı sıra yürütmektedir. Uyuşturucu satışından elde edilen gelir, örgütün elemanlarına / hücrelerine geri dönmektedir. Elde edilen gelir, örgütün yiyecek, giyecek, lojistik, silah ve mühimmat, telekomünikasyon ve ulaşım masraflarını karşılamak için kullanılmaktadır. Davalarını sürdürebilmek için uyuşturucu kaçakçılığının yanı sıra haraç, soygun, sahtecilik ve dolandırıcılık gibi suçları da işlemektedirler...”

DEA, daha sonra KOM ile yaptığı ortak çalışmalarla 2008 yılı Haziran ayında PKK’nın Amerikan Devlet Başkanı tarafından, *Birinci Derece Önemli Uyuşturucu Madde Kaçakçısı Örgüt* ilan edilmesini sağlamıştır (KOM, 2013).

Yine ABD’de yayınlanan 2000 yılı Uluslararası Suç Değerlendirme Raporu’nda PKK ile ilgili şu ifadeler kullanılmıştır (Saçan, 2005:253):

- Batı Avrupa ve Güneydoğu Anadolu’da eroin kaçakçılığı yaparak terörist faaliyetlerini finanse etmektedir.
- Soğuk Savaş’ın sona ermesinden bu yana ülke yönetimlerine karşı mücadele eden terörist ve aşırılık yanlısı örgütlerin, geleneksel organize suç grupları ve uyuşturucu kaçakçıları ile giderek daha fazla iç içe geçerken faaliyetlerini klasik ve yeni suç alanlarında yoğunlaştırmaktadır.
- Güneydoğu Anadolu’da da Türkiye’ye giren eroinden önemli gelir sağlamaktadır.

Terör örgütü PKK’nın uyuşturucu ticareti ile sağladığı net gelir tam olarak bilinmemektedir. Genelkurmay Eski İkinci Başkanı Orgeneral Ergin Saygun (2008), Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Komutanlığı’nın 2008 yılında ikincisini düzenlediği, Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu’nun kapanış konuşmasında; PKK’nın yasa dışı yollardan elde

ettiği gelirin yıllık 400-500 milyon avro olduğunu bunun 200-250 milyon avrosunun uyuşturucudan kaynaklandığını belirtmiştir.

(b) İnsan Ticareti, Göçmen Kaçakçılığı

Türkiye uyuşturucu kaçakçılığında olduğu gibi insan ticareti ve yasa dışı göç faaliyetlerinin de geçiş güzergâhında bulunmaktadır. Orta Doğu ve Asya devletlerinden Türkiye üzerinden geçerek Balkanlara oradan da Batı Avrupa'ya uzanan hat söz konusu faaliyetler için yoğun olarak kullanılır (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:70).

Türkiye toprakları üzerinden geçen bu hatta ilave olarak, Türkiye'nin Ege ve Akdeniz kıyılarından teknelerle Yunan adalarına, oradan İtalya'ya, daha sonrada Avrupa'ya ulaşan deniz yolu güzergâhı da sıklıkla kullanılır. Diğer bir alternatif ise hava yolunun kullanılması suretiyle Türkiye-Arnavutluk-Bosna Hersek-Hırvatistan hattı izlenerek Avrupa'ya uzanan güzergâhtır (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:71-72).

Türkiye'nin geçiş güzergâhlarında olmasını fırsat bilen PKK terör örgütü, göçmen kaçakçılığını da kendisine finans sağlamak için kullanır. PKK; İran, Irak, Suriye, Afganistan, Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk, Macaristan ve İtalya'da faaliyet gösteren göçmen kaçakçılığı yapan organize suç örgütleri ile işbirliği içindedir (Özdemir ve Pekgözlü, 2012:91). Başlangıçta göçmen kaçakçılarına sınırlardan geçişleri için göz yumarak komisyon alan örgüt, daha sonra elde ettiği yüksek kazanç nedeniyle bizzat işin içine girmiştir. PKK'nın 1990'lı yıllarda, Orta ve Batı Avrupa'ya yasa dışı olarak ulaşmak isteyen şahıslara sahte pasaport düzenleyerek geçişlerinin sağlanması için 5000 Alman Markı civarında para aldığı tespit edilmiştir (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:73). PKK'nın göçmen kaçakçılığı faaliyeti için üstlendiği roller şunlardır (İşeri, 2008:81):

- Sınırdan geçişe göz yumma ve güvenlik sağlama karşılığında vergi adı altında komisyon alma,
- Yasa dışı göçmenlerin sınırdan illegal yöntemlerle geçirilerek Avrupa ülkelerine götürülmesi,

- Avrupa ülkelerinin iltica politikalarını istismar ederek ve çeşitli sahtecilik yöntemleri kullanılarak iltica başvurusu yaptırılması,
- Avrupa ülkelerinde mültecilere sağlanan maddi yardımlardan pay alınması,
- İkamet hakkı elde eden şahısların örgütün Avrupa ülkelerindeki her türlü illegal faaliyetinde kullanılması.

PKK elde ettiği gelir yanında, yasa dışı göç ettirdiği kişileri gittikleri yerlerde de serbest bırakmayarak, bu kişileri iş bulma gibi vaatlerle kandırıp PKK yanlısı derneklere kayıt yaptırarak, yandaşlarını artırmaya çalışmaktadır. Ayrıca bu kişileri götürdükleri ülkelerde uyuşturucu dağıtımını işini yaptırmak sureti ile de kullanmaktadır.

Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti birbirinden farklı kavramlar olsa da uygulanan yöntemler ve kullanılan güzergâhlar itibari ile birbirleri ile çakışması veya birbirlerinin devamı nitelikte olması muhtemeldir. Kaçak göçmenler göç sırasındaki hassaslıkları nedeniyle insan tacirlerinin istismarına açık haldedirler. Türkiye insan ticareti yönünden etrafındaki ülkelere göre yüksek refah seviyesi ve demokratik yapısı nedeniyle hem hedef ülke hem de transit ülke konumundadır (Seyhan, 2013:97).

Eski Çekoslovakya ile Almanya arasında göçmen kaçaklığı yapan Hasan B. E.'nin yakalanması sonrasında verdiği ifade terör örgütünün göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti yolu ile nasıl para kazandığını gözler önüne sermektedir. Örgüt mensubu Hasan B. E.'nin ifadesi şu şekilde kayıtlara geçmiştir (Dalman ve Tabak, 1995:62-63):

“Lokantama, Çekoslovakya’dan Konyalı Orhan ve Elazığlı şahıslar telefon açtılar. PKK örgüt mensuplarının Pomez Oteli’ne geldiklerini ve yapmış olduğumuz işten dolayı bizi cezalandıracaklarını, bizimle görüşmek istediklerini söylediler. Abdullah S. ile birlikte Teplice’deki Pomez Oteli’nde iki örgüt mensubu ile görüştük, ... örgüte adam başı 4500 alman markı para ödememizi söylediler. Bende sorgulamada bulunan diğer arkadaşlarımda kabul ettiler, 4500'er DM para ödedik. Bundan sonra yine aynı şekilde sınır geçişlerine devam edeceğimizi, bu yoldan kazandığımız paranın PKK terör örgütüne verilmesini istediğini söyledi. Hatta bize PKK terör örgütünün propagandasını yaparak amaç ve stratejisi hakkında bilgi verdi. Biz ilk etapta

PKK terör örgütü ile çalışmayı kabul etmediyse de, ısrarları sonrasında mecbur kaldık.”

Yukarıdaki ifadeden de anlaşıldığı gibi göçmen kaçakçılığı da diğer kaçakçılık faaliyetlerinde olduğu gibi PKK'nın önemli gelir kaynaklarından. PKK'nın bu yolla elde ettiği yıllık geliri belirlemek mümkün değildir. Ancak göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti işi için telaffuz edilen yüksek meblağlar örgütün bu yolla iyi bir finans elde ettiğini gösterir niteliktedir.

(c) Silah Kaçakçılığı

Silah kaçakçılığı iç siyasi çekişmelerin olduğu, sıcak savaş tehlikesinin ve terör olaylarının tırmandığı zamanlarda ortaya çıkan bir kaçakçılık türüdür. Orta Doğu'da son elli yılda yaşanan gelişmeler ve süren istikrarsızlık ortamı bu bölgenin silah kaçakçılığı için uygun bir ortam olmasını sağlamıştır. Bu bölgedeki otorite boşlukları, karışıklık ve iç çatışmaların devam etmesi nedeniyle burada biriken mühimmat ve silahlar kaçakçılar tarafından hedef ülkelere sokulmaktadır (Pek, 2013).

PKK terör örgütü de bu otorite boşluklarından en çok yararlanan örgütlerden birisidir. PKK silah kaçakçılığı yolu ile para kazanmaktan ziyade militanlarına bu yolla silah sağlamaktadır. Özellikle 1991 ve 2003 yıllarında ABD'nin Irak'a gerçekleştirdiği Körfez Harekâtı sonrasında bölgede biriken birçok silah ve mühimmat PKK'nın eline geçmiştir.

PKK, Irak'tan elde ettiği silahları Türkiye'de satmak suretiyle de gelir sağlamaktadır. Irak'ta 50-100 dolar civarı olan silahlar iç piyasada 400 dolara alıcı bulmaktadır. PKK kâr payı yüksek olan bu ortamdan da faydalanmaktadır. PKK'nın silah kaçakçılığına yönelik emniyet kayıtlarına yansıyan faaliyetlerinden bazıları aşağıda verilmiştir (Türk Demokrasi Vakfı, 1999:65-67):

- 19.12.1992 tarihinde Batman ilinde yapılan operasyonlarda 3 sanıkta 32 adet Kalaşnikov marka uzun namlulu silah, 2 adet tabanca 15404 adet çeşitli çap ve markalarda fişek ele geçirilmiştir. Yakalanan sanıklardan

İsmail Ona ifadesinde; PKK mensubu olduğunu, yakalanan silah ve mühimmatı Irak'tan temin ettiğini ve PKK mensuplarına teslim edeceği sırada yakalandığını söylemiştir.

- 21.09.1994 tarihinde şırnak ilinde Sami ve Enver Gündüz, İrfan Türbe ve Abdullah Aslan isimli şahıslarda 23 adet tabanca ele geçirilmiştir. Bu şahısların yapılan sorgulamaları neticesinde; tabancaları PKK mensubu Mahmut isimli şahıstan aldıkları ve silahları sattıktan sonra PKK'nın kâr payını bu şahsa teslim edecekleri anlaşılmıştır.

Yukarıda bahsedilen olaylardan PKK'nın bu yolla hem kendisi için silah temin ettiği, hem de para kazandığı görülmektedir.

(d) Sigara, Alkol, Akaryakıt Kaçakçılığı

Türkiye'de özellikle Irak ve İran sınırları tüm kaçakçılık türlerinin yoğun olarak yapıldığı bölgelerdir. PKK'nın da eylemlerinin yoğun olarak gerçekleştiği bu hudutlarda kaçakçılık adeta günlük hayatın bir parçası gibi olağan hale gelmiştir. Bu durumun başlıca nedenleri şunlardır (Deniz, 2010):

- Sigara, alkol ve akaryakıt gibi ürünler için Türkiye'de uygulanan yüksek vergi sistemi nedeniyle bu ürünlerde İran ve Irak piyasası ile Türkiye piyasası arasında yüksek fiyat farkları meydana gelmesi. Örneğin 2011 verilerine göre benzinin litresi İran'da 50 kuruş, Irak'ta 80 kuruş iken Türkiye'de 4 liradır. Aradaki yüksek fiyat farkı akaryakıt kaçakçılığının en önemli nedenidir. Aynı şekilde ortalama olarak Türkiye'de 8 TL'ye satılan bir sigaranın 6 lira 42 kuruşu yani % 80,25'i vergidir (Gençdoğan[web], 2013).

- Kaçakçılıkla birlikte ortaya çıkan zenginliğin bölge halkı için cazibesi,
- Bölgede gelir düzeyinin düşük, istihdam olanaklarının sınırlı olması,
- Sınırın dağlık yapısı ve iklim koşullarının olumsuzluğu nedeniyle kontrolün zor olması,

- Sınırın her iki tarafında da aynı dili konuşan, kültürel olarak birbirine yakın ve akrabalık ilişkileri bulunan insanların bulunmasının kaçakçılık için bir güven unsuru olması,
- Sınıra yakın köy ve mezraların olması ve yolların sınıra yaklaşması nedeniyle alım-satım yapılacak malların sınıra yakınlaşması.

Bu şartların bir araya gelmesi ile oluşan kaçakçılığa elverişli ortam PKK'nın da bu durumdan finans elde etmesini sağlamıştır. TBMM Araştırma Komisyonunun 2005 yılında yayınladığı bir rapora göre Türkiye'de gerçekleştirilen yıllık akaryakıt kaçakçılığı miktarı 4,5 milyon tondur. Bunun maddi olarak Türkiye için kaybı yaklaşık 12 milyar liradır (TBMM, 2005).

Sigara kaçakçılığı nedeniyle gerçekleşen kayıp ise 5 milyar lira civarındadır. Türkiye'de tüketilen yıllık 5,5 milyar adet sigaranın yaklaşık %10'luk bir kısmı kaçak sigaradır. Alkol kaçakçılığı nedeniyle gerçekleşen kayıp ise 6 milyar liradır (Gençdoğan[web], 2013).

Özellikle Türkiye'nin İran, Irak sınırında gerçekleşen akaryakıt, sigara ve alkol kaçakçılığından PKK terör örgütü de finans sağlamaktadır. PKK terör örgütünün bu yolla sağladığı gelir net olarak bilinmemekle birlikte yıllık 100-150 milyon avro (250-400 milyon Türk Lirası, Avro-TL kuru 2,7 olarak hesaplanmıştır) civarında olduğu tahmin edilmektedir (Saygun, 2008).

(e) Haraç, Adam Kaçırma ve Fidyе

Haraç toplama, PKK için bir gelir kaynağı oluştururken, ayrıca devletin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ndeki otoritesini sarsmak için kullandığı bir yöntemdir. PKK bölgedeki halktan haraç veya vergi adı altında zorla para toplayarak kişilerde devlete karşı güvensizlik ve korku yaratmaktadır. Örgütün bölge halkı dışında özellikle Avrupa'da bulunan Kürt kökenli vatandaşlardan da zorla para topladığı bilinmektedir.

PKK terör örgütü, 1986 yılında gerçekleştirdiği 3. Kongrede *Vergilendirme Kanunu* çıkarmıştır. Bu kanun ile Kürt kökenli işadamlarından

makbuz karşılığı vergi adı altında para alınması kararlaştırılmıştır. PKK'nın haraç toplama faaliyetlerini şu başlıklar ile belirtebiliriz (Üney, 2006:107-108):

- Kaçakçılardan alınan vergi ya da gümrüklendirme adı altındaki haraçlar,
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde yaşayan halktan vergi adı ile alınan haraçlar,
- Kürt kökenli işadamlarından alınan haraçlar,
- Avrupa'da yaşayan Kürt kökenli vatandaşlardan alınan haraçlar

Örgüt özellikle İran ve Irak sınırında oluşturduğu sözde gümrük ve kontrol noktalarında kaçakçılardan haraç toplamak suretiyle finans sağlamaktadır (UTSAM, 2013). PKK'nın bu noktalarda özellikle uyuşturucu maddelerden aldığı haraç önemli bir gelir kaynağı olmuştur. Uyuşturucu kaçakçılığının yanında yapılan diğer kaçakçılık türlerinden alınan haraç miktarları Tablo-4'te sunulmuştur. Buna göre ülkeye kaçak olarak giren her türlü maldan terör örgütünün finans sağladığı anlaşılmaktadır.

Tablo-4: PKK Terör Örgütü Tarafından Alınan Haraç Oranları

Kaçakçılık Türü	Birim	Haraç Miktarı
Eroin	Kg başına	65 ABD Doları
Baz Morfin	Kg başına	25 ABD Doları
Kokain	Kg başına	3000 ABD Doları
Sigara	Katır başına	7 ABD Doları
Çay	Katır başına	7 ABD Doları
Şeker	Katır başına	5 ABD Doları
Göçmen	Göçmen başına	100 ABD Doları
Küçükbaş Hayvan	Hayvan başına	3 TL
Büyükbaş Hayvan	Hayvan başına	5 TL

Kaynak: UTSAM, 2013

Terör örgütü PKK kuruluşundan itibaren haraç alma faaliyetlerini sürdürmüştür. Son yıllarda da bu faaliyetlerinin sürdüğü emniyet raporlarına yansımıştır. KCK Hakkâri yapılanmasıyla ilgili, Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi

tarafından kabul edilen iddianame kapsamında, terör örgütüne üye olmak ve PKK'ya eleman temin etmek suçlarından tutuklu bulunan M.D.'nin ifadesinde anlattıkları, örgütün sözde vergi işleyişini açıklamaktadır. Terör örgütü üyesi M.D. ifadesinde; pek çok örgüt mensubunun esnaf ve şirket sahiplerinden, cirolarına göre yüzde 15'e varan oranlarda *özerklik vergisi* adı altında para topladığını belirtmiştir (Görçüm ve Güngör [web], 2013).

PKK adam kaçırma ve fidyeyi sürekli bir gelir kaynağı olarak kullanmamıştır. Ancak zaman zaman bu yöntemi de kullandığı görülmüştür. Özellikle diğer yollardan elde ettiği gelirin azaldığı dönemlerde bu yola başvurmayı tercih etmiştir. PKK adam kaçırma faaliyetlerini sadece fidye yolu ile para elde etmek için değil siyasi amaçlarla ve propaganda amacı ile de gerçekleştirmiştir (Şimşek[web], 2013).

(g) Sahtecilik

PKK dünyada sahtecilik konusunda uzmanlaşmış örgütlerden birisidir. Yasal olmayan yollardan yurt dışına çıkış yapmak isteyen şahısların iltica taleplerinin kabul görmesi için para karşılığı sahte belgeler düzenlemektedir. Sahte belgelerle iltica talepleri kabul ettirilen kişilerin peşi bırakılmamakta, barınma ve iş imkânı bulma vaatleri ile kandırılarak bu kişiler örgüt tarafından haraç toplama, örgütün yayın organlarını dağıtma, uyuşturucu ticaretinde kuryelik yapma gibi işlerde kullanılmaktadır (Aykın ve Sözmen, 2008:32).

Avrupa'da Türk vatandaşların yoğun olarak yaşadığı Almanya gibi ülkelerde, iltica talebinin yüksek olması nedeniyle sahtecilik faaliyetleri yoğundur. PKK; iltica etmek isteyen kişilerin kökeni ve siyasi görüşüne bakmaksızın, Türk avukatlar, mahkemeler, savcılar, muhtarlar, PTT gibi kuruluşların adı ile sahte belgeler düzenlemiştir. Bu belgelerde çoğunlukla vatandaşların Türkiye'de Kürt olduğu için baskı gördükleri iddia edilmiş ve iltica taleplerinin kabulü istenmiştir (Dalman ve Tabak, 1995:160). Örgüt, iltica, ikamet, seyahat gibi nedenlerle kullanılacak olan sahte belgeleri ya en

baştan orijinaline benzeterek düzenlemekte ya da çeşitli yollarla ele geçirdiği belgeler üzerinde tahrifat yapmaktadır (Alkan, 2004).

Sahtecilik PKK için iyi bir gelir kaynağıdır. Ancak yakalanma riskinin yüksekliği bu işin sürekli bir kaynak olarak kullanılmasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle sahtecilik örgüt tarafından kısa vadeli sıcak para elde etmek için kullanılmaktadır (Üney, 2006:111).

(2) Yasal Finans Kaynakları

Terör örgütü PKK tüm gelirlerini yasa dışı yollarla elde etmemektedir. Özellikle Avrupa ülkelerindeki iyi örgütlenmesi ve bu devletlerin göz yumması sayesinde dernekler, vakıflar ve ticari işletmelerden gelir elde etmektedir. Örgüt, hem yurt içinde hem yurt dışında Kürt kökenli vatandaşlardan zorla aldığı haraçlar dışında yüklü miktarda bağış da almaktadır.

Örgüt, Avrupa'da birçok basın yayın organına sahiptir. Basın yayın organlarından elde ettiği satış ve reklam gelirleri de PKK'nın yasal kaynaklarındandır. PKK, basın yayın organlarını kullanarak yasa dışı yollarla elde ettiği parayı da aklamaktadır.

(a) Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar ve Ticari Organizasyonlar

PKK, kâr amacı gütmeyen vakıf, dernek gibi kuruluşlar ve ticari, kültürel organizasyonlar aracılığıyla gelir elde etmektedir. Özellikle Avrupa ülkelerinde 400'den fazla kuruluş ile politik, lojistik ve mali destek sağladığı belirtilmektedir (Aykın ve Sözmen, 2008:43). Avrupa'da faaliyet gösteren bazı ticari ve kültürel organizasyonlar Tablo-5'te sunulmuştur.

Tablo-5: PKK'nın Avrupa'daki Bazı Ticari ve Kültürel Organizasyonları

CDK	Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu
CENI	Barış İçin Kürt Kadın Bürosu
FED-BIR	Büyük Britanya Kürt Vakıflar Federasyonu
FED-KOM	Hollanda Kürt Vakıflar Federasyonu
FEKAR-KURDISTAN	İsviçre Kürdistan Kültür ve İşçi Federasyonu
FEK-BEL	Belçika Kürt Vakıflar Konfederasyonu
FEYKA-KURDISTAN	Fransa Kürdistan Vakıflar Federasyonu
FEY-KART	İsviçre Kürt Vakıflar Federasyonu
FEY-KOM	Avusturya Kürt Vakıflar Federasyonu
FEY-KURD	Danimarka Kürt Vakıflar Federasyonu
İSVİÇRE HALK KONSEYİ	İsviçre Halk Konseyi
KARSAZ	Kürt İşverenler Birliği
KNK(KUK)	Kürdistan Ulusal Kongresi
KON-KURD	Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu
KURDISKA RADET ISVERIGE	İsveç Kürt Vakıflar Meclisi
MARSILYA HALK KONSEYİ	Marsilya Halk Konseyi
NORVEÇ	Oslo Kuruluşu
YEK-KOM	Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu

Kaynak: Özdemir ve Pekgözlü, 2012:94

Tablo-5'te verilen organizasyonlardan en önemlileri KON-KURD ve KARSAZ'dır. KON-KURD, merkezi Belçika'da bulunan birçok ticari organizasyonu içinde barındıran çatı rolünde bir kuruluştur. KARSAZ ise, Avrupa'daki Kürt işadamlarını bir çatı altında toplayarak sürekli bir gelir elde etmeyi amaçlayan ve karaparanın aklanması için kullanılan bir yapılandırır. KARSAZ'a yaklaşık 1000 işadamı üyedir (Özdemir ve Pekgözlü, 2012:95).

(b) Aidat ve Bağışlar

PKK, özellikle yurtdışında yaşayan Kürt kökenli vatandaşlardan aidat ve bağış toplamaktadır. Toplanan aidat ve bağışların miktarı tam olarak

bilinememektedir. Ancak Öcalan, gazeteci Mehmet Ali Birand ile 1988 yılında Bekaa Vadisi'nde gerçekleştirilen röportajında, Almanya'da düzenledikleri bir kampanyadan 2 milyon Mark'a yakın bir yardım topladıklarını ifade etmiştir. Öcalan aynı röportajda Libya'daki Kürtlerden de çok bağış aldıklarını belirtmiştir (Birand, 1992:186).

Örgüt yardım kampanyalarını cephe kuruluşu olan ERNK vasıtası ile yürütmektedir. 7. Kongreden sonra ERNK'nın yerine kurulan YDK (Kürt Demokratik Halk Birlikleri), yurtiçi ve yurtdışında oluşturduğu yasal görünümlü vakıf, dernek gibi kuruluşlar aracılığı ile Kürt kökenli vatandaşlardan bağış toplamıştır (Alkan, 2004).

(c) Örgütsel Yayınlar ve Sosyal Etkinlikler

Terör örgütü PKK, birçok terör örgütünün aksine faaliyetlerine bir dergi ya da gazete çıkararak başlamamıştır. Örgüt, daha çok ev toplantıları aracılığıyla görüşlerini taraftarlarına aktarmaya çalışmıştır. Ancak örgütlenme ve kuruluş aşamasında kitapların, gazetelerin ve dergilerin gücünden faydalanmayı ihmal etmemiştir. Partinin programını belirleyen *Kürdistan Devriminin Yolu*, *Manifesto* isimli broşür ile bağımsızlık anlamına gelen *Serxwebun Dergisi* bunun en önemli göstergesidir (Alkan, 2004).

PKK terör örgütünün; 2 gazete, 4 TV kanalı, 13 radyo kanalı, 19 dergi, 3 basım evinin ve çok sayıda internet sitesinin bulunduğu bilinmektedir. Avrupa üzerinden yayın yapan ROJ TV (eski adı MED TV) PKK'nın kullandığı en önemli yayın organıdır. PKK terör örgütünün, ROJ TV ile örgütün propagandasını yapmak ve finans sağlamanın yanı sıra, örgütün gerçekleştireceği faaliyetleri şifreli mesajlarla örgüt üyelerine ilettiği bilinmektedir (Aykın ve Sözmen, 2008:39). Öcalan ifadesinde, MED TV'nin kuruluşu ve diğer bazı yayın organlarından şu şekilde bahsetmiştir (Demirel, 2005:229):

“MED TV kuruluş amacına gelince, 1990'dan sonra Türkiye'de özel televizyonlar büyük gelişme gösterdi. Biz de PKK olarak teknik imkânlardan yararlanıp yararlanmayacağımızı araştırdık, sonuçta İngiltere'den lisans

almak ve Fransa'dan uydu temin etmek sureti ile 50 milyon mark paraya mal oldu. MED TV'yi kurmaktaki birinci amacımız tabi PKK'nın siyasi görüşüne uygun propaganda yapmak, ayrıca Kürt folkloru, Kürt müziği, Kürt kültürü ile ilgili programlar yapmaktır. MED TV'nin kuruluşunda uyuşturucudan elde edilen paralar kullanılmamıştır. Türkiye'den bazı sanatçılar MED TV'nin konserine çıkmışlardı. Ferhat TUNÇ, Ahmet KAYA ve Şivan PERVER bunlardan bazılarıdır. Ayrıca sanatçı İbrahim TATLİSES'ten ise 1990'lı yıllarda korkutmak sureti ile örgüte para alınmıştır. Benim bu konuda bilgim vardır. Örgütün ayrıca SERXWEBUN, ÖZGÜR POLİTİKA, ÖZGÜR GÜNDEM vs. yayın organları vardır.”

Bazı Avrupa devletleri, ülkelerinde PKK'nın basın yayın organlarının barınmasına ve bu organların her türlü terörist faaliyetlerine göz yummaktadır. PKK'nın Avrupa'da bulunan basın yayın organları şunlardır (Saygun, 2008:211):

- Danimarka: Roj TV, Mezopotamya TV, Mezopotamya Radyosu, Radyo Hawar, Mezopotamya Yayıncılık
- Almanya: A-MEZ Radyo, Yeni Özgür Politika Gazetesi, Zülfikar, Ronahi, Kürdistan Iro, Kürdistan Report ve İnanc Dergileri, Serxwebun Yayıncılık
- İsveç: Rojhelat TV, Komala TV, Kürt Konseyi Bülteni Dergisi, Kürt Enstitü Yayınevi
- İngiltere: Radyo Rojbaj
- Belçika: Mezopotamya'nın Sesi Radyosu, Gençlik Yıldızı ve Renyo Hira Dergileri
- Fransa: Roja Kürdistane Dergisi
- Hollanda: Serxwebun ve Kadının Ezgisi Dergileri
- Yunanistan: Kürdistan'ın Sesi Dergisi
- Romanya: Mezopotamya'nın Sesi Dergisi

Örgüt bu yayınları rıza ile satmanın yanında zorla satma yoluna da gitmiştir. Emniyet birimleri tarafından PKK'nın faaliyetlerine karıştığı tespit edilen Mahmut A.'nın tutanaklara yansıyan şu ifadeleri dikkat çekicidir (Dalman ve Tabak, 1995:51):

“ Mahmut A. Adıyamanlı Molla ve Diyarbakırlı Ramazan isimli örgüt mensuplarıyla tanıştıktan sonra bu kişilerin getirdiği Özgür Gündem Gazetesi, Serxwebun-Berxwedan isimli yayınları para karşılığı alarak okumaya başlamış, yine bu kişilerin istediği aidat ve bağışları yapmıştır.”

Örgüt, bu yayın organları vasıtası ile hem propaganda yapmakta hem de satış ve reklam geliri ile önemli miktarlarda finans elde etmektedir.

(3) Dış Destek

Terör örgütlerinin yabancı ülke desteği olmadan özellikle de faaliyet gösterdiği ülke sınırları dışındaki ülkelerde üsleri olmadan uzun yıllar eylemlerini sürdürebilmesi zordur. PKK terör örgütü, kurulduğu yıllardan itibaren hem yaşamsal alan olarak, hem ekonomik ve siyasi olarak dış destekten faydalanmıştır. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ne komşu olan Suriye, Irak ve İran'ın örgüte verdiği destek ve göz yummalar örgütün ilk zamanlarda ayakta kalmasını, daha sonraki yıllarda ise güçlenmesini sağlamıştır.

PKK'nın uzun yıllar varlığını sürdürmesindeki önemli etkenlerden biri de Avrupa ülkelerinden aldığı destektir. PKK, 1980 Askeri Müdahalesi'nden sonra örgütün dağılmaması için yurtdışına çıkma kararı almıştır. Örgütün bir kısmı Suriye'de konuşlanırken diğer bir kısmı ise Avrupa'ya giderek burada örgütlenmeye çalışmıştır. Avrupa'da öncelikle Kürt örgütlenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Avrupa'da yıllar içinde teşkilatlanan örgüt, burada oluşturduğu çeşitli kuruluşlar vasıtasıyla hem maddi kaynak sağlamış, hem de insan kaynağı sağlamıştır.

PKK'nın aldığı dış destek, komşu ülkeler olan Suriye, Irak ve İran'ın verdiği destek ve Avrupa ülkelerinin verdiği destek olarak verilmiştir.

(a) Suriye, Irak ve İran'ın Desteği

Suriye, PKK terör örgütüne ilk olarak dış destek sağlayan ülke olmuştur. PKK'nın elebaşı Öcalan 1980 Askeri Müdahalesi öncesinde

Suriye'ye giderek uzun yıllar burada barınabilmiştir. Suriye, terör örgütü PKK'ya hem kendi ülkesinde, hem de PKK'nın kurulduğu yıllarda kontrol altında tuttuğu Lübnan topraklarında barınma ve eğitim olanağı sağlamıştır. Örgüt militanları, Lübnan'da bulunan Bekaa Vadisi'nde, başkent Şam'da, Haseki ve Halep illerinde Suriye istihbarat örgütlerinin kontrolü ve desteği altında eğitim ve barınma faaliyetlerini sürdürmüşlerdir (Bozkurt, 2013:144-145). PKK'nın Bekaa Vadisi'nde bulunan kampı dışında Suriye içinde bulunan kampları da vardır. Bunlardan en bilinenleri El saika, Aynel Arap ve Zebedan kamplarıdır (Polat, 2013:69).

Örgütün üst düzey kadroları ve örgütün başı Suriye tarafından korunmuştur. Öcalan, 1998 yılında Türkiye'nin baskıları sonucunda Suriye'den kovulana kadar başkent Şam'da rahatça yaşayabilmiştir. Öcalan Şam'da bulunan evinde birçok gazeteci ile röportajlar yapmaktan da kaçınmamıştır (Polat, 2013:69). 1999 yılında Öcalan'ın yakalanması sonrasında Suriye teröre verdiği desteği kesme sözü vermiş, Türkiye ve Suriye yakınlaşmaya başlamıştır. Suriye'nin bu dönemde PKK'ya desteği azalmıştır. Ancak PKK bu dönem içinde de Suriye topraklarında bulunan Kürt kökenli Suriye vatandaşlarını da kullanarak faaliyette bulunmaya devam etmiştir (Polat, 2013:179).

İsrail'in, Bekaa Vadisi'ne 1982 yılında gerçekleştirdiği saldırının ardından örgüt Irak'ın kuzeyine yerleşme girişimlerine başlamıştır. Suriye sınırı mayınlı ve düz bir arazi yapısına sahip olmasına karşın, Türkiye'nin Irak sınırı dağlık ve sarpıdır. Bu nedenle, Irak sınırı Türkiye'ye sızmak için daha elverişli imkânlar sunmaktadır. Örgüt bu bölgede Mesut Barzani'nin liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ile anlaşarak KDP kamplarına yerleşmiştir. Daha sonra KDP ile ilişkileri bozulan örgüt, Talabani'nin liderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) ile anlaşmış ve bölgedeki varlığını devam ettirmiştir (Polat, 2013:70-72).

PKK, Irak Hükümeti ile İran-Irak Savaşı'nın bitimine kadar doğrudan ilişki kurmamıştır. Ancak Irak'ın kuzeyindeki varlığını sürdürmüştür. 1988 sonrasında ise Irak hükümeti kuzeyde denetimini kurabilmek için PKK'yı kullanmıştır (Polat, 2013:72).

1991 yılında gerçekleşen Körfez Krizi'nden sonra PKK'nın Irak'ın kuzeyindeki varlığı daha da kuvvetlenmiştir. 1990'ların ortasında örgütün bu bölgede 28 kampı ve 12 büyük üssü vardır (Özdağ, 1993:101). 2003 yılında gerçekleşen 2. Körfez Harekâtı sonrasında ise, Irak PKK için silah tedarikinde önemli rol oynamıştır. Irak'tan Türkiye'ye silah kaçakçılığı bu dönemde iki kat artmıştır (Polat, 2013:175).

PKK'nın İran ile olan ilk teması ise 1984 yılında başlamıştır. İran bu yıllarda PKK'ya sınır geçişlerinde kolaylık sağlamıştır. Irak'ın kuzeyinde bulunan kamplara yerleşmek isteyen PKK'lılar Suriye'den önce İran'a hava yolu ile gitmişler, İran'dan Irak'a giriş yapmışlardır. Örgütün İran topraklarına yerleşmesi ise İran-Irak savaşı sonrasında olmuştur. Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan İran sorumlusu yapılmıştır. Bu dönemde İran'da Urumiye'de bulunan Zive Kampı kullanılmıştır (Polat 2013:73-75).

Abdullah Öcalan yakalandıktan sonraki ifadesinde İran'ın desteğini kabul etmiştir. Öcalan ifadesinde; İran topraklarında PKK'ya ait hastane ve çok sayıda kampın bulunduğunu, İran'ın bunları bildiğini ancak örgüte bu şekilde taviz vererek İran'daki Kürtleri ve PKK'yı kontrol altında tutmak istediğini söylemiştir (Pirim ve Örtülü, 1999:58).

PKK ile İran ilişkilerinde, 2004 yılında İran'da kurulan Kürdistan Özgür Hayat Partisi (PJAK) önemli bir dönüm noktasıdır. PJAK'ın amacı, İran *Federal Demokratik Cumhuriyeti*'ni kurmaktır. PJAK'ın Kandil'de kampı vardır ve PKK tarafından örgüt militanlarına askeri ve ideolojik eğitim verilmektedir. PJAK, İran'daki Kürtleri etkilemeye çalışmaktadır. İran, PJAK oluşumuna karşı sert bir tutum almış ve PJAK kamplarını bombalamıştır. İran bu gelişmeler üzerine, 2004 yılı Temmuz ayında PKK'yı terörist listesine aldığını ilan etmiştir. Bu duruma rağmen PKK'nın İran'daki faaliyetleri eskiye göre azalsa da hala devam etmektedir (Polat, 2013:176-178).

(b) Avrupa Ülkelerinin Desteği

PKK terör örgütünün Avrupa Devletleri ile ilk teması, 1980 Askeri Müdahalesi sonrası örgüt içinden birkaç grubun Avrupa'ya, özellikle İsveç ve

Almanya'ya gönderilmesi ile başlamıştır. Avrupa'da Kürt kimlik bilincini oluşturmak için Türkiye'den göçlerin yoğun yaşandığı ülkeler hedef olarak seçilmiştir. Kürt kimliğinin Türkiye'de reddedildiği ve bir Kürt sorunu olduğu gündemde tutulmaya çalışılmıştır. Bu maksatla Paris, Brüksel, Berlin, Washington, Moskova ve Stockholm'de Kürt Enstitüleri açılmıştır (Polat, 2013:77).

Örgüt, Avrupa'da yapılanmak için 1981 yılında *Avrupa Bürosu*'nu oluşturmuştur. Kısa süre içerisinde tüm Avrupa'ya yayılarak kitaplar, dergiler, bültenler çıkarmış ve televizyon yayıncılığına başlamıştır (Polat, 2013:77).

PKK'nın Avrupa'daki ilk faaliyetleri Almanya'da olmuştur. Almanya'da yaşayan çok sayıda Kürt kökenli vatandaşın varlığı Almanya'nın PKK ile ilişkisini etkilemiştir. Örgüt, 1984 yılında Köln'de PKK taraftarı 15 adet derneği bir araya getirerek Kürdistan Yurtsever İşçi Kültür Birlikleri Federasyonu (FEYKA)'nu kurmuştur. Kısa sürede yayılarak Fransa, Belçika, Hollanda, İsviçre, İsveç, Danimarka'da da federasyonlar kurmuştur. PKK bu ülkelerde çok sayıda gazete, dergi çıkarmakta ve televizyon işletmektedir (Polat, 2013:78).

Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) de PKK terör örgütüne destek sağlayan ülkelerdendir. Bazı Yunan işadamlarının ve milletvekillerinin örgüte doğrudan mali destek sağladıkları PKK'nın Yunanistan sorumlusu Mahir kod adlı Fethi Demir'in ifadelerinde yer almıştır. Yunanistan, PKK'ya eğitim ve malzeme desteği de vermiştir (Sabah, 1998). 1998 yılında örgüt, Atina'da Yunan Parlamenterlerin de katılımıyla, PKK Balkan Temsilciliği'ni açmıştır (Milliyet 1998). Bu durum Yunanistan'ın PKK'yı alenen desteklediğini göstermiştir.

GKRY konumu nedeniyle PKK için Avrupa ile Orta Doğu arasında bir bağ oluşturmuştur. Örgüt, GKRY'den sahte pasaport ve kimlik konularında istifade etmiştir. Öcalan yakalandığında üzerindeki sahte pasaportun GKRY'de hazırlandığı, Yunanistan tarafından Öcalan'a ulaştırıldığı ortaya çıkmıştır.

Abdullah Öcalan yakalanması sonrasında alınan ifadesinde PKK'nın dış desteğinden bahsetmiştir. Öcalan bazı devletlerin isimlerini de vererek şunları ifade etmiştir (Demirel, 2005:231-232):

“...Bulgaristan; Sofya'nın merkezinde bir büromuz mevcuttur. 100 kadar aile ile ilgileniyor. Sırbistan'ın elinde bol miktarda STRELLA füzesi var. Bana biraz yardım amacı ile verdiler. 20 adet de satın aldım. Füze eğitimleri de Sırbistan'da yapılıyordu.

Romanya; bizim açımızdan önemlidir. 5000 civarında bir esnaf kitlemiz mevcut. Bükreş'te evlerimiz ve derneklerimiz var. Romanya, Türkiye'den katılanların siyasi eğitim yeridir. Bu ülkeden daha çok teknik malzeme (telsiz, gece görüşü vs.) gelmektedir.

Güney Kıbrıs Rum Kesimi; Burada 150 civarında bir aile vardır. Kadro yoktur. Ekonomik ilişkiler birkaç milyon dolarlık olup, örgütsel ilişkiler daha önemlidir.

Almanya; Suriye'deyken Almanya gizli servisinden Lummer benimle görüştü. Almanya üzerindeki eylemlerin durdurulmasını istedi. Biz de bunun karşılığında Almanya'nın bize karşı daha yumuşak davranmasını istedik.

Belçika; MED TV stüdyo ve binalarının bulunduğu yerdir. Avrupa ne derse bize karşı onu uygular.

Hollanda; üslenme ve eğitim alanımızdır. Bizi Alman belasından kurtardı. En fazla destek ve para aldığımız yerdir.

Fransa; 1988 yılında avukatlar ve Fransız istihbaratından bir yetkili geldi. PKK/VEJİN kanadını kurdurarak bizi bölüp yönetmeye çalıştılar. Bu ülkede geniş bir halk kitlemiz vardır. Bu kitleden büyük maddi gelir sağlamaktayız. PKK örgütünün temel gelir kaynağı temelde geniş halk yığınlarından sağlanan bağış, aidat ve kampanyalara dayanır. Örgüt bütçesinden HADEP'e bir miktar, ancak ne kadar olduğunu bilmiyorum, 200 bin Mark civarında olan para aktarıldı.”

Abdullah Öcalan'ın ifadesinde söylediği bu itiraflar birçok Avrupa Devleti'nin PKK'ya desteğinin boyutlarının açıkça ifadesidir. Örgüt; İran, Irak ve Suriye gibi sınır ülkelerin verdiği destekler ve Avrupa ülkelerinin göz

yummaları, ekonomik ve lojistik desteği sayesinde yıllarca varlığını sürdürebilmiştir.

11 Eylül saldırıları sonrasında dünyada teröre bakış değişmiştir. Amerika'nın teröre savaş açması ve 2004 yılında Madrid'de gerçekleşen terör saldırıları Avrupa'nın da PKK'ya karşı tutumunda değişikliğe yol açmıştır. AB, PKK'yı ve sonrasında değiştirdiği isimi ile KONGRE-GEL'i terör örgütleri listesine almıştır (Güven, 2004:36). Ancak örgütün Avrupa'daki faaliyetleri bitmemiştir. PKK'nın yayın organları hala faaliyetlerini sürdürebilmektedir. Bu durum PKK'nın bazı faaliyetlerine hala göz yumulduğunu göstermektedir.

Genel Kurmay Eski II. Başkanı Ergin SAYGUN 2008 yılında TMMM'nin düzenlediği *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu* kapanış konuşmasında Avrupa ülkelerinin terör örgütüne verdiği desteği şu sözlerle ifade etmiştir (Saygun, 2008: 211):

“Bazı Avrupa ülkeleri bu terör örgütünün basın ve yayın organlarının ülkelerinde barınmasına ve terörü desteklemenin de ötesinde, teşvik eden faaliyetlerine göz yummaya ve himaye etmeye devam etmektedirler.

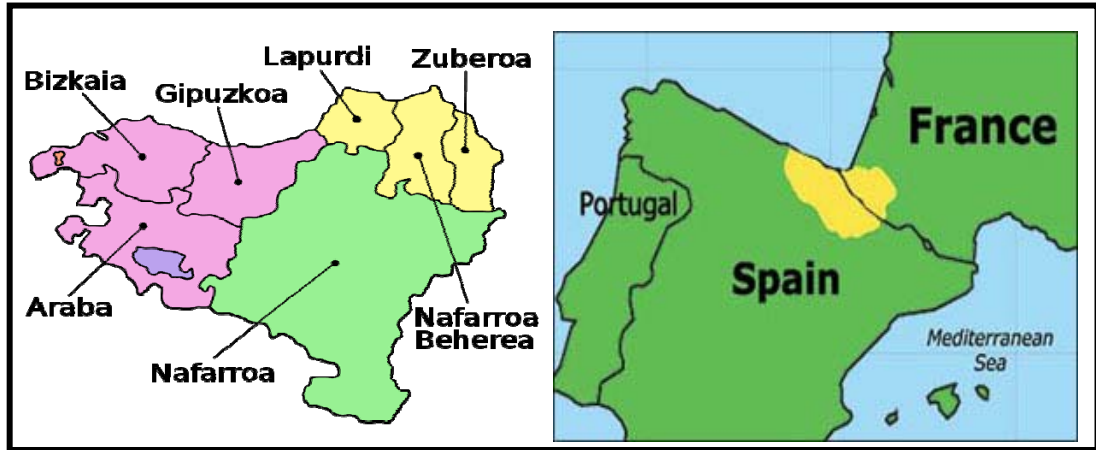
Kırmızı bültenle aranan teröristlere Avrupa ülkelerinde sığınma hakkı veya vatandaşlık hakkı tanınmakta, diplomatik himaye sağlanmakta, yakalanan teröristler yargılanmamakta veya yargılanmadan serbest bırakılmakta, önceden terörist ilan edilen örgütlerin daha sonra terörist olmadığına hükmedilmekte, aranan teröristlere Schengen vizeleri verilerek Avrupa'da serbestçe dolanmalarına imkân sağlanmakta, bazı ülkelerce topraklarında yıllarca terör örgütü kampları bulunmasına göz yumulmaktadır.”

Avrupa ülkeleri her ne kadar teröre karşı olduklarını ifade etseler de PKK'ya karşı destekleyici nitelikteki tavırları hala sürmektedir. PKK Avrupa ülkelerinin net tavır almayışını lehine kullanmaktadır. Bu nedenle, Avrupa devletlerinin PKK'ya karşı net tavır ortaya koymaları, bu ülkelerdeki PKK'nın her türlü faaliyetlerini sonlandırmaları, Türkiye için büyük önem arz etmektedir.

2. ETA (EUSKADİ TA ASKATASUNA: BASK ÜLKESİ VE ÖZGÜRLÜK)

İspanya'nın Bask Bölgesi'nde kurulmuş bir örgüttür. Bask toprakları Şekil-3'te gösterildiği gibi, dördü İspanya'da üçü Fransa'da olmak üzere yedi bölgeden oluşur. İspanya topraklarında bulunan bölgeler Araba, Bizkaia, Gipuzkoa ve Navarra'dır. Bu bölge, 2006 verilerine göre nüfus olarak İspanya'nın %6'sını toprak olarak ise %3,5'ini oluşturur. Fransa topraklarındaki bölgeler ise Lapurdi, Behe Navarro ve Zuberoa'dan oluşur. Bu bölge Fransa'nın nüfus olarak %0,4'ünü, toprak olarak ise %0,5'inin oluşturur. İspanya'daki topraklara *Güney Bask*, Fransa'dakilere ise *Kuzey Bask* denilir (Türkeri, 2007:29-30).

Şekil-3: Bask Bölgesi Haritası

a. Amacı ve Yapısı

ETA, Bask Bölgesi'nin bağımsız olmasını amaçlayan etnik ayrılıkçı bir terör örgütüdür. ETA'nın organizasyon yapısı Mart 2010 tarihli Uluslararası Terörizm ve Sınırışan Suçlarla Mücadele Merkezi (UTSAM) Raporu'nda şu şekilde açıklanmıştır (UTSAM, 2010):

“ETA'nın etki alanı ve genel olarak yapılanmasına bakarsak; ortak merkezli üç daireden bahsedebiliriz. Merkezde terör örgütü bulunmaktadır. ETA'nın iç yapılanmasına “Zutabe” denilmektedir. Bunun başında askeri lider bulunmakta, coğrafi olarak belirlenmiş alanlarda 3–5 kişilik hücrelerden oluşan militanları koordine etmektedir. Bu gruplar örgütün belirlemiş olduğu yerlere eylem yapmak amacıyla oluşturulmuştur. Yine silahlı eylem

yapmayan ancak istihbarat toplama, örgüte yeni katılanlara ideolojik eğitim vermekle yükümlü bazı teknik birimler mevcuttur.

Daha geniş dairede örgütle bağlantılı, lojistik ve finansal destek sağlayan ve propaganda yapan uzantılar mevcuttur. Bunların tamamına *Bask Ulusal Özgürlük Hareketi* (MLNV) adı verilmektedir. ETA'nın resmi sözcüsü gibi çalışmaktadırlar. Yasaklılar bile isimlerini değiştirerek faaliyetlerini sürdürmektedirler. İspanya'yı, ETA'ya ve onun militanlarına karşı gizli bir savaş açtığı gerekçesiyle suçlamaktadırlar.

En dış dairede ise Bask ülkesinin bağımsızlığını isteyen ve şiddeti bir araç olarak onaylayan sempatanlar bulunmaktadır.”

b. Tarihçesi

Bask milliyetçiliği 19. yüzyıl sonlarında Sabino Arana Goiri⁶'nin öncülüğünde; sanayileşme, göç olguları ve şehirleşme sonucunda doğmuştur. Bask Bölgesi'nde gelişen sanayi sonrasında bölgeye göç akını olmuş, bu durum Basklıları yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmıştır. Arana 1895 yılında bugün dahi Bask bölgesinin en önemli politik aktörlerinden bir olan Milliyetçi Bask Partisi (PNV)'ni kurmuştur (Türkeri, 2007:30).

PNV'nin en büyük başarısı; 14 Nisan 1931'de kurulan *İkinci İspanyol Cumhuriyeti* döneminde, Navarra dışında kalan Bask Bölgesi'nde *Bask Statüsü* olarak adlandırılan özerklik konusunda Madrid Hükümeti ile anlaşmasıdır. Ancak, Navarra'nın bu statü dışında kalması Basklılar tarafından PNV'nin tarihsel hatası olarak değerlendirilmiştir. Çünkü zaten ikiye bölünmüş olan Euskal Herria (Bask Bölgesi)'nin bu kez de üçe bölündüğü düşünülmüştür (Türkeri, 2007:32-33).

Bask Bölgesi'nin özerkliği 1936-1939 yıllarında gerçekleşen İspanya İç Savaşı sırasında, 1937 yılında Bilbao'nun Frankocu'ların⁷ eline geçmesiyle sona ermiştir. Cumhuriyetçiler ve Frankocu İspanyol Ordusu arasında

⁶ Sabino Arana zengin Carlist bir ailenin çocuğu olarak 1865 yılında Bilbao'da doğmuştur. 1882 yılında Bask dili ve geleneklerini incelemeye başlayan Arana, ayrılıkçı görüşleri nedeniyle iki kez hapis yatmıştır. 1903 yılında 38 yaşında ölen Sabino Arana, Bask milliyetçiliğinin ideolojik babası olarak kabul edilmektedir (Türkeri, 2007:29-30).

⁷ Francisco Franco, 1939-1975 yılları arasında İspanya'yı diktatörlük ile yöneten Devlet Başkanı'dır.

gerçekleşen İspanya İç Savaşı 1939 yılında Franko'nun zaferi ile sonuçlanınca, Basklılar ağır bir darbe almışlardır. Franko, Bask milliyetçiliğine, Bask kültürüne, Bask diline ait her şeyi yasaklamıştır (Türkeri, 2007:33-35).

Franko'nun baskıcı tutumu, Bask Bölgesi'nde radikal, askeri ve bağımsızlık yanlısı ETA terör örgütünün doğmasını sağlamıştır (Türkeri, 2007:44). ETA'nın kökeni; Ekin olarak bilinen ve adını 1953'te bu grup tarafından çıkarılan bir dergiden alan, çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğu bir yapılanmaya dayanır. Ekin Grubu, PNV'nin daha radikal olan gençlik kanadı ile ittifak kurarak 31 Temmuz 1959 tarihinde ETA adını almıştır (Gürses, 2003:60).

ETA, ideolojisini kendi yayımladığı Beyaz Kitap'ta açıklamıştır. Buna göre her türlü ulusal direnişin, mücadelede şiddet dâhil her türlü yöntemin uygulanabileceği savunulmuştur. Örgüt, 1961 yılına kadar şiddet eylemlerine başvurmamıştır. Bu dönem içinde propaganda faaliyetleri gerçekleştirmişlerdir. İlk ses getiren eylemini, 18 Temmuz 1961'de Franko militanlarını taşıyan bir trene saldırarak gerçekleştirmiştir. Saldırıda ölen ya da yaralanan olmamıştır. Saldırının başarısızlıkla sonuçlanması örgüt yöneticilerinin Fransa'ya kaçmasına yol açmıştır (Özçer, 2006:55).

ETA, 1. Meclisi'ni Mayıs 1962'de Kuzey Bask Bölgesi'nde bulunan Iparralde'de gerçekleştirmiştir. Bu kongrede ideolojik alt yapı oluşturulmaya çalışılmış, Bask'ın bağımsızlığı, Bask dilinin (Euskera) ulusal dil olarak kabulü benimsenmiştir. Bu amaçlara ulaşmak için ise şiddet dâhil tüm yolların kullanılmasına karar verilmiştir (Türkeri, 2007:45). ETA'nın bu mecliste aldığı kararlarda dikkat çeken unsur dile verilen önemdir. Çünkü ETA Sabino Arana'nın yarattığı milliyetçilikten ziyade dile önem vermiştir. Örgüt, "Euskara (Baskça) yaşadıkça, Euskadi (Bask Ülkesi) de yaşayacaktır" sloganını benimsemiştir (Özçer, 1999a:146-151).

1963 yılında 2. Meclis gerçekleştirilmiştir. Bu tarihten sonra Bask milliyetçiliği sol ideoloji unsurlarını da barındırmaya başlamıştır (Türkeri, 2007:46). Bu bağlamda örgütün içinde bir işçi cephesi oluşturulması

kararlaştırılmıştır. Örgüt, kuruluşundan 2. Meclis sonuna kadar ideolojik gelişim ve örgütlenmeye önem vermiş, şiddete fazla yönelmemiştir (Özçer, 1999a:163).

ETA'nın ideolojisi 1963 yılında yayınlanan Federico Kurtwig⁸'in yazdığı *Vasconia* eserinden etkilenmiştir. Kurtwig, ETA içerisindeki anti-komünist tabuyu yıkmış, devrimci bir ideolojinin benimsenmesini sağlamıştır. Kurtwig'den etkilenen ETA terör örgütü yeni ideolojisini açıklayan *Devrimci Savaş veya Euskadi'de Ayaklanma* başlıklı 20 sayılı ETA Defterini 1963'te yayımlamıştır (Özçer, 1999a:169). 1964'te gerçekleşen 3. Meclis'te, Bask davası için devrimci savaş ilke ve yöntemleri belirlenmiştir. Ayrıca devrim vergisi adı ile para toplanmasına da karar verilmiştir. 3. Meclis'te yaşanan bir diğer olay ise PNV ile ters düşölerek yolların ayrılması olmuştur (Türkeri, 2007:46).

4. Meclisini 1965 yılında gerçekleştiren ETA *eylem-baskı-eylem* stratejisini benimsemiştir (Türkeri, 2007:47). Buna göre; ETA eylemler gerçekleştirerek Franko'nun Bask Bölgesi üzerinde baskı kurmasını sağlayacak ve bu durum Bask halkını kızdırarak ETA'nın yanında eylemlere katılmasına yol açacaktır. Ancak bu dönemde finansmandan yoksun olan örgüt, adam kaçırma eylemleri ile finans sağlamak istediye de başarılı olamamış *eylem-baskı-eylem* stratejisini hayata geçirememiştir (Özçer, 1999a:180).

ETA, 5. Meclisin ilk bölümünü Aralık 1966'da gerçekleştirmiştir. Bu mecliste ETA ile PNV tamamen karşı karşıya bir pozisyon almışlardır. ETA sempatizanları tarafından, ETA'nın *işçi vatanseverliğini*, PNV'nin ise *burjuva milliyetçiliğini* savunduğı iddia edilmiştir (Özçer, 1999a:181). Ayrışma sadece ETA ile PNV arasında sınırlı değildir. ETA'nın kendi içinde de bölünmeler vardır. Örgütün Marksizm'e dayanarak işçi sınıfının mücadelesine ağırlık vermesi eleştiri konusu olmuştur (Türkeri, 2007:47). Bu nedenle, 5. Meclis kararıyla Marksist düşölneyi savunanlar ihraç edilmiştir. İhraç edilen grup *ETA-Berri* adı ile yeni bir grup oluşturmuştur. ETA-Berri 1969 yılında

⁸ Federico Kurtwig Sagredo (1921–1998) İspanyol politikacı ve yazardır. 1942 yılında Bask Dili Akademisine katılarak Baskça eserler yazmaya başlamıştır (Lavin [web], 1997).

Komunistak, 1970’de ise *İspanya Komünist Hareketi* adını almıştır (Özçer, 1999a:187).

5. Meclisin ikinci bölümü Mart 1967’de gerçekleştirilmiş ve ETA tarihinde önemli bir yeri olan, ETA’nın ideolojisini yeniden belirleyen *Yeşil Kitap* kararları bu mecliste benimsenmiştir. Yeşil Kitap’a göre ETA milliyetçiliği devrimci bir milliyetçiliktir. Milliyetçilik ve devrimciliğin sentezini yapabilmek için *Bask çalışan halkı* tabiri kullanılmıştır. Bu mecliste örgütlenmede değişiklik kararları da alınmıştır. Buna göre; Milli Meclis her yıl toplanan en yüksek organ olmaya devam etmiş, ancak ETA’nın yetkilerini devrettiği bir Taktik Yürütme Kurulu (KET) oluşturulmuştur. Arazi örgütlenmesi için ise, *herrialde* adı verilen coğrafi birimler oluşturulmuştur. Her herrialdede, KET’e bağlı bir sorumlu bulunmaktadır. Böylece ETA, hem ideolojik hem de örgütsel açıdan devrimci savaşı başlatmaya hazır hale gelmiştir (Özçer, 1999a:188-190).

7 Haziran 1968 tarihi ETA ve İspanya siyasi tarihi açısından bir dönüm noktası olmuştur. Üst düzey ETA militanlarının bulunduğu bir aracın polis kontrolü için durdurulduğu sırada, bir militan tarafından bir polis öldürülmüştür. Bu polis ETA tarafından öldürülen ilk kişi olmuştur. Birkaç saat sonra ETA militanlarının bulunduğu araç yayılım ateşine tutularak üst düzey ETA yöneticisi olan Txabi Etxebarrieta öldürülmüş, bir militan ise ağır yaralı olarak yakalanmış ve 58 yıl hapse mahkûm edilmiştir. İki ay geçmeden ETA, işkenceciliği ile ünlü bir komiseri İrun kasabasındaki evinin önünde vurarak öldürmüştür (Clark, 1984:48-49). Bu cinayet ETA’nın ilk planlı öldürme eylemi olarak tarihe geçmiştir. Bu eylemle ETA kesin olarak silahlı mücadeleyi başlatmıştır.

Eylemlerden sonra Franko rejimi ETA’ya ağır bir darbe vurmuştur. Operasyonlar sonucunda ETA üyelerinin çok büyük bir bölümü yakalanmıştır. 1968-1969 yıllarında 600 kişi olan örgüt, 1970 yılına gelindiğinde 100-200 kişiye kadar düşmüştür (Özçer, 1999a:207). 6. Mecliste milliyetçilik ve işçi cepheciliği arasında yine ciddi tartışmalar yaşanmış ve Kızıl Hücre üyelerinin istifası ile ETA ikinci kez bölünme yaşamıştır (Türkeri, 2007:48).

Aralık 1970'de Bask davasını dünyaya duyuran ve ETA için önemli bir propaganda işlevi gören *Burgos Davası* başlamıştır. 1968 yılında gerçekleşen işkenceci komiserin öldürülmesi olayından sorumlu tutulan 16 ETA militanın yargılandığı dava, Bask Bölgesi'nde protesto gösterilerinin başlamasına neden olmuştur. ETA, Burgos Davası'na dikkat çekmek için Bilbao'da bulunan Alman Konsolosu'nu kaçırmıştır. Bu eylemle dünya kamuoyunun dikkatinin davaya çekilmesi başarılmıştır. Ancak, mahkeme 6 tutuklunun idamına, 9 tutuklunun ise uzun hapis cezalarına çarptırılmasına karar vermiştir. Yaygınlaşan protestolar ve dünya kamuoyunun baskısı nedeni ile Franko geri adım atarak idam cezalarını 30'ar yıl hapse çevirdiğini ilan etmek zorunda kalmıştır (Türkeri, 2007:48-49; Özçer, 1999a:213-221).

ETA, en çok yankı bulan eylemini 20 Aralık 1973'te gerçekleştirmiştir. Örgüt militanlarından Txikia, Başbakan Luis Carero Blanco'nun arabasını Madrid'te havaya uçurmuştur. Blanco, Franko'nun sağ kolu ve rejimin ikinci adamı konumundadır. Blanco'nun öldürülüşü Franko rejimi için sonun başlangıcı olarak değerlendirilmiştir (Türkeri, 2007:49; Özçer, 1999a:236-239).

Blanco Suikastı, işçi cephesi ile askeri cepheyi bir kez daha karşı karşıya getirmiştir. İşçi cephesine göre suikast, Franko'nun Bask Bölgesi üzerindeki baskılarını artıracak ve bu durum örgütün kitle hareketi stratejisini sekteye uğratacaktır (Özçer, 1999a, 241). Bu ayrışmanın sonucunda 1974 yılında örgütün biri siyasi, diğeri ise askeri olmak üzere iki karakterli bir yapıya sahip olmasından yana olanlar ETA-PM (politico-militar: siyasi-askeri)'yi kurmuşlardır. Örgütün sadece askeri karakterde tek bir yapıda olmasını isteyenler ise ETA-M (militar: askeri)'yi kurmuşlardır. Böylece ETA ikiye bölünmüştür (Türkeri, 2007.49-50).

20 Kasım 1975'de Franko'nun ölmesi ile hem İspanya halkı hem de ETA için yeni bir dönem başlamıştır. Diktatörlük döneminde ETA, Bask halkından gördüğü destek dışında Frankizm karşıtlarınca da desteklenmiştir (Türkeri, 2007.51). Yeni dönemde demokrasiye geçiş süreci başlamıştır. Ancak bu geçiş sürecinde ETA-M hala faşizmin devam ettiğini demokrasinin gelmeyeceğini, ETA-PM ise, Franko'nun ölümü ile faşizmin sona erdiğini

savunmuştur. ETA-M'nin bu dönemdeki politikası şiddeti arttırarak demokrasiye geçişi baltalamak ve bir askeri darbenin olmasını sağlamak yönünde olmuştur (Özçer, 1999b:16-18).

1976'da ETA-PM 7. Meclis'ini gerçekleştirmiştir. Bu mecliste yeni dönemin siyasi koşulları değerlendirilmiş ve silahlı mücadeleden tamamen ayrı yasal siyasi bir partinin kurulmasına karar verilmiştir. Bu karar neticesinde, 1977 yılında Bask Devrim Partisi (EİA) kurulmuştur. EİA, 40 yıl aradan sonra gerçekleştirilen seçimlerde bir milletvekili ve bir senatör çıkarmayı başarmıştır. Bu dönemde ETA-PM eylemlerini durdurmuş, daha önce başvurduğu kaçırma eylemlerini de gerçekleştirmeme kararı almıştır. ETA-M ise silahlı mücadeleyi bırakmamıştır (Türkeri, 2007:61-64).

1977 seçimlerinin ardından, Bask Bölgesi milletvekilleri tarafından, Bask Bölgesi için özerklik projesi geliştirilmiştir. Ancak, Madrid Hükümeti tarafından bu proje kabul görmemiştir. Bu projenin kabulünü sağlamak için hem ETA-PM, hem de ETA-M eylemlerini arttırmıştır. Pazarlıklar sonucunda, 25 Ekim 1979'da Navarra dışında kalan üç bölge referandum ile özerkliğe kavuşmuştur. 1981'de resmi gazetede yayımlanarak, bu bölge *Bask Otonom Topluluğu* (CAV) adını alır. Ancak Navarra'nın dışarıda kalması Bask Bölgesi partileri içerisinde ayrılmalara yol açmıştır. ETA-M ise, bu çözümü İspanyolcu olarak niteler ve silah bırakmaz (Türkeri, 2007:65-67).

Bask Otonomisi'nde merkezi yönetim; dış politika, savunma, ekonomi ve yargının genel yönetimini üstlenmiştir. Bunun dışındaki yetkiler özel kanunlarla otonomi yönetimine devredilmiştir. Ancak gerektiğinde bu kanunlar merkez tarafından değiştirilebilmektedir. Ayrıca Bask Otonomisi'ne İspanyolca yanında kendi dilini kullanma hakkı da verilmiştir (Yılmaz, 1994:94).

1978 Nisan ayında, ETA'ya yakınlığı ile bilinen Herri Batasuna (HB: Halk Birliği) partisi kurulmuştur. Bu parti Bask Otonom Topluluğu (CAV) formülüne karşı çıkmıştır. Kurulduğu andan itibaren teröre verdiği destek nedeniyle Bask Otonomi tarihinin en çok tartışılan partisi olmuştur (Türkeri, 2007:70). ETA'nın siyasi kanadı olarak faaliyet gösteren HB'nin, Bask

Otonomi Bölgesi'nde 1980'den itibaren yapılan seçimlerde ortalama %15 oy oranına sahip olduğu Tablo-6'da gösterilmiştir. Bu oran, ETA'nın Bask Bölgesi'nde yaşayan halk tarafından ne seviyede desteklendiğinin göstergesi niteliğindedir. 1990'da en üst seviyeye ulaşan halk desteği sonraki yıllarda giderek düşmüştür.⁹ ETA'ya yakınlığı nedeni ile HB, zaman zaman yasaklamalara maruz kalmıştır. Bu nedenle 1998 yılında adını Euskal Herriarrok (EH) olarak değiştirmiştir. 2005 yılı sonrasında ise parti Bask Ulusal Hareketi (ANV) adını almıştır (Buesa ve Baumert, 2012).

Tablo-6: ETA'nın Politik Kanadı HB'nin Bask Bölgesi Seçimlerinde Aldığı Destek

Yıl	Oy Miktarı	Oy Yüzdesi
1980	151636	16,55
1984	157389	14,65
1986	199900	17,47
1990	186410	18,33
1994	166147	16,29
1998 ¹⁰	224001	17,91
2001	143139	10,12
2005 ¹¹	150644	12,44
Ortalama	172408	15,47

Kaynak: Sánchez-Cuenca, 2008

ETA'nın en kanlı yılı 1980 olmuştur. 1978'de 68 kişiyi, 1979'da 76 kişiyi öldüren örgüt, 1980 yılında 91 kişinin canına kıymıştır (Özçer, 1999a:149). 1981 yılında, İspanya'da başarısızlıkla sonuçlanan bir askeri darbe girişimi yaşanmıştır. ETA-PM ve ETA-M'nin bu darbeye bakış açıları da farklı olmuştur. ETA-PM, Bask sorununun görüşülmesi için ateşkes ilan ederken, ETA-M, özellikle ordu mensuplarını hedef alan silahlı eylemlerin artırılmasının darbe girişimi nedeniyle daha da önem kazandığını vurgulamıştır (Türkeri, 2007:73).

⁹ 2005 yılında Komünist Bask Partisi içerisinde yer aldığından oylarda görece artış olmuştur.

¹⁰ 1998 ve 2001 yıllarındaki seçimlere Herri Batasuna (HB), Euskal Herriarrok (EH) ismi ile katılmıştır.

¹¹ 2005 yılı seçimlerinde HB yasaklı olduğu için seçimlerde PCTV (Komünist Bask Partisi)'ni desteklemiştir.

1982'de, 8. Meclisini düzenleyen ETA-PM, kendi içerisinde silahlı eylemden yana olanlar ve yasal mücadeleye inananlar olarak bölünmüştür. Ateşkesin devamını isteyen yasal mücadele yanlıları Madrid Hükümeti ile anlaşma zemini oluşturmak istemişlerdir. Ancak, fikir ayrılıkları zamanla derinleşmiştir ve 30 Eylül 1982'de (Özçer, 1999a:172) ETA-PM dağılmıştır. 1984 yılından itibaren de silahlı mücadele yanlıları ETA-M'ye katılmışlardır. Bu tarihten sonra sadece ETA-M varlığını sürdürmüştür. Günümüzde ETA olarak anılan örgüt aslında ETA-M'dir (Türkeri, 2007:73-74).

1980'lerin ortasında yaşanan bir diğer gelişme ise, ETA terörüne karşı İspanya Devleti'nin kurdurduğu Anti Terörist Özgürlük Grupları (GAL: Grupos Antiterroristas de Liberacion) isimli örgüttür. Bu örgütün kurulmasıyla İspanya ETA ile mücadelesinde *kirli savaş* diye anılan karşı terör uygulamasını başlatmıştır (Şenocak, 2006:125). GAL örgütü; ETA'nın Fransa topraklarında planlayıp, İspanya topraklarında gerçekleştirdiği şiddet eylemlerinin arttığını, her ETA cinayetinin intikamının alınacağını belirtmiştir. 1983-1986 yılları arasında 28 kişiyi öldüren GAL; ETA yöneticilerini fiziksel olarak tasfiye etmek ve Fransa Devleti'nin topraklarında barınan ETA'lıları sınır dışı etmesi veya İspanya'ya teslim etmesi için mücadele etmiştir. GAL, ETA'nın eylemlerinin azalmasını sağlayamamıştır. Bu dönemde ETA, nispeten daha risksiz araç bombalama eylemlerini arttırmıştır. Ancak, 1986 yılında, Fransa'da merkez sağcı bir hükümetin başa gelmesi ile Fransa topraklarında barınan ETA militanları için sınır dışı etme ve İspanya'ya iadeler artmıştır. Fransa'dan desteği kesilen örgütün artık Kuzey Bask'ta barınması zorlaşmıştır (Türkeri, 2007:92-99; Yavuz ve Şahin, 2011:90).

1987-1989 yıllarında, ETA ve Madrid Hükümeti arasında birçoğu gizli görüşmeler gerçekleşmiştir. Madrid Hükümeti, ETA'nın silah bırakması karşılığında ETA tutuklularının serbest bırakılacağı vaadinde bulunmuştur. Ancak, ETA'nın aşırı görülen istekleri nedeniyle anlaşma sağlanamamıştır. Bu dönemde de ETA'nın eylemleri, Madrid Hükümeti üzerinde baskı kurmak için hız kesmeden devam etmiştir (Türkeri, 2007:101-107).

İspanya ETA'ya en ağır darbeyi 1992 yılında vurmuştur. ETA'nın üst düzey yöneticileri dâhil birçok ETA militanı bu yıl içerisinde yakalanmıştır.

Fransa Hükümeti ile İspanya Hükümeti'nin işbirliği sayesinde karşılıklı iadelerle örgüt ağır darbeler almıştır. Ancak ETA tüm bunlara eylemleri ile cevap vermiştir. 1992 yılında 26 kişiyi öldürmüştür. Bu durum ETA'nın salt polisiye önlemlerle bitirilemeyeceğini göstermiştir (Türkeri, 2007:109-112.) Ancak, ETA'da da silahlı mücadele ile amaçlarına ulaşma beklentisi azalmıştır. Bu nedenle, 1996 seçimlerinde 13 yıllık sol iktidardan sonra İspanya'da başa geçen sağ iktidarı görüşmelere zorlama amacı ile hedefini bu partinin üye ve yöneticileri olarak belirlemiştir. Bu tür eylemlerinden birinde 1997'de iktidar partisi üyesi olan Miguel Angel Blanco'yu kaçırması ETA için beklenmedik bir gelişme ile sonuçlanmıştır. ETA'nın bu parti üyesini bırakması için halk gösteriler düzenlemiştir. Ancak oluşan büyük tepkiye rağmen Blanco öldürülmüştür. Bu durum halkta büyük tepki ile karşılanmış örgüt halk desteğini kaybetmeye başlamıştır (Türkeri, 2007:116-120).

ETA'nın iktidar partisi üyelerini öldürmesi, iktidarın ETA üzerindeki baskıları arttırmasına yol açmıştır. Bu dönemde Herri Batasuna yönetiminden birçok kişi ETA propagandası yapması nedeni ile hapse atılmıştır. Ayrıca ETA'nın yayın organı olan Egin gazetesi ve radyo istasyonu Egin Irratia kapatılmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:90).

ETA, 18 Eylül 1998'de yürürlüğe girmek üzere Bask sorununa siyasi bir çözüm bulunabilmesi için ateşkes ilan ettiğini açıklamıştır. Kasım 1998'de, Madrid Hükümeti Bask sorununun çözümü için HB dâhil, bütün politik unsurlarla görüşmeyi kabul etmiştir. 1999 Mayıs ayından itibaren de ETA ile görüşmeler başlamıştır. Ancak, ETA ile sadece ETA mahkûmlarının durumunun görüşüldüğü açıklanmıştır. Görüşmeler sonucunda ETA, Madrid Hükümeti'nin oyalama taktiği izlediğini belirterek, 28 Kasım 1999'da ateşkesi bitirdiğini ilan etmiştir. Bunun sonucunda, İspanya Hükümeti yeniden ETA'ya yönelik operasyonlara hız vermiştir. Ateşkes döneminde ETA, militan kadrosunu daha da güçlendirmiştir, ancak barış sağlanacağını düşünen halkın desteğini kaybetmiştir (Türkeri, 2007:133-140). İlk seçimlerde bu durum sandığa yansımıştır ve HB'nin oylarının %17'den %10'a düştüğü Tablo-6'da gösterilmiştir.

2000-2003 yılları arasında ETA, 47 kişinin ölümüne neden olan eylemler gerçekleştirmiştir. Bu dönemde Madrid Hükümeti de ETA'ya karşı baskısını iyice arttırmıştır. Öncelikle Herri Batasuna'nın kapatılmasına karar verilmiştir, sonra Baskça yayın yapan tek günlük gazete ETA'nın finansörü olmakla suçlanarak kapatılmıştır (Türkeri, 2007:146-150). Bu durum, Bask Bölgesi'nde büyük tepki ile karşılanmış ve birçok protesto gösterisi yapılmıştır. ETA, alınan bu önlemler nedeni ile iyice yıpranmış ve halk desteğini kaybetmesinin de etkisiyle 2003 yılından sonra bir süre ölümle sonuçlanan eylem yapmayarak daha çok siyasi çözüme odaklanmıştır (Türkeri, 2007:154).

2004 yılı İspanya seçimlerinde, sağ görüşlü iktidar seçimleri kaybetmiş, yerine sol görüşlü İspanyol Sosyalist İşçi Partisi geçmiştir. Madrid Hükümeti önemli bir adım atarak İspanya Parlamentosu'ndan ETA ile görüşme izni almıştır. ETA ile Madrid Hükümeti arasında görüşmelerin başlaması ile örgüt 24 Mart 2006'da süresiz ateşkes ilan ettiğini açıklamıştır. Ancak görüşmeler tıkanınca Aralık ayında iki Ekvator vatandaşının ölümü ile sonuçlanan bir eylem gerçekleştiren örgüt, Haziran 2007 tarihinde ateşkesi tamamen bozduğunu ilan etmiştir (Türkeri, 2007:160-165).

Ateşkesin bozulması sonrası ETA eylemlerine devam ederken, Madrid Hükümeti de üst düzey ETA militanlarını yakalayarak karşılık vermiştir. Örgüt 5 Eylül 2010 tarihinde, 1999 ve 2006 yıllarından sonra üçüncü kez ateşkes ilan ettiğini açıklamıştır. Ocak 2011 tarihinde bu ateşkesin sürekli bir ateşkese çevrildiği açıklanmıştır. 20 Ekim 2011 tarihinde ise tamamen silah bıraktığını açıklayarak şiddete veda etmiştir (BBC [web], 2010; Hürriyet [web], 2011).

ETA ilk ölümle sonuçlanan eylemini gerçekleştirdiği 1968 yılından, silahlara veda ettiği 2011 yılına kadar gerçekleştirdiği eylemlerde 829 kişinin ölümüne neden olmuştur (Tremlett [web], 2010). ETA'nın eylemlerinin %85'i Bask Bölgesi'nde gerçekleşmiştir (UTSAM, 2010).

c. Finans Kaynakları

1959-2011 yılları arasında elli iki yıl boyunca eylemlerini sürdüren örgüt, bu uzun zaman içerisinde zamanın şartlarına göre değişik kaynaklardan finans sağlamıştır. Franko diktatörlüğü zamanında, yoğun baskı altında eylemlerini gerçekleştirmek zorunda kalan örgütün bu dönemdeki finans kaynakları ile ilgili net bilgiler yoktur. Ancak bu dönemde daha az eylem gerçekleştiren örgütün, bu eylemlerini banka soygunları ve hırsızlık yolu ile finanse ettiği sanılmaktadır.

Örgüt, 1970'lerde adam kaçırmak, banka soygunları ve gasp faaliyetleri gibi yasa dışı kaynakların yanı sıra, Bask Bölgesi'nde bulunan işadamlarından sağladığı devrim vergileri ile gelir elde etmiştir (Solomon [web], 2014).

1986 yılında İspanyol ve Fransız yetkililer tarafından gerçekleştirilen operasyonlarda ele geçirilen dokümanlardan elde edilen bilgiler, Franko sonrası dönemde, ETA'nın finans kaynakları hakkında bilgi vermektedir. Elde edilen verilerde, 1979-1986 yılları arasında örgütün en önemli finans kaynaklarının şantaj yolu ile alınan haraçlar, "Devrim Vergisi" adı ile toplanan vergiler, işadamlarından alınan fidyeler ve banka soygunları ile elde edilen gelirler olduğu belirlenmiştir (Buesa ve Baumert, 2012).

1990'lardan sonra ise örgüt gelişmiş bir finans ağı kurmuştur. Bu dönemde sempatanlarının çalıştırdığı çeşitli şirketler kurarak hem finans sağlamış, hem elde ettiği karaparayı bu sayede aklamış, hem de militanlarına iş imkânı yaratmıştır.

ETA'nın bir diğer finans kaynağı ise, politik alanda faaliyetlerini yürüten HB (Herri Batasuna) partisi olmuştur. HB, sadece Bask Bölgesi'nde değil tüm İspanya'da ETA'nın politik düşüncelerinin destekçisi olmuştur. Ancak bundan daha önemlisi ETA'ya önemli miktarda ekonomik kaynak sağlamış olmasıdır.

Buesa ve Baumert (2012) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, ETA'nın 1993-2002 yılları arasındaki yıllık geliri yaklaşık 28 milyon avro,

2003-2010 arasındaki yıllık geliri ise yaklaşık 9 milyon avro olarak tespit edilmiştir. Bu gelirlerin yaklaşık %25-30'u yasa dışı finans kaynakları ile elde edilirken, %70-75'i yasal yollarla elde edilmektedir.

(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları

ETA, bulunduğu bölge itibari ile organize suç örgütleri ile iç içe bir konumda değildir. Bu nedenle özellikle kaçakçılık faaliyetlerine direkt olarak katılmamış, dolaylı olarak uyuşturucu ticareti ve silah kaçakçılığı yapan diğer örgütlerle işbirliği yapmıştır.

En önemli yasa dışı gelirlerini adam kaçırma, fidye ve devrim vergisi adı ile haraç alarak elde etmiştir. Bunun yanında gasp, soygun ve hırsızlık faaliyetleri ile de önemli miktarda gelir sağladığı bilinmektedir.

(a) Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı

ETA, Bask gençlerinin bilincini zayıflattığı ve bunun sonucunda da Bask ulusunun geleceğini tehlikeye attığı için Bask Bölgesi'nde uyuşturucu faaliyetlerinin yapılmasına sıcak bakmamıştır (Buesa ve Baumert, 2012). Ancak bu durum ETA'nın hiç uyuşturucu işine bulaşmadığı anlamına gelmemektedir. Örgüt zaman zaman özellikle silah elde edebilmek amacı ile uyuşturucu trafiğinde yer almıştır.

ETA'nın uyuşturucu ile bağını gösteren bir örnek 1996 yılında yaşanmıştır. ETA militanlarından Jose Luis Folgueras, 150 kg kokain ile yakalanmıştır (Buesa ve Baumert, 2012).

ETA'nın Kolombiya'da faaliyet gösteren terör örgütü Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC) ile yakın ilişkileri vardır. FARC terör örgütü lideri Raul Reyes'in ele geçirilen dokümanlarından FARC'ın sağladığı kokainin İspanya'ya dağıtımında ETA'nın rol aldığı anlaşılmıştır (Buesa ve Baumert, 2012).

ETA'nın uyuşturucu ile olan bir diğer ilişkisi ise 2006 yılında Fransız polisi tarafından ortaya çıkarılmıştır. Fransız polisi, iki ETA üyesini İtalyan mafyası ile silah karşılığı uyuşturucu ticareti yaparken yakalamıştır. Bu olayda da FARC örgütünün rolü bulunmaktadır. Çünkü uyuşturucuyu sağlayan FARC'tır. ETA terör örgütü, Kolombiya'dan FARC tarafından getirilen kokaini İtalyan mafyasına silah karşılığı vermektedir (Publico [web], 2009). İtalyan suç örgütleri, Latin Amerika kokain ve haşhaşına ETA vasıtası ile bir kapı daha açarken, ETA' da bu ticaretten silah elde etmektedir.

Örgüt üyelerinin uyuşturucu ticaretinden İspanya'da yargılandığı tek olay ise 2010 yılında Bask Otonomi Bölgesi polisinin, yedi ETA üyesini 41 çanta kokain ve 2 çanta marihuana ile yakalaması sonrası olmuştur (Paralalibertad [web], 2010).

Yukarıdaki anlatılan olaylardan anlaşılan ETA'nın uyuşturucu işini tek başına üstlenmediğidir. ETA uyuşturucu ticaretinde aracı olarak rol almaktadır.

(b) Silah Kaçakçılığı

ETA, eylemlerde kullanacağı silahları, genellikle Fransa ve İspanya'da bulunan sivil fabrikalardan soygun ve gasp yolu ile elde etmiştir. Bunun dışında el yapımı bazı patlayıcıları kendi üretmiş ya da uluslararası silah kaçakçılığı pazarından satın almıştır. İlk zamanlar Batı Avrupa ülkelerinden bu silahlar temin edilirken, Avrupa'da komünist rejimlerin yıkılması sonrası, çatışmalar içinde olan Balkan ülkelerinden silah temini yoluna gitmiştir (Macias, 2002).

ETA silah kaçakçıları ile işbirliği yaparak bu ağın içinde yer almıştır. Ancak silah kaçakçılığı işinde bizzat bulunmamış, bu yolla finans sağlamamıştır.

(c) Gasp, Soygun ve Hırsızlık

ETA terör örgütü, eylemlerinde kullanmak için gerekli malzemeleri ağırlıklı olarak gasp ve hırsızlık yolu ile sağlamıştır. Örgüt, kurulduğu ilk yıllarda banka soygunları ile nakit para ihtiyacını gidermiştir. 1965 ile 1985 yılları arasında yaklaşık 200 banka soygunu gerçekleştirmiş ve bu soygunlardan 4,2-4,8 milyon Avro civarında finans elde etmiştir (Buesa ve Baumert, 2012). ETA'nın sadece 1978 yılı boyunca 50 soygun gerçekleştirdiği ve bu soygunlardan yaklaşık 4 milyon dolar finans elde ettiği sanılmaktadır (Horgan ve Taylor, 1999).

Örgüt, 1970'lerde maden ocaklarından düzenli olarak çaldıkları patlayıcılarla eylemlerini gerçekleştirmiştir. Bu operasyonlardan en büyüğünü 8 ton dinamit çalarak 1980 yılında gerçekleştirmiştir. 1982 yılında ise Bask polisinden 135 adet silah çalmıştır (Buesa ve Baumert, 2012). 1980'lerin ortalarından itibaren ETA gasp stratejisini değiştirerek yasal yollardan silah elde etmeye çalışmıştır. Ancak gasp faaliyetlerini tamamen bırakmamıştır. ETA'nın bu dönemde gasp yolu ile elde ettiği malzemelerin miktarları Tablo-7'de verilmiştir.

Tablo-7: ETA Tarafından Gasp Edilen Patlayıcı, Silah ve Diğer Malzemeler

YIL	GASP EDİLEN PATLAYICI, SİLAH VE DİĞER MADDELER	ÇALINAN ARAÇLAR	PATLAYICILARIN DEĞERİ (bin €)	ARAÇLARIN DEĞERİ (bin €)	TOPLAM (bin €)
1987		19		103,9	103,9
1988		7		40,1	40,1
1989		7		41,2	41,2
1990		10		60,6	60,6
1991		17		106,8	106,8
1992		9		58,6	58,6
1993		5		34,2	34,2
1994		4		28,7	28,7
1995		4		29,8	29,8
1996		4		31,2	31,2
1997		6		51,3	51,3
1999	Titadine (Fransa): 8.350 kg dinamit, 11.000 m patlayıcı kablosu, 1.142 piroteknik patlayıcı, 4.612 elektrik patlayıcı		1436,5		1436,5
2000	Cantera Asson (Fransa): 15 kg dinamit, 800 m patlayıcı kablosu, 100 adet patlayıcı, Guzet-Neige Kayak Merkezi: 48 kg. dinamit	12	27,6	112,2	139,9
2001	Titadine (Fransa): 1.600 kg dinamit, 20.000 patlayıcı, Mondragon: 1 ölü, San Sebastian: Kamuya ait araç plakaları	16	419,8	146,6	566,4
2002	Empresa Disprauto: 2 ölü ve 250 araç plakası, Abadino: 1 ölü ve araç plakaları. Lasarte Enterprise: 18.000 Avro, Jonzac Enterprise: Yüzlerce araç plakası	13		116,9	116,9
2003		2		17,3	17,3
2004		1		8,4	8,4
2005	Saint-Benoit Gübre Fabrikası (Fransa): 4.000 kg sodyum klorat, Fasver (Fransa): Kimlik Kartı hazırlamak için malzeme. Rouen (Fransa): 1.280 kg alüminyum pulver		205,8		205,8
2006	Gramat (Fransa): 2 Jandarma görevlisinin silah ve kıyafeti, Replonges İşletmesi: 2 ölü, 30.000 araç plakası. Vauvert İşletmesi (Fransa): 350 tabanca, cephan ve yedek parça.	71		578	578
2007	Bischojsheim Kuruluşu (Fransa): 44 kg hesojen hapları, Labernaof LaGrand-Craix Laboratuvarı (Fransa): 2.000 litre nitrometan	20	201,7	161,1	362,8
2008		77		603	603
2009		51		433,6	433,6
2010	Dammarie Les Lys Oto Bayi (Fransa): 6 araç İmpuls-France İşletmesi: Kredi Kartı ve Kimlik Kartı hazırlamak için bilgisayar programları, 6 adet özel yazıcı ve 23.000 boş kart	26		238,2	238,2
2011		16		156,9	156,9
TOP.		397	2291,5	3158,6	5450,1

Kaynak: Buesa ve Baumert, 2012

Tablo-7’de, 1999’dan itibaren örgütün yeniden gasp ve hırsızlık faaliyetlerine başladığı görülmektedir. Bunun nedeni bu dönemde terör ağının adli olarak baskı altına alınması ve ETA’nın nakit para sıkıntısı yaşaması olarak değerlendirilmektedir. Bu dönemde, ETA en önemli eylemini 1999 yılında Fransa’da bulunan Titadine Fabrikası’na gerçekleştirmiştir. 1987-2010 arası dönemde ETA’nın gasp yolu ile elde ettiği gelirin yaklaşık 5 milyon Avro olduğu değerlendirilmektedir (Buesa ve Baumert, 2012).

(d) Adam Kaçırma, Fidyeye ve Haraç

ETA’nın 1970’lerden itibaren en önemli gelir kaynağı adam kaçırma ve fidye yolu ile elde ettiği gelirdir. Örgüt, adam kaçırma ve fidye konusunda dünya çapında ün salmıştır. Adam kaçırma ve fidye almak için iki yöntemi kullanmıştır. Bunlardan ilki zengin işadamlarını kaçırmakla fidye talep etmek, ikincisi ise kaçırma tehdidi ile fidye talep etmektir. Örgütün bu yolla 1978-2011 yılları arasında elde ettiği finansın 120 milyon Avro civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu yolla elde edilen finansın yıllara göre dağılımı Tablo-8’de verilmiştir.

Tablo-8: ETA’nın Adam Kaçırma ve Fidyeye Yolu ile Elde Ettiği Gelir (1978-2010)

Yıl	Adam Kaçırarak Fidyeye İsteme İle Elde Edilen Gelir (€)	Fidyeye Mektupları ile Elde Edilen Gelir (€)	Toplam (€)
1978	614500		614500
1979	69100		69100
1980	7584300	2475200	10059500
1981	6821000	1354200	8175000
1982	3893300	1282000	5175000
1983	12505900	664400	13169000
1984		574500	574500
1985	5163900	2938300	8101300
1986	7415000	5338800	12753000
1987	2255000		2255000
1988	14515300		14515300
1989	3020100		3020100
1990			

Yıl	Adam Kaçırarak Fidyeye İsteme İle Elde Edilen Gelir (€)	Fidyeye Mektupları ile Elde Edilen Gelir (€)	Toplam (€)
1991	222700	196000	418000
1992			
1993	4020800	5870700	9890000
1994			
1995			
1996	885700		885700
1997	10421500		10421500
1998			
1999			
2000		1073000	1073000
2001	217800	1768600	1985000
2002	700000	1435700	2135000
2003		1209800	1209800
2004	38700	719500	758200
2005			
2006		1149500	1149500
2007		3843700	3843700
2008		4045900	4045900
2009		2758000	2758000
2010		3927000	3927000
Toplam	80364600	42745300	123109900

Kaynak: (Buesa ve Baumert, 2012)

Örgüt adam kaçırma eylemlerine ilk olarak 1970 yılında başlamıştır. Örgütün 1 Aralık 1970’de ilk kaçırdığı kişi Alman Büyükelçisi Eugenio Behil olmuştur. 1970’lerin sonu ve 1980’lerin başlarında adam kaçırma eylemleri en üst düzeye ulaşmıştır. ETA’nın gerçekleştirdiği toplam 95 adam kaçırma eyleminden 70’i 1976-1986 yılları arasında gerçekleşmiştir. En uzun süreli kaçırma eylemini ise, cezaevi görevlisi José Antonio Ortega Lara’yı 532 gün tutsak alarak gerçekleştirmiştir (Elmundo, 2009).

Katalan işadamı Jesus Sarra Santamans Nisan 1980’de kaçırılarak 1,5 milyon dolar karşılığında serbest bırakılmıştır. Sanayici Adolfo V. Martin ise üç ay süren kaçırılma sonrasında 2,8 milyon dolar fidye alınarak serbest bırakılmıştır (Alkan, 2004).

1996 yılından sonra ise, ETA bu tür kaçırma eylemlerini azaltmıştır. Bunun nedeni kaçırma eylemlerinin maliyetli süreç gerektirmesi, iyi eğitilmiş militanlarla gerçekleştirme gerekliliği ve yakalanma riskinin fazla olması olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca Tablo-9'da görüldüğü gibi özellikle 2000 yılı sonrası örgüt kaçırma eylemi yerine, işadamlarına ödeme yapmazlarsa kaçırılacakları tehdidinde bulunarak daha az riskli bir yöntemle başvurmuştur. Bunun için fidye mektubu adı ile birçok işadamı mektup gönderilerek tehdit edilmiştir. ETA'nın daha önceki yıllarda gerçekleştirdiği eylemleri bilen işadamları istenilen parayı vermek zorunda kalmıştır. Yakalanan bir ETA militanının ifadesine göre, 2003 yılının Eylül ve Kasım ayları arasında 95 işadamına mektup gönderilerek tehditte bulunulmuştur. Bu kısa sürede gönderilen mektup sayısı tüm yıllara yayıldığında ETA'nın tehdit ettiği işadamı sayısının çok fazla olduğu anlaşılmaktadır (Buesa ve Baumert, 2012).

(2) Yasal Finans Kaynakları

ETA, yasa dışı gelirinin yanında yasal yollarla da önemli miktarlarda finans elde etmektedir. Özellikle, ETA'ya destek veren siyasi partilerin devletten aldığı yardımları ETA'ya aktarması yolu ile elde edilen gelir, yasal gelirin en önemli kısmını oluşturmaktadır. Bunun dışında örgüt kurduğu yasal şirketler aracılığıyla hem gelir elde etmekte, hem sempatzanlarına istihdam sağlamakta, hem de karapara aklamaktadır. Bir diğer yasal finans kaynağı ise örgüte ait yayın gelirlerinden elde edilen paradır.

(a) Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar ve Ticari Organizasyonlar

ETA'nın en önemli yasal finans kaynağı ilişkili olduğu siyasi partiler yolu ile elde ettiği sübvansiyon (devlet yardımı) gelirleridir. ETA'nın siyasi kolu olan HB (Herri Batasuna) ve bu partinin devamı niteliğindeki sırası ile EU (Euskal Herriarok), Batasuna, Bask Komünist Partisi (PCTV), ANV (Accion Nacionalista Vasca), Sortu, Bildu partileri her dönemde günlük

faaliyetleri ve ayrıca seçim faaliyetleri için devlet yardımı almıştır (Buesa ve Baumert, 2012). Partilerin aldığı sübvansiyonlar yıllara göre Tablo-9'da sunulmuştur.

Tablo-9: ETA ile Bağlantılı Siyasal Partilere Sağlanan Sübvansiyonlar (1992-2011)

Yıllar	Normal Dönem Sübvansiyonları (€)	Seçim Sübvansiyonları (€)	Toplam (€)
1992	434100		434100
1993	1394800		1394800
1994	1407900		1407900
1995	1257700		1257700
1996	1589800	72700	1662400
1997	1594700		1594700
1998	1433200		1433200
1999	1460000	1279400	2739400
2000	2452600		2452600
2001	2257300		2257300
2002	2240300	653200	2893500
2003	617900		617900
2004			
2005	670400	425200	1095600
2006	885600		885600
2007	1319100	131500	1450600
2008	1114900		1114900
2009	448700		448700
2010	308000		308000
2011	560000	364000	924000
Toplam	23447100	2925900	26373000

Kaynak: Buesa ve Baumert, 2012

Yıllık olarak rakamlar ele alındığında ortalama 1,5 milyon Avro olan sübvansiyon geliri ETA'nın finans kaynakları içinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle 2002 sonrasında örgütün gelirinin düşmeye başlaması ile siyasal partilerin aldığı sübvansiyonların önemi daha da artmıştır.

ETA için finansal kaynak sağlayan bir diğer kuruluş Bask Dili ve Okuryazarlık Koordinatörlüğü (AEK)'dür. AEK, 1962 yılında Bask Dili'nin

korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacı ile kurulmuştur. Yıllar içinde çok büyük bir birikim elde eden kuruluşun, 2000 yılında 12 milyon Avro değerinde 52 şubesi bulunmaktadır. AEK, Bask Hükümeti'nden Bask Dili'nin ve kültürünün yaygınlaştırılması ve korunması için yardım almıştır. AEK'nın 1990'larda yaklaşık 20 milyon Avro'yu bulan gelirinden ETA da faydalanmıştır (Buesa ve Baumer, 2012).

Siyasal partiler ve diğer kuruluşlar yolu ile elde edilen sübvansiyon gelirlerinin yanında ETA kendi ticari ağını da oluşturmuştur. 1992 yılında ticaret ağı oluşturarak gelir elde etmek ve sempatizanlarına iş imkânı sağlamak için *Udaletxe Projesini* başlatmıştır. Bu proje kapsamında, Bask Bölgesi'nden; Küba, Panama, Venezuela ve Cape Verde Adaları'na kadar uzanan bir iş ağı kurulmuştur (Elmundo[web], 2009b).

Udaletxe Projesi kapsamında, örgüt gelir sağlamak yanında, üyelerine iş imkânları sunmak ve karapara aklamak için de ticari faaliyetlerde bulunmuştur. Özellikle, Latin Amerika'da sürgünde olan üyelerine bulundukları yerlerde iş imkânı yaratmak ve gelir sağlamak için birçok Latin Amerika ülkesinde eğlence sektöründe ticari işletmeler kurmuştur (Buesa ve Baumert, 2012).

(b) Aidat ve Bağışlar

ETA'nın gelir kaynaklarından birisi de *Devrim Vergisi* adı ile topladığı vergilerdir. Bask Bölgesi'nin sanayi alanı olması bu bölgede zengin işadamlarının faaliyet göstermesini sağlamıştır. ETA bu işadamlarını kendi finansmanı için kullanmıştır. Zengin işadamlarından üç yolla gelir elde edilmiştir:

- İşadamlarını kaçırarak fidye isteme
- İşadamlarına tehdit mektupları yollayarak fidye isteme
- Sempatizan işadamlarından aldığı bağışlar

ETA bu üç yolla elde ettiği gelirleri *Devrim Vergisi* adı altında almıştır. Bu gelirlerden ilk ikisi yasa dışı olarak zorla alınan paralardır. Ancak

sempatizan işadamlarından alınan bağışlar ETA'nın yasal gelir kaynakları arasındadır. Örgütün silahlara tamamen veda etmesinden sonra adam kaçırmaya ve fidye olayları sona ermiştir. Ancak, ETA'nın varlığını sürdürmek için yıllık 500 bin Avro'ya ihtiyaç duyduğu ve bu paranın bağışlar yolu ile elde edildiği şüphesi İspanyol uzmanlarca dile getirilmektedir (El Pais[web], 2013).

(c) Örgütsel Yayınlar ve Sosyal Etkinlikler

ETA terör örgütü de, diğer birçok terör örgütü gibi kendi ideolojilerini yaymak ve eylemlerini meşrulaştırmak için, kendi yayın organının olmasını istemiştir. Bu amaçla, Franko sonrası dönemde gazete kurma çalışmalarına başlanmış ve Ekim 1977'de radikal Bask milliyetçisi bir gazete olan Egin kurulmuştur. Egin gazetesi, ETA için finansal bir kaynak olmaktan ziyade Bask milliyetçiliğini savunan bir iletişim aracı olarak kullanılmıştır. Hatta Egin gazetesinin zarar etmesi nedeni ile ETA farklı kaynaklardan elde ettiği finansı bu gazete için kullanmak durumunda kalmıştır. Egin, 1998 yılından sonra kapatılarak aynı personelle *Gara* adında yeni bir gazete çıkarılmaya başlanmıştır (Buesa ve Baumert, 2012).

ETA tarafından desteklenen bir diğer gazete ise 1990'da basılmaya başlanan *Euskaldunon Egunkaria* gazetesidir. Egunkaria gazetesi Egin gibi sadece propagandayı amaçlamamış, bunun yanında karapara aklama ve para transferi için de kullanılmıştır. Egunkaria gazetesi Bask Hükümeti'nden baskı âdeti oranında sübvansiyon almıştır. Bu nedenle gazetenin baskı oranları fazla gösterilerek elde edilen gelir arttırılmıştır. Gazete 2002 yılında yargı baskısı ve yönetimine dava açılmasına kadar sübvansiyonlardan faydalanmıştır (Buesa ve Baumert, 2012). 2003 yılında ETA'ya finans sağladığından dolayı gazetenin eski ve yeni editörleri tutuklanmıştır. Gazeteye yıllara göre verilen sübvansiyonlar Tablo-10'da gösterilmiştir.

Tablo-10: Egunkaria'nın Finansmanı (1994-2002)

Yıllar	Baskı Hükümeti Tarafından Verilen Sübvansiyonlar (€)
1994	537700
1995	891700
1996	892800
1997	833700
1998	1064200
1999	1039800
2000	1773400
2001	1710600
2002	1712300
Toplam	10456200

Kaynak: Buesa ve Baumert, 2012

Egunkaria'nın sübvansiyonlardan elde ettiği finans yaklaşık 10,5 milyon Avro'yu bulmaktadır. 1994-2002 yılları arasında elde ettiği yıllık ortalama gelir ise yaklaşık 1 milyon 200 bin Avro'dur. ETA'nın bu gelirden faydalandığı düşünülmektedir.

(3) Dış Destek

ETA'ya en önemli dış destek yıllarca Fransa tarafından verilmiştir. Örgüt, 1983 yılına kadar Fransa topraklarını üs olarak kullanmıştır. Teröristler İspanya'da gerçekleştirecekleri eylemler için Fransa topraklarında eğitilmiş ve teşkilatlandırılmıştır. Ayrıca Fransa, İspanya yargısından kaçan teröristler içinde iyi bir sığınak olmuştur (TMMM, 2008:17).

1983 yılından itibaren ise İspanya, Fransız Hükümeti'ne karşı baskısını arttırmıştır. ETA baskılar karşısında Fransa'daki faaliyetlerinin gizliliğine daha çok önem vermeye başlamıştır (Özçer, 1999b:183-184).

İspanya'nın Fransız Hükümeti'ne karşı baskısının yanında, 1983 sonrasında, karşı terör örgütü olan GAL'nin Fransa'daki faaliyetleri de Fransa'yı işbirliği yapma konusunda zorlamıştır. GAL, ETA tarafından

öldürülen her bir kişinin intikamının Fransızlardan alınacağını açıklamıştır. Bunun sonucunda da beş yıl içerisinde 28 ölüm olayına sebep olan GAL, Fransız Hükümeti'nin ETA konusunu yeniden değerlendirmesine neden olmuştur (Özçer, 1999b:186-188).

1986 yılında, Fransa'da sosyalist hükümet yerine orta-sağ hükümetin iş başına gelmesiyle, Fransa'nın ETA terör örgütü konusunda İspanya ile işbirliği artmıştır. Daha önce yakalan ETA militanlarını İspanya'ya teslim etmeyen Fransa, bu tarihten itibaren iadeye başlamıştır. Bu dönemde 185 militan İspanya'ya teslim edilmiştir. Bu durum ETA'yı şaşırtmış ve Fransız Hükümeti'ni Bask Halkı'nın düşmanı ilan etmesine yol açmıştır (Özçer, 1999b:211-218).

Fransa'nın ETA'ya yönelik operasyonları sonrasında ETA militanlarını Fransa'dan çıkarmak zorunda kalmıştır. Bazı militanlar Latin Amerika'ya göç ederken bazıları ise Fransa'nın Bask Bölgesi'nden uzaklaşarak Bretonya¹²'ya yerleşmiştir (Özçer, 1999b:220). İspanya'nın Fransa ile gerçekleştirdiği işbirliği ETA için sonun başlangıcı olmuştur. Çünkü bir dış ülkede üssü olmayan örgütlerin faaliyetlerinde başarı şansı azdır.

ETA'ya geçmişte Marksist ideolojilerinden dolayı Küba, Libya ve Lübnan da destek vermiştir. Ayrıca Latin Amerika ülkelerinden Meksika ve Venezüella da ETA militanları tarafından sığınma amaçlı olarak kullanılmıştır.

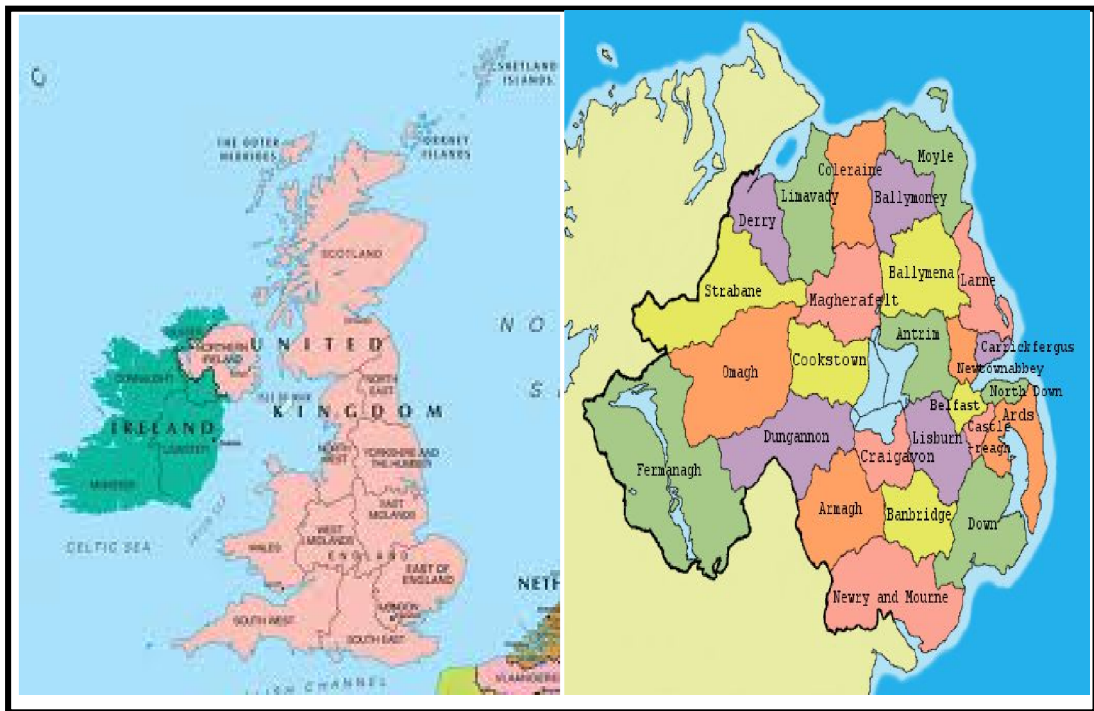
ETA'nın diğer terör örgütleri ile de ilişkisi bulunmaktadır. Benzer amaçları dolayısıyla IRA ile ETA'nın ilişkileri olduğu bilinmektedir. Ayrıca Kolombiya, ETA'yı terör örgütü FARC'ı eğitmekle suçlamaktadır (TMMM, 2008, 18).

¹² Fransa'nın ana karasında bulunan 22 idari bölgesinden biridir. Fransa'nın kuzeybatısındaki geniş bir yarımada'yı kapsar. Kuzeyinde Manş Denizi, güneyinde Biskay Körfezi vardır. Fransa'da en uzun sahile sahip olan bölgedir. Merkez şehri Rennes'dir. Adını, bölgede yerleşmiş bulunan ve Büyük Britanya'dan gelen Kelt halkı olan Bretonlardan alır (Bretagne [web], 2009).

3. IRA (IRISH REPUBLICAN ARMY: İRLANDA CUMHURİYET ORDUSU)

IRA, Kuzey İrlanda'da kurulmuş bir terör örgütüdür. Kuzey İrlanda'nın nüfusu 1,6 milyon civarındadır. Nüfusun 1/3'ü Katolik, 2/3'ü ise Protestan mezhebine bağlıdır. Kuzey İrlanda, Protestan mezhebine bağlı olan Birleşik Krallığın¹³ içinde yer almaktadır. Güneyinde bulunan İrlanda Cumhuriyeti ise yaklaşık 4,1 milyon nüfusa sahip, Katolik mezhebine bağlı bağımsız bir ülke konumundadır (Yılmaz, 1997:12; TMMM, 2007:13).

Şekil-4: Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti Haritası

a. Amacı ve Yapısı

IRA terör örgütünün amacı; Kuzey İrlanda'nın Birleşik Krallık'tan ayrılmasını sağlamak ve İrlanda'nın tek bir devlet olarak var olmasıdır. IRA, 1980'li yıllara kadar Tugay/Alay/Tabur yapısında örgütlenmiştir. Ancak bu yapının gizliliği ihlal etmesi ve birçok militanın bu nedenle yakalanması nedeni ile hücre yapılanmasına geçilmiştir (Özçağatay, 1998:132). IRA'nın

¹³ Büyük Britanya terimi, İngiltere, İskoçya ve Galler'i kapsayacak şekilde kullanılırken, Birleşik Krallık terimi, Büyük Britanya ile Kuzey İrlanda'yı içine almaktadır (Yılmaz, 1997:12).

örgütlenmesinde Kuzey ve Güney Komutanlıkları bulunmaktadır. Kuzey Komutanlığı, Birleşik Krallığa bağlı Kuzey İrlanda'da toplam 11 bölgede faaliyet gösterir. Güney Komutanlığı ise, İrlanda Cumhuriyeti içerisinde toplam 21 bölgede faaliyet gösterir. Güney Komutanlığı Kuzey'e göre sayıca daha az personelden oluşur. Güneyde Dublin Tugayı ve diğer bölgelerde çok sayıda küçük birimler bulunur. Her komutanlığın; komutanı, karargâhı ve lojistik destek birimi vardır. Operasyon birimleri ise hücrelerden meydana gelmiştir. Her hücre görevin niteliğine göre 5-8 kişiden veya bazen daha fazla kişiden oluşur (Boyne, 1996).

Kuzey ve Güney Komutanlıkları arasındaki bağ Merkez Karargâh tarafından sağlanır. Merkez Karargâh bir üstünde bulunan Ordu Konseyi'nde alınan kararların uygulamaya geçirilmesi görevini de üstlenmiştir. Ordu Konseyi'nin de üstünde tüm politikaların belirlendiği IRA üyeleri ve Ordu Konseyi üyelerinin katılımı ile toplanan Genel Ordu Kongresi (GAC) bulunmaktadır. Kongre iki yılda bir toplanarak IRA'nın politikalarını belirler (Boyne, 1996).

b. Tarihçesi

İngilizler İrlanda Adasına ilk olarak 12. yüzyılda ayak basmış bu tarihten sonra ise bölgede hâkimiyetini giderek arttırmışlardır. 15. yüzyılda, İngiliz Kralı VII. Henry buyruğu altındaki insanların mezhebini Vatikan'ın taassubunu neden göstererek bir gecede Katoliklikten Protestanlığa değiştirmiş, ancak İrlanda Katolik olarak kalmıştır. Bu durum bugünlere kadar gelen sorunun ana kaynağı olmuştur (Şenocak, 2006:67).

16. yüzyılda adaya, İngiltere'den gelen Protestan göçmenlerin yerleştirilmesi ile bölgede Katolik-Protestan çatışmasının da fitili ateşlenmiştir. 17. yüzyıl sonunda İrlanda Kralı'nın İngilizlere karşı yaptığı savaşı kaybetmesi sonucu bölge Protestan egemenliğine girmiş, bu tarihten itibaren Katoliklerin bazı hakları yasaklanmıştır (Özçağatay, 1998:26-29). 1782'de İrlanda Parlamentosu yasama gücünü tekrar elde etmiş, ancak

İngiliz monarşisinin yetkilerinde değişiklik olmamıştır. 1798’de ise İngiltere ve İrlanda tekrar yasal birliktelik kurmuştur (Yılmaz, 1997:13).

19. yüzyılda Katolik halkın kendi kendini yönetme isteklerinin sonucu olarak milliyetçi hareketler ortaya çıkmıştır. 1858 yılında kurulan Fenian ve İrlanda Cumhuriyetçi Kardeşliği (IRB) örgütleri İngiltere otoritesini fiziki güçle yıkmayı amaçlamış, İrlanda, İngiltere ve Amerika’da bulunan Katolik İrlandalıları tarafından desteklenmiştir. Buna karşılık Protestan İrlandalıları ise İngilizlerle birliği savunmuşlardır (Yılmaz, 1997:13). Fenianlar daha sonra Sinn-Fein (Yalnız Kendimiz) partisini kurarak mücadelesini bu parti altında sürdürmüşlerdir (Özçağatay, 1998:54). Sinn-Fein İrlanda’nın en önemli aktörlerinden biri olmuştur.

İngiltere’nin ada üzerinde kurduğu hâkimiyet ve Katolik ve Protestan İrlanda halkının zamanla birbirlerine karşı yaşattıkları olumsuz olaylar nedeni ile birbirlerine olan tahammüllerinin azalması, İrlanda sorununu kök salarak 20. yüzyıla kadar getirmiştir.

Birinci Dünya Savaşı öncesinde İrlanda’yı özerk bir yapıya kavuşturacak bir yasa hazırlanmış, ancak savaşın başlaması yasanın rafa kalkmasına neden olmuştur (Yavuz ve Şahin, 2011:65). 1916 yılında İrlandalı Cumhuriyetçiler tarihe *Paskalya Ayaklanması* olarak geçen bir ayaklanma gerçekleştirmişler, ancak birçok İrlandalının tutuklanması ile ayaklanma başarısız olmuştur (Özçağatay, 1998:58-60).

Dünya Savaşı’nın bitimi ile yaşlı imparatorluklar çözülmüş ve yeni uluslar doğmuştur. İrlanda’da ise, Paskalya Ayaklanması Sinn-Fein partisine yaramış, 73 milletvekili çıkaran parti İngiliz Parlamentosu’na katılmayı reddederek İrlanda geçici hükümetini ilan etmiştir. Meclisin Paskalya Ayaklanması’na katılan güçlere İrlanda Cumhuriyet Ordusu adını vermesi ile de IRA doğmuştur (Özçağatay, 1998:62).

1919 yazında, İrlanda Meclisi’ni tanımayan İngiltere ve güneydeki Protestan İrlandalıları karşı Cumhuriyetçi İrlandalıları savaş başlatmışlardır. İki yıl süren bu savaşta net rakamlar tespit edilememiş ancak 300 İngiliz, 800 İrlandalının öldüğü tahmin edilmiştir (Gibbon, 1979:77). Bu savaşın

öncülüğünü IRA yapmıştır. IRA, 1919 yılında 14 polis öldürmüş, 1920’de ise tarihinin en başarılı operasyonlarından birini gerçekleştirmiş, 13 yüksek görevliyi öldürerek Dublin’deki İngiliz istihbarat şebekesini çökertmiştir (Özçağatay, 1998:63).

IRA’nın mücadelesi sonuç vermiş İngiltere ile 1921 Aralığında Anglo-Irish Anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre adanın güneyinde bağımlı devlet statüsünde Serbest İrlanda kurulmuş, kuzeyde ise Kraliyete bağlı Kuzey İrlanda oluşturulmuştur. Serbest İrlanda’nın adı 1937 yılında *Eire*, 1949 yılında ise *İrlanda Cumhuriyeti* olarak değiştirilmiş ve İngiliz Uluslar Topluluğunu (Commonwealth) terk etmiştir (Şenocak, 2006:75). Ancak adayı ikiye bölen bu anlaşma IRA’yı memnun etmemiştir. IRA Ordu Konseyi toplanarak anlaşmayı tanımama kararı almıştır. IRA’nın bundan sonraki amacı, İngiltere kontrolündeki Kuzey İrlanda topraklarının İrlanda ile birleşerek tüm İngilizlerin adayı terk etmesini sağlamak olmuştur (Yavuz ve Şahin, 2011:67).

Anglo-Irish Anlaşması’nın imzalanmasından sonra Serbest İrlanda’da anlaşma yanlıları ile IRA militanları arasında iç savaş başlamıştır. 1923 yılına kadar süren savaşı IRA kaybetmiş sonucunda Ordu Konseyi çözülmüş ve birçok IRA militanı hapsedilmiştir (Özçağatay, 1998:68).

Sivil otoritenin sağlanmasından sonra İrlanda nispeten daha istikrarlı bir döneme girmiştir. Ancak kuzeyde halkın üçte ikisini oluşturan Protestanların yönetimi tek başına ele almaları ve genelde Protestanlardan oluşan yarı askeri yarı sivil Ulster¹⁴ özel polisinin yanlı tutumları Katolik halkta ezilmişlik duygusu yaratmıştır (Yılmaz, 1997:18). Bu duygu ile yaşayan halk haklarını savunduklarını düşündükleri tek güç olan IRA’ya kendilerini yakın hissetmeye başlamıştır (Özçağatay, 1998:97).

Kuzey İrlanda’daki hoşnutsuzluklara rağmen 1969 yılına kadar IRA’nın gerçekleştirdiği bazı eylemler dışında bölge nispeten sakin bir dönem geçirmiştir. Ancak 1960’lı yıllarda dünyada gelişen bağımsızlık ve demokrasi hareketleri Kuzey İrlanda’yı da etkilemiştir. Katolikler Protestanlarla eşit

¹⁴ Kuzey İrlanda anlamındadır.

haklara sahip olmayı isterlerken, Protestanlar sahip oldukları imtiyazları kaybetmemek istemişlerdir. Bu durum Katolik halkı radikalleştirmiş ve IRA'nın yeniden güçlenmesine neden olmuştur (Şenocak, 2006:77; Yavuz ve Şahin, 2011:69).

1969 yılında, her yıl düzenlenen Protestan yürüyüşü sırasında Katolik mahallelerden geçilirken taraflar arasında çatışmalar başlamıştır. Çatışmaların büyümesi ile İngiltere bölgeye asker göndermiştir. Ancak gönderilen askerlerin ve Ulster Polisinin Katolik halkı koruyamaması IRA'nın olaylara dâhil olmasına neden olmuştur. Polisten, askerden dayak yiyen her genç IRA'ya katılmak istemeye başlamıştır. Böylece 1919'da kurulan IRA 1969'da yeniden canlanmıştır (Özçağatay, 1998:97-98).

1970 yılında gerçekleştirilen kongrede IRA yönetimi Sein-Fein'in parlamentoyu boykot kararını kaldırıp mücadeleye parlamentonun da dâhil edilmesini istemiştir. Kuzeyli delegelerin bu duruma karşı çıkması ile IRA ikiye bölünmüştür. Kongre sonrası kuzeyde PIRA (Provisional Irish Republican Army: Geçici IRA), güneyde ise OIRA (Official Irish Republican Army: Resmi IRA) kurulmuştur. Geçici olarak kurulmasına rağmen PIRA varlığını devam ettirmiştir. Günümüzde IRA olarak bilinen örgüt aslında geçici olarak kurulan PIRA'dır. PIRA daha çok işsiz ve eğitimsiz insanlardan oluşurken, OIRA örgütün entelektüel kesiminden oluşmuştur (Şenocak, 2006:80).

30 Ocak 1972 günü, İrlandalılar için tarihe *Kanlı Pazar* olarak geçmiştir. İngiliz askerler Kuzey İrlanda'da bulunan Derry şehrinde 13 silahsız protestocuyu öldürmüşlerdir. Bunun üzerine IRA öldürülen Katoliklerin intikamını alacağını ifade ederek kanlı eylemlere başlamıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:70). Baskıyla Katolikleri sindiremeyeceğini anlayan İngiltere Hükümeti, Mart 1972'de, Protestan kontrolündeki Kuzey İrlanda Parlamentosunu kapatır ve merkezi yönetime geçme kararı alır. Bu durum PIRA'nın zaferi olarak algılanır. PIRA'nın artan prestiji OIRA'nın zayıflamasına yol açmıştır. Zamanla silahlı mücadeleyi terk eden OIRA *İşçilerin Partisi* ismiyle yaşamını sürdürmüştür (Özçağatay, 1998:108).

Haziran 1972'de Londra Hükümeti ve IRA arasında ilk barış görüşmeleri başlamış, bunun üzerine IRA ateşkes ilan etmiştir. Ancak IRA'nın kabul edilemez bulunan istekleri sonucunda ateşkes 14 gün içinde sona ermiştir. Örgüt en büyük eylemlerinden birini gerçekleştirerek *Kanlı Cuma* olarak tarihe geçecek eylemle 9 sivil ve 2 asker kişiyi öldürmüştür (Özçağatay, 1998:110-111).

1973 yılından itibaren örgüt eylemlerini İngiltere'de de gerçekleştirerek etkisini arttırmayı planlamıştır. İngiltere'de yüzün üzerinde insanın ölümüne yol açmıştır. Olaylar üzerine İngiltere gözaltına alma sürelerini uzatma ve mahkemelerin daha hızlı karar almalarını sağlamaya yönelik tedbirler almıştır (Şenocak, 2006:82). İngiltere'de gerçekleştirilen eylemler İngiliz solundan IRA'ya verilen desteği azaltmıştır. İngilizler de terörün bitirilmesi için çare aramaya başlamışlardır. Bu durum IRA ve İngiltere Hükümeti'nin bir kez daha masaya oturmasını sağlamıştır. 1974-75 yıllarında örgüt ateşkes ilan etmiştir. Ancak İngiliz ordusunun adayı tamamen boşaltması şartının gerçekleşmemesi nedeni ile taraflar yine sonuç alamamıştır. Bu dönemde yasa dışı sayılan Sein-Fein partisi yasallığını kazanmıştır (Şenocak, 2006:82-84).

1975-1977 yılları PIRA ve OIRA'nın birbiri ile çatışmaya girdikleri dönem olmuştur. Bu çatışmalardan iki taraf da yıpranmış ve IRA'nın halk desteği kaybolmuştur. Ancak 1981 yılında hapisanelerde IRA taraftarlarınca başlatılan açlık grevlerinde milletvekili de seçilmiş olan Bobby Sands'ın ölümü Katolik halk arasında kızgınlığa yol açmıştır. Bu durum IRA'ya yaramış kaybolan itibarını tekrar kazanmıştır. Sein-Fein müteakip seçimlerde genel oyların %15'e yakını, Katolik oyların ise %35'e yakını almıştır. IRA da eylemlerini arttırmış ve İngiltere içerisindeki eylemlerine yeniden başlamıştır (Özçağatay, 1998:138-141).

1981 sonrası İngiltere ve İrlanda'da çözüm arayışları hızlanmıştır. 1984 yılında İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher ve bakanlara yönelik Brighton bombalamasından sonra arayışlar hız kazanmıştır. Sonuçta, 1985 yılında Anglo-İrlanda anlaşması imzalanmıştır. Buna göre; Kuzey İrlanda halkının istemesi durumunda güney ile birleşebilecek, Dublin yönetimi Katolik

azınlığın güvenliği ve geleceği için söz sahibi olabilecektir. Bu anlaşmaya birlikçi Protestanlar tarafından şiddetle karşı çıkılmıştır. IRA'nın eylemlerinde ve Sein-Fein'in politik hareketliliğinde de bir durulma olmamıştır (Özçağatay, 1998:151-152).

1990 sonrasında, dünya konjonktüründeki değişimler İrlanda'yı da etkilemiştir. Doğu Bloku'ndan gelecek tehlikenin ortadan kalkması İngiltere'nin Kuzey İrlanda'da bulunan üs ve limanlara olan ihtiyacını azaltmıştır. Ayrıca maddi olarak İrlanda'nın İngiltere'ye olan maliyeti fazladır. IRA'nın yenilmesi ihtimali de zordur (Özçağatay, 1998:168-177). Bunun yanında İngiltere ve İrlanda Cumhuriyeti 15 Aralık 1993'te *Downing Street Deklarasyonu* olarak bilinen bir bildiri yayınlarak Kuzey İrlanda'nın statüsünün halkın çoğunluğunun onayı olmadan değişmeyeceğini açıklamışlardır. İngiltere ve İrlanda Cumhuriyeti'nin birlikte gerçekleştirdiği operasyonlar IRA'yı zor durumda bırakmıştır (Şenocak, 2006:87-88). Tüm bu koşullar İngiltere ile IRA'yı bir kez daha müzakereye itmiştir.

Ağustos 1994'te, IRA 17 ay sürecek olan bir ateşkes ilan etmiştir. İngiltere görüşmelerin başlaması için bazı şartlar sunmuştur. Öncelikle IRA'nın silahlarını tamamen bırakması ve ateşkesin kalıcı olduğunun açıklanması istenmiştir. Bir diğer koşul ise, Belfast'ta seçimlere gidilerek bir meclis kurulması ve görüşmelerin bu mecliste yapılmasıdır. Ancak bu şartlar IRA tarafından kabul edilir bulunmamıştır. Şubat 1996'da IRA'nın, mali merkez konumunda olan Dockland bölgesinde bir kamyonla getirdiği bombayı patlatması ile ateşkes ve görüşmeler sona ermiştir (Özçağatay, 1998:196-200). Aynı yılın Haziran ayında ise Manchester'ın merkezini yerle bir edecek, maddi hasarın çok büyük olduğu bir bombalama eylemi daha gerçekleşir. IRA, bu eylemlerle İngiltere'nin Kuzey İrlanda'yı elinde tutmasının maliyetini arttırmaya çalışmıştır (Şenocak, 2006:89).

1997 yılında ise İngiltere Başbakanı Tony Blair'in 150 yıl önce kıtlıkta ölen İrlandalıları için İngiltere'nin üzerine düşeni yeterince yapmadığını belirterek özür dilemesi ve barış sağlama yönünde irade ortaya koyması ile IRA bir kez daha ateşkes ilan etmiş ve görüşmeler yeniden başlamıştır (Şenocak, 2006:89). ABD'nin de arabuluculuk yaptığı görüşmeler sonucunda

1998 yılında, Kuzey İrlanda'da bulunan tüm örgütlerin silah bırakmasını da içeren *Kutsal Cuma (Good Friday) Anlaşması* imzalanmıştır (Yavuz ve Şahin, 2011:75). Anlaşma Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti'nde referanduma sunulmuş, Kuzey İrlanda'da %71, İrlanda'da %94 ile kabul edilmiştir (Kapaklıkaya, 2009:94). Anlaşmanın ana hatları şöyledir (Şenocak, 2006:91):

- Tüm silahlı örgütler iki yıl içinde silah bırakacak,
- Silah bırakan örgütlerin hükümlü üyeleri iki yıl içinde salınacak,
- Kuzey İrlanda Meclisi seçimi yapılacak, seçilen partilerin oy oranına göre Bakanlar Kurulu oluşturulacak,
- İrlanda Cumhuriyeti'nin anayasasından Kuzey İrlanda üzerinde hak iddia eden maddeler çıkarılacak,
- İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda'nın birleşmesi her iki toplumun ortak iradesi ile gerçekleşebilecektir.

Kutsal Cuma Anlaşması 1969 yılından beri 3700'den fazla insanın ölümüne 30 binden fazla insanın yaralanmasına yol açan terörün sona yaklaştığının bir işareti olmuştur (Yavuz ve Şahin, 2011:75). Anlaşma sonrasında IRA'dan ayrılan bazı örgüt mensupları Real IRA adı altında toplanmışlar ve Omagh'ta bombalama eylemi gerçekleştirmişlerdir. Ancak barış yönünde irade bildirmiş halkın tepkisi üzerine bu örgütte ateşkes ilan ettiğini açıklamak zorunda kalmıştır (Şenocak, 2006:92).

Kutsal Cuma Anlaşması'ndan sonra Sein-Fein, IRA'nın Mayıs 2000'de silahlarını bırakmaya başlayacağını açıklamıştır. Ancak IRA'nın silah bırakmaya başlaması 11 Eylül olaylarından sonra dünyada teröre karşı bakışın değişmeye başlaması ile olmuştur. Ekim 2001'de IRA silahsızlandırmayı başlattığını açıklamıştır (Şenocak, 2006:92-93).

Örgüt silahsızlanma sürecini yavaştan almıştır. 2005 yılına kadar silahsızlanmayı tamamlamayan IRA, bu yıl gerçekleşen McCartney¹⁵ olayı ile silah bırakmak zorunda kalmıştır. McCartney'nin bir barda 70 kişinin gözü

¹⁵ Robert McCartney (1971-2005) Kuzey İrlanda'nın Belfast şehrinde yaşayan Katolik mezhebine bağlı bir kişidir.

önünde bir IRA militanı tarafından öldürülmesi hem ABD'nin hem de Kuzey İrlanda Katoliklerinin tepkisine neden olmuştur. ABD ve halk desteğini kaybeden IRA zor durumda kalmış ve 20 Temmuz 2005'te tamamen silah bırakmayı kabul etmiştir (Şenocak, 2006.94-95).

c. Finans Kaynakları

IRA'nın finans kaynakları ile ilgili ilk bilgiler 1978 yılında General James Glover¹⁶'in istihbarat raporlarının sızdırılması sonucu ortaya çıkmıştır. *Glover Raporu* olarak bilinen bu raporda; IRA'nın yıllık geliri 950000 İngiliz Sterlini, yıllık harcaması ise 780000 İngiliz Sterlini olarak tahmin edilmiştir. Yıllık 170000 sterlinlik fazlalık ise; silah, mühimmat ve patlayıcı için hazırda bekletilen para olarak değerlendirilmiştir (O'Leary, 2005).

Glover Raporu'nda, IRA'nın dört kaynaktan finans sağladığı belirtilmiştir. Bu kaynaklar; İrlanda'da gerçekleştirilen soygun ve hırsızlıklar, fide ve haraç olarak elde edilen para, yurtdışından gelen bağış ve yardımlar, son olarak da mahkûmlara yardım örgütü olan Green Cross (Yeşil Haç) aracılığı ile sağlanan paralardır. Raporda İrlanda içinden elde edilen yardımlar sayılmamıştır. Ancak IRA, İrlanda'da bulunan sempatizanlarından da bağış almaktadır (O'Leary, 2005).

Glover Raporu, 1978 yılına ait bir rapordur. Bu tarihten sonra IRA örgütsel olarak büyümüş finans kaynaklarını çoğaltarak gelirini de arttırmıştır. Tablo-11'de gösterilen çeşitli medya kaynaklarına göre, 1978-1998 arası örgütün yıllık gelirinin 6-15 milyon dolar arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Örgütün yasa dışı kaynaklardan elde ettiği gelirin büyük bir kısmı kaçakçılıktan gelmektedir. Bunun dışında gasp, soygun ve sahtecilik gibi yasa dışı kaynakların da örgüt tarafından kullanıldığı görülmektedir. Örgütün yasal kaynakları arasında ise, kurduğu ticari şirketler ve İrlanda diasporasından alınan bağışlar dikkat çekmektedir.

¹⁶ General James Malcolm Glover Birleşik Krallık adına Kuzey İrlanda'da üst düzey istihbarat subayı olarak görev almıştır (Theguardian[web], 2000).

Tablo-11: IRA'nın 1978-1998 Yılları Arasındaki Çeşitli Kaynaklar Tarafından Açıklanan Tahmini Geliri

Yıl	Tahmini Gelir (milyon)	Kaynak
1978	£STG 0.95	Glover Raporu
1988	IR £7	An Garda Siochana (İrlanda Ulusal Polis Servisi)
1990	£STG 5.3	The Independent Gazetesi ve Kuzey İrlanda Ofisi
1994	£STG 7	Irish Independent Gazetesi
1994	US\$ 10	Scott Anderson (Making A Killing adlı makalesi)
1994	£STG 10.75	The Sun Gazetesi
1995	US\$ 6	Associated Press Haber Ajansı
1995	US\$ 15	Sunday Times Gazetesi
1996	IR£ 6-8	An Garda Siochana (İrlanda Ulusal Polis Servisi)
1996	£STG 10	Royal Ulster Constabulary (Kuzey İrlanda Polisi)
1997	IE£ 10	Sunday Times Gazetesi
1996-1998	IR£ 5-6	Çeşitli yazarlar tarafından güvenlik güçleri ile yapılan mülakatlar

Kaynak: O'Leary, 2005

(1) Yasa Dışı Finans Kaynakları

IRA, diğer terör örgütlerinin organize suç örgütleri ile ittifak kurmasının aksine, yasa dışı finans elde etme yöntemlerini kendi organizasyonel ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile kullanmıştır (Wang, 2010).

Örgütün en önemli yasa dışı finans kaynakları; sigara ve akaryakıt kaçakçılığı, gasp ve soygunlar, adam kaçırma ve fidye ile sahtecilik faaliyetleridir. Örgüt ilk yıllarında hırsızlık ve adam kaçırma faaliyetlerine

sıkça başvurmuştur. Ancak riskinin yanında getirisinin az olması ve yasal yollarla elde edilen gelirlerinin artması sonrasında bu faaliyetlerinden vazgeçmiştir (Jonsson ve Cornell, 2007).

(a) Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı

IRA'nın uyuşturucu kaçakçılığı ile finans sağladığı yönünde net veriler yoktur. Aksine İrlanda'da uyuşturucu kullanımı ve satışını engellemeye yönelik faaliyetlerde bulunduğu bilinmektedir. İrlanda'da faaliyet gösteren uyuşturucu tüccarları çok defa IRA tarafından dizlerinden vurularak cezalandırılmıştır. Uyuşturucu ile mücadele etmesi için, IRA kontrolünde *Uyuşturucuya Karşı Doğrudan Hareket* (DAAD: Direct Action Against Drugs) adı ile bir örgüt kurulmuştur. Bu örgüt hırsızlık ve uyuşturucu işi ile ilgili birçok kişiyi öldürmüştür (Özçağatay, 1998:198-199). DAAD'nin uyuşturucu ticareti yapanları öldürmesinin amacının, bu kişilerden haraç alma isteği olduğu iddia edilse de bu iddia kanıtlanmış değildir (Callahan, 2008).

IRA'nın uyuşturucu karşıtı eylemlerinden birisi Ekim 1992'de gerçekleşmiştir. İrlanda'da faaliyet gösteren, Cumhuriyetçi ayrılık yanlısı bir örgüt olan İrlanda Halk Kurtuluş Örgütü (IPLO)'nün üst düzey yöneticilerinden biri öldürülmüş ve sekiz kişi yaralanmıştır. IRA bu olayın sebebinin IPLO'nun uyuşturucu ticaretine bulaşması olarak göstermiştir (Horgan ve Taylor, 1999a).

IRA'nın İrlanda'da uyuşturucu ile mücadelesinin en önemli nedeni Sein-Fein'in uyuşturucu karşıtı politikaları sayesinde halkın desteğini alarak oylarını arttırmasıdır. Bu nedenle Sein-Fein seçim propagandalarında uyuşturucu karşıtlığını sürekli vurgulamıştır (Horgan ve Taylor, 1999a).

Uyuşturucu çeteleri ile ülke içerisinde mücadele eden IRA terör örgütünün ülke dışında uyuşturucu sevkiyatında görev aldığı ve FARC terör örgütü ile bağlantılarının olduğu iddia edilmektedir. İngiliz istihbarat raporlarına göre, FARC terör örgütü gerilla taktikleri eğitimi karşılığında IRA'ya 2 milyon dolar ödemiştir. Kolombiya'da yakalanan üç IRA militanı bu durumun kanıtı olarak kabul edilmiştir. IRA ile ilişkisi bulunan FARC terör

örgütünün gelirinin büyük bir kısmını uyuşturucu ticaretinden elde etmesi (tahmini 1 milyar dolar) IRA'nın da uyuşturucu ticaretinde rol almış olabileceğini düşündürmüştür. Örgütün Hırvat silah tüccarlarına silah karşılığı uyuşturucu ile ödeme yapması FARC ile beraber uyuşturucu işine girdiğinin kanıtı olarak değerlendirilmiştir (Curtis ve Karacan, 2002).

IRA'nın uyuşturucu ile bağlantısını destekleyen başka olaylarda vardır. Bunlardan ilki 1979 yılında bir IRA üyesinin İrlanda Cumhuriyeti'nde esrar dolu bir kamyonla yakalanmasıdır. Ancak bu olayın IRA'nın finansmanı ile ilgisi kanıtlanamamıştır. Ayrıca yakalanan kişi hapishanede Cumhuriyetçiler tarafından darp edilmiş ve IRA uyuşturucunun kendilerine ait olduğunu yalanlayan bir bildiri yayınlamıştır. İkinci olay 1983 yılında, Yeni Zellanda uyuşturucu patronu Terrence Clark'ın silah karşılığı uyuşturucu işine bulaştığını açıklamaya hazır olduğunu söylemesidir. Ancak Clark açıklama yapamadan ölmüştür. Üçüncü olayda ise ABD'de kokain dağıtım suçlaması ile yargılanan John De Lorean'ın IRA ile ilişkili olduğu iddiasıdır. Ancak davada somut deliller ortaya konulamamış ve De Lorean beraat etmiştir (Wardlaw, 1988).

IRA'nın uyuşturucu ile ilişkisinin sorgulanmasına neden olan şüphelere rağmen, uyuşturucu ticaretinde aktif olarak görev aldığını ve uyuşturucu ticareti ile finans sağladığını kanıtlayan veriler yoktur.

(b) Akaryakıt ve Sigara Kaçakçılığı

IRA, İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda sınırında akaryakıt ve sigara kaçakçılığı yapmaktadır. Birleşik Krallık Organize Suç Görev Kuvveti raporlarına göre, sadece 2000 yılında bahsedilen sınırda kaçakçılık nedeni ile 568 milyon dolar gelir kaybı yaşanmıştır. IRA'nın bu bölgede gerçekleştirdiği kaçakçılıktan gelir elde etme kapasitesinin 7,7 ile 12,3 milyon dolar arasında olduğu değerlendirilmektedir (Thachuk, 2006).

Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti sınırlarının karışıklığından faydalanan örgüt bu bölgede akaryakıt kaçakçılığı yapmıştır. Hatta bir dönem Kuzey İrlanda'daki benzin istasyonlarının üçte birinin kaçak mazot, üçte

birinin yarı kaçak yarı yasal, sadece üçte birinin ise tam olarak yasal mazot sattığına inanılmaktadır (Dingley, 2012:195).

Birleşik Krallık ve Kuzey Avrupa devletlerinde uygulanan yüksek vergiler, IRA için sigara, alkol ve akaryakıt kaçakçılığını cazip hale getirmiştir. 2006 yılı verilerine göre güneyde 1 litre benzin 72 pound iken Kuzey İrlanda'da 90 pounddur. Aynı şekilde güneyde mazot 72 pound iken, Kuzey İrlanda'da 96 pounddur. Vergi farklarından kaynaklanan bu durum kaçakçılığı cazip hale getirmektedir (Peterkin, 2006).

Akaryakıt kaçakçılığının yanında örgüt sigara kaçakçılığı da yapmaktadır. Kuzey İrlanda'da IRA tarafından işletilen yerlerde, İrlanda dışında Türkiye ve Rusya gibi ülkelere kaçak olarak gelen sigaralar da satılmaktadır. 1999-2004 yılları arasında IRA ve ondan ayrılan Real-IRA (RIRA) ve Continuity-IRA (CIRA) örgütlerinin sigara kaçakçılığı ile elde ettikleri gelirin 100 milyon dolara yakın olduğu tahmin edilmektedir (Billingslea, 2004).

IRA'dan ayrılan Real IRA, örgüt silah bırakma kararı aldıktan sonra da faaliyetlerini devam ettirmiştir. Bazı yetkililerce, Real IRA'nın suça karışan bir terörist örgüt olmaktan ziyade, bazen terörist aktivitelerde bulunan suç örgütü haline geldiği ifade edilmektedir (Billingslea, 2004).

(c) Gasp, Soygun ve Hırsızlık

IRA, diğer terör örgütlerine benzer şekilde eylemlerine başladığı ilk yıllarda gasp, soygun ve hırsızlık faaliyetlerinde bulunmuştur. Bu dönemde gelir elde ettiği tek kaynak olmamakla birlikte, Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen soygunlar önemli gelir kaynaklarındandır (Horgan ve Taylor, 1999a).

1970'lerde silah hırsızlığı örgütün en çok başvurduğu yöntemdir. Özellikle, Amerika'da bulunan IRA taraftarlarınca Amerikan askeri depolarından çalınan silahlar IRA'nın bu dönemde silahlanmasında kullanılmıştır. 1971-1974 arasında Amerikan askeri depolarından 8000 askeri

donatacak silah çalınmıştır (Özçağatay, 1998:99). Aynı dönemde örgüt Belfast'ta çeşitli bankaları soyarak 42000 ABD Doları gelir elde etmiştir (Ehrhardt, 1992:60).

Örgütün gerçekleştirdiği düşünülen en önemli soygun, 20 Aralık 2004 tarihinde, Belfast'ta gerçekleştirilen Northern Bank'ın soyulması olayıdır. 26,5 milyon sterlinin çalındığı soygunu IRA ve Sein-Fein üstlenmemişler ve kendilerinin yaptığını reddetmişlerdir. Ancak İrlanda ve İngiltere hükümetleri soygundan IRA'yı sorumlu tutmuşlardır (BBC[web], 2005). Aynı yıl gerçekleştirilen bir başka soygunda sigara dağıtım aracı gasp edilerek yaklaşık 2 milyon sterlin değerinde sigara çalınmıştır (Jones, Lane ve Schulte 2010:49).

(d) Adam Kaçırma, Fidyeye ve Haraç

Dünyada birçok terör örgütünde olduğu gibi IRA terör örgütü de adam kaçırma ve fidye isteme yoluna başvurmuştur. Ancak bu yöntem sürekli bir finans kaynağına dönüştürülememiştir. Adam kaçırma ve fidye olaylarında örgüt ETA terör örgütü kadar başarılı olamamıştır.

Ekim 1979'da İrlanda'da mağazalar zinciri sahibi Dunne Ailesi'nden Ben Dunne kaçırılmıştır. Dunne beş gün sonra serbest bırakılmıştır. Bu eylemden alınan fidye miktarı net olarak bilinmese de 750000 sterlin olduğu tahmin edilmiştir (Horgan ve Taylor, 1999a).

Bir diğer fidye olayı ise; 1983 yılında Shergar isimli bir yarış atının kaçırılması ile yaşanmıştır. Shergar'ın, sahibinden 5 milyon sterlin fidye isteme amacı ile IRA tarafından kaçırıldığı iddia edilmiştir. Ancak atı kaçıranlar atı dizginleyemeyince vurarak öldürmüşlerdir. Bu nedenle fidye isteme gerçekleşmemiştir. Bir başka başarısız kaçırma olayı Kanadalı milyoner Galen Weston'un kaçırılma girişimidir. 1983 yılında başarısızlıkla sonuçlanan bu eylem nedeni ile beş IRA militanı yakalanarak cezalandırılmıştır (Horgan ve Taylor, 1999a).

1983 yılında, İngiliz işadamı Don Tidey'in kaçırılması da başarısız bir girişim olmuştur. Kaçırılma, Tidey'in kurtarılması ile sonuçlanmıştır. Ancak çıkan çatışmada bir İrlandalı polis ve bir İrlandalı asker ölmüştür. Bu durum halkta büyük bir tepkiye yol açmış ve sonucunda IRA'nın adam kaçırma eylemlerine son vermesine neden olmuştur (Jonsson ve Cornell, 2007).

Başarısız fidye isteme girişimleri bir tarafa bırakılırsa; birçok terör örgütünün başvurduğu (özellikle ETA'nın başarı ile uyguladığı) kaçırma tehdidi ile fidye isteme yoluna IRA terör örgütünün de başvurmuş olduğu düşünülebilir. Ancak güvenlik güçlerince tespit edilememesi nedeni ile bu yöntemle IRA'nın finans elde edip etmediği ispatlanamamaktadır (Horgan ve Taylor, 1999a).

(e) Sahtecilik

Sahte para basmak IRA'nın bir diğer yasa dışı gelir elde etme yöntemlerindendir. 1988 Eylül ayında Dublin'de 2 milyon ABD Doları sahte para ele geçirilmiştir. 1989 Şubat ayında ise New York şehrinde ABD'ye 13000 dolar sahte para sokmak isteyen bir IRA militanı yakalanmıştır (Ehrhardt, 1992:60). Sahte para dışında örgüt korsan video ve kaset üretimi ile gelir sağlamıştır (Özçağatay, 1998:176).

(2) Yasal Finans Kaynakları

Örgüt kurulduğu dönemde yasa dışı faaliyetlerden finans sağlayarak eylemlerini gerçekleştirme çabası içindeyken ilerleyen yıllarda yasal finans kaynaklarını artırarak yasa dışı faaliyetlerini azaltmıştır. Özellikle 1980'lerin sonunda dış devlet yardımlarının azalması sonucu kendi kendine yetme amacı ile ticari faaliyetlere ağırlık verilmiştir.

Örgütün en önemli yasal gelir kaynağı İrlanda'da kurduğu ve satın aldığı işletmelerdir. Horgan ve Taylor (1999a) IRA'nın finansmanı konusunda yaptığı araştırmalarda; "IRA'nın kurduğu ticari işletmelerle İrlanda'da küçük bir imparatorluk haline geldiğini" ifade etmişlerdir.

1980'lerin sonuna kadar, Amerika'da bulunan İrlanda diasporasından aldığı yardımlar örgütün finansmanında önemli bir yere sahip olmuştur. Bir diğer yasal kaynak ise örgüte yakın yayın organlarından elde edilen satış gelirleridir.

(a) Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar ve Ticari Organizasyonlar

Örgüt yasa dışı yollardan elde ettiği geliri aklayarak yasallaştırmak ve örgüte finans kazandırmak için yasal ticari işletmeler kurmuştur. Örgütün ticari faaliyetlerinden en önemlisi, Belfast'ta bulunan 300 adet siyah taksi ile yıllık yaklaşık 1 milyon dolar gelir elde etmesidir. Bunun dışında güvenlik firmaları, inşaat firmaları, restoranlar, mağazalar, kurye hizmetleri, Amerika ve İrlanda'nın çeşitli yerlerine dağılmış çok sayıda bar ve yasa dışı içki mekânları işleterek gelir elde etmektedir (Horgan ve Taylor, 1999a).

Örgüt taksi ile taşımacılık işine 1972 yılında Londra'dan beş adet siyah taksi satın alarak başlamıştır. Bundan kısa bir süre sonra ise Belfast'ta otobüs hizmetlerini bombalayarak üç yüzden fazla otobüse zarar vermiştir. Bu otobüslerin yeri siyah taksilerle doldurularak örgüte finans sağlanmıştır (Ehrhardt, 1992:60).

Belfast, Derry ve Kuzey İrlanda'nın sınır illerinde kurulan süpermarketler, kafe, bar ve otellerle kendi gelirini yaratmıştır. Hatta örgütün Derry'de çok fazla işyeri satın alması sonucunda kendi işyerlerini bombalamamak için bu bölgede işyeri bombalama eylemlerini sonlandırdığı düşünülmektedir (Chrisafis[web], 2005).

(b) Aidat ve Bağışlar

Aidat ve bağışlar örgütün önemli yasal gelir kaynaklarıdır. 1845-1849 yılları arasında İrlanda'da yaşanan kıtlık, birçok İrlandalının ABD'ye göç etmesine neden olmuştur. 1840 ile 1880 yılları arasında yaklaşık 2,5 milyon İrlandalı ABD'ye göç etmiştir. Kıtlık zamanında İrlanda'ya yardımcı olmaması nedeni ile İngiltere'ye kızgın olan İrlanda kökenli Amerikalılar,

IRA'ya sempati ile bakmışlardır (Kapaklıkaya, 2009:83). ABD'de bulunan İrlanda diasporası 1970'lerden itibaren örgüte düzenli nakit para ve silah sağlamıştır. Bu yardımlar örgütün ilk yıllarında gelirinin yaklaşık %50'sini oluşturmuştur (Vittori, 2008:331).

İrlanda diasporası bağışlarını ABD'de kurulan çeşitli gruplar aracılığı ile yapmışlardır. Bunlardan en önemlisi *Irish Northern Aid Committee* (NORAID)'dir. NORAID, 1970 yılında IRA sempatzanı Michael Flannery¹⁷ tarafından kurulmuştur (Vittori, 2008:332).

NORAID, başta New York çevresinde olmak üzere yaklaşık 70 şube ile tüm Amerika'ya yayılmıştır. Bu şubeler vasıtası ile görünüşte Kuzey İrlandalılara yardım adıyla veya İrlandalı dul ve yetimlere yardım adıyla toplanan paralar, IRA için önemli bir gelir kaynağı haline gelmiştir (Vittori, 2008:333). 1969 ile 1981 yılları arasında NORAID aracılığı ile IRA'ya gönderilen nakit para 2 milyon Amerikan doları civarındadır. Ancak resmi olmayan yollarla gönderilen yardımların 5 milyon dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir (Ehrhardt, 1992:59).

İrlandalı Amerikalılar, sadece nakit para sağlayarak destek olmamışlardır. Örgüt, ABD'li İrlanda diasporası sayesinde çok sayıda silah sahibi de olmuştur. İrlanda diasporası, ABD'de gerçekleştirdikleri silah fabrikası soygunları ve İrlandalı silah kaçakçıları aracılığı ile örgüte silah sağlamışlardır. 1968-1983 yılları arasında İngiliz yetkililer tarafından yakalanan örgüt silahlarından üçte birinin ABD'den kaçırılan silahlar olduğu tespit edilmiştir (Vittori, 2008:334-335; Ehrhardt, 1992:58).

İrlanda diasporasının bir diğer önemli katkısı ise ABD'de lobi faaliyetleri yürüterek ABD Hükümetinin İrlanda meselesine bakışını etkilemek olmuştur. Ancak, 1980'lerin ortalarından itibaren ABD'nin, İngiliz Hükümeti ile kurduğu yakın diyalog NORAID'e karşı etkili tedbirler alınmasını sağlamıştır. Özellikle silah kaçakçılığı konusunda alınan önlemler buradan sağlanan

¹⁷ Michael Flannery, İrlanda'da doğmuş 14 yaşında iken İrlanda gönüllülerine katılarak silah kullanmayı öğrenmiştir. 1927'de ABD'ye göç eden Flannery, ABD'de de İrlanda için çalışmalarını sürdürmüştür (Martin[web], 1994).

kaynağın kurumasına yol açmıştır. 1989 yılına gelindiğinde, İrlandalı Amerikalıların yardımları yıllık 175000 dolara düşmüştür (Ehrhardt, 1992:59).

(c) Örgütsel Yayınlar ve Sosyal Etkinlikler

PKK ve ETA terör örgütlerinde olduğu gibi IRA'nın da kendi ideolojilerini yaymak için kullandığı yayın organları vardır. Bunlardan en önemlisi *An Phoblacht* adlı politik gazetedir. 1906 yılında Belfast'ta kurulan gazetenin bu yıllardaki politikası *Bağımsız İrlanda* olmuştur. 1966 yılında IRA'dan ayrılan bir grup tarafından çıkarılmaya başlanmıştır. 1970 yılından sonra ise Sein-Fein ve PIRA'nın yayın organı olarak yayın hayatına devam etmiştir. 1979 yılında, Sein-Fein'in bir diğer yayın organı olan *Republican News* ile birleşerek *An Phoblacht/Republican News* adını almıştır (TMMM, 2007:47).

An Phoblacht İrlanda'da ilk internet gazetesi olmuştur. 20000 satış rakamına ve internette 100000 girışe ulaşan gazete, IRA tarafından desteklenen Sein-Fein partisi için politikalarını yaymanın yanında finans kaynağı da olmuştur (TMMM, 2007:47).

(3) Dış Destek

Örgüte en önemli dış destek örgütün faaliyetlerinin yoğunlaştığı 1969 yılından itibaren Libya tarafından verilmiştir. 1969 yılında Libya'nın başına geçen Muammer Kaddafi, IRA'yı İngiltere emperyalizmine karşı kullanabileceği bir örgüt olarak görmüştür. Örgüt 1960'larda 2. Dünya Savaşı'ndan kalma eski silahlarla donanmışken, Libya'nın yardımları ile daha modern silahlar elde etmiştir (BBC[web], 2011).

Haziran 1972'de, Kaddafi, ABD'nin Wheelus hava üssünden çekilişinin ikinci yıl dönümünde yaptığı konuşmada, ABD'deki siyahlara, Filipinler'deki Müslümanlara ve IRA'ya yardım ettiğini açıkça ifade etmiştir (Özçağatay, 1998:155).

Libya'nın IRA ile bağlantısını ilk olarak kanıtlayan olay 1973 yılında tespit edilmiştir. İrlanda donanması Claudia adlı bir gemide Libya ile alakalı 5 ton silah bulmuştur. Bir diğer bağlantı ise 1986 yılında ABD'nin Birleşik Krallık üslerinden Libya'yı hava bombardımanına tutması sonucu, Kaddafi'nin evlatlık kızı dâhil 100 kişinin ölmesi olayından sonra Libya liderinin IRA ile bağlantısını açıkça ifade ederek desteğini arttıracaklarını beyan etmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu olaydan bir yıl sonra, Fransızlar Kuzey İrlanda'ya doğru yol alan Eksund adlı gemiyi durdurmuşlardır. Bu gemide 1000 adet AK-47 otomatik tüfeği, 50'den fazla yerden havaya füze ve 2 ton Semtex patlayıcı maddesi bulunmuştur. Eksund gemisinden önce yakalanmayan birçok silah ve patlayıcının Libya tarafından gönderildiği düşünülmektedir. Libyalı yetkililer ve IRA yetkilileri de zaman zaman yardımları doğrulayan açıklamalar yapmışlardır (BBC [web], 2011; TMMM, 2007). Libya'nın yardımları 1987 yılında IRA içerisinde bir muhbirin Libya'dan gönderilen büyük bir sevkiyatı ihbar etmesi sonrasında kesilmiştir (Jonsson ve Cornell, 2007).

Örgüt kendi kendine yeten finansal sistemi nedeni ile nadiren diğer terör örgütleri ile bağlantılar kurmuştur. Ancak FARC ile bağlantısını güçlü bir şekilde kanıtlayan olay, üç IRA militanın ABD'de yakalanması olmuştur. Bahsedilen olayla el yapımı patlayıcı yapma konusunda uzman olan IRA'nın FARC terör örgütüne eğitim desteği verdiği ortaya çıkmıştır (Wang, 2010).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PKK, ETA VE IRA TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANS KAYNAKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE TÜRKİYE’NİN TERÖRİZMİN FİNANSMANI İLE MÜCADELESİ

1. PKK, ETA VE IRA TERÖR ÖRGÜTLERİNİN FİNANS KAYNAKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dünyadaki tüm terör örgütlerinin finans sağlama yöntemleri birbiriyle benzeşmektedir. Ancak örgütlerin ideolojik hedeflerinin farklı olması ve faaliyette bulundukları bölgelerin konumu ve coğrafi yapısı dolayısı ile finans elde etme yöntemlerinde farklılıklar görülebilmektedir (Yayla, 2008:417). Ayrılıkçı etnik terör örgütü olan PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin ideoloji ve amaçları arasında büyük farklar bulunmamaktadır. Ancak faaliyet gösterdikleri bölgelerin konumu ve yapısı nedeniyle özellikle yasa dışı yollardan finans sağlama durumlarında belirgin farklar vardır.

PKK’nın Avrupa, Asya ve Orta Doğu coğrafyasının kesiştiği bir yerde faaliyet göstermesi ve bu bölgenin organize suç faaliyetleri açısından yoğun bir trafiğe sahip olması, örgütün yasa dışı faaliyetlerde bulunmasını ve bu yollarla finans sağlamasını kolaylaştırmıştır. IRA ve ETA ise faaliyet gösterdikleri bölgelerin konumlarının organize suçla Orta Doğu Bölgesi gibi iç içe olmaması nedeniyle yoğun organize suç faaliyetlerinden uzak olmuşlardır.

Terör örgütlerinin yıllık ortalama gelirlerinin net olarak belirlenebilmesi, çok farklı kaynaklardan gelir elde etmeleri ve özellikle yasa dışı yollardan elde edilen gelirlerin ortaya çıkarılmasının zorluğu nedeniyle mümkün değildir. Ancak PKK, ETA ve IRA terör örgütleri üzerinde yapılan araştırmalarda ortalama değerler belirlenebilmiştir. Buna göre;

PKK’nın yıllık geliri: 550-750 milyon dolar (Saygun, 2008),

ETA’nın yıllık geliri: 12-37 milyon dolar (Buesa ve Baumert, 2012),

IRA'nın yıllık geliri: 6-15 milyon dolar'dır (O'Leary, 2005).

PKK'nın yıllık gelirinin diğer iki örgüte oranla çok büyük olduğu görülmektedir. Bu durumun en önemli sebebi PKK'nın yüksek getirisi olan yasa dışı yollardan muazzam gelir elde etmesidir. PKK'nın toplam geliri içerisinde en önemli pay uyuşturucu, akaryakıt, sigara, insan kaçakçılığı gibi yasa dışı faaliyetlere aittir. ETA'nın yasa dışı yollarla elde ettiği gelir sadece %25-30 civarındadır. IRA ise özellikle akaryakıt ve sigara kaçakçılığından yasa dışı gelir elde etse de PKK ile karşılaştırıldığında bu gelir çok düşüktür.

Örgütlerin finans kaynaklarının genel olarak karşılaştırılması Tablo-12'de verilmiştir. Örgütlerin finans kaynakları yasa dışı finans kaynakları, yasal finans kaynakları ve dış destek olarak karşılaştırılmıştır.

a. Yasa Dışı Finans Kaynaklarının Karşılaştırılması

Terör örgütleri finans sağlamak için farklı organize suç faaliyetleri içerisinde yer alabilmektedirler. Bunlar; uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, sigara ve akaryakıt kaçakçılığı, gasp, soygun, adam kaçırma ve fidye, sahtecilik gibi faaliyetlerdir. Bu faaliyetlerden elde edilen gelir terör örgütlerinin yasa dışı finans kaynakları olarak adlandırılır.

PKK terör örgütünün, ETA ve IRA'ya göre yasa dışı gelirleri çok fazladır. PKK, en önemli yasa dışı gelirini uyuşturucu kaçakçılığından elde ederken; ETA, adam kaçırma, fidye ve haraç ile IRA ise, sigara ve akaryakıt kaçakçılığı ile elde etmektedir.

IRA ve ETA'nın uyuşturucu ticareti yaptıklarına dair net veriler yoktur. Ancak PKK'nın finansmanı ağırlıklı olarak uyuşturucu ticaretine dayanmaktadır (Jonsson ve Cornell, 2007). Örgütün uyuşturucu madde kaçakçılığına bulaştığı Türkiye'de gerçekleştirilen operasyonlarda örgüt mensuplarına ait hücre evlerinden ve mağaralardan ele geçirilen uyuşturucu maddelerden, yakalanan örgüt mensuplarının ifadelerinden ve uluslararası kuruluşların hazırladığı raporlardan anlaşılmaktadır. PKK'nın bu yolla elde

ettiği yıllık gelirin 250 milyon avro civarında olduğu Türk yetkililer tarafından açıklanmıştır (Saygun, 2008). PKK'nın yıllık gelirinin 500 milyon avro olduğu düşünüldüğünde gelirinin yarısını uyuşturucu kaçakçılığından sağladığı anlaşılmaktadır.

Tablo-12: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Finans Kaynaklarının Karşılaştırılması

Karşılaştırma Alanı	PKK	ETA	IRA
Yıllık Gelir	550-750 milyon Dolar	12-37 milyon Dolar	6-15 milyon Dolar
Yasa dışı Finans Kaynakları	1.Uyuşturucu Kaçakçılığı 2.Göçmen Kaçakçılığı 3.Silah Kaçakçılığı 4.Sigara, Alkol ve Akaryakıt Kaçakçılığı 5. Sahtecilik 6. Haraç	1. Adam Kaçırma ve Fidyeye 2. Gasp, Soygun, Hırsızlık 3. Devrim Vergisi adı ile alınan Haraçlar	1. Akaryakıt ve Sigara Kaçakçılığı 2. Gasp, Soygun, Hırsızlık 3. Haraç 4. Sahtecilik
Yasal Finans Kaynakları	1.Ticari Organizasyonlar 2. Devrim Vergisi adı altında alınan bağışlar ve yardımlar 3.Örgütsel Yayınlar (2 gazete, 4 TV kanalı, 13 radyo kanalı, 19 dergi, 3 basım evi ve çok sayıda internet sitesi)	1.Ticari Organizasyonlar 2. Devlet sübvansiyonları 3.Aidat ve Bağışlar 4.Örgütsel Yayınlar (Egin ve Egunkaria gazeteleri)	1.Ticari Organizasyonlar 2.Bağış ve yardımlar (Özellikle NORAD ile ABD'de yaşayan İrlanda diasporasının yardımları) 3.Örgütsel Yayınlar (An Phoblacht / Republican News gazetesi)
Dış Destek	Irak, İran ve Suriye'den alınan destek Avrupa ülkelerinden alınan destek	Fransa'dan alınan destek (1986'ya kadar) Latin Amerika Ülkelerinden alınan destek	Libya'dan alınan destek (1987'ye kadar) ABD'den alınan destek (1980'lerin sonuna kadar)

PKK'nın uyuşturucu kaçakçılığından çok yüksek bir gelir elde etmesinin nedeni; uyuşturucunun en önemli üretim noktalarından birisi olan Altın Hilal Bölgesi ile tüketim noktası olan Avrupa lkeleri arasında, Orta Doğu'dan Batı Avrupa'ya kadar teşkilatlanmış bir yapı kurmasıdır. Örgüt bu yapı sayesinde üretim bölgelerinden temin ettiği uyuşturucu maddeleri Avrupa'ya kolayca nakledebilmektedir.

ETA, uyuşturucu kaçakçılığı ile sürekli bir finans sağlayamamıştır. Ancak silah elde etmek için Kolombiya kökenli FARC terör rgt ile girdiği işbirliği nedeniyle bazı olaylara adı karışmıştır. IRA ise kendisine yakınlığı ile bilinen Sein-Fein partisinin uyuşturucu karşıtlığını kullanarak propaganda yapmasını sağlamak maksadıyla, İrlanda'da uyuşturucu kaçakçılığı yapılmasına karşı çıkmıştır. İrlanda içerisinde uyuşturucu satışı yapan birçok kaçakçı IRA tarafından cezalandırılmıştır. Ancak yine ETA gibi FARC terör rgt ile olan ilişkileri nedeni ile IRA'nın da uyuşturucu dağıtım işine girmiş olabileceği değerlendirilmektedir ancak bu konuda yeterli kanıt yoktur. PKK'nın uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili üretim, satış, dağıtım, komisyon alma gibi her alanda aktif olmasının yanında, ETA ve IRA'nın sadece aracı rolü oynadığını söylemek mümkündür.

Türkiye uyuşturucu kaçakçılığında olduğu gibi, göçmen kaçakçılığında da hem transit hem de hedef ülke konumundadır. Orta Doğu ve Asya'dan, Balkanlara ve sonra Batı Avrupa'ya uzanan hat göçmen kaçakçılarının yoğun kullandığı gzerghlardandır. PKK'nın sınırdan geçen her göçmen için 100 dolar komisyon aldığı tespit edilmiştir (UTSAM, 2013). Komisyonun yanında örgüt kendi elemanları ile de göçmenleri Avrupa'ya transfer etmektedir.

ETA ve IRA terör örgütleri bulundukları konumlar itibari ile göçmen kaçakçılığı trafiğinden uzaktır. Bu nedenle göçmen kaçakçılığı yapan organize suç örgütleri ile iletişimleri olmamış ve bu yolla finans sağlamamışlardır.

Uyuşturucu ve göçmen kaçakçılığının yanında sigara, alkol ve akaryakıt kaçakçılığı da PKK'nın önemli finans kaynaklarındanr. Bu mallar

üzerinde Türkiye’de uygulanan yüksek vergiler nedeni ile sınır ülkeler arasında oluşan fiyat farkları kaçakçılığı cazip hale getirmektedir. Bunun yanında bölge halkının istihdam olanaklarının sınırlı olması, bölgenin dağlık yapısı nedeniyle kontrolün zor olması ve sınırın iki tarafının akrabalık ilişkileri bu bölgeyi kaçakçılık için elverişli hale getirmektedir. PKK terör örgütü tüm bu imkânları kullanıp hem kaçakçılık yaparak hem de kaçakçılardan komisyon alarak gelir elde etmektedir. PKK’nın kaçakçılık ile elde ettiği gelirin yıllık 100-150 milyon avro olduğu belirtilmektedir (Saygun, 2008).

IRA’da PKK gibi kaçakçılık ile gelir elde eden bir örgüttür. Örgüt akaryakıt ve sigara kaçakçılığı konusunda Avrupa’da ismini duyurmuştur. Türkiye ve komşu ülkelerinde olduğu gibi, İrlanda Cumhuriyeti ve Kuzey İrlanda arasında oluşan fiyat farkları IRA’yı kaçakçılığa yöneltmiştir. 2005 yılında silah bıraktıktan sonra bile, IRA’dan ayrılan Real IRA ve Continuity-IRA örgütleri kaçakçılık faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

ETA terör örgütünün kaçakçılık yaptığını kanıtlayan veriler yoktur. Sigara kaçakçılığı yaptığına dair suçlamalar olsa da kanıtlanamamıştır. ETA’ya dünyaca ün kazandırmış en önemli yasa dışı gelir kaynağı adam kaçırmaya ve fidye almadır. Zengin işadamlarının bulunduğu Bask Bölgesi’nde faaliyet göstermesi, fidye yolu ile yüksek miktarda gelir elde etmesini kolaylaştırmıştır. Kurulduğu ilk yıllardan itibaren özellikle zengin işadamlarını kaçıran örgüt bu konuda uzmanlaşmıştır. Başarılı birçok kaçırma eyleminden sonra işadamlarına kaçırma tehdidinde bulunarak fidye almıştır. Örgütün bu yolla elde ettiği yıllık gelirin yaklaşık 4 milyon avro olduğu tahmin edilmektedir.

IRA’da ETA gibi, özellikle ilk yıllarında fidye amacı ile adam kaçırmaya faaliyetlerinde bulunmuştur. Ancak gerçekleştirdiği kaçırımlardaki başarısızlığı ve halktan aldığı tepki nedeni ile bu eylemlerden vazgeçmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle örgüt fidyeyi bir finans kaynağı olarak kullanamamıştır.

PKK, adam kaçırma ve fidyeyi sürekli bir gelir kaynağı olarak kullanmamıştır. Ayrıca gerçekleştirdiği adam kaçırma eylemlerinde fidye almaktan ziyade politik amaçlar gütmüştür.

Üç terör örgütü de kuruluşundan itibaren gasp, soygun ve hırsızlık faaliyetlerinde bulunmuştur. PKK, kuruluş aşamasında özellikle bu tür eylemlere başvurmuştur. Ancak genel finansmanı içinde bu tür eylemlerin geliri çok büyük yer tutmamaktadır. ETA ve IRA ise özellikle eylemlerinde kullanacakları silah, mühimmat ve araç gibi malzemeleri sağlamak için her dönemde gasp, soygun ve hırsızlık faaliyetlerine başvurmuşlardır.

Sahtecilik yolu ile PKK ve IRA gelir elde etmektedir. PKK'nın göçmen kaçakçılığı ile ilgisi sahtecilik konusunda da uzmanlaşmasını sağlamıştır. Yurtdışına çıkış yapan şahısların sahte belgelerle çıkmaları ve gittikleri ülkelerde iltica taleplerinin karşılanması için sahte belgeler düzenlenmesi PKK'nın önemli sahtecilik olaylarıdır. IRA'nın ise sahte para basma yolu ile gelir sağladığı bilinmektedir. Bunların dışında korsan video ve kaset üretimi yöntemini iki örgütte kullanmıştır.

b. Yasal Finans Kaynaklarının Karşılaştırılması

ETA ve IRA terör örgütleri ilk yıllarında yasal olmayan birçok faaliyet ile finans sağlarken, sonraki yıllarda getirisine göre riskin fazla olduğunu düşündükleri hırsızlık, adam kaçırma gibi faaliyetlerden kaçınmışlardır. Bu örgütler zamanla az riskli ve yasallığı yüksek finans kaynaklarına yönelmişlerdir (Jonsson ve Cornell, 2007). PKK ise çok büyük gelir elde ettiği yasa dışı finans kaynaklarından vazgeçmemiştir.

Yasal finans kaynakları; kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ve ticari organizasyonlar, aidat ve bağışlar, sosyal etkinlikler ve örgütsel yayınlar yolu ile elde edilen gelirlerdir. Üç terör örgütü de bu yöntemlerin her birini kullanmıştır.

Terör örgütleri ticari işletmeler kurarak yasal gelir elde etmişlerdir. Ancak ticari işletmelerin yasa dışı yollarla elde edilen geliri aklama ve örgüt mensuplarına iş imkânı sağlama gibi işlevleri de vardır.

PKK, Avrupa'da oluşturduğu dört yüzden fazla kuruluş ve çok sayıda Kürt işadamından oluşan ticaret ağı ile gelir sağlamıştır. Avrupa'da faaliyet gösteren Kürt İşadamları Birliği (KARSAZ), PKK'nın ticari faaliyetlerle elde ettiği gelirin sürekli ve düzenli bir hale gelmesini amaçlamıştır.

ETA, adam kaçırma, hırsızlık ve devrim vergisi gibi halkın tepkisine neden olacak suçlardan elde edilen gelir yerine farklı kaynaklardan gelir elde etme yöntemleri aramıştır. 1992 yılında örgüt *Udaletxe Projesini* başlatarak Bask Bölgesi'nden, Küba, Panama, Venezuela ve Cape Verde Adaları'na kadar uzanan bir ticaret ağı oluşturmuştur. Özellikle Latin Amerika'da eğlence sektöründe ticari işletmeler kurmuştur.

PKK, ticari faaliyetlerini yurt dışında Avrupa'da gerçekleştirmiştir. ETA, Bask Bölgesi'ni ve Güney Amerika'yı ticari organizasyonlarını kurmak için seçmiştir. Ancak IRA, yurtdışından ziyade İrlanda Adası'nda çok sayıda işletme kurmuştur. IRA'nın sahip olduğu işletmelerin fazlalığı nedeni ile işyeri bombalama eylemlerinden vazgeçtiği bilinmektedir.

Siyasi partiler de örgütlerin gelir kaynakları arasında yer almaktadır. Siyasi partiler, örgüte doğrudan gelir sağlamasa da örgüt mensuplarına veya sempatizanlara iş imkânları yaratmaktadır. PKK'ya yakınlığı ile bilinen partilerin belediyelerinde örgüt mensuplarının çalıştırıldığı tespit edilmiştir (Sabah [web], 2012). IRA'nın siyasi kanadı olan Sein-Fein'de de üst düzey IRA üyelerinin görev aldığı bilinmektedir.

ETA'nın durumu ise biraz daha farklıdır. İstihdam sağlamanın yanında örgüt parti aracılığı ile gelir elde etmektedir. 1993-2002 arası dönemde yasa dışı suçlardan uzaklaşmaya çalışan örgütün en önemli kaynağı Herri Batassuna aracılığı ile elde edilen sübvansiyon gelirleri olmuştur. Yıllık ortalama 1,5 milyon avroya ulaşan sübvansiyon geliri ETA'nın en önemli kaynağı haline gelmiştir. Bu dönemde örgüt devrim vergisi almaya devam etmiştir, ancak miktarını azaltmıştır. 2002 yılında HB partisinin

yasaklanması ile örgüt bu gelirini kaybetmiştir. HB'nin yasaklandığı bu dönemden sonra devrim vergilerinde yeniden artış olmuştur (Jonsson ve Cornell, 2007).

İspanya'da para akışı Herri Batasuna'dan ETA'ya doğru iken, Kuzey İrlanda'da bu akış tam tersi bir şekilde IRA'dan Sein-Fein'e doğrudur (Jonsson ve Cornell, 2007). Yani ETA parti sayesinde gelir elde ederken, IRA partiye gelir sağlamaktadır.

Yasal kaynaklardan biri olan aidat ve bağışlardan her üç terör örgütü de yararlanmıştır. PKK, yurtdışında oluşturduğu dernek, vakıf gibi yasal görünümlü kuruluşlar aracılığı ile Kürt kökenli vatandaşlardan bağış toplamıştır. Aynı şekilde ETA, Bask Bölgesi'nde bulunan sempatizan işadamlarından aldığı bağışlarla gelir elde etmiştir. Örgütün silah bıraktıktan sonra da bağışlar yolu ile varlığını sürdürdüğü düşünülmektedir. IRA, bağış alma konusuna özellikle ABD'de iyi organize olmuştur. Bu bölgede kurulan NORaid aracılığı ile İrlanda diasporasından bağış toplanmıştır. Bağış toplamanın yanında İrlanda diasporası örgüte silah temin etmiştir. IRA ve PKK'nın aldığı bağışlar çoğunlukla yurtdışı kaynaklı iken ETA'nın bu yolla elde ettiği gelir Bask Bölgesi'ne dayanmaktadır.

Bir diğer yasal finans kaynağı ise örgütsel yayınlardır. Üç terör örgütü de kendi ideolojilerini yaymak ve gelir sağlamak maksadı ile örgüte ait yayın organı kurmuşlardır. PKK, diğer iki örgüte göre bu konuda çok daha aktif bir politika izlemiştir. ETA terör örgütü Ekin ve Egunkaria gazetelerini çıkarmıştır. Egin gazetesi ile daha çok propaganda gerçekleştirilmiş, Egunkaria ise finans elde etmekte kullanılmıştır. IRA'nın propaganda ve gelir elde etmek için kullandığı gazete ise An Phoblacht/Republican News'dir.

Bu iki örgüt basın-yayın faaliyetlerini bir iki gazete ile sınırlı olarak yürütürken PKK'nın çok geniş bir ağı vardır. Örgüt tüm yasal faaliyetlerinin merkezi olan Avrupa'da geniş bir basın yayın ağı oluşturmuştur. Yıllar içinde 2 gazete, 4 TV kanalı, 13 radyo kanalı, 19 dergi, 3 basım evi ve çok sayıda internet sitesi ile basın yayın faaliyetlerini sürdürmüştür.

c. Dış Desteğin Karşılaştırılması

Terör örgütlerinin dış destek olmadan varlıklarını devam ettirmeleri zordur. Bu nedenle terör örgütleri faaliyet gösterdikleri devletlerin çatışma veya rekabet halinde oldukları devletlerden para, malzeme veya yer temini gibi yardımları alma gayretinde olmuşlardır. PKK, ETA ve IRA terör örgütlerinin hepsi de dış destek almışlardır. Ancak PKK'ya destek veren devletler diğer iki örgüte göre daha kapsamlıdır.

PKK'nın faaliyet gösterdiği bölgede Türkiye ile sınırı bulunan üç ülke İran, Irak ve Suriye bulunmaktadır. Bu üç ülkenin tamamı PKK'ya destek vermiş ve kendi ülkelerindeki faaliyetlerine göz yummuşlardır. PKK'nın ilk destek aldığı ülke Suriye olmuştur. Suriye yıllarca topraklarında PKK'nın kamplar kurmasına göz yummuştur. Lübnan ve Suriye topraklarında örgüt barınma ve eğitim imkânı bulmuştur.

Suriye'den sonra Kuzey Irak Bölgesi'nde de konuşlanan PKK terör örgütü Irak Yönetimi'nden de bir baskıya maruz kalmamış ve halen bu bölgede varlığını sürdürmektedir. PKK'nın Kuzey Irak Bölgesi'nde çok sayıda kampı bulunmaktadır. Aynı şekilde İran'da da örgütün kampları mevcuttur.

İran, Irak ve Suriye'nin dışında örgütün Avrupa'da çok geniş bir örgütlenmesi bulunmaktadır. Avrupa devletleri PKK'nın bölgelerindeki faaliyetlerine göz yummaktadır. PKK'nın bu bölgede ticari işletmeleri, basın-yayın organları, kampları bulunmasına rağmen yıllarca bu duruma müdahale edilmemiştir. Terör örgütü başı Öcalan yakalandıktan sonra alınan ifadesinde, Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Almanya, Belçika, Hollanda ve Fransa'nın örgüt için önemini açıkça ifade etmiştir.

İspanya'nın Bask Bölgesi'ne sınırı olan tek ülke Fransa'dır. Fransa, yıllarca ETA'nın, topraklarını üs bölgesi olarak kullanmasına göz yummuştur. Örgüt, İspanya'da gerçekleştireceği eylemler için Fransa'da eğitim yapmıştır. Fransa kendisine sığınan ETA militanlarını iade etmemiştir. Ancak 1986 yılında İspanya ve Fransa hükümetlerinin anlaşması sonucunda ETA

Fransa'da barınamaz hale gelmiştir. Örgütün Fransa desteğini kaybetmesi terörle mücadelede İspanya için önemli bir adım olmuştur. Fransa'nın desteğini yitiren ETA, Latin Amerika ülkelerinden Meksika ve Venezüella'dan sığınma yardımı almıştır.

IRA'ya dış desteği Libya sağlamıştır. İngiltere'ye karşı IRA'yı destekleme kararı veren Kaddafi göreve geldiği 1969 yılından 1987 yılına kadar örgütü desteklemiştir. IRA, Libya'dan çok sayıda silah ve patlayıcı temin etmiştir. 1987 yılında İngiltere ve İrlanda hükümetlerinin aldığı tedbirlerle yardımlar kesilmiştir.

IRA'nın dolaylı olarak yardım aldığı diğer bir ülke ise ABD olmuştur. İrlanda diasporasının etkili lobi faaliyetleri ABD'nin IRA'ya bakışını etkilemiştir. NORAD tarafından IRA'ya gönderilen yardımlar bir türlü engellenmemiştir. Ancak 1980'li yılların sonunda İngiltere ve ABD hükümetlerinin gerçekleştirdiği diyalog, ABD'nin IRA'ya karşı tedbirler almasını sağlamıştır.

ETA ve IRA'nın aldıkları dış destek PKK'ya göre düşük düzeydedir. ETA'nın Fransa'dan aldığı desteğin ve IRA'nın Libya ve ABD'den aldığı desteğin kesilmesi İngiltere ve İspanya'nın terörle mücadelede önemli başarıları olmuştur. PKK'nın ise Avrupa ülkelerinden ve sınır komşusu ülkelerden aldığı dış desteğin kesilmesi sağlanamamıştır.

Yasa dışı kaynaklar, yasal görünümlü yollarla sağlanan kaynaklar ve dış destek birlikte değerlendirildiğinde PKK terör örgütü ile ETA ve IRA terör örgütlerinin finansal kaynakları arasındaki farklar şunlardır:

- PKK terör örgütünün yıllık geliri ETA ve IRA'ya göre çok fazladır.
- PKK terör örgütünün gelirinin büyük bir kısmı diğer iki terör örgütünün aksine yasa dışı kaynaklardan oluşmaktadır.
- PKK terör örgütü ETA ve IRA'ya göre organize suç ile daha fazla iç içedir.

- PKK terör örgütünün en önemli yasa dışı geliri uyuşturucu kaçakçılığı dâhil her türlü kaçakçılık, ETA'nın fidye ve haraç, IRA'nın ise sigara ve akaryakıt kaçakçılığıdır.
- PKK terör örgütü uyuşturucu kaçakçılığının her safhasında faaliyet gösterirken, ETA ve IRA'nın uyuşturucu kaçakçılığı ile bağlantısı sınırlıdır.
- PKK'nın yasal görünümlü yollarla elde ettiği gelirin en önemli kısmı ülke dışından sağlanırken, ETA ve IRA daha çok faaliyet gösterdikleri ülkeler üzerinden gelir elde etmektedir.
- ETA ve IRA'ya destek veren ülkeler az sayıdadır ve bu ülkelerin desteği kesilmiştir. Ancak PKK terör örgütünün aldığı dış destek hala devam etmektedir.
- PKK basın-yayın faaliyetlerinde daha aktiftir. Kurduğu birçok TV, radyo ve gazete ile propaganda yapmakta ve finans sağlamaktadır.
- PKK basın-yayın ve ticari faaliyetlerini Avrupa devletlerinin göz yummaları sayesinde bu bölge üzerinden yürütmektedir. ETA ve IRA ise bu faaliyetleri için dış destek almamıştır. Bu nedenle örgütlerin bu faaliyetleri ile mücadele daha kolay yürütülmüştür.

2. TÜRKİYE'NİN TERÖRİZMİN FİNANSMANI İLE MÜCADELESİ

Terörün finansmanı ile mücadele terörle mücadelenin sadece bir bölümünü oluşturmaktadır. Ancak terör örgütlerinin finans kaynaklarının tespiti ve engellenmesi, örgütün operasyon kabiliyetini azaltarak terör eylemleri üzerinde direkt bir etkiye sahiptir. Finans kaynaklarından yoksun bir örgütün varlığını ve eylemlerini sürdürmesi neredeyse imkânsızdır. Bu nedenle terörün finansmanı ile mücadele terörle mücadelede önemli bir yer tutmaktadır (Yücebaş, 2011:219).

Terörizmin finansmanı ile mücadele hukuki, finansal ve operasyonel olarak yapılmaktadır (Üstün, 2006). Terörizmin finansmanı ile hukuki mücadele örgütlerin finansmanını önlemeye yönelik gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını, finansal mücadele ülkelerin finansal

kuruluşlarına yükümlölükler getirerek terörizmin finansmanının bu kuruluşlar aracılığıyla yapılmasının engellenmesini, operasyonel mücadele ise örgütlerin kaçakçılık, haraç alma, gasp, soygun, sahtecilik gibi yasa dışı kaynaklarının tespiti ve operasyonlarla bu kaynakların yok edilmesini kapsamaktadır.

Terörizmin finansmanı ile hukuki ve finansal mücadelenin tarihi çok yenidir. Soğuk Savaş ve öncesi dönemde devletler terör örgütlerinin finans kaynaklarına yönelik kendileri tedbir alırken, Soğuk Savaş'ın bitmesi sonrası terörizmin küresel bir nitelik kazanması terörizmin finansmanının engellenmesi konusunu uluslararası alanda gündeme getirmiştir. Uluslararası boyut kazanan terör örgütlerinin diğer organize suç örgütleri gibi uyuşturucu ticareti vb. yasa dışı faaliyet alanlarına yönelerek önemli miktarda suç geliri elde etmeleri nedeniyle terörle etkin bir şekilde mücadele için terör örgütlerinin finans kaynaklarının kurutulması düşüncesi uluslararası çalışmalarda kabul görmeye başlamıştır (Yıldırım, 2012:111). 1990'ların ikinci yarısında başlayan çalışmalar 11 Eylül saldırıları ile büyük bir ivme kazanmıştır. 11 Eylül öncesi dönemde daha çok karapara ile mücadele ön planda iken sonrasında terörizmin finansmanı Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası birçok kurum tarafından gündeme alınmıştır (Aykın, 2010:156-158).

Terör örgütlerinin finans kaynaklarının engellenmesi için üç alanda yapılan mücadelenin birlikte yürütülmesi gerekir. 11 Eylül saldırıları öncesinde bu mücadele alanları sadece devletlerin kendi bünyesinde yürütülürken saldırı sonrasında özellikle hukuki ve finansal mücadele uluslararası kuruluşların en önemli gündem maddeleri haline gelmiştir. Hukuki ve finansal olarak mücadele eden başlıca uluslararası kuruluşlar: Birleşmiş Milletler, Mali Eylem Görev Gücü (FATF), Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu (IMF), Egmont Grubu, Wolfsberg Grubu ve Basel Komitesi'dir. Operasyonel olarak uluslararası mücadele Interpol tarafından yürütülürken, AB bünyesinde Europol de operasyonel mücadele vermektedir.

Uluslararası konjonktür ile paralel olarak Türkiye’de terörizmin finansmanı ile hukuki ve finansal mücadele konusundaki adımlar 11 Eylül sonrasında atılmıştır. Uluslararası arenada alınan tedbirlerin birçoğu ülkemiz tarafından benimsenerek iç hukukumuza dâhil edilmiştir.

Türkiye’de terörizmin finansmanı ile mücadele hukuki olarak, finansal olarak ve operasyonel olarak yürütülmektedir. Hukuki mücadele ceza hukukuna ilişkin tedbirlerden oluşmaktadır. Ceza hukukuna ilişkin tedbirler ise, terörün finansmanının bağımsız bir suç haline getirilmesini, ceza muhakemesine ilişkin koruma tedbirlerini ve infaz hukukuna ilişkin düzenlemeleri içermektedir. Eylemin suç haline getirilmesi tedbiriyle terör örgütlerini destekleyenler, onlar adına mal varlığı bulunduranlar, terör örgütlerine mali destek sağlayanlar cezalandırılmaktadır. Ceza muhakemesine ilişkin koruma tedbirleri ile soruşturma aşamasında gizli soruşturmacı görevlendirme, teknik araçlarla gizli izleme, iletişimin tespiti, tanıkların korunması, kovuşturma aşamasında müsadere ve el koyma tedbirleriyle suç işleyenlerin tespiti, delillendirilmesi ve mahkûmiyeti sağlanmaktadır. Finansal mücadele bankalar ve diğer mali kuruluşlar vasıtasıyla yürütülen işlemler üzerinde yapılacak denetimler ve alınacak diğer mali önlemleri içermektedir. Operasyonel mücadele ise suç gelirlerinin önlenmesine yönelik kolluk güçlerinin gerçekleştirdiği faaliyetlerdir (Yıldırım, 2012:254-255).

Türkiye uzun yıllar terör ile mücadele etmesine rağmen terörizmin finansmanı ile hukuki ve finansal mücadele dünya ile paralel olarak 1990 sonrasında başlamış ve 11 Eylül saldırılarından sonra ivme kazanmıştır. Bu tarihten önce terör örgütlerinin finans kaynaklarının engellenmesine yönelik sadece güvenlik güçleri tarafından operasyonel çalışmalar yapılmıştır. Hukuki olarak ise terörizmin finansmanı terör örgütüne yardım olarak değerlendirilmiş ayrı bir suç olarak düzenlenmemiştir.

Türkiye terörizmin finansmanı ile hukuki mücadele kapsamında başta *Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi* olmak üzere, BM bünyesinde kabul edilmiş ve anayasanın 90. maddesine

göre mevzuatının bir parçası haline gelmiş olan 10 adet¹⁸ uluslararası sözleşmenin tümüne taraftır. Avrupa Konseyi bünyesinde 2005 yılında Varşova’da kabul edilen ve 2007 yılında yürürlüğe giren *Terörizmin Önlenmesine Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi* de 19 Ocak 2006 tarihinde imzalanarak kabul edilmiştir. Ayrıca AB’ye uyum çerçevesinde yapılan değişikliklerle iç mevzuatı AB’ye uygun hale getirilmeye çalışılmaktadır (Yıldırım, 2012:263).

Finansal mücadele kapsamında; Mali Eylem Görev Gücü (FATF)’nün yayınlamış olduğu 40 tavsiye ve terörizmin finansmanına yönelik ek olarak yayınlanan 9 özel tavsiye ve Basel Komitesi bildirileri ülke mevzuatında gerekli düzenlemeler yapılarak başta bankalar olmak üzere finansal kuruluşlar tarafından uygulanmaktadır (Çakır, 2004). Ayrıca terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda hukuki ve finansal mücadelenin etkinleştirilmesi amacıyla, Maliye Bakanlığı bünyesinde 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe giren 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile birlikte kurulan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) görevlendirilmiştir (Aykın ve Gümüştay, 2008:376).

Operasyonel mücadele ise İçişleri Bakanlığı bünyesinde Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrük Muhafaza Teşkilatı tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda bu kuruluşlara terör örgütlerinin finans kaynaklarının arasında yer alan her türlü suç ile operasyonel olarak mücadele görevi verilmiştir. Türkiye’de özellikle kaçakçılığın önlenmesine yönelik kolluk güçleri tarafından yürütülen operasyonlar terör örgütü PKK’nın finans kaynaklarına darbe vurmaktadır.

a. Hukuki Mücadele

Türkiye uzun yıllardan beri terörle mücadele etmesine rağmen 2006 yılına kadar terörizmin finansmanı diye bir suç mevzuatında bulunmamaktadır. Bu suç 2006 yılında Terörle Mücadele Kanunu’nun 8.

¹⁸ Bahsi geçen sözleşmeler 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin Ek’inde yer alan sözleşmelerdir.

maddesi değiştirilerek oluşturulmuştur. Bu tarihten önce Türk Ceza Kanunu'nun terör örgütüne yardım etmek konulu 220/7 maddesi terörizmin finansmanı suçunu oluşturan fiillerde kullanılmıştır. Türkiye'nin üyesi olduğu FATF terörizmin finansmanı konusunda 2006 yılında yapılan değişikliği yeterli bulmadığı için Türkiye'yi üyelikten çıkarma ile tehdit etmesi sonrası 2013 yılında Terörizmin Finansmanının Önlenmesi hakkında daha kapsamlı bir kanun çıkarılmıştır. Türkiye'de terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik mevzuat (MASAK[web], 2014b);

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
- 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun
- 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik
- Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği
- 6 sıra numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinden oluşmaktadır.

(1) Türk Ceza Kanunu (TCK)

Türk Ceza Kanunu'nda terörizmin finansmanı ile ilgili açık bir hüküm yoktur. Ancak terör örgütlerinin yasa dışı yollardan gelir elde etmesi nedeni ile TCK'nın, "Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama" başlıklı 282. maddesi terörizmin finansmanını da ilgilendirmektedir. Bu maddeye göre; alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurtdışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutan kişinin cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır (Yıldırım ,2012:265-266).

Terörün finansmanı suçunun yaptırımını 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiş olması dolayısıyla terörün finansmanı suçu aklamanın öncül suçları arasında sayılmaktadır. Terörün finansmanı suçundan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurtdışına çıkarmak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tabi tutmak aklama suçu kapsamında değerlendirilmektedir (Aykın ve Sözman, 2008:148).

(2) Terörle Mücadele Kanunu (TMK)

Türkiye’de terör eylemlerinin artması ve başta Türk Ceza Kanunu olmak üzere diğer kanunlarda düzenlenmiş olan suçların terörle mücadelede yetersiz kalması ve daha etkin bir hukuki mücadelenin sağlanabilmesi için 12.04.1991 tarihinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu yürürlüğe girmiştir (Yıldırım, 2012:264). Terörle Mücadele Kanunu’nun, 2006 yılında yürürlüğe giren 5532 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, 8. maddesi¹⁹ terörün finansmanı suçuna ayrılmıştır. Buna göre (Uyar, 2008:252):

“Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır.

Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değeri ifade eder.”

Söz konusu maddede terörün finansmanı suçunu işleyenlerin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı belirtilmiş, anılan kanunun 7. maddesinde de örgüt üyelerinin Türk Ceza Kanunu’nun 314’üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Türk Ceza Kanunu’nun 314’üncü maddesinde ise örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası

¹⁹ TMK 8. maddesi bu bölümün g bendinde açıklanan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Hakkında kanunla yürürlükten kaldırılmıştır.

verileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla Türk hukukuna göre terörün finansmanı suçunun cezası 5 yıldan 10 yıla kadar hapis olarak belirlenmiştir.

2006 yılında çıkarılan bu kanundan önce terör örgütlerine finans sağlayan kişiler TCK 220/7 maddesine göre terör örgütüne yardım etmekten yargılanmışlardır. Bu kanun çıkmasından sonra terör örgütlerine finans sağlamak, terör örgütüne yardım etmekten ayrı bir suç olmuştur. Konu ile ilgili 2010 yılında terör rgt mensuplarına kış eirmek üzere erzak ve yaşam malzemesi temin eden İbrahim A. adlı kişi hakkında Yargıtay tarafından verilen karar açıklayıcıdır. Mahkemenin terör örgütüne yardım etmek olarak gördüğü eylemi Yargıtay terör örgütüne finans sağlamak olarak yorumlanması gerektiğini belirtmiştir. Yargıtay kararında; değer para ile temsil edilebilen erzak ve yaşam malzemesi temin etmek biçiminde gerçekleşen eylemin TCK 220/7. maddesinde yer alan yardım suçunu değil, 3717 sayılı TMK'nın 8. maddesini ilgilendiren terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğuna dikkat çekmiştir (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 20.05.2013 tarih, Esas No: 2012/1392, Karar No:2013/7961). Karar ile ilgili detaylı bilgi EK-A'da sunulmuştur. Yargıtayın kararından anlaşıldığı üzere terör örgütüne yardım etmek ile terör örgütüne finans sağlamak farklı yorumlanmaktadır.

(3) Suç Gelirlerinin Aklanmasının nlenmesi Hakkında Kanun

Türkiye'de karapara aklama ile mücadele, 1996 yılında çıkarılan 4208 sayılı kanunla düzenlenmiştir. Ancak uluslararası boyutta, aklama ile mücadele standartlarının gelişmesi ve uluslararası finans ve ekonomik ilişkilerin artması nedeniyle gelişen şartlara uygun bir kanuni düzenleme yapılması gerekmiştir. Bu ihtiyaç karşılamak üzere 2006 yılında, *5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının nlenmesi Hakkında Kanun* kabul edilerek yürürlüğe girmiştir (Yıldırım, 2012:269).

5549 sayılı kanun ile suç gelirinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi için yasal düzenlemeler yapılmış ve MASAK'ın görev ve yetkileri aklama ile mücadelenin yanı sıra terörün finansmanı ile mücadeleyi de kapsayacak şekilde genişletilmiştir (stn, 2008). Buna göre

MASAK'ın vizyonu; Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile etkili bir şekilde mücadele ederek etkin bir ekonomi ve güvenli bir toplum oluşmasına katkıda bulunan öncü bir kurum olmak, misyonu ise; aklama ve terörün finansmanı suçlarının önlenmesi ve tespitine yönelik olarak; politika oluşturulması ve düzenleme yapılmasına katkıda bulunmak, hızlı ve güvenilir bir şekilde bilgi toplamak ve analiz etmek, araştırma ve inceleme yapmak, elde edilen bilgi ve sonuçları ilgili makamlara iletmek şeklinde belirlenmiştir (MASAK[web], 2014c).

Bu kanunla finansal kuruluşların alacağı tedbirler belirlenerek finansal mücadele kapsamında mevzuat oluşturulmuştur. Kanunun 2. madde d bendinde; Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulu'nca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenler yükümlü olarak belirlenmiştir. Bu yükümlüler;

- Kimlik tespiti yapma,
 - Şüpheli işlemleri bildirme, eğitim,
 - İç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve bu kanunla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idarî düzeyde görevli tayin edilmesi,
 - Taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına bildirme,
 - Bakanlıkça belirlenen tüm işlemlerle ilgili olarak devamlı bilgi akışını sağlama,
 - İlgili belgelerin muhafazası ve istenmesi halinde ibrazı
- ile görevlendirilmişlerdir (Mevzuat[web], 2006).

Kanun ile yükümlülerin belirlenerek MASAK'a şüpheli işlem bildirimini yapmalarının istenmesi terörizmin finansmanı ile finansal mücadele

kapsamında önemli bir adım olmuştur. Bildirilen şüpheli işlemler MASAK tarafından analiz edilip değerlendirilmekte suç unsuru tespit edildiğinde savcılığa yönlendirilmektedir. 2012 yılında MASAK Avrupa'da bulunan Chest Vakfı, Global Fund Children ve Ashoka General isimli vakıfların PKK'ya yakınlığı ile bilinen Umut Işığı Kadın Kooperatifine yüklü miktarda para aktardığını tespit ederek hazırladığı raporu savcılığa göndermiştir (Sabah, 2012).

(4) Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği

Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği, 07.11.2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğde; terörün finansmanı TCK 8. maddeye göre tanımlanmış, terörün finans kaynakları açıklanmış, şüpheli işlem tanımı yapılarak şüpheli işlem tipleri açıklanmış ve şüpheli işlemlerin MASAK'a bildirim usul ve esasları üzerinde durulmuştur. Buna göre; fonların terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinin şüpheli işlem bildirimine konu olacağı hüküm altına alınmıştır (Aykın ve Sözman, 2008:347-357).

Genel Tebliğ ile amaçlanan 5549 sayılı kanun ile belirlenen hususların yerine getirilmesinde şüpheyi yer bırakmayacak şekilde uygulamanın nasıl yapılacağı hakkında finansal kuruluşlar bilgilendirilmiştir.

(5) Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik, 01.04.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı madde 1'de, 11.10.2006 tarihinde yürürlüğe giren, *5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi*

Hakkında Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülükler uyumun denetimi, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi olarak belirtilmiştir (Aykın ve Sözman, 2008:295).

(6) 6 Sıra Numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği

27.09.2008 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren *6 Sıra Numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği*; Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik ile MASAK’a verilen yetkiler kapsamında suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi için şüpheli işlem bildiriminde bulunulması yükümlülüğünün; etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik açıklamalardan oluşmaktadır (MASAK[web], 2008).

Şüpheli işlem bildirimine ilişkin usul ve esasların düzenlendiği tebliğde ayrıca, yükümlülerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanında araç olarak kullanılmaları riskine karşı ortak bir tutum, anlayış ve işbirliği içinde olmalarının sağlanması ve şüpheli işlemlerin tespitinde yükümlülere yardımcı olunması amacıyla şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir (MASAK[web], 2014d).

(7) Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun, Türkiye’de terörizmin finansmanının önlenmesine dair çıkarılan son kanundur. Bahsedilen düzenlemelere rağmen terörün finansmanı konusunda Türkiye uluslararası standartlara uygun yasal düzenlemeleri yapmadığı için FATF tarafından uyarılarak Şubat 2013’e kadar süre tanınması, bu kanunun yapılmasını zorunlu kılmıştır (Aydınlat, 2012). 7 Şubat 2013’te kabul edilen kanun 16 Şubat 2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun amacı madde 1’de şu şekilde açıklanmıştır (Resmi Gazete, 2013):

“Bu Kanun, terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi kapsamında; 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin bu kanun kapsamındaki terör ve terörizmin finansmanı ile mücadeleyle ilişkin kararlarının uygulanması ile terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.”

Bu kanun ile Terörle Mücadele Kanunu’nun 8. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Türkiye’nin tarafı olduğu BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Uluslararası Sözleşme’nin gereklerinin iç hukukumuzla bağdaştırılması için bazı küçük değişiklikler ile terörizmin finansmanı bu kanunda yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, bu kanunun yürürlüğe girmesi öncesinde Bakanlar Kurulu Kararı çıkartılması suretiyle uygulanan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin *Taliban ve El Kaideye* yönelik 1267 (1999) sayılı kararı ekinde listelenen kişilerin malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin mekanizma, bugüne kadarki uygulamalar ile paralel olacak şekilde hüküm altına alınmıştır (MASAK, 2013b). Kanunun 4. maddesinde terörizmin finansmanı suçunun cezası açıklanmıştır. Buna göre; bu kanunda suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suç olarak düzenlenen fiiller şunlardır (Resmi Gazete, 2013):

- Bir halkı korkutmak veya sindirmek ya da bir hükûmeti veya uluslararası kuruluşu herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla, kasten öldürme veya ağır yaralama fiilleri.
- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu olarak kabul edilen fiiller.

- Türkiye'nin taraf olduğu aşağıda yer alan sözleşmelerde yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiiller;

1) Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin nlenmesi Hakkında Sözleşmede,

2) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin nlenmesine İlişkin Sözleşmede,

3) Diploması Ajanları da Dahil Olmak zere Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suların nlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmede,

4) Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşmede,

5) Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşmede,

6) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin nlenmesine İlişkin Sözleşmeye Munzam, Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havaalanlarında Kanun Dışı şiddet Olaylarının nlenmesine İlişkin Protokolde,

7) Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasa Dışı Eylemlerin nlenmesine Dair Sözleşmede,

8) Kıta Sahanlığında Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasa Dışı Eylemlerin nlenmesine Dair Protokolde,

9) Terörist Bombalamalarının nlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşmede, yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiiller.

Kanun ile düzenlenen diğer bir husus ise; yabancı devletlerin terörist eylemler gerçekleştirdiği veya bu türden eylemlere finansman sağladığı hususunda makul sebepler bulunan kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıklarının dondurulması taleplerinin, karşılıklılık esasına göre karşılanması için Bakanlar Kurulu kararıyla işletilebilecek idari bir mekanizmanın kurulmasıdır. Buna göre; yabancı lkeler Türkiye'den veya Türkiye yabancı ülkelerden teröre finansman sağladığı hususunda makul sebepler olan kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıklarının dondurulmasını isteyebilecektir (MASAK, 2013b).

TMK 8. maddeyi yürürlükten kaldıran 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında kanunun uygulanması konusunda da TMK 8. maddeyi açıklarken bahsedilen sıkıntılar yaşanmaktadır. Terör örgütüne finans sağlama suçu ile terör örgütüne yardım etme suçunun karıştırıldığı ve mahkemelerde finans sağlama fiillerinin terör örgütüne yardım olarak değerlendirildiği görülmektedir. Yargıtay bir kararında PKK terör örgütü mensuplarına gıda maddesi ve yaşamsal malzeme temin eden sanıkların terör örgütüne yardım etme fiilinden aldıkları cezayı bozarak anılan fiillerin terörizmin finansmanı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini karara bağlamıştır (Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 20.05.2013 tarih, 2012/2751 Esas No'lu ve 2013/7962 Karar). Yargıtay açıklamasında bir teröriste veya terör örgütüne hizmet etme şeklinde yapılan eylemleri (Ör: Evinde misafir etme, eşyalarını taşımak v.b.) TCK'nın 220/7. maddesi kapsamında örgüte yardım olarak kabul edildiğini, ancak değeri para ile temsil edilebilen malzemelerin temininin terör örgütüne finans sağlamak olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Karar ile ilgili detaylı bilgi EK-B'de sunulmuştur.

Terörizmin finansmanının önlenmesi hakkında çıkarılan kanunların uygulanması konusunda sıkıntılar yaşandığı görülmektedir. Terör örgütüne yardım suçu ile terör örgütüne finans sağlama suçu karıştırılmaktadır. Ancak terörizmin finansmanının önlenmesi ile ilgili oluşturulan mevzuat daha çok yenidir. Zamanla kanunların uygulanması konusundaki eksiklikler giderilerek mücadele daha etkin olarak verilebilecektir.

2013 yılında çıkarılan bu kanunla Türkiye üyesi olduğu FATF'in üyelikten çıkarılma veya kara listeye alınma tehdidinden kurtulmuştur. Bu tarihe kadar FATF yayınladığı raporlarda Türkiye, terörizmin finansmanının suç olarak kabul edilmemesi ve terörist malvarlıklarının tespit edilmesi ile dondurulmasına ilişkin yasal çerçevenin yetersiz olması nedeniyle sürekli uyarılmıştır. FATF'in yayınladığı Şubat 2013 sonrası raporlarda ise Türkiye'nin uluslararası standartlara uyum için attığı adımlardan övgüyle bahsedilmiş ancak kanunun uygulamasındaki eksikliklere dikkat çekilmiştir (FATF[web], 2014).

b. Finansal Mücadele

Finansal mücadele ülkemizde bulunan finansal kuruluşların terör örgütleri tarafından kullanılmasını engellemek için yapılan mücadeledir. Bu finansal kuruluşlar bankalar, menkul kıymet piyasalarında faaliyet gösteren kurumlar ve sigorta şirketleridir. Bu kuruluşların terör örgütleri tarafından kullanılmasını engellemek için uluslararası alanda FATF, Basel Komite, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonu ve Uluslararası Sigorta Murakabe Birliği görev almaktadır. Türkiye’de bu kuruluşların belirlediği esaslar uygulanarak gerekli standartlara uyum sağlanmaktadır (Üstün, 2006).

Terörün finansmanı ile mücadelede fonların nerelerden sağlandığının tespiti kadar bu fonların kullanımının tespiti de önem taşımaktadır. Hesap açma, hesap kapama, para çekme, havale, para transferi gibi işlemlerin yapılarak fon kullanımlarının gerçekleştiği yerler finans kuruluşlarıdır. Bu konuda finansal kuruluşlara önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle finansal kuruluşların terörün finansmanı ile ilgili olabilecek işlemlerde dikkatli olmaları gerekmektedir (Yıldırım, 2012).

FATF ve Basel Komitesi finansal kuruluşların terörün finansmanının önlenmesi için alması gereken tedbirleri belirleyerek ülkelerin bu kurallara uyumunu denetlemektedir. FATF ve Basel Komitesinin belirlediği standartlar şunlardır (Üstün, 2006):

- Kimlik tespiti ve kimlik bilgilerinin güvenilir, geçerli belge, veri ya da bilgiler kullanarak teyit etmek suretiyle müşterini tanı prensibinin uygulanması,
- Fonların yasa dışı yollardan elde edildiği veya terörizm, terörist eylemler, terörist organizasyonlar veya terörizmi finanse eden kişilerle bağlantılı olduğu konusunda şüphelenilmesi durumunda şüpheli işlemlerin bildirilmesi,
- Tüm kayıtların en az 5 yıl süreyle muhafazası ve istenildiğinde ibrazı,
- Siyasi nüfuz sahibi kişilere özel dikkat gösterilmesi,

- Başka bir bankaya hizmet sağlayan muhabir bankanın hizmet sağladığı bankanın karapara aklama ve terörizmin finansmanı konusunda bilgi sahibi olması,
- Başkası adına işlem yapan üçüncü kişilerde müşterini tanı prensibinin uygulanması,
- Kimlik bilgilerini gizlemeye imkan veren teknolojilere karşı önlem alınması ve yüzyüze gerçekleşmeyen işlemlerde de müşterini tanı prensiplerinin uygulanması,
- Riskli ülkelere özel dikkat gösterilmesi,
- Önleyici iç tedbirler kapsamında kuruluş içi prosedür, politika ve kontrol mekanizmaları tesis edilmesi,
- 1000 dolar veya avro üzerinde gerçekleşen fon transferlerine özel dikkat gösterilmesi,
- Yükümlülüklerin kuruluşların yurtdışı şubelerinde de uygulanması.

2006 yılında çıkarılan 5549 sayılı kanun ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik ile bu standartlar ülke mevzuatına konulmuştur. Finansal kuruluşlar Türkiye’de FATF’in getirdiği yükümlülükler çerçevesinde şüpheli işlem bildirimlerini MASAK’a yapmaktadırlar. Bu kapsamda MASAK’a terörizmin finansmanı ile ilgili olarak 2009 yılında 49, 2010 yılında 186, 2011 yılında 219, 2012 yılında ise 332 şüpheli işlem bildirimi yapılmıştır. Türkiye finansal sistem ile ilgili olarak mevzuatını uluslararası standartlara yaklaştırmıştır. Ancak şüpheli işlem bildirimlerindeki artışa rağmen mahkûmiyet, müsadere, el koyma ve varlıkların dondurulması ile ilgili uygulamalar sınırlıdır (Avrupa Komisyonu Raporu, 2011-2012-2013).

c. Operasyonel Mücadele

Terör örgütü PKK’nın finansal kaynaklarına bakıldığında örgütün en önemli gelir kaynağının kaçakçılık olduğu görülmektedir. Bu nedenle PKK terör örgütünün finans kaynaklarının kurutulması için hukuki ve finansal mücadele caydırıcı olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Hukuki ve

finansal mücadelenin yanında operasyonel birimler tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlerle özellikle kaçakçılığın engellenmesi PKK'nın finans kaynaklarına darbe vuracaktır.

Türkiye'de 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile suç işlenmesini önlemek, suçluları takip etmek ve yakalamak, her türlü kaçakçılığı men ve takip etmek görevi İçişleri Bakanlığı'na verilmiştir. Bakanlık bu görevi bakanlığa bağlı kolluk birimleri ile yerine getirmektedir. Kaçakçılık ile mücadele ile görevlendirilen kolluk birimleri Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrük Muhafaza Teşkilatıdır. Ayrıca 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu mülki idare amirlerine kaçakçılığı önleme, izleme ve araştırmakla görevli kılmıştır.

Türkiye'de kaçakçılıkla ilgili bakanlıklar ve kurumlardan toplanan ya da çeşitli kaynaklar tarafından ihbar edilen bilgilerin bir kuruluşta toplanması, değerlendirilmesi ve operasyonla ilgili güvenlik kuruluşuna yayımını sağlamak üzere 1981 yılında, İçişleri Bakanlığı bünyesinde bir Müsteşar Yardımcısının başkanlığında *Kaçakçılık İstihbarat ve Harekat Merkezi* kurulmuştur. 1985 yılında kurumun ismi *Kaçakçılık, İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı* (KİHBİ) olarak değiştirilmiştir (KİHBİ[web], 2014a). KİHBİ'nin görevi; kamu yararı ve kişi haklarını gözeterek; suç ve suçlular ile kayıp çalıntı eşya ve belgelerin kayıtlarının tutulması, bu kayıtların sorgulanması ve izlenmesinde ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi ve gerekli eşgüdümün yürütülmesi, Kaçakçılık İstihbarat Koordinasyon Kurulu'nun çalışmalarının yürütülmesi ve kararlarının uygulanmasının takibidir (KİHBİ[web], 2014b).

1981 yılında kurulan bir başka kuruluş ise Kaçakçılık Daire Başkanlığıdır. 1983 yılında Kaçakçılık İstihbarat Harekât Daire Başkanlığı olarak ismi değiştirilen başkanlığın adı 1995 yılında Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (KOM) adını almıştır. KOM Daire Başkanlığı başta uyuşturucu madde kaçakçılığı olmak üzere her türlü sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçları, bilişim suçları, silah, mühimmat, tarihi eser, nükleer madde ile uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasal

maddelerin kaçakçılığı ve organize suçlarla mücadelede Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyetlerini sürdüren bir kuruluştur (KOM[web], 2014).

Kaçakçılıkla mücadelenin etkinliğinin artırılması maksadıyla KOM Dairesi Başkanlığı bünyesinde Kaçakçılıkla Mücadele Şube Müdürlüğü kurularak, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, akaryakıt kaçakçılığı, eşya kaçakçılığı ve kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı suçları ile mücadele görevi verilmiştir.

Türkiye'nin oluşturduğu tüm bu birimlerle kaçakçılıkla mücadele gücü artmıştır. Son yıllarda yakalanan kaçak akaryakıt, sigara ve eroin miktarları ile ilgili bilgi Tablo-13'te sunulmuştur.

Tablo-13: 2003-2012 Yılları Arasında Güvenlik Güçleri Tarafından Yakalanan Akaryakıt, Sigara ve Eroin Miktarları

Yıl/Madde	Akaryakıt (litre)	Sigara (paket)	Eroin (kg)
2003	1254128	3640545	3546
2004	2907612	4315774	6515
2005	2168553	4842604	6664
2006	3621268	7212878	7380
2007	5726094	11854292	9078
2008	3754089	10669357	10332
2009	14388204	10149605	12234
2010	7652838	43545267	9053
2011	10345692	69730125	6412
2012	16414404	99100151	11027

Kaynak: KOM Raporları, 2003-2012

Tablo-13'te verilen 2003-2012 yılları arasındaki yakalama verileri değerlendirildiğinde özellikle son dört yıldaki yakalamalardaki artış dikkat çekmektedir. Ayrıca narkotik suçlara karşı yapılan operasyon sayısı 2010 yılında 17124, 2011 yılında 18723 ve 2012 yılında 24599; kaçakçılık suçlarına karşı yapılan operasyon sayısı 2010 yılında 13896, 2011 yılında 17776 ve 2012 yılında 22466'dır (KOM, 2012). Yakalamalardaki ve operasyon sayılarındaki artış kaçakçılık ile mücadelede Türkiye'nin son yıllarda daha etkili olduğunu gösterir niteliktedir.

KOM Daire Başkanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı 2012 yılında PKK'nın en önemli gelir kaynağı olan uyuşturucu madde kaçakçılığına darbe vurmak maksadıyla çeşitli operasyonlar gerçekleştirmiştir. 18.07.2012 tarihinde Emniyet ve Jandarma birimleri tarafından 12 köyde bulunan ekim alanlarına yönelik olarak eşzamanlı gerçekleştirilen operasyonlarda toplam 500 dönümlük kenevir bitkisi imha edilmiştir. İmha edilen miktarın piyasa değeri 500 milyon - 1 milyar TL olarak hesaplanmıştır. Jandarma ve Emniyet birimlerimizce operasyon kapsamında yakalanan 32 şüphelinin 7'sinin PKK/KCK terör örgütü ile irtibatlı olduğu tespit edilmiştir. Yapılan ortak operasyon neticesinde yüksek miktarda paranın PKK/KCK terör örgütüne aktarılması önlenmiş ve terör örgütünün finansmanına önemli bir darbe vurulmuştur. Bu operasyon ve 2010-2012 yıllarında gerçekleştirilen 5 diğer operasyon PKK'nın uyuşturucudan halen finans sağlamaya devam ettiğini göstermektedir (KOM, 2012:83-84).

Türkiye'nin PKK'nın finans kaynaklarının önlenmesine yönelik diğer bir başarısı Amerikan Hazine Bakanlığı ve Uyuşturucuyla Mücadele Teşkilatı (DEA) ile yapılan çalışmalar neticesinde 2008 yılı Haziran ayında PKK/KCK terör örgütünün ABD Devlet Başkanı tarafından *Birinci Derece Önemli Uyuşturucu Madde Kaçakçısı Örgüt* olarak ilan edilmiş olmasıdır. DEA ile yürütülen ortak çalışmalar ile PKK'nın uluslararası kamuoyunda uyuşturucu kaçakçısı olarak tanımlanması sağlanmış ve örgütün finansmanına da önemli darbeler indirilmiştir.

Türkiye'nin kaçakçılıkla son yıllarda artarak devam eden mücadelesi ile kaçakçılık ile mücadele konusunda önemli aşama kaydedilmiştir. Ancak kaçakçılık faaliyetleri hala yoğun olarak devam etmektedir. Bu durum PKK terör örgütünde bu kaynaktan finans sağlamaya devam ettiği anlamına gelmektedir. Kaçakçılık ile güvenlik birimlerinin kararlı mücadelesinin devam etmesi kaçakçılarda psikolojik caydırıcılık yapması açısından önem taşımaktadır. Bu açıdan operasyonel birimlerin ödenek, araç, donanım ve personel kapasitesinin artırılması son yıllarda giderek artan operasyon kapasitesini daha da arttırarak caydırıcılık sağlayacaktır. Ancak kaçakçılığın önlenmesi için sadece operasyonel faaliyetlerin arttırılması yeterli

olmayacaktır. Çünkü kaçakçılık onu doğuran sebepler devam ettikçe devam edecektir. Kaçakçılar operasyon birimlerinin gerçekleştirdiği mücadele yöntemlerini atlatmak için yeni yöntemler geliştireceklerdir. Bu nedenle terör örgütü PKK'nın da kaçakçılıktan önemli finans geliri sağladığı unutulmamalı kaçakçılık ile mücadele yöntemleri geliştirilerek sürdürülmeli ve kaçakçılığı doğuran sebeplerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Terörizmin finansmanı ile hukuki, finansal ve operasyonel mücadele birbirini destekler bir şekilde birlikte yürütülmelidir. Türkiye terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik özellikle son 10 yılda hukuki, finansal ve operasyonel olarak önemli adımlar atmıştır. Hukuki olarak 2013 yılında çıkarılan Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ile FATF'in oluşturduğu ve takip ettiği uluslararası standartlara büyük ölçüde uyum sağlanmıştır. Kanunun uygulamasında yaşanan sıkıntıların da zamanla aşılabacağı değerlendirilmektedir. Finansal mücadele kapsamında Türkiye'de bulunan finansal kuruluşlar FATF tavsiyeleri ve Basel Komitesi bildirilerine uygun olarak faaliyetlerini yürütmektedirler. Operasyonel olarak kolluk güçlerinin artan oranda etkili operasyonlarının olduğu görülmektedir. Ancak PKK'nın finans kaynakları göz önüne alındığında hukuki ve finansal mücadele kısıtlı bir etkiye sahiptir. PKK gelirinin büyük bir kısmını yasal olmayan finans kaynaklarından sağlamakta ve dış destek almaktadır. Örgütün finans kaynaklarının kurutulması yasal olmayan finans kaynakları ile mücadeleye ve dış desteğin kesilmesine bağlıdır. Bu nedenle siyasi ve sosyal olarak bazı adımların atılmasının gerektiği düşünülmektedir. Bu kapsamda örgüte destek veren ülkelerin desteğinin kesilmesi siyasi adımlarla sağlanmalıdır. Aynı şekilde örgütün en önemli gelir kaynağı olan kaçakçılığın önlenmesi için kaçakçılığı doğuran sebeplerin üzerine gidilmelidir. Ayrıca çıkarılan kanunların kararlılıkla uygulanarak caydırıcılığın sağlanması önemlidir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Terör kavramı, tarihi olarak incelendiğinde yüzlerce yıllık bir süreçten bahsetmek mümkündür. Ancak günümüzde dahi uluslararası alanda terör tanımı üzerinde uzlaşamamıştır. Terör tanımının tam olarak ortaya konulamaması terör örgütlerinin bazı ülkeler tarafından kullanılmasına neden olmaktadır. Uluslararası alanda kabul gören ortak bir tanımın yapılabilmesi terörizm ve terörizmin finansmanı ile mücadelede etkin önlemlerin alınmasını sağlayacaktır.

Terörizm çok boyutlu bir kavramdır. Bu nedenle terörizm ile mücadelede sadece askeri yöntemlerin kullanılması etkili olmamaktadır. Terörizm ile mücadelenin bir ayağını da terörizmin finansmanı ile mücadele oluşturmaktadır. Çünkü terör örgütlerinin varlıklarını devam ettirebilmesi için barınma, beslenme, giyecek, tedavi, ulaşım ve haberleşme ihtiyaçlarını karşılaması; yayın ve propaganda materyallerini hazırlaması; silah, mühimmat teminini sağlayabilmesi gerekir. Finans kaynakları olmaksızın terör örgütleri bu gereksinimlerini yerine getiremez ve yok olmaya mahkûm olurlar.

Terör örgütleri ideolojilerini yaymak ve varlıklarını devam ettirebilmek için paraya ihtiyaç duymaktadırlar. Soğuk Savaş Dönemi'nde terör örgütlerinin finansman ihtiyacını terörizmi bir silah olarak kullanan devletler karşılamışlardır. Ancak Soğuk Savaşın sona ermesi ile azalan devlet desteği terör örgütlerini kendi finans ağlarını kurmaya yöneltmiştir. Terör örgütlerinin kendi imkânlarıyla finans elde etme ihtiyacı organize suç örgütleri ile terör örgütlerinin yakınlaşmasına yol açmıştır. Bu yakınlaşma sonucunda terör örgütleri organize suç örgütleri gibi hareket etmeye başlamıştır.

Terör örgütlerinin organize suç örgütlerinden ayıran en önemli unsur siyasal amaçlar barındırmasıdır. Organize suç örgütleri yalnızca maddi kazanç sağlama amacındadır. Terör örgütleri ise elde ettikleri maddi kazancı siyasal amaçlarını gerçekleştirmek için kullanırlar. Bunun yanında organize

suç örgütleri sadece yasal olmayan yollarla maddi kazanç sağlarken, terör örgütleri hem yasal hem de yasal olmayan yollarla finans sağlamaktadırlar.

11 Eylül olayları, terörizm ve terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda milat niteliğindedir. ABD'nin terörizme savaş ilan etmesi tüm dünyayı etkilemiş ve terörizmin finansmanı konusunda uluslararası örgütlerin öncülüğünde tedbirler arttırılmıştır. Özellikle BM ve FATF tarafından alınan kararlar terörizmin finansmanı konusunda etkin mücadele sağlamıştır.

Terörizmin finansmanı ile mücadele edebilmek için öncelikle terör örgütlerinin hangi yollarla finans sağladığının iyi anlaşılması gerekmektedir. Terör örgütlerinin finans sağlama yöntemleri genel olarak benzeşmektedir. Ancak örgütlerin bulundukları bölgelere ve ideolojilerine göre finans sağladıkları kaynaklar değişmektedir.

Çalışmada etnik ve bölücü PKK terör örgütünün finans kaynakları ile İspanya ve Kuzey İrlanda'da faaliyet gösteren etnik ve bölücü terör örgütleri olan ETA ve IRA'nın finans kaynakları karşılaştırılmıştır. İdeolojik olarak benzer görüşlerde olan örgütlerin faaliyet gösterdikleri bölgelerin özellikleri nedeni ile finans kaynakları arasında farklar olduğu görülmüştür.

PKK'nın bulunduğu konum nedeni ile yasa dışı faaliyetlerle daha fazla ilgilendiği ve bu yolla sağladığı finansmanın diğer iki örgüte göre çok fazla olduğu görülmektedir. ETA ve IRA yıllık ortalama olarak 15- 20 milyon dolar gelir ile faaliyetlerini sürdürürken, PKK, yasa dışı faaliyetlerle iç içe olması nedeni ile 550-700 milyon dolarlık çok yüksek bir gelire sahiptir. ETA terör örgütünün en önemli yasa dışı gelir kaynağı fidye ve haraç, IRA terör örgütünün sigara ve akaryakıt kaçakçılığı, PKK terör örgütünün ise uyuşturucu kaçakçılığı olarak tespit edilmiştir. PKK terör örgütü uyuşturucu kaçakçılığının yanında her türlü kaçakçılık ile de iç içedir.

PKK'nın Türkiye'nin doğu ve güneydoğu sınırında etkin rol oynaması bu bölgede yoğun olan kaçakçılık faaliyetleri ile finans elde etmesini kolaylaştırmıştır. Örgüt bu bölgede gerçekleşen her türlü kaçakçılık faaliyetinde rol almıştır. Örgütün gelirinin büyük bir kısmı uyuşturucu, sigara, akaryakıt, alkol, silah ve göçmen kaçakçılığı ile elde edilmektedir. Bunların

arasında en önemli gelir kaynağı uyuşturucu kaçakçılığıdır. PKK'nın gelirinin yaklaşık yarısı uyuşturucu kaçakçılığı ile sağlanmaktadır.

PKK terör örgütü ile mücadelenin nihai amacı terörün sonlandırılmasıdır. Terörün sonlandırılması içinse terör örgütlerinin finansal kaynaklarının kurutulması gerekmektedir. Örgütlerin finans kaynakları kurutulmadığında buradan beslenen çıkar grupları terörün sonlandırılmaması için çaba sarf etmektedirler.

İspanya ve Kuzey İrlanda'da ETA ve IRA terör örgütleri silah bırakmayı kabul etmişlerdir. ETA ve IRA'nın silah bırakmaya yanaşmasının nedenlerinden birisi de finans kaynakları ile yapılan mücadelenin sonucudur. Özellikle 11 Eylül olayları sonrası terörizmin finansmanı ile ilgili çıkarılan uluslararası kurallar ETA ve IRA'yı etkilemiştir. Ancak hukuki düzenlemeler terörün finansmanının kurutulması için yeterli değildir. Örgütlerin finans kaynakları ile operasyonel olarak tek tek mücadele etmek gerekmektedir. İspanya ETA'nın, İngiltere ise IRA'nın finans kaynakları ile mücadele ederken bu yöntemi uygulamıştır.

ETA 1986 yılına kadar en önemli desteği Fransa'dan almıştır. İspanya, Fransa ile anlaşarak ETA'nın bu bölgede barınamamasını sağlamıştır. Fransa desteği kesilen ETA büyük bir yara almıştır. Benzer şekilde, IRA'ya destek sağlayan ülkeler Libya ve ABD'nin desteğinin İngiltere tarafından kesilmesi IRA için yıkıcı olmuştur. İspanya'nın ETA'nın finans kaynağını kesmeye yönelik bir diğer hamlesi, HB Partisi'ne sağlanan sübvansiyonların 2003 sonrasında çıkarılan kanun ile kesilmesi olmuştur. Bu durum ETA'nın operasyonel kapasitesini azaltmıştır.

ETA'nın aksine IRA organize suçlara daha fazla bulaşmıştır. Özellikle sigara ve akaryakıt kaçakçılığı ile finans sağlamaktadır. Bu yolla elde edilen gelirin kurutulmaması IRA silah bıraktıktan sonra bile IRA'dan ayrılan örgüt elemanlarının Real IRA ve Countinuity IRA gibi isimlerle faaliyetlerini sürdürmesine neden olmuştur. PKK ile yapılan mücadelede de finans kaynakları ile mücadelenin etkin olarak yapılamaması sonucunda örgüt silah bıraksa bile yeni çıkar gruplarının ortaya çıkabileceği değerlendirilmektedir.

Örgütün tamamen tasfiye edilebilmesi için finans kaynaklarının kurutularak bu tür çıkar gruplarının oluşmasının engellenmesi gerekmektedir.

Türkiye’de terörizmin finansmanı ile mücadele hukuki, finansal ve operasyonel olarak yürütülmektedir. Terörizmin finansmanının ayrı bir suç haline gelmesi 2006 yılında TMK’nın 8. maddesinin değişmesi ile sağlanmış bu tarihten önce terörizmin finansmanı suçu TCK 220/7 maddesine göre terör örgütüne yardım olarak değerlendirilmiştir. TMK 8. maddenin FATF tarafından yeterli bulunmaması göz önüne alınarak 2013 yılında 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun çıkarılarak bu konuda hukuki olarak uluslararası standartlar sağlanmıştır. Ancak çıkarılan kanunların uygulanması konusunda bazı aksaklıklar yaşanmakta, mahkemelerde terörizmin finansmanı suçu ile terör örgütüne yardım suçlarının farklı yorumlandığı görülmektedir. Kanunun yeni çıkarılmış olmasından dolayı yaşanan aksaklıkların zamanla giderileceği düşünülmektedir.

Türkiye’de finansal kuruluşlara Basel Komitesi bildirileri ve FATF tavsiyeleri kapsamında bir takım yükümlülükler getirilmiştir. Bu yükümlülüklerden birisi şüpheli işlem bildiriminde bulunarak terörizmin finansmanı ile ilgili olabilecek işlemlerin takip altına alınmasını sağlamaktır. Finansal kuruluşlar son yıllarda giderek artan oranda şüpheli işlem bildiriminde bulunarak terörizmin finansmanı ile mücadelede katkı sağlamışlardır. Ancak işlem bildirimindeki artışa rağmen mahkûmiyet, müsadere, el koyma ve varlıkların dondurulması ile ilgili uygulamaların sınırlı kalması uluslararası kuruluşlar tarafından eleştirilmektedir.

Türkiye terörizmin finansmanı ile hukuki ve finansal mücadelede son yıllarda önemli aşama kaydetmiştir. Ancak PKK’nın gelirini oluşturan yasa dışı finans kaynakları, yasal finans kaynakları ve dış desteğin ayrı ayrı ele alınarak tüm kaynaklara yönelik etkin mücadele verilmesi önemlidir. PKK’nın en önemli yasa dışı finans kaynağı her türlü kaçakçılıktır. Kaçakçılığın önlenmesi örgütün finansmanının önlemesi için önemli bir adımdır. Öncelikle anlaşılması gereken husus, kaçakçılıkla etkin mücadelenin terörizmin finansmanı ile mücadelenin bir parçası olduğudur. Operasyonel olarak

Türkiye’de kolluk güçleri kaçakçılık ile etkin bir mücadele yürütmektedirler. Yapılan operasyon sayılarında ve yakalanan kaçak madde miktarlarında belirgin bir artış olduğu göze çarpmaktadır. Ancak kaçakçılığı doğuran sebepler ortadan kalkmadan kaçakçılığın sonlandırılması mümkün görünmemektedir. Bu nedenle kaçakçılıkla mücadelede operasyonel mücadelenin geliştirilmesinin yanında kaçakçılığı doğuran sebeplerin ortadan kaldırılması önemlidir.

Kaçakçılıkla operasyonel mücadelede önemli bir nokta sınır güvenliğinin sağlanmasıdır. Türkiye’de sınır güvenliği; sınır kapılarında Emniyet Genel Müdürlüğü, eşya giriş ve çıkışlarında Gümrük Müsteşarlığı, sınır kapıları arasındaki kara sınırlarında Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı ve deniz sınırlarında ise Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından sağlanmaktadır (Köktaş, 2011). Çok başlı bu yapının kaçakçılıkla mücadelede koordinasyon sorunlarına neden olabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle Türkiye’nin sınırlarını koruyan sadece bu işte uzmanlaşmış bir kolluk kuvvetinin oluşturularak tek bir merkezden yönetiminin sağlanması sınır güvenliğinin daha etkin ve verimli olmasını sağlayacaktır. Bu konuda 2002 yılından beri çalışmalar yapılmış olsa da henüz somut bir adım atılmamıştır. Bu konudaki çalışmalara hız verilerek tek merkezden yönetilen sınır güvenliğini sağlayacak bir birimin oluşturulmasının kaçakçılıkla mücadelede daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Kaçakçılığı doğuran en önemli iktisadi sebeplerden birisi ülkemiz ile komşu ülkeler arasındaki fiyat farklarının yüksek olmasıdır. Bu durum kolay para kazanmak için kaçakçılar için cazip durum oluşturmaktadır. Kaçakçılığa konu olan mallardaki fiyat farklarının vergi oranlarının düşürülerek azaltılmasının kaçakçılığın cazibesini azaltacağı düşünülmektedir.

Kaçakçılığı doğuran başka bir sebep ise terör nedeni ile bölgeye yeterli yatırım yapılamamasından dolayı bölge halkının kaçakçılıktan başka geçim kaynağının olmamasıdır. Halk kaçakçılığı kanıksamış sanki yasal bir geçim kaynağı olarak görmeye başlamıştır. Son yıllarda terör olaylarının azalmasının fırsat bilinerek bölgeye yatırım yapılması ve halka istihdam yaratılmasının bu sorunun çözülmesinde yararlı olabileceği

değerlendirilmektedir. Kaçakçılıktan başka işlerden gelir elde eden halk böylece yasa dışı kaçakçılıktan uzaklaşma imkânı bulacaktır.

Kaçakçılıkla mücadelede alınabilecek bir diğer tedbir ise halkın bu konuda bilinçlendirilmesidir. Terör örgütü ile hiç bir ilgisi olmayan insanlar kaçak malların ucuzluğunun cazibesine kapılarak bu malların terör örgütüne finans sağladığının farkında olmadan alabilmektedirler. Halka her türlü kaçak malın terör örgütüne finans sağladığının çok iyi anlatılması gerekmektedir. Bu konuda bilinçlenen halkın kaçak mallara daha az ilgi göstereceği düşünülmektedir.

PKK'nın yasa dışı finans kaynaklarının yanında yasal finans kaynakları ile de mücadele edilmelidir. Yasal finans kaynaklarının tespit edilmesi yasa dışı kaynaklara göre zordur. Örgütün aldığı aidat ve bağışlar, kurduğu ticari işletmeler yasalara uygun faaliyetler olduğu için kimin terör örgütü ile bağlantısı olduğunun tespiti zordur. Ancak PKK'nın yasal finans kaynaklarına bakıldığında oluşturulan ticaret ağının ve örgütsel yayınlarla elde edilen gelirin daha çok Avrupa devletlerinin desteği ile sağlandığı görülmektedir. Avrupa ülkelerinin PKK'ya olan desteğinin mutlaka kesilmesi gerekmektedir. Örgütün Avrupa desteğinin kesilmesi yasal finans kaynaklarına vurulacak en büyük darbe olacaktır. Türkiye bunu sağlamak için Avrupa ülkeleri ile etkin, kararlı ve somut adımlara dayalı bir işbirliği yapma gayreti içerisinde olmalıdır.

PKK'nın Avrupa'dan aldığı desteğin yanında Suriye, İran ve özellikle Irak'tan aldığı dış destek kesilmelidir. Halen terör örgütünün yönetici kadrosu, lojistik desteği ve eğitim kampları Irak'ın kuzeyinde bulunmaktadır. Teröristler bu bölgede kendilerine sağlanan güvenli bölgeler sayesinde her türlü ihtiyacını karşılamakta ve kaçakçılık faaliyetlerini buradan organize etmektedir. BM Güvenlik Konseyi'nin terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik yaptırımlar içeren kararlarına rağmen, PKK terör örgütünün Irak'ın kuzeyindeki varlığı Türkiye için bir tehdit oluşturmaya devam etmektedir.

ETA ve IRA örneklerinde olduğu gibi terör örgütlerinin komşu topraklarda lojistik destek sağlayacak üslerinin bulunmaması örgütleri

zayıflatmaktadır. İspanya ETA terör örgütünün Fransa desteğini, İngiltere ise IRA'nın İrlanda Cumhuriyeti desteğini kesmesi ile terörle mücadelede başarı sağlamışlardır. PKK'nın da bu iki örnekte olduğu gibi Irak'ın kuzeyindeki yapılanması engellenmelidir. Bunun için uluslararası kamuoyunda Türkiye'nin uluslararası yasalarla teminat altına alınmış olan hakları kararlılıkla aranmalıdır.

KAYNAKÇA

AKIN, Engin. **Anayasa Mahkemesi - Yargıtay Kararları ve Uluslararası Hukuk Metinleri Çerçevesinde Terör ve Terörün Finansmanı Suçu**, Ankara, Adalet Basım Yayım, 2009.

Aktif Haber internet sitesi. "İşte Yıllara Göre Verilen Şehit Sayıları", 17.08.2011 <<http://www.aktifhaber.com/iste-yillara-gore-verilen-sehit-sayilari-482627h.htm>>

ALKAN, Necati. "Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları", **Polis Dergisi**, Ankara, 40, Nisan-Mayıs-Haziran, 2004,

ALKAN, Necati. **Söz Bitmeden Terörle Mücadele Önleme Stratejileri**, Ankara, Baran Ofset Yayınları, 2007.

ALTUNOK, Taner. "Küreselleşme Sürecinde Terörizmin Finansmanı Kapsamında Terörizm-Organize Suç Yakınlaşması ve İşbirliği Şekilleri", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008, 51-94.

ALTUNOK, T., ve O. DENİZER. "Terörizmin Yasal Olmayan Finans Kaynakları", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008. 95-116.

Ana Britannica Ansiklopedisi. Cilt 20, İstanbul, 1990.

ATİK, Selda. "Terör Ekonomisi", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008, 293-322.

Avrupa Komisyonu Raporları. "Avrupa Komisyonu Türkiye İlerleme Raporu 2011-2012-2013",
<http://www.abgs.gov.tr/files/strateji/2013_ilerleme_raporu_tr.pdf>
<http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/IlerlemeRaporlari/2011_ilerleme_raporu_tr.pdf>

AYDIN, Nurullah. **Küresel Terör ve Terörizm**, İstanbul, Kumsaati Yayıncılık, 2009.

AYDIN, Taner. **"Türkiye'de Narkoterörizm ve PKK/KONGRA-GEL Terör Örgütünün Rolü"**, Ankara, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, 2007.

AYDINONAT, N. Emrah. "Finansal Eylem Görev Timi Türkiye'den Ne İstiyor?", Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Ekim 2012. <http://www.tepav.org.tr/upload/files/1351761093-3.Finansal_Eylem_Gorev_Timi_Turkiye_den_Ne_Istiyor.pdf>

AYKIN, Hasan. **Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelenin Küresel Boyutu**, Ankara, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını, 2010.

AYKIN, H., ve H. K. Sözman. **Terörün Finansmanı**, ANKARA, MASAK Yayını, 2008a.

AYKIN, H., ve K. Gümüşay. "Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele", S. AYDIN (Ed.), **Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2008b, 341-416.

BAL, İhsan. **Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler**, Ankara, USAK Yayınları, 2006.

BAŞEREN, Sertaç. "İnsan Hakları ve Terörizm", **Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi Konferans Bildirileri İnsan Hakları ve Güvenlik Kitabı**, Ankara, 7-8 Aralık 2001, 195-224.

BAŞEREN, Sertaç. "Kavramsal Özellikleri ile Terörizm", **Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu Bildirileri Kitabı**, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 2006, 7-18.

BBC internet sitesi. 2005.

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/northern_ireland/4154657.stm>

BBC internet sitesi. 2010

< <http://www.bbc.co.uk/news/world-avrope-11191395>>

BBC internet sitesi. 2011.

<<http://www.bbc.co.uk/news/uk-northern-ireland-12539372>>

BILLINGSLEA, William. "Illicit Cigarette Trafficking and the Funding of Terrorism", 2004.

<http://www.policechiefmagazine.org/magazine/index.cfm?fuseaction=print_display&article_id=226&issue_id=22004>

BİRAND, Mehmet Ali. **Apo ve PKK**, İstanbul, Milliyet Yayınları, 1992.

BOYNE, Sean. "Uncovering The Irish Republican Army", 1996. <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/ira/inside/org.html>>

BOZKURT, İhsan. **Terör, Pkk ve Dış Destek**, Manisa, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.

Bretagne internet sitesi. 2009,
<http://www.bretagne.fr/internet/jcms/JB080225_11542/english>

BUESA, M. ve T. Baumert. "**Dimantling Terrorist's Economics: The Case of ETA**", Universidad Complutense De Madrid Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales (Madrid Complutense Üniversitesi İktisat ve İşletme Fakültesi) Çalışma Raporu, Ocak 2012.
<http://pendientedemigracion.ucm.es/info/cet/documentos%20trabajo/DT11C ET_Dism_terr_eco_case_ETA.pdf>

BÜYÜKANIT, Yaşar. "Terör Kışkacındaki Dünya ve Terörizmle Uluslararası Mücadeleye Olan Gereksinim", **Savunma ve Havacılık Dergisi**, no. 120, 2007.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener ve diğerleri. **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, 11. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayınları, 2012

CALLAHAN, Matthew H. "Drug Trafficking in Northern Ireland", F. SHANTY ve P. P. MISHRA (Ed.), **Organized crime:from trafficking to terrorism**, California, ABC-CLIO, 2008, 145-148.

CHRİSAFİS, Angelique. "Spotlight turns to slick IRA money-making machine", 2005.
<<http://www.theguardian.com/uk/2005/feb/19/northernireland.northernireland1>>

CLARK, Robert P. **The Basque Insurgents ETA, 1952-1980**, London: The University of Wisconsin Press, 1984.

CURTİS, G. E. ve T. KARACAN. "The Nexus Among Terrorists, Narcotics Traffickers, Weapons Proliferators, And Organized Crime Networks In Western Avrope", 2002. <http://www.loc.gov/rr/frd/pdf-files/WestAvrope_NEXUS.pdf>

ÇAĞIRAN, Mehmet Emin. "Terörizm ve Uluslararası Hukuk", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Platin Yayınları, 2008, 41-71.

ÇAKAR, Bekir, M. Cengiz, ve F. Tombul. "The History of the PKK", C. STROZIER ve J. FRANK (Ed.), **The PKK: Financial Sources, Social and Political Dimensions**, Saarbrücken, VDM Verlag Dr. Müller GmbH&Co. KG, 2011, 4-19.

ÇAKIR, Alparslan. "Karapara Aklamayı Önleyici Faaliyetlerin ve Ulusal Birimler Arasında İşbirliğinin Rolü", **Bankacılar Dergisi (Türkiye Bankalar Birliği)**, 2004, 50-54.

ÇAKMAK, Haydar. "Kavramsal Olarak Terör", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008a, 29-40.

ÇAKMAK, Haydar. "Tarihi Açısından Terör", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008b, 17-27.

ÇAKMAK, H. ve A. CANTEKİN. "Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Konusunda Avrupa Birliği ve Diğer Önemli Uluslararası Örgütlerin Faaliyetleri", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008, 215-244.

ÇAKMAK, H. ve G. ÇAPAR. "Terörizmin Finansmanına Karşı Küresel Mücadelede Birleşmiş Milletler ve G-8'in Faaliyetleri", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008, 171-214.

ÇAKMAK, H. ve M. Kurum. "Terörizmin Finansman Boyutu ve Terörizmle Mücadeledeki Yeri", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008, 7-50.

ÇAKMAK, H. ve Z. Ünsal. "Terörizmin Yasal Finans Kaynakları", H. ÇAKMAK ve T. ALTUNOK (Ed.), **Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi**, Ankara, Barış Platin Kitap, 2008, 117-137.

ÇAYCI, Sadi. "PKK Terörüyle Mücadelede Uygulanacak Hukuk" **Stratejik Analiz Dergisi**, 89, Eylül 2007, 35-50.

ÇELİK, Özden. "Terrorism Overview", A. DUYAN (Ed.), **Defence Against Terrorism: Different Dimensions and Trends of an Emerging Threat**, Amsterdam, IOS Press, 2012, 1-17.

DALMAN, M., ve İ. Tabak. **Avrupa'da İnsan Ticareti ve PKK**. İstanbul, Anadolu Ofset Yayınları, 1995.

DEMİREL, Emin. **Geçmişten Günümüze PKK ve Ayaklanmalar**, İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005.

DENİZ Orhan. "Türkiye-İran Sınırında Akaryakıt Kaçakçılığı ve Etkileri", **II. Uluslararası Terörizm ve Sınıraşan Suçlar Sempozyumu Kitabı: Örgütlü Suçlar ve Yeni Trendler**, Antalya, 2010, 97-116.

DERDİMAN, Ramazan Cengiz. "Uyuşturucuyla Mücadelede Ulusal ve Uluslararası Polisiye ve Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **Uluslararası Terörizm ve Sınırşan Suçlar Sempozyumu Kitabı(UTSAS 2010)**, Ankara, Polis Akademisi Yayınları, 2011, 57-93.

DİLMAÇ, Sabri. **Terörizm Sorunu ve Türkiye**, Ankara, İDB Yayınları, 1997.

DİLMAÇ, Sabri. **"Terörizmde Tanım Sorunu ve Yaklaşımlar"**, Ankara, (Yayımlanmış Doktora Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2011.

DINGLEY, James. **"The IRA: The Irish Republican Army (PSI Guides to Terrorists, Insurgents, and Armed Groups)"**, California, ABC CLIO, 2012.

EHRHARDT, Marie Catherine. **"Historical Study of The "Irish Question" and Provisional Irish Republican Army"**, Montana, UMI Dissertation Publishing, 1992.

El Pais internet sitesi. 1 Mayıs 2013.

<http://politica.elpais.com/politica/2013/05/01/actualidad/1367426922_003719.html>

Elmundo internet sitesi. 2009a.

<<http://www.elmundo.es/eta/historia/secuestros.html>>

Elmundo internet sitesi. 2009b.

<http://www.elmundo.es/eta/historia/trama_empresarial.html>

ERGİL, Doğu. "Terörizmin Mantığı ve Hedefi", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, XLVI, 1-2, 1991, 171-181, <<http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/46/1/doguergil.pdf>>

FARAÇ, Mehmet. **PKK'nın Şifreleri: Siyasallaşan Terör**, İstanbul, Cumhuriyet Kitapları, 2008.

FATF resmi internet sitesi. "Terörün Finansmanı Raporu (Terrorist Financing)", Fransa, FATF/OECD, 2008,

<[http://www.fatf-](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF%20Terrorist%20Financing%20Typologies%20Report.pdf)

[gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF%20Terrorist%20Financing%20Typologies%20Report.pdf](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF%20Terrorist%20Financing%20Typologies%20Report.pdf)>

FATF resmi internet sitesi. "Raporlar", 2014 <<http://www.fatf-gafi.org/countries/s-t/turkey/>>

GENÇDOĞAN, Muzaffer. T24 Haber internet sitesi, 11 Aralık 2013. <<https://t24.com.tr/haber/turkiyenin-sigara-icki-ve-akaryakit-kacakciligidan-kaybi-yilda-20-milyar-lira/245509>>

GIBBON, Constantine Fitz. **İrlanda Terör ve Özgürlük**, İstanbul, 20. Yüzyıl Dosyası, Milliyet Yayınları, 1979.

GOLDER, B., ve G. WILLIAMS. "What is Terrorism? Problems of Legal Definition", **UNSW Law Journal**, 27(2), (2004), 270-288.

Göç-Der (Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma Ve Kültür Derneği). "Türkiye'de Koruculuk Sistemi: Zorunlu Göç ve Geri Dönüşler", İstanbul, 2013 <http://www.hakikatadalethafiza.org/images/UserFiles/Documents/Editor/Goc-Der_Koruculuk-Raporu_2013.pdf>

GÖRÇÜM, A. ve M. Güngör. Zaman gazetesi web sitesi, 14 12 2013. <http://www.zaman.com.tr/gundem_vergi-adi-altinda-harac-toplayan-pkk-fidye-icin-adam-kaciriyor_1176134.html>

GUPTA, Dipak K., J. Horgan, ve A. P. Schmid. "Terrorism and Organized Crime: A Theoretical Perspective", D. CANTER (Ed.), **The Faces of Terrorism: Multidisciplinary Perspectives**, John Wiley & Sons Ltd., 2009, 123-136.

GÜRSES, Emin. **Ayrılıkçı Terörün Anatomisi IRA-ETA-PKK** (Üçüncü Baskı), İstanbul, Bağlam Yayınları, 2003.

GÜVEN, Veli Fatih. "Terörle Mücadelede Avrupa ile İşbirliği ve DHKP-C'ye Yönelik Operasyon", **Stratejik Analiz Dergisi**, 49, Mayıs 2004, 34-42

HORGAN, J. ve M. Taylor. "Playing the "Green Card - Financing the Provisional IRA: Part-1", **Terrorism and Political Violence**, London, 11, 2, 1999, 1-38.

Hürriyet internet sitesi. 03 Şubat 2008..
< <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/8157679.asp>>

Hürriyet internet sitesi. 21 Ekim 2011.
< <http://www.hurriyet.com.tr/planet/19041627.asp>>

İŞERİ, Reyhan. **"Türkiye'de Etnik Terör: Asala ve Pkk Örneği"**, Ankara, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

JONES, D., M. A. LANE, ve P. SCHULTE. **Terrorism, Security and The Power of Informal Networks**, Cheltenham, Edward Elgar Publishing, 2010.

JONSSON, M. ve S. CORNELL. "Countering Terrorist Financing: Lessons From Avrope", **Georgetown Journal of International Affairs**, 2007, 69-78.

Kanal B internet sitesi,"İşte Türkiye'nin 2012 Yılı Terör Bilançosu", 18.12.2012

<http://www.kanalb.com.tr/haber.php?HaberNo=46240#.U0zQy_mSySo>

KAPAKLIKAYA, İbrahim. **Kürt Açılımı Kuzey İrlanda Perspektifi**, İstanbul, Ağaç Kitabevi Yayınları, 2009.

KISACIK, Raşit. **Minareden Kandil'e PKK Tarihi-Eylemleri-Stratejisi**, İstanbul, Ozan Yayıncılık, 2012.

KİHBİ(Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı) resmi internet sitesi. "Tarihçe", 2014a.

<http://www.kihbi.gov.tr/default_B0.aspx?content=62>

KİHBİ(Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı) resmi internet sitesi. "Misyon. Vizyon ve Temel Değerler", 2014b. <

http://www.kihbi.gov.tr/default_B0.aspx?content=311>

KOM. **"2012 Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Raporu"**, Ankara, KOM Yayınları, 2013.

KOM Daire Başkanlığı Resmi internet sitesi. "Raporlar", 2003-2012 <<http://www.kom.pol.tr/Sayfalar/Raporlar.aspx>>

KOM Daire Başkanlığı Resmi internet sitesi. "Misyon Vizyon", 2014 <http://www.kom.pol.tr/Sayfalar/Baskanlik_Misyon_Vizyon.aspx>

KÖKTAŞ, Arif. "Sınır Güvenlik Birimi Kurma Çalışmaları", SDE Analiz, Temmuz, 2011.

<<http://www.sde.org.tr/userfiles/file/Sinir%20Birlikleri%20Analiz.pdf>>

KURUBAŞ, Erol. **"1960'lardan 2000'lere Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye Cilt 2"**, Ankara, Nobel Yayınları, 2004.

LAQUEUR, Walter. "Terörizmin Yorumlanması", (Çev. İbrahim YILDIZ), C. GÜZEL (Ed.), **Silinen Yüzler Karşısında Terör**, Ankara: Ayraç Yayınevi, 2002, 95-142.

LAVIN, Josu. 1997, "Federico Krutwig And Biographia", <http://www.krutwig.org/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=68>

LILLEY, Peter. **Dirty Dealing, The Untold Truth About Global Money Laundering**, London and Philadelphia, Kogan Page, 2006.

MACİAS, Juan Miguel Lian. Nato internet sitesi. 22 Şubat 2002.

<<http://www.nato.int/docu/speech/2002/s020222i.htm>>

MAKARENKO, Tamara. " The Crime–Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism", **Global Crime**, 6, 1, Routledge, Şubat 2004, 129-145

MANGO, Andrew. "Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği", **İkinci Uluslararası Sempozyum Bildirileri Kitabı: Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği**, Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Yayınları, 2008, 13-19.

MANGO, Andrew. "**Türkiye'nin Terörle Savaşı**". (Çev. Orhan AZİZÖĞLU), İstanbul, Doğan Kitap, 2005.

MARTIN, Douglas, NewYork Times internet sitesi, 1994,
<<http://www.nytimes.com/1994/10/02/obituaries/michael-flannery-an-advocate-of-a-united-ireland-dies-at-92.html>>

MASAK internet sitesi. "Genel Tebliğ Sıra No:6", 2008.
<<http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/tebligler/teblig6.htm>>

MASAK internet sitesi. "Suç Gelirlerinin Aklanması", 8 Kasım 2013a.
<<http://www.masak.gov.tr/tr/suc-gelirinin-aklanmasi/genel-bilgi/aklama-sucu.aspx>>

MASAK internet sitesi. "6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun", 2013b. <<http://www.masak.gov.tr/tr/content/ulusal-mucadele-tf/73>>

MASAK internet sitesi. "Terörizmin Finansmanı ile Ulusal Mücadele", 2014b.
<<http://www.masak.gov.tr/tr/content/ulusal-mucadele-tf/73>>

MASAK internet sitesi. "Vizyon&Misyon", 2014c.
<<http://www.masak.gov.tr/tr/content/vizyon-misyon/38>>

MASAK internet sitesi. "6 Sıra Numaralı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği", 2014d. <<http://www.masak.gov.tr/tr/content/6-sira-numarali-mali-suclari-arastirma-kurulu-genel-tebliği/79>>

Mevzuat internet sitesi. "Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun", 2006. <<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5549.pdf>>

Meydan Larousse. Cilt 12. Meydan Yayınevi, 1993-1994.

Milliyet internet sitesi. 1998.
<<http://www.milliyet.com.tr/1998/05/01/>>

MUTLU, Mustafa. Vatan Gazetesi internet sitesi, 22.08.2012
<<http://haber.gazetevatan.com/istatistikler-ortada-akp-iktidari-terorle-mucadelede-iflas-etti/475762/4/yazarlar>>

NAPOLEONI, Loretta. "Mali Alanda İşbirliği", **İkinci Uluslararası Sempozyum Bildirileri: Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği**, Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, 2008, 137-146.

O'LEARY, Brendan. "Mission Accomplished? Looking Back at the IRA", 2005.
<<http://oconnellhouse.nd.edu/assets/39752/reviewessaysolearyfdr.pdf>>

Oxford Dictionaries internet sitesi, 2013
<<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/Robespierre-Maximilien-de>>

Oxford Dictionaries internet sitesi, 2014
<<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/terrorism?q=terrorism>>

ÖZÇAĞATAY, Levent. **Kuzey İrlanda ve IRA**, İstanbul, Papürüs Yayınları, 1998.

ÖZÇER, Akin. **İspanya Siyasi Tarihinde Bask Milliyetçiliği I. Cilt (1895-1975)**, İstanbul, Doğan Kitapçılık, 1999a.

ÖZÇER, Akin. **İspanya Siyasi Tarihinde Bask Milliyetçiliği II. Cilt (1976-1999)**, İstanbul, Doğan Kitapçılık Yayınları, 1999b.

ÖZÇER, Akin. **Çoğul İspanya: Anayasal Sistemi ve Ayrılıkçı Terörle Mücadele Modeli**, Ankara, İmge Kitabevi, 2006.

ÖZDAĞ, Ümit. "Kuzey Irak ve PKK", **Avrasya Dosyası**, 3, 1, 1993.

ÖZDEMİR, H. ve İ. Pekgözlü. "Where do Terror Organizations Get Their Money? A Case Study Financial Resources of the PKK", **International Journal of Security and Terrorism**, 2012, 3(2), 85-102.

Paralalibertad internet sitesi. 30 1 2010.
<<http://paralalibertad.org/por-primera-vez-eta-sera-acusada-de-trafico-de-drogas/>>

PEK Ahmet. "Türkiye' de Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı ve Mücadele Yöntemleri", KOM İnternet Sitesi, 2013
<<http://www.kom.gov.tr/Tr/KonuDetay.asp?BKey=64&KKey=166>>

PETERKİN, Tom. "IRA fuel smuggling 'drove oil giants to abandon Ulster", 2006. <<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/1509280/IRA-fuel-smuggling-drove-oil-giants-to-abandon-Ulster.html>>

PİRİM, O. ve S. Örtülü. **Ömerli Köyü'nden İmralıya PKK'nın 20 Yıllık Öyküsü**, İstanbul, Boyut Yayın Grubu, 1999.

POLAT, Elif Çalışkan. **PKK Terör Örgütüne Dış Destek: Dönemsel Çerçeve Analizler**, Ankara, Çatı Kitapları, 2013.

Publico internet sitesi. 02 09 2009.

<<http://www.publico.es/espana/248216/saviano-no-se-habla-del-vinculo-eta-droga-por-un-hipotetico-acuerdo-de-paz>>

Resmi Gazete. "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun", 16 Şubat 2013. <<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/02/20130216-3.htm>>

RONCZKOWSKI, Michael R. **Terrorism and Organized Crimes**, Florida, CRC Press, 2004.

Sabah internet sitesi. 1998.

<<http://arsiv.sabah.com.tr/1998/05/05/>>

Sabah. "BDP'li Belediye Başkanına 13 yıl hapis", 2012. <<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2012/04/04/bdpli-belediye-baskanina-13-yil-hapis>>

Sabah. "İşte PKK'ya Destek Verenlerin Listesi", 24 Eylül 2012 <<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2012/09/21/iste-pkkya-destek-verenlerin-listesi>>

SAÇAN, A. Serdar. **Ak Babalar Örgütü**, İstanbul, Bir Harf Yayınları, 2005.

SÁNCHEZ-CUENCA, Ignacio. **"The persistence of nationalist terrorism: the case of ETA"**, Madrid, Mart 2008. <[http://www.march.es/ceacs/proyectos/dtv/pdf/eta%20\(kledja\).pdf](http://www.march.es/ceacs/proyectos/dtv/pdf/eta%20(kledja).pdf)>

SAYGUN, Ergun. "Sempozyum Kapanış Konuşması." **İkinci Uluslararası Sempozyum Bildirileri Kitabı: Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği**, Ankara, Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, 2008, 207-215.

SCHMID, Alex P. **The Routledge Handbook of Terrorism Research**, New York, Routledge, 2011.

SCHMID, Alex P., ve Albert J. Jongman. **Political Terrorism**. New Jersey, Transaction Publishers, 1988.

SCHOTT, Paul Allan. **"Reference Guide to Anti-Money Laundering (AML) and Combating the Financing of Terrorism (CFT)"**, 8 Kasım 2013, Worldbank internet sitesi
<<http://www1.worldbank.org/finance/assets/images/01-chap01-f.qxd.pdf>>

Serxwebun Dergisi, 174, Haziran 1996a.
< <http://www.serxwebun.org/arsiv/174/>>

Serxwebun Dergisi, 174, Temmuz 1996b.
< <http://www.serxwebun.org/arsiv/175/>>

Serxwebun. Serxwebun, Nisan 2005.
< <http://www.serxwebun.org/arsiv/280/>>

SEYHAN, Osman. "Kavramlar, Süreçler ve Mücadele Açısından Dünya'da ve Türkiye'de İnsan Ticareti", Oğ. Ö. DEMİR ve B. KÜÇÜKUYSAL (Ed.), **Sınırşan Organize Suçlar: Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2013, 95-129.

SHELLEY, Louise I. "The Nexus of Organized International Criminals and Terrorism", **International Annals of Criminology**, Leuven, 40 1/2, 2002, 85-92.

SHELLEY, Louise. "Organize Suç Örgütleri ile Terör Örgütleri Arasındaki Bağlantının Kesilmesinde İşbirliği", **Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi İkinci Sempozyum Bildirileri Kitabı: Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği**, Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Yayınları, 2008, 147-163.

SOLOMON, John. **"Exposing The ETA Financial Network"**, World Check, 2014.
<http://www.world-check.com/sites/default/files/white-pappers/ExpertTalk_ETA_Historic_Ruling.pdf>

SÜMERCAN, Mustafa Murat. **"Uluslararası Terörizm ve PKK Terör Örgütü (1980'den Günümüze)"**, Kırıkkale, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

ŞAHİN, Muhittin. **"PKK Terör Örgütü Tasfiye Edilebilir mi? Edilebilmesi İçin Neler Yapılmalıdır?"** Ankara, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

ŞENOCAK, Hasan Emre. **Avrupa Terör Örgütleri ve Ülke Uygulamaları**, Ankara, Platin Yayınları, 2006.

ŞİMŞEK, Abdurrahman. Sabah gazetesi web sitesi, 14 12 2013.
<<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2011/10/04/pkknin-yeni-para-kaynagi-harac-ve-fidyeye>>

TAĞMA, Korkmaz. **Etnik Kürt Milliyetçiliğine Dayalı Terörizmin Nedenleri ve Çözüm Önerileri**, Ankara, Kitap Neşriyat Dağıtım Yayınları, 2008.

TAVAS, Taner. **İntihar Saldırıları", Terörizm İncelemeleri**, Ankara, Jeopolitik-Strateji-Terör Yayınlar Dizisi:3, Asam Yayınları, 2000.

TBMM internet sitesi. 2002. <<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4738.html>>

TBMM. "Türkiye'de Akaryakıt Kaçakçılığının Ekonomiye, İnsan ve Çevreye Verdiği Zararlar", Meclis Araştırma Komisyonu Raporu, (16. 06. 2005 Tarih ve 10/238-215 Numaralı), Ankara, 2005

TBMM. "Terör ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu", Meclis Araştırma Komisyonu Raporu, Ankara, 13 Şubat 2013

<<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/belge/TER%C3%96R%20VE%20%C5%9E%C4%B0DDET%20OLAYLARI%20KAPSAMINDA%20YA%C5%9EAM%20HAKKI%20%C4%B0HLALLER%C4%B0N%C4%B0%20%C4%B0NCELEME%20RAPORU.pdf>>

TEMUH (Terörle Mücadele Harekat Daire Başkanlığı). Hizbullah Terör Örgütü.,Ankara, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2001.

Terör Örgütleri internet sitesi, PKK'nın Örgütsel Yapısı ve Özellikleri, 2013
<<http://www.terororgutleri.com/pkknin-orgutsel-yapisi-ve-ozellikleri-2/>>

Terörle Mücadele Kanunu. Mevzuat Bilgi Sistemi, 07 Ekim 2013,
<<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>>

THACHUK, Kimberley. "Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele", **Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu Kitabı**, Ankara, Genelkurmay Başkanlığı Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, 23-24 Mart 2006, 57-74.

Theguardian internet sitesi. 2000,
<<http://www.theguardian.com/news/2000/jun/16/guardianobituaries1>>

TMMM. **The Irish Republican Army (IRA)**, Ankara, Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, 2007.

TMMM. **Euzkadi Ta Askarasuna (ETA)**, Ankara, Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, 2008.

TREMLET, Giles. The Guardian internet sitesi. 5. 9. 2010.
<<http://www.theguardian.com/world/2010/sep/05/eta-history-in-dates>>

Türk Ceza Kanunu, 2004 <<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>>

Türk Dil Kurumu internet sitesi, 21 Ekim 2013,
<http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.533e8985cc9610.36021647>

Türk Demokrasi Vakfı. **Terörizm ve Organize Suçlar: Demokrasi ve İnsan Haklarının Gelişim Sürecine Etkileri**. Ankara, Demokrasi ve İnsan Hakları Serisi IV, 1999.

TÜRKERİ, Zekine. **Bask Meselesi: Bir Tarih, Bir Otonomi, Bir Sorun**, Ankara, Dipnot Yayınları, 2007.

UNODC. "World Drug Report 2013", 2013.
<http://www.unodc.org/unodc/secured/wdr/wdr2013/World_Drug_Report_2013.pdf>

UTSAM. **İspanya'nın Terörle Mücadelesi**, Ankara, Polis Akademisi Yayınları, 2010.

UTSAM. **"Kaçakçılık-Terör Sarmalı"**, Ankara, Polis Akademisi Başkanlığı, UTSAM Raporlar Serisi: 27, Mart 2013.

UYAR, Tolga. **Teörle Mali ve Hukuki Mücadele**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2008.

ÜNEY, İbrahim. **"Organize Suç ve Terörizm İlişkisi: PKK Örneği"**, Ankara, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Polis Akademisi Savunma Bilimleri Enstitüsü, 2006

ÜSTÜN, Oktay. "Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanını Önleme Standartlarını Değerlendirme Metodolojisinde Finansal Kuruluşların Yükümlülükleri", **Bankacılar Dergisi**, 56, 2006, 51-68

ÜSTÜN, Oktay. "5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun İle Getirilen Temel Değişiklikler", **Bankacılar Dergisi**, 64, 2008, 43-50

VITTORİ, Jodi. **Idealism is not Enough: The Role of Resources in the Autonomy and Capability of Terrorist Groups**, Denver, ProQuest Inform, 2008.

VITTORİ, Jodi. **"Terrorist Financing and Resourcing"**, New York, Palgrave Macmillan, 2011.

WANG, Peng. "The Crime-Terror Nexus: Transformation, Alliance, Convergence", **Asian Social Science**, 6, June 2010, 11-20.

WARDLAW, Grant. "Linkages Between the Illegal Drugs Traffic and Terrorism", **Conflict Quarterly**, VIII (3), Summer 1988, 5-26.

WILKINSON, Paul. "Terör ve Terörizm: Kavramlar, Özellikler ve Tipoloji", (Çev. Talip KABADAYI), C. GÜZEL (Ed.), **Silinen Yüzler Karşısında Terör**, Ankara: Ayraç Yayınevi, 2002, 142-162.

WILKINSON, Paul. **Terrorism and The Liberal State**, Hong Kong, The Macmillan Yayınları, 1977.

Yavuz, C., ve M. Şahin. **Terör ve Terörizm ile Mücadele: PKK Özeli ve Çözüm Arayışları**, Ankara, Berikan Yayınevi, 2011.

YAYLA, Ahmet Said. "Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç Örgütleri ile İlişkileri", S. AYDIN (Ed.), **Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı**, Ankara, Adalet Basım Yayım, 2008, 417-440.

YAYLA, Atilla. "Terörizm: Kavramasal Bir Çerçeve", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi**, XLV, 1990, 335-385.

YENİDÜNYA, A. C. ve M. E. Alşahin. "Göçmen Kaçakçılığı Suçu (TCK m.79)", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 82, 2009, 1-50.

YILDIRIM, Zeki. **Hukuksal Açıdan Terörizmin Finansmanının Önlenmesi**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2012.

YILMAZ, Aytekin. **Etnik Ayrımcılık: Türkiye, İngiltere, Fransa, İspanya**, Ankara, Vadi Yayınları, 1994.

YILMAZ, Aytekin. **"Kuzey İrlanda Sorunu"**, Avrasya Dosyası Yayını, Yayın No:3, 1997.

YÜCEBAŞ, Önder. **Suç Ekonomisi ve Terörün Finansmanı**, Ankara, Turhan Kitabevi, 2011.

EKLER

EK-A: YARGITAY 9. CEZA DAİRESİ 2013/7961 NUMARALI KARARI

EK-B: YARGITAY 9. CEZA DAİRESİ 2013/7962 NUMARALI KARARI

SAVCILIK İDDİASI	Sanık İbrahim A. hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının 2010/616 Esas sayılı 12.03.2010 tarihli iddianamesinde; güvenlik güçlerine teslim olan terör örgütü mensubu Rezan kod adlı Müslüm D.'nin beyanında terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım eden şahıslar hakkında bilgi verdiği, fotoğraf teşhis tutanağında sanık İbrahim A.'yı teşhis ettiği, ayrıca 2008 yılında Bestler Dereler bölgesinde örgüt adına faaliyet yürüttükleri sırada tanığın da dahil olduğu grubun sorumlusu Dayan Kod adlı şahısla İbrahim A.'nın görüştüğü belirtilmektedir. Ayrıca Dayan Kod adlı şahıs tarafından tanık Müslüm D.'ye kendisinin 2003 yılından bu yana İbrahim A.'yı tanıdığı ve zaman zaman kendilerine yardımcı olduğunun ifade edildiği, gruba sanık İbrahim A. tarafından 5 kg pirinç, 4-5 kg bulgur, 4-5 kalıp sabun verildiği belirtilmektedir. Bu kapsamda İbrahim A.'nın terör örgütü üyelerine 5 kg pirinç, 4-5 kg bulgur, 4-5 kalıp sabun vermesi eyleminin TCK'nın 220/7 ve 314/3. maddelerinde belirtilen örgüte yardım suçunu oluşturduğu, dolayısıyla bu fiilin TCK 314/2 maddesi gereğince cezalandırılması, ayrıca yardım sağlanan örgütün 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bir terör örgütü sayılması sebebiyle Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. Maddesi uyarınca cezada artırımı gidilmesi ve ceza sırasında TCK'nın 53 (Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma) ve 58/9 (Suçta Tekerrür) maddelerinin dikkate alınması talep edilmiştir.
MAHKEMENİN KARARI Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi 13.05.2010 tarih, 2010/259 Esas 2010/351 Karar	Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi; Söz konusu olayda delil olarak sadece güvenlik güçlerine teslim olan terör örgütü mensubu Rezan kod adlı Müslüm D.'nin ifadelerinin bulunması ve sanık İbrahim A.'nın savunmasında suçlamaları kabul etmediğini, terör örgütüne ve örgüt mensuplarına yardım ve yataklık yapmadığını, örgüt üyeleri Rezan kod adlı Müslüm D. ve Dayan Kod adlı grup sorumlusunu tanımadığını beyan etmesi sonucunda; Sanığın söz konusu suçu işlediğine dair teslim olan bir terör örgütü üyesinin ifadeleri haricinde her türlü şüpheden uzak müspet ve yeterli delil elde edilemediği kanaatine vararak, suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması nedeniyle 5271 sayılı CMK'nın 223/2-e maddesi uyarınca beraat kararı vermiştir.
YARGITAY KARARI	Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 20.05.2013 tarih, Esas No: 2012/1392, Karar No:2013/7961 <i>“Güvenlik güçlerine teslim olan örgüt mensubu Rezan Kod Müslüm D. 'nin müdafii huzurunda alınan özgür iradesine dayalı kolluk ifadesi, yaptığı teşhislere ilişkin tutanaklar, 2008 yılında Sırtköy Beldesinden Bestler Dereler bölgesine giden göçerlere ait liste ve</i>

	<i>bu listeye ekli kimlik fotokopileri ile tüm dosya kapsamına göre, sanığın 2008 yılı ve öncesinde kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen erzak ve yaşam malzemesi temin etmek biçiminde sübuta eren eyleminin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek, hukuki durumunun 5237 sayılı TCK'nın 7/2, 5252 sayılı Kanunun 9/3. maddeleri uyarınca, suçun işlendiği zamandaki Kanun ile sonradan yürürlüğe giren Kanunun ilgili tüm hükümlerinin somut olaya ayrı ayrı uygulanması ve her iki Kanuna göre hükmedilecek sonuç cezalar belirlendikten sonra, lehe olan Kanunun tespiti ve uygulanmasında zorunluluk bulunması, Bozmayı icabettirmiş, Cumhuriyet savcısının temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı BOZULMASINA,</i> <i>20.05.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. “</i>
İLAVE AÇIKLAMALAR	1-Yargıtay; Cumhuriyet Savcısının İbrahim A.'nın terör örgütü üyelerine 5 kg pirinç, 4-5 kg bulgur, 4-5 kalıp sabun vermesi eyleminin TCK'nın 220/7 ve 314/3. maddelerinde belirtilen örgüte yardım suçunu oluşturduğu hakkındaki talebi ile ilgili olarak mahkemenin beraat kararını temyiz etmesi üzerine; Sanığın eyleminin silahlı terör örgütü mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen erzak ve yaşam malzemesi temin etmek biçiminde olması ve güvenlik güçlerine teslim olan örgüt mensubu Rezan Kod adlı Müslüm D.'nin ifadeleri ve 2008 yılında Sırtköy Beldesinden Bestler Dereler bölgesine giden göçerlere ait liste ve bu listeye ekli kimlik fotokopilerinin incelenmesi sonucunda sanık İbrahim A.'nın söz konusu tarihte o bölgeye gidenler arasında yer aldığının tespit edilmesi, Söz konusu suçun TCK 220/7. maddesinde yer alan yardım suçunu değil de; suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1. maddesi ile hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğunu belirtilerek verilen beraat kararını bozmuştur. Ayrıca 5237 sayılı TCK'nın 7/2 ve 5252 sayılı Kanunun 9/3. maddeleri uyarınca lehe olan Kanunun tespiti ve uygulanmasında zorunluluk bulunduğunu ifade etmiştir. 2- Bu kararda fonun, 6415 sayılı Kanunun 3. maddesinde sayılan fiillerden biriyle ilişkilendirilmesi gerçekleşmesinde kullanılması amacıyla sağlanması aranmamıştır. Bu hususun suçun maddi unsurları bakımından bir önemi yoktur.

SAVCILIK İDDİASI	Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının 25/02/2009 tarih, 2009/279 Esas sayılı İddianamesi ile 05/03/2009 tarih, 2009/259 Esas sayılı İddianamesinde; Terör örgütü üyesi iken teslim olarak gizli tanıklık yapan K.'nın İdil ilçesinde ikamet eden bazı şahısların terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım ettiklerini, örgütün İdil ilçesinde bu şahıslar ile irtibata geçip özel ihtiyaçlarını bu şahıslar vasıtasıyla temin ettiğini beyan etmesi üzerine, gizli tanık K. ile Muhammed Ş. ve Müslüm D. adlı şahısların ifade ve teşhis tutanakları uyarınca; Sanık Muhyettin E.'nin terör örgütü mensuplarına çay, şeker, pirinç, bulgur, salça gibi temel besin maddelerini temin ettiği, bu malzemeleri kendisine ait katırlarla taşıdığı, Sanık Feyyaz Z.'nin çobanlık yaptığı, kırsal alanda faaliyet gösteren terör örgütü üyelerinin sabah kahvaltıları ile ilgilendiği, temin ettiği gıda maddelerini örgüt mensuplarının bulunduğu mağaralara ve kamplara götürdüğü, Sanık Remzi Ç.'nin terör örgütünün en güvendiği adamlardan birisi olduğu, sanığın temin etmiş olduğu yaşamsal malzemeleri kamyon ile götürerek terör örgütü mensuplarına teslim ettiği, bu işi sürekli olarak yaptığı ve karşılığında örgüt üyelerinden para aldığı, Sanık Abdurrahman B.'nin(Ahmet Oğlu) bölgenin aşiret ağası olduğu, terör örgütüne maddi yardım topladığı, toplanan maddi yardımların sanık tarafından görevlendirilen şahıslarca terör örgütü mensuplarına ulaştırıldığı, Sanık Ömer M.'nin terör örgütü adına toplanan peynir, yağ, şeker, benzin, çay, maya ve benzeri yaşamsal malzemeleri örgütün kırsal alanda faaliyet gösteren üyelerine götürerek teslim ettiği, Sanık Sait T.'nin terör örgütü mensuplarının kışı geçirmek için bol miktarda gıda maddesi, jeneratör, branda temin ederek verdiği, terör örgütünün lojistik sorumlusu ile irtibatlı olduğu, temin ettiği malzemeleri yaylaya kadar kendisinin getirip burada örgüt mensuplarına teslim ettiği, terör örgütü mensuplarıyla güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmada lojistik yönden zor durumda kalan terör örgütü mensuplarına çatışma sırasında dahi gıda malzemesi götürdüğü, Sanık Abdurrahman B'nin (Mehmet Oğlu) bir terör örgütü mensubunun ağabeyi olduğu, bu yüzden örgüt mensupları tarafından çok iyi tanındığı, sürekli olarak örgüt mensuplarına yaşamsal malzeme yardımında bulunduğu, Sanık Baki B.'nin terör örgütü mensupları ile irtibatlı olduğu, örgüt mensuplarına iki kez un, bulgur, şeker, pirinç, çay ve benzeri yaşamsal
--------------------------------	---

	gıda malzemeleri temin ederek yardım ettiği, Sanık Sabahat E.'nin terör örgütü içerisinde akrabasının bulunduğu, bayan örgüt mensuplarına iç çamaşırı, kozmetik ve benzeri malzemeleri temin ederek teslim ettiği, Tüm sanıkların terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmaksızın terör örgütünün amaçları doğrultusunda bilerek ve isteyerek yardım ettiklerinin anlaşıldığı belirtilmiştir. Bu nedenle, sanıkların eylemlerinin TCK'nın 314/3 ve 220/7. maddelerinde belirtilen “terör örgüne bilerek ve isteyerek yardım etmek” suçunu oluşturduğu, dolayısıyla bu fiillerin TCK 314/2. maddesi gereğince cezalandırılmaları, ayrıca yardım sağlanan örgütün 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bir terör örgütü sayılması sebebiyle aynı Kanunun 5. Maddesi gereğince verilecek cezada artırım yapılması ve ceza sırasında TCK'nın 31, 53, 58 ve 63. maddelerinin dikkate alınması gerektiği iddia edilerek dava açılmıştır.
MAHKEMENİN KARARI Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi 04.05.2010 tarih, 2009/162 Esas 2010/327 Karar	Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, dosyada sanıklar aleyhine delil olarak gizli tanık K.'nin beyanı ve etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyen itirafçılar Muhammed Ş., Müslüm D. ve Kezban S.'nin beyanı dışında delil bulunmadığını, bu beyanların hüküm verilebilmesi için tek başına yeterli olmayıp yan deliller ile desteklenmesi gerektiğini, sanıklar hakkındaki beyanların doğruluğu hususunda Mahkemede tereddüt oluştuğunu, ceza tehdidi ile karşı karşıya olan itirafçıların beyanlarını doğrulayan somut deliller elde edilemediğini, tanıkların beyanlarının cezalandırmaya yeter delil kabul edilmediğini, terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunun sanıklar tarafından işlendiğinin sabit olmadığını, bu nedenle her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden sanıkların terör örgüne bilerek ve isteyerek yardım etmek suçundan CMK 223/2-e maddesi gereğince beraatlerine karar vermiştir. Karardaki muhalefet şerhinde; sanıklar hakkındaki tanık beyanlarının olay sonrasında sıcağı sıcağına verildiği, tanıkların vermiş olduğu bilgilerin sanıkların yaşadıkları yöre, meslekleri, şahsi ve ailevi konumları ile birebir örtüşüp uyumlu olduğu, önceye dayalı herhangi bir tanışıklarının olmadığı ve aleyhte beyanda bulunmayı gerektirecek herhangi bir husumet veya ihtilafın bulunmadığı, örgüt mensubu olan tanıklar hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması nedeniyle bu beyanlarına itibar edilmesi gerektiği, bu nedenle sanıklar hakkında terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etmek suçundan dolayı mahkûmiyet verilmesi kanaatinde olduğu belirtilmiştir.
YARGITAY	Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 20.05.2013 tarih, 2012/2751 Esas No'lu ve

KARARI	2013/7962 Karar No'lu kararında; “a-) Örgüt mensubu Muhammed Ş.'nin yaptığı teşhise ilişkin tutanaklar, güvenlik güçlerine teslim olan örgüt mensubu Keziban S.'nin kolluk ve savcılık ifadeleri, 2008 yılında Sırtköy Beldesinden yaylaya giden göçerlere ait liste, gizli tanık beyanı ile tüm dosya kapsamına göre, sanıkların 2008 yılı ve öncesinde kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen giyim eşyası, jeneratör, branda, erzak ve yaşam malzemesi temin etmek ve bunların kırsala taşınmasını sağlamak biçimindeki kanıtlanan eylemlerinin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek, hukuki durumlarının 5237 sayılı TCK'nın 7/2, 5252 sayılı Kanunun 9/3. maddeleri uyarınca, suçun işlendiği zamandaki Kanun ile sonradan yürürlüğe giren Kanunun ilgili tüm hükümlerinin somut olaya ayrı ayrı uygulanması ve her iki Kanuna göre hükmedilecek cezalar belirlendikten sonra, sanıkların lehine olan Kanunun tespiti ve uygulanmasında zorunluluk bulunması, b-) ... Kanuna aykırı, Cumhuriyet savcısı ve sanıklar Ömer M., Muhyettin E., Feyyaz Z., Abdurrahman B. (Ahmet oğlu), Sait T., Sabahat E., Baki B. ve Abdurrahman B. (Mehmet oğlu) müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülüş olduğundan hükmün bu sebeplerden dolayı BOZULMASINA, 20.05.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”
ÖNEMLİ AÇIKLAMALAR	1- Sanıkların, silahlı terör örgütü mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen erzak ve yaşam malzemesi temin etmek ve bunların kırsala taşınmasını sağlamak biçimindeki eylemlerinin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı belirtilerek verilen beraat kararını bozmuştur. Ayrıca 5237 sayılı TCK'nın 7/2, 5252 sayılı Kanunun 9/3. maddeleri uyarınca lehe olan Kanunun tespiti ve uygulanmasında zorunluluk bulunduğunu ifade etmiştir. 2- Yargıtay bir teröriste veya terör örgütüne hizmet etme şeklinde yapılan eylemleri (Ör: Evinde misafir etme, eşyalarını taşımak v.b.) TCK'nın 220/7. maddesi kapsamında örgüte yardım olarak kabul etmesine rağmen, bu olayda olduğu gibi sanığın eylemlerinin hem

	terörizmin finansmanı hem de örgüte yardım niteliğinde olması durumunda TCK'nın 220/7. maddesine göre daha nitelikli ve özel Kanun olması nedeniyle, sanığın 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca terörizmin finansmanı suçunu işlediğini kabul etmiştir. 3- Bu kararda fonun, 6415 sayılı Kanunun 3. maddesinde sayılan fiillerin gerçekleşmesinde kullanılması amacıyla sağlanması aranmamıştır. Bu hususun suçun maddi unsurları bakımından bir önemi yoktur. 4- Örgüt mensuplarına sağlanan ve değeri para ile temsil edilebilen her şeyin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1, hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğu açıkça ifade edilmiştir.
--	--